VANEM-
PIONEERIJUHI
KÄSIRAAMAT

3KCM A - 30631 IV

VANEM-PIONEERIJUHI KÄSIRAAMAT

I

KOOSTAJA H. TÄNAVSUU

KIRJASTUS
«EESTI RAAMAT»
TALLINN 1970

3KNP
V19

Kunstiliselt kujundanud E. Pikk

N 2
Tartu Riikliku Ülikooli
Raamatukogu
207950

Kallis sõber! Me ei tea, kes sa oled — kas kogenud pioneerijuht või uustulnuk, kes valmistub erutusega esimeseks kohtumiseks lastega ning küsib endalt: «Aga kas ma tulen toime?» Ent kes sa ka oled, me usume, et sa ei hakanud asjata pioneerijuhiks, vaid et sa annad kogu südametule suurepärasele, rahutule lasteperele — pioneeridele.

Mis sellest, et sul pole kogemusi. Sinu seljatagune on kindel — üle neljakümne pioneeriaasta. See on sinu eelkäijate, sinu vanemate seltsimeeste hiiglasuur, mitmekülgne kogemustepagas. Võta sealt endale vajalik, lisa sinna omalt poolt juurde.

*

Niipea kui sa koolimajja astud, ümbritsevad sind tuhanded suured ja väikesed tööd. Ent ära unusta igapäevaste askelduste keerises seda, milleks sa malevasse tulid! Sa tulid selleks, et juhtida pioneere ellu, viia neid edasi mööda raskeid ja julgeid teid, nagu seda õpetab tegema partei. Ja sa suudad seda, kui juhindud igas oma maleva ettevõtmises leninlikest nõuannetest: kasvatada tõelisi kommuniste, kasvatada neid nii, et nad alati võtaksid osa rahva ühisest tööst, hoogsalt tuikavast elust, võitlusest kommunismi võidu eest; kui sa võtad pioneeride iseloomujoonte kasvatamisel mõõdupuuks kommunismiehitaja moraalikoodeksi, millesse on kätketud eesrindliku nõukogude inimese eetilised tõekspidamised.

Töös, millele sa oled end pühendanud, pole midagi hirmsamat kui kasutute ettevõtmiste kokkukuhjamine. Olgu sinu pioneerimaleva igal ettevõtmisel kasvatuslik mõte. Ainult siis aitab iga pioneerielu päev, kõik viis väga tähtsat aastat, mil lapsest saab nooruk, kujundada igast sinu maleva liikmest kommunistliku ühiskonna inimest — aktiivset, kirglikku, veendunut.

Pioneeriorganisatsiooni tegevuse printsiibid, tema struktuur, mille on hoolitsevalt kavandanud partei ja komsomol, kätkevad endas rikkalikke võimalusi laste loomingulise energia avaldumiseks, nende initsiatiivi arendamiseks, ühiskondliku aktiivsuse kujundamiseks.

Sajad parimad vanempioneerijuhid kasutavad neid võimalusi edukalt. Nende malevate elus on läbimõeldud ürituste süsteem, mis kulgeb tõusvas joones, lihtsamalt keerukamale, isiklikult ühiskondlikult vajalikule, tähtsale. See on niisugune süsteem, mis kasvatab lastes nii oskust alluda kui ka juhtida, õpetab neid uut moodi suhtuma iseendasse, oma seltsimeestesse, töösse ning lõppkokkuvõttes kogu elusse.

Tõelist initsiatiivi saab kasvatada konkreetses töös. Seepärast ongi partei ja komsomol suunanud pioneeriorganisatsiooni tema loomisest peale tööle ühiskonna heaks, olgugi teinekord väikeste, kuid kommunistliku ülesehitustöö seisukohalt praktiliste, oluliste ülesannete lahendamisele.

Vaata teraselt ringi, ja sa leiad kümneid võimalusi pioneeride kaasatõmbamiseks rahva ühisele tööle. Võib-olla lähete te tööle kolhoosipõllule või sõprade juurde tehasesse, pioneeride tegevuspiirkonda, raudteejaama, sidejaoskonda või raamatukauplusse. Võib-olla lähevad teie agitbrigaadid teele rajoonidesse, kaasas kontserdiprogrammid, vestlused, uued raamatud. Võib-olla hakkab kusagil praegu veel veetus stepis kunagi haljendama teie pioneeride aed. Võib-olla radiofitseerivad nad mõne põllundusbrigaadi välilaagri või tulevad noored meistermehed appi kolhoosi mehhanisaatoritele, melioraatoritele, agronoomidele. Ükskõik kus sinu pioneerid ka töötavad, kui väike ja esimesel pilgul silmapaistmatu nende töö ka on, sel on suur ja hindamatu väärtus, kui sa oskad seda rikastada suure mõttega, kodanikutunde kasvatamisega.

See sisemine tuli peab tingimata valgustama ka pioneeride peamist tööd — nende õppimist. Mis seal salata, mõnikord tundub see lastele igava, argipäevase koormana. Lugedes koondustel lastele epistleid õppimise kasulikkusest, «töödeldes» kahemehi ja «tirides kõrvupidi» järele mahajääjaid, ei suuda sa asja parandada. Kergem on parandada hinnet, kui muuta õppetöösse suhtumist. Ent just suhtumine ongi kõige tähtsam! Sina, juht, peadki mõtlema, kuidas äratada lastes teadmistejanu, õpetada neid tundma rõõmu uutest teadmistest. Mida teha igas pioneerisalgas ja -rühmas, et pidevalt äratada lastes uurimisvaimu, et kasvatada neis suurepärast omadust — püüdu leida igasuguste nähtuste põhjusi, esitada lõputult küsimusi: kuidas? miks? mispärast? milleks?

On väga tähtis, et ka sina, pioneerijuht, oleksid teadmishimuline, loeksid palju, õpiksid pidevalt, et sinus endas põleks alati rahutusetuluke, et sa tunneksid elavat huvi maailma ja teadmiste vastu.

Me nimetame pioneeriorganisatsiooni esimeseks poliitilise aktiivsuse kooliks. Siin puutuvad lapsed esmakordselt kokku riigi poliitilise elu üldisemate küsimustega, rahvusvaheliste sündmustega. Olgu siis päevakorral partei otsused põllumajanduse intensiivistamise või suure keemia arendamise kohta, ettevalmistus

valimisteks või avaliku korra kaitse probleemid — tõeline pioneerimalev reageerib kindlasti sündmustele, mis erutavad kogu riiki, leiab võimaluse nendest osavõtuks.

Sinu töös, pioneerijuht, on kõige suuremaks ohuks mehaaniline lähenemine tööle, formaalne tegutsemine. See oht tekib siis, kui pioneerijuht on ise ükskõikne, püüab kasvatada lastes aktiivsust, suhtumata oma töösse kommunistliku noore, kommunisti kirgliku veendumusega.

Ära määri iialgi oma kommunistliku noore südametunnistust vale, moepärast tehtud tööga! Väikseimgi vale rikub lapse hinge, valmistab seal pinnast tagasitõmbumisele, usaldamatusele, loiule skeptitsismile. Võib juhtuda, et pioneerijuht üht või teist ei tea, kuid tal pole õigust jääda mitte millegi vastu ükskõikseks, olgu siis tegemist poisikeste tüliga, sündmustega laias maailmas, seitsmenda klassi õppeedukuse langemisega või šeffide töö probleemidega.

Sina, pioneerijuht, sarnaned mõneti poeediga, kirjanikuga, sest nagu nemadki, kujundad ka sina inimhingi. Nagu nemadki, saad sa materjali elust enesest. Mida sa seal näed, mida sa armastad ja mida sa vihkad? See on erakordselt tähtis, sest sinu elutunnetuse järgi hakkavad tunnetama ka sinu pioneerid!

Paljude, eriti väga noorte pioneerijuhtide vaated ja veendumused on alles kujunemisjärgus. Milliseks need kujunevad, see sõltub suurel määral sinust endast, sinu nõudlikkusest enese vastu, mille kohta Nadežda Konstantinovna Krupskaja kirjutas: «Pioneerijuht peab jälgima, et ta oleks ise aktiivne, töötama ning võtma südamesse sotsialistliku ülesehitustöö ja võitluse huvid, peab ise õppima aktivistiks saamist.»

Südamesse võtta tähendab püüda elu paremaks muuta, teha seda oma tööga. Kui ka sinu südames süttib selline õilis loomingutuluke, siis oled sa tõeline juht, siis suudad sa lastele edasi anda kogu oma kirglikkuse. Sa viid nad matkama mööda kodurajooni, kus iga päev toimuvad väikesed sündmused, mis on osakeseks suurest ülesehitustööst. Sa aitad lastel mõista neid sündmusi, taibata nende mõtet, määrata kindlaks oma suhtumise neisse, otsustada, kuidas saaksid nad praktiliselt neist sündmustest osa võtta.

Ainult siis, kui seostad väikese pioneerikollektiivi ülesanded partei ja rahva ees seisvate ülesannetega, suudad sa kasvatada pioneerides tõeliselt kommunistlikku ellusuhtumist.

MISSUGUNE PEAB OLEMA PIONEERIJUHT

N. Krupskaja sõnavõtust Moskva pioneerijuhtide kokkutulekul 1933. a.

Seltsimehed, pioneeriliikumine omandab nüüd erilise tähtsuse. Me näeme, kui kiiresti areneb sotsialistlik ülesehitustöö, näeme, kuidas ümberringi luuakse aina uusi vabrikuid ja tehaseid, kuidas täiesti uueks kujuneb elu maal. Kolhoosid on siiski midagi muud kui vana küla. Inimesed hakkavad seal teisiti mõtlema. Kui varem üksiktalupidajad mõtlesid nii, et igaüks enda eest, issand jumal aga kõigi eest, siis praegu pole kolhoosides enam kuigi palju neid, kes niiviisi arutlevad, ehk siis vaid mõned vanaätid; täisealised töötajad aga, eriti noorsugu — need juba mõistavad, mida tähendab kollektiiv, mida tähendab ühine, sõbralik, õigesti organiseeritud töö. Mõte käib hoopis teist rada. Sageli me alahindame seda suurt murrangut, mis toimub inimeste maailmavaates. Seejuures aga tuleb meie noorel põlvkonnal töötada veelgi keerulisemates tingimustes, tal tuleb olla mitte üksnes sotsialismi ehitaja, vaid tema peab seda ikka edasi ja edasi viima. Sellepärast on meil tarvis kasvatada niisugune põlvkond, kes oleks selleks suureks, tähtsaks ja kaasakiskuvaks tööks ette valmistatud.

Kes seisab lastele kõige lähemal? Pioneerijuht. Sellepärast on eriti tähtis, et ka pioneerijuht oleks nagu kord ja kohus tööks valmistunud, et ta tõepoolest suudaks lapsi nagu vaja mõjutada. Sageli vaadatakse sellele nagu naljatades: noh, mis need lapsed ka on? Ja valitaksegi see pioneerijuhiks, kes parajasti ette juhtub, niisugune pioneerijuht aga ei mõista kogu seda määratu suurt vastutust, mis temal lasub.

... Seltsimees Lenin ütles, et ühiskondlikus töös tuleb alati osata kinni haarata ahela sellest lülist, mis on antud momendil kõige tähtsam. Ja me näeme, kuidas ta oma töös tõepoolest oskas üles leida selle lüli, kinni haarata just sellest, millest vaja. Aga missugune on siis pioneeriliikumises see kõige tähtsam lüli, millele on tarvis praegu kõige suuremat tähelepanu pöörata? Kõige suuremat tähelepanu tuleb pöörata sellele, et pioneerijuhil oleks küllalt palju teadmisi, et ta suudaks oma tööd teha küllalt oskuslikult ...

Kui me võtame näiteks seltsimees Lenini elu ja vaatleme, milles seisab tema tegevus, siis näeme, et selle määratu suure töö

tegemiseks tuli tal päevast päeva õppida. Meil arvatakse tihtipeale nii: noh, seitsmeklassiline kool on lõpetatud, ja asi korras, rohkemat polegi vaja; või et tehnikum on läbi ja edasi nagu polekski enam vaja õppida. Kuid nii see siiski ei ole, seltsimehed. Töö käigus tuleb ühtesoodu õppida.

...See tähendab: on vaja lugeda kirjandust ja inimestega rääkida. Tuleb nii välja, et kogu eluaeg aina õpid, ükski õige töötaja ei saa teisiti läbi. Tuleb omandada ikka uusi ja uusi teadmisi.

Sellepärast on meil vaja, et meie lapsed saaksid niisuguse kasvatuse, et nad oskaksid alati raamatuid ja ajalehti kasutada, ning oma tööd õigesti korraldada. Seda õpetab koolis õpetaja, aga seda peab lastele õpetama ka pioneerijuht. Selleks aga, et õpetada lapsi, peab ta ise oskama seda teha. Ja praegu, kus pioneerijuhte valitakse, tulebki valida just niisuguseid juhte, kes suhtuksid õpingutesse tõsiselt, oskaksid iseseisvalt edasi õppida, kes ei ootaks, millal neid mõnele kursusele saadetakse, vaid oskaksid ise raamatuid kasutada, ettekandeid kuulata ja elu tähelepanelikult vaadelda ning elust õppida.

Komsomoli ülesanne pole ainult pioneerijuhte valida, vaid on tarvis, et komsomol aitaks lapsi, aitaks pioneerijuhte õppimises, et ta ei arvaks: näe, valisime, määrasime juhiks — ja asjal lõpp, vaid aitaks teadmisi omandada ka hiljem. Muidu võib teinekord nii välja tulla, et me, kuigi tahame aidata, ajame ainult tühja loba.

...Mäletan, kuidas mina õpetajaametit alustasin. Ma kujutasin ette, et see läheb mul väga hästi — kas ma siis kirjatarkust õpetada ei oska! Kui aga olin tööle asunud, sain kohe aru, et seletasin tundi nii halvasti, valesti. Pärast seda ei saanud öösel und silma, aina vähkre: kuidas ma küll niiviisi ütlesin, kuidas ma võisin niisuguse vea teha? Hiljem, kui olin juba mõned aastad õpetajaametit pidanud, ma enam niisuguseid vigu ei teinud. Noorel õpetajal ja noorel pioneerijuhil on vead muidugi möödapääsmatud, kuid ta ei tohi oma vigu jätta tähele panemata, vaid peab õppima neid parandama ja oma tööd tähelepanelikult kontrollima. Esmalt on aga tarvis teatav miinimum üldhariduslikke teadmisi.

...Ei tohi esineda niisugust olukorda, et pioneerijuht jääb pooliku haridusega.

Siis teiseks. Pioneerijuhid peavad olema poliitiliselt hästi ette valmistatud, teadlikud, ja selles suhtes lasub suur vastutus komsomoliorganisatsioonidel, et nad kontrolliksid pioneerijuhtide poliitilisi teadmisi ja abistaksid neid, et nad pioneerijuhtidelt mitte ainult ei nõuaks, vaid aitaksid neil ka poliitiliselt kasvada. Pioneerijuhte ei tule mitte ainult kursustele saata, vaid on tarvis ka teada, mis toimub nende igapäevases elus, neile seltsimehelikult läheneda, tõmmata neid ringidesse, aidata õppida jne.

...Me räägime, et pioneerid peavad olema kõigile lastele ees-

kujuks. Mina, pean tunnistama, seda fraasi eriti ei armasta — see kasvatab lastes upsakust ja kõrkust, ent pioneerijuhid peavad küll kindlasti pioneeridele eeskujuks olema. Just sellepärast peabki pioneerijuht ilmtingimata olema aktivist, peab olema seesugune inimene, kes mõistab, mida sotsialistlik ülesehitustöö iseendast tähendab; tal tuleb sellest asjast elavalt huvituda, seda tunda.

Ka pioneerijuhid ise kirjutavad mulle sageli: «Ma täitsin kogu kohustuse, aga minult nõutakse ikka veel midagi.» Ta imestab, et temalt nõutakse. Aga temalt nõutakse seda, et ta ei suhtuks ühte või teise asjasse ükskõikselt. On käimas võitlus millegi eest, näiteks selle eest, et metrood ehitada nii nagu vaja. Kas siis pioneerijuht võib selle vastu ükskõikseks jääda? Nagu Lenin oma tuntud kõnes komsomoli III kongressil kommunistlikust moraalist rääkis. Mida tähendab kommunistlik moraal? See tähendab, et inimene peab sotsialistliku ülesehitustöö edu väga tähtsaks ja on valmis töölisklassi ürituse — sotsialismi — eest viimse veretilgani võitlema.

... Komsomol nõuab oma liikmetelt, et nad oleksid aktiivsed, et nad oleksid koos töölishulkadega, et nad oskaksid rahvale läheneda. On vaja, et kommunistlikud noored nõuaksid pioneerijuhtidelt sedasama ...

Ja lõpuks, viimane. On olemas seesugune hea ettevalmistusega, suurte teadmistega juht, poliitiliselt teadlik aktivist, ühiskondliku töö tegija, kuid ometi võib juhtuda, et pioneerijuhiks ta siiski ei kõlba. Et olla pioneerijuht, on vaja lapsi tunda, osata neile mõju avaldada, olla neile autoriteediks ...

Et kasvatada lapsi kommunismi vaimus, kommunismi eest võitlemise vaimus, tuleb neil neid oskuslikult mõjutada, selleks aga, et lastele mõju avaldada, peab nende hingeelu tundma.

Meil tuleb ette ka nii, et kui pioneeride hulgas juhtub olema mõni üleannetu, kes pole veel õppinud ennast valitsema, kes ei tea, kus oma jõu ülejääki rakendada, tehakse temale kohe vali noomitus, tunnistatakse ta korrarikkujaks ja heidetakse rühmast välja. Meie ütleme: mitte nii ei tule teha, on tarvis vaadata, mis poiss see niisugune on, mis teda huvitab, ja panna ta siis vastutusrikkale tööle, niisugusele tööle, mis talle huvi pakub. Oletame, et poiss laulab hästi ja on hea muusikalise kuulmisega. Ei maksa tähele panna, et ta on võrukael, vaid hoopiski panna ta tööle, öelda talle: organiseeri laulukoor, — ja õpetada, kuidas seda koori organiseerida. Varsti on ta tööst niivõrd kaasa kistud, et hakkab ise selle järele valvama, et ei oleks korrarikkujaid. Teist noorukit, oletame, huvitab tehnika. Pange ta tööle, las asub täie hooga selle kallale. Tean poisikest, keda oleks kindlasti võidud distsipliinirikkujaks tunnistada. See poiss on erakordselt andekas, teda huvitab tehnika. Kui teda lubati saata tehnikajaama ja näidata, kuidas on vaja tegut-

seda, muutus poiss tundmatuseni. Tema distsiplineerimatust käitumisest pole enam jälgegi järel. Tuleb osata lastele läheneda, tuleb osata nende tegevust organiseerida ja nende tööd mõjutada.

Sellepärast peabki pioneerijuhil olema teatav pedagoogiline ettevalmistus. See ei tähenda, et ta peab läbi võtma kogu pedagoogika kursuse, pedagoogika teooria. Asi seisab selles, et on vaja tunda pedagoogika seda osa, mis õpetab, kuidas lastele läheneda, kuidas lastele mõju avaldada. Seda on pioneerijuhil tarvis teada...

Näete, kui palju on minu arvates vaja, et olla hea pioneerijuht: esiteks — on vaja osata õppida, teiseks — olla poliitiliselt kirjaoskaja, kolmandaks — olla aktiivne ühiskondliku töö tegija, neljandaks — tunda lapsi ja teada, kuidas nende tegevust organiseerida. Need on neli põhinõuet.

.... Soovin, seltsimehed, teile edu teie töös... — noore põlvkonna kasvatamisel leninismi vaimus!

V. I. LENINI NIMELISE ÜLELIIDULISE PIONEERIORGANISATSIOONI VANEMPIONEERIJUHI JA PIONEERIRÜHMA JUHI PÕHIMÄÄRUS

Pioneerijuht on noorte pioneeride poliitiline juht, kasvataja ja organisaator. Pioneerijuhi töö on vastutusrikas ja austav komsomoliülesanne. Koos komsomoliaktiivi, õpetajate ja kogu üldsusega kasvatab pioneerijuht pioneerides kodumaa-armastust ja ustavust Nõukogudemaale, Kommunistlikule Parteile ja rahvale, kujundab lastes kõrgeid iseloomuomadusi, arendab neis pidevalt huvi teadmiste vastu, kasvatab tööarmastust.

Pioneerijuht on pioneeride tegevuse organiseerijaks koolis, laste elukohas, laagrites. Ta aitab noortel leninlastel pioneerikollektiivide elu eredaks ja sisukaks muuta, tõmbab iga pioneeri kaasa salga, rühma ja maleva tööle.

Pioneerijuht on pioneeride vanem seltsimees ja sõber, ta armastab lapsi, õpib põhjalikult tundma laste huvisid, arendab nende aktiivsust, isetegevust ja initsiatiivi, loob sõbraliku ja üksmeelse kollektiivi.

Pioneerijuht on oma töösse kiindunud, oma ideelise veendumuse ja isikliku eeskujuga kasvatab ta pioneerides teadlikku distsipliini, visadust eesmärgi saavutamisel, oskust raskusi ületada.

VANEMPIONEERIJUHT

Maleva vanempioneerijuhiks võib olla kommunistlik noor või kommunist, kes on vähemalt 18-aastane ja kellel on kesk-, keskeri- või kõrgem haridus ning spetsiaalne pioneeritööalane ettevalmistus. Vanempioneerijuhte valivad ja kinnitavad komsomoli rajooni- ja linnakomiteed koos pioneeriorganisatsiooni nõukogude ja haridusorganitega.

Vanempioneerijuht on kooli õppenõukogu liige, ta töötab tihedas kontaktis kooli- ja klassivälise töö organisaatoritega ning õpetajatega.

Vanempioneerijuht:

valib koos kooli, ettevõtte, kolhoosi, sovhoosi, õppeasutuse, sõjaväeosa komsomolikomiteega parimate kommunistlike noorte hul-

gast välja pioneerirühmade juhte, ringide, sektsioonide ja mitmesuguste huvialaühenduste juhendajaid, õpetab neid pidevalt ja kontrollib nende tööd;

korraldab pioneeriaktiivi süstemaatilist õpetamist, suunab rühmade tegevust aktiivi ja pioneerimaleva nõukogu kaudu;

valib ja õpetab koos pioneerimaleva nõukoguga oktoobrilaste tähtede ja tähekeste juhte, aitab neil oktoobrilapsi noorte leninlaste ridadesse astumiseks ette valmistada;

valmistab koos kooli komsomolikomiteega vanemaid pioneere ette ÜLKNÜ-sse astumiseks;

õpib pidevalt tundma oma kolleegide, õpetajate paremaid kogemusi, tutvub uute töövormide ja -meetoditega, kasutab neid loovalt pioneerikollektiivis. Loeb süstemaatiliselt poliitilist ja metoodilist kirjandust.

Vanempioneerijuhil on õigus:

esindada malevat pioneeritöö probleemide arutamisel ja otsustamisel juhtivates komsomoli- ja pioneeriorganites;

esitada komsomolikomiteedele arutamiseks probleeme, mis on seotud pioneerirühmade ja -malevate tegevusega ning komsomoliorganisatsioonide osavõtuga tööst pioneeridega;

esindada pioneerimalevat õppenõukogus, nõupidamistel ja konverentsidel;

kasutada õpetajate õigusi ja soodustusi;

anda koolis tunde, mida võimaldab direktsioon kooskõlas komsomoli rajooni- või linnakomiteega ning pioneeriorganisatsiooni nõukoguga vastavalt kehtivale määrusele.

RÜHMAJUHT

Pioneerirühma juht on pioneeritegevuse juht ja organisaator rühmas. Rühmajuhte valivad ja kinnitavad komsomolikomiteed, kes annavad neile ka praktilist abi.

Rühmajuhiks võib olla õpilane, kommunistlik noor või kommunist tootvalt töölt, üliõpilane, Nõukogude armee sõjamees, loomingulise või teadusalase intelligentsi esindaja, kellel on kutsumust tööks lastega ja organisaatorioskusi.

Rühmajuht rajab rühma kogu tegevuse laste laialdasele iseseisvusele, aktiivsusele ja initsiatiivile. Ta tugevdab pioneerirühma sõprust oma komsomoliorganisatsiooniga, tootmisettevõtte või õppeasutuse kollektiiviga, tõmbab oma õpingu- ja töökaaslasi kaasa tööle pioneeridega ringide, sektsioonide, huvialaklubide juhendajatena ja matkaorganisaatoritena.

Rühmajuhil on õigus esitada komsomolikomiteedele ja malevanõukogule arutamiseks rühma tegevusega seotud probleeme; võtta osa õppenõukogu tööst.

Rühmajuht töötab komsomolikomitee ja vanempioneerijuhi vahetul juhtimisel, tihedas kontaktis klassijuhatajaga, kasvatajatega, lastevanematega.

PIONEERIJUHTIDE AUTASUSTAMINE

Eduka töö eest noorte leninlaste kommunistlikul kasvatamisel autasustatakse vanempioneerijuhte ja rühmajuhte:

komsomoli rajooni-, linna-, oblasti-, kraikomitee, liiduvabariigi LKNÜ keskkomitee, vabariigi pioneeriorganisatsiooni nõukogu, V. I. Lenini nimelise Üleliidulise Pioneeriorganisatsiooni Kesknõukogu ja ÜLKNÜ Keskkomitee aukirjaga;

V. I. Lenini nimelise Üleliidulise Pioneeriorganisatsiooni Kesknõukogu rinnamärgiga «Parimale pioneerijuhile», «Aktiivse töö eest pioneeridega», ÜLKNÜ Keskkomitee rinnamärgiga «Aktiivse töö eest komsomolis». Eriliste teenete eest töös pioneeridega võib ta saada ÜLKNÜ aumärgi.

Komsomoli rajooni-, linna-, oblasti- ja kraikomiteed teevad haridusorganeile ettepanekuid pioneerijuhtide autasustamiseks haridustöö eesrindlase rinnamärgiga, partei rajooni- ja linnakomiteedele ning vastavatele töörahva saadikute nõukogudele aga ettepanekuid pioneerijuhtidele valitsuse autasu saamiseks.

NOOREMJUHI JA VANEMJUHI NIMETUSE OMISTAMINE

NOOREMJUHT

Nimetus «nooremjuht» on organisatsiooniline aunimetus Eesti NSV-s, selle kandja on pioneeriorganisatsiooni liige. Nooremjuhi nimetus pole seotud töökoha, tegevusala, vanuse ega ülesannete iseloomuga pioneeriorganisatsioonis.

Nooremjuhi nimetuse annab rajooni (linna) pioneeriorganisatsiooni nõukogu büroo, võttes arvesse ettenähtud tingimuste täitmist (vastavate katsete alusel), isiklikke omadusi ja võimeid, oskusi ja tahet pioneeridega töötamiseks.

Nooremjuhil on õigus:

1) osa võtta oma maleva ja rajooni (linna) pioneeriüritustest;
2) kanda kõikjal pioneerivormi ja punarohelist vilenööri;
3) vastavalt oma tööle saada autasustatud kõigi pioneeritöötajate jaoks ettenähtud autasudega.

Nooremjuht on kohustatud:

1) täitma kõiki rajooni (linna) pioneeriorganisatsiooni nõukogu poolt saadud ülesandeid ja võimalust mööda osa võtma ühe pioneerirühma tööst;
2) üks kord 3 aasta jooksul osa võtma ülerajoonilisest (-linnalisest) või vabariiklikust pioneerijuhtide laager-seminarist;
3) elukoha muutmisel teatama sellest viivitamatult rajooni (linna) pioneeriorganisatsiooni nõukogule (endise ja uue elukoha järgi);
4) olema pidevalt kursis kõigi pioneeritöö küsimustega.

Nooremjuhilt, kes ei täida oma kohustusi, võtab rajooni (linna) pioneeriorganisatsiooni nõukogu büroo nimetuse ära.

Nooremjuhi nimetus antakse kommunistile või kommunistlikule noorele, kes:

1) on töötanud pioneeriorganisatsioonis (rühmajuhina, vanempioneerijuhina), pioneeriorganisatsiooni nõukogus, lasteaiakirjanduses, pioneeride majas, pioneeriealiste laste koolivälises asutuses vähemalt kaks aastat;
2) on sooritanud pioneeriinstruktori katse ühel alal;
3) tunneb V. I. Lenini nim. Üleliidulise Pioneeriorganisatsiooni põhimäärust ja ajalugu.

VANEMJUHT

Nimetus «vanemjuht» on kõrgeim organisatsiooniline aunimetus Eesti ENV-s, selle kandja on pioneeriorganisatsiooni liige. Vanemjuhi nimetus pole seotud töökoha, tegevusala, vanuse ega ülesannete iseloomuga pioneeriorganisatsioonis.

Vanemjuhi nimetuse annab Eesti NSV Pioneeriorganisatsiooni Nõukogu büroo rajooni (linna) pioeeriorganisatsiooni nõukogu büroo soovituse põhjal.

Vanemjuhil on õigus:

1) osa võtta kõigist rajooni (linna) ja vabariiklikest pioneeriüritustest, pioneeritöötajatele ettenähtud õppustest ja seminaridest;
2) kanda kõikjal pioneerivormi ja punavalget vilenööri (üle 10 aasta töötanud vanemjuht kannab punast vilenööri);
3) pöörduda abi saamiseks kõigi pioneeriorganisatsiooni nõukogude poole Eesti NSV-s;
4) vastavalt oma tööle saada autasustatud kõigi pioneeritöötajate jaoks ettenähtud autasudega.

Vanemjuht on kohustatud:

1) täitma kõik vabariikliku pioneeriorganisatsiooni nõukogu poolt saadud ülesanded ja võimalust mööda kaasa töötama ühes pioneerimalevas;
2) vähemalt kord nelja aasta jooksul osa võtma vabariiklikust pioneeritöötajate laager-seminarist;
3) elukoha muutmisel teatama sellest viivitamatult Eesti NSV Pioneeriorganisatsiooni Nõukogule;
4) olema pidevalt kursis kõigi pioneeritöö küsimustega.

Vanemjuhilt, kes ei täida kohustusi, võtab Eesti NSV Pioneeriorganisatsiooni Nõukogu büroo nimetuse ära.

Vanemjuhi nimetus antakse pioneeritöötajale, kes:

1) on omandanud nooremjuhi nimetuse;
2) on töötanud pioneeridega (rühmajuhina, pioneerijuhina), pioneeriorganisatsiooni nõukogus, lasteajakirjanduses, pioneeride majas, pioneeriealiste laste koolivälises asutuses vähemalt 4 aastat;
3) tunneb pioneeriinstruktorite ja erialade nõudeid;
4) oskab juhtida malevanõukogu tööd koolis;
5) tunneb V. I. Lenini, M. Kalinini, A. Makarenko, N. Krupskaja teoseid ja artikleid kommunistlikust kasvatusest;
6) tunneb ÜLKNÜ ja ELKNÜ ajalugu ja oskab sellest lastepäraselt jutustada.

RAJOONI (LINNA) PIONEERITÖÖ METOODIK

1968. a. jaanuaris kinnitasid ELKNÜ Keskkomitee ja Eesti NSV Haridusministeerium rajooni (linna) pioneeritöö metoodiku ametikoha ja ülesanded.

Pioneeritöö metoodik töötab komsomoli rajooni- või linnakomitee kooliosakonnas või haridusosakonna metoodikakabinetis.

Tema on sinu esimeseks abiliseks, tema poole võid pöörduda kõigi küsimuste ja raskuste puhul. On ju pioneeritöö metoodik see, kes:

— suunab ja kontrollib pioneeritööd koolides;

— abistab rajooni (linna) pioneeriorganisatsiooni nõukogu suuremate ülerajooniliste (-linnaliste) pioneeriürituste metoodilisel juhendamisel ja läbiviimisel, laste huvialase ning elukohajärgse töö koordineerimisel ja suunamisel;

— suunab koolivälise lasteasutuste tööd pioneerimalevate ja klassiväliste ringide metoodilisel abistamisel;

— tutvustab koolide direktoritele, klassi- ja koolivälise kasvatuse organisaatoritele, vanempioneerijuhtidele, õpetajatele, majavalitsuste pedagoogidele pidevalt pioneeritöö probleeme;

— töötab koos pioneeride maja metoodikuga välja vanempioneerijuhtide ülerajooniliste õppuste temaatika ja programmid, leiab lektoreid; õpetab õpilasi-rühmajuhte ja keskkoolide komsomolikomiteesid;

— töötab välja pioneeritööalaste metoodiliste tööde temaatika pedagoogilisteks lugemisteks ja enesetäiendamiseks, suunab ja juhendab neid töid, üldistab ja levitab paremaid kogemusi jne.

LENINI ORDENIGA AUTASUSTATUD V. I. LENINI NIMELISE ÜLELIIDULISE PIONEERIORGANISATSIOONI PÕHIMÄÄRUS

I

V. I. Lenini nimeline Üleliiduline Pioneeriorganisatsioon on Nõukogude Liidu laste ja noorukite isetegevuslik kommunistlik massiorganisatsioon, ÜLKNÜ vahetus ja reserv.

NLKP ülesandel juhib pioneeriorganisatsiooni igapäevast tegevust ÜLKNÜ.

Pioneeride kommunistlikku kasvatust teostab komsomol tihedas koostöös kooli ja perekonnaga, käsikäes ametiühingute, loominguliste liitude, spordi- ja kaitseühingute ning teiste ühiskondlike organisatsioonide ja riiklike asutustega.

Pioneeriorganisatsiooni põhiülesandeiks on kasvatada pioneerides ustavust Kommunistliku Partei üritusele ning nõukogude rahva revolutsioonilistele, lahingu- ja töötraditsioonidele, kasvatada noortes leninlastes armastust sotsialistliku kodumaa vastu, leppimatut suhtumist tema vaenlastesse, valmistada pioneere ette isamaa kaitseks. Üleliiduline pioneeriorganisatsioon seostab oma tegevust lahutamatult nõukogude rahva elu ja võitlusega kommunismi ülesehitamise eest, suunab lapsi aktiivselt osa võtma jõukohasest ühiskondlikult kasulikust tööst.

Pioneeriorganisatsioon kasvatab lastes teadmishimu ja vastutustundlikku suhtumist õppimisse, äratab huvi teaduse ja tehnika, kultuuri ja kunsti vastu, soodustab laste igakülgset arenemist. Pioneeriorganisatsioon arendab pioneerides ühiskondlikku aktiivsust ja kollektiivsustunnet, kasvatab neid teadlikeks, ausaiks, julgeiks, terveiks ja elurõõmsaiks.

Pioneeriorganisatsioon kasvatab noori leninlasi internatsionalismi vaimus, tugevdab sõprust kõigi maade kommunistlike ja demokraatlike lasteorganisatsioonidega.

Pioneeriorganisatsiooni tegevuse määravad kindlaks järgmised põhiprintsiibid:

— ühiskondlik-poliitiline suunitlus;
— vabatahtlik astumine organisatsiooni ning aktiivne osavõtt selle tegevusest;
— pioneeride iseseisvus koos pedagoogilise juhtimisega;
— ealiste ja individuaalsete iseärasuste arvestamine;
— romantika, huvi, mäng pioneeride elus;
— pidevus ja süstemaatilisus pioneeriorganisatsiooni tegevuses.

Organisatsiooni põhilised eesmärgid, tema nõuded igale pioneerile on väljendatud deviisis, pühalikus tõotuses ja Nõukogude Liidu pioneeride seadustes.

II
PIONEERIORGANISATSIOONI DEVIIS, PÜHALIK TÕOTUS, SEADUSED, SÜMBOOLIKA JA TSEREMOONIAD

V. I. Lenini nimelise Üleliidulise Pioneeriorganisatsiooni deviis:

Deviisile «Pioneer, võitluseks Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei ürituse eest ole valmis!» vastab pioneer: «Alati valmis!»

Nõukogude Liidu pioneeri pühalik tõotus:

Mina (nimi ja perekonnanimi), astudes Vladimir Iljitš Lenini nimelise Üleliidulise Pioneeriorganisatsiooni liikmeks, tõotan pühalikult oma seltsimeeste ees:

palavalt armastada oma kodumaad, elada, õppida ja võidelda nii, nagu õpetas suur Lenin, nagu õpetab Kommunistlik Partei, täita alati Nõukogude Liidu pioneeride seadusi.

Nõukogude Liidu pioneeride seadused:

Pioneer on ustav kodumaale, parteile, kommunismile.
Pioneer valmistub saama kommunistlikuks nooreks.
Pioneer joondub lahingu- ja töökangelaste järgi.
Pioneer austab langenud võitlejate mälestust ja valmistub saama kodumaa kaitsjaks.
Pioneer on visa õppimises, töös ja spordis.
Pioneer on aus ja ustav seltsimees, seisab alati julgelt tõe eest.
Pioneer on oktoobrilaste seltsimees ja juht.
Pioneer on kõigi maade pioneeride ja töörahva laste sõber.

*

V. I. Lenini nimelisel Üleliidulisel Pioneeriorganisatsioonil, vabariigi, krai, oblasti, linna ja rajooni pioneeriorganisatsioonil ja pioneerimalevatel on punane pioneerilipp (rühmadel — punane pioneerilipuke) — revolutsiooniüritusele, Kommunistlikule Parteile ja Nõukogude kodumaale ustavuse sümbol, pioneeride au ja ühtekuuluvuse sümbol.

Iga pioneer kannab punast kaelarätti ja pioneerimärki.

Punane kaelarätt on osake punasest lipust, ta sümboliseerib kolme revolutsionääride põlvkonna — kommunistide, kommunistlike noorte, pioneeride — ühtsust.

Pioneeride tervituseks on saluut. Noor leninlane saluteerib pioneerideviisile vastates, punast lippu tervitades, NSV Liidu riigi-

lipu ja liiduvabariikide lippude heiskamisel, Nõukogude Liidu riigihümni, parteihümni «Internatsionaal» ning liiduvabariikide hümnide esitamisel, V. I. Lenini mausoleumi juures, Nõukogude kodumaa vabaduse ja sõltumatuse eest langenud võitlejate mälestussammaste juures. Pioneer tervitab saluudiga pioneerijuhte, pioneeri- ja sõjaväerivi.

19. mai — V. I. Lenini nimelise Üleliidulise Pioneeriorganisatsiooni sünnipäev — on kogu maa suur pidupäev.

Kõik rühmad ja malevad võitlevad õiguse eest kanda kuuisa kangelase — revolutsionääri, võitleja, töömehe nime, kelle elu on lastele eeskujuks. Pioneerikollektiivile annavad nime rajooni, linna, oblasti pioneeriorganisatsiooni nõukogu ning komsomolikomitee.

Nõukogude Liidu pioneeridel on ühtne pioneerivorm.

*

Pioneeriorganisatsiooni võetakse vastu 10-aastasi lapsi ning nad võivad kuuluda sellesse 15-aastaseks saamiseni.

Pioneeriorganisatsiooni vastuvõtmise küsimus otsustatakse rühmakoondusel igaühe kohta eraldi lahtise hääletusega. Pioneeriks astuja annab punase lipu ees pühaliku tõotuse, vanem pioneer, kommunistlik noor või kommunist seob talle kaela punase pioneeriräti.

Pioneeriorganisatsioon ergutab pioneere, salku, rühmi ja malevaid tublide saavutuste eest õppimises, töös ja ühiskondlikult kasulikus tegevuses.

Silma paistnud pioneere, paremaid salku, rühmi ja malevaid autasustatakse pioneeriorganisatsiooni nõukogude ja komsomolikomiteede aukirjadega, nende nimed kantakse V. I. Lenini nimelise Üleliidulise Pioneeriorganisatsiooni auraamatusse ning ÜLKNÜ Keskkomitee auraamatusse.

Pioneere, kes rikuvad seadusi, karistatakse: arutatakse salga-, rühma- või malevanõukogu koondusel ja tehakse neile märkus, avaldatakse laitus või hoiatatakse, ning äärmise abinõuna — heidetakse organisatsioonist välja.

III
PIONEERIORGANISATSIOONI STRUKTUUR

V. I. Lenini nimeline Üleliiduline Pioneeriorganisatsioon ühendab vabariikide, kraide, oblastite, linnade, rajoonide pioneeriorganisatsioone.

Linnade ja rajoonide pioneeriorganisatsioonide koosseisu kuuluvad pioneerimalevad.

Pioneerimalev on üleliidulise pioneeriorganisatsiooni aluseks.

Malev koosneb rühmadest, rühm salkadest.

Mitmekülgse tegevuse organiseerimiseks võib pioneerimalev luua mitmesuguseid pioneeride ühendusi: klubisid, staape, poste, meeskondi, valveposte, ringe.

PIONEERIMALEV

Malevad luuakse algkoolides, 8-klassilistes koolides, keskkoolides, lastekodudes, eriõppeasutustes ja -koolides, internaatkoolides.

Ametiühingute, linna-, õue- ja profiilsetes laagrites moodustavad ÜLKNÜ rajooni- ja linnakomiteed ning pioneeriorganisatsioonide nõukogud ajutisi pioneerimalevaid ja rühmi.

Pioneerimaleva kõrgeimaks organiks on malevakoondus. Tema lahendab maleva asju ja organiseerib tähtsamaid üritusi.

Malevakoondusel valitakse lahtise hääletusega pioneeride kollektiivne omavalitsusorgan — vähemalt kolmeliikmeline pioneerimaleva nõukogu eesotsas malevanõukogu esimehega. Malevanõukogusse võib valida ka kommunistlikke noori.

Malevanõukogu juhib pioneerirühmade, oktoobrilaste gruppide, pioneeride alaliste ja ajutiste ühenduste, pioneeride elukohas moodustatud postide, sektsioonide ja klubide tööd, organiseerib tööd pioneeride tegevuspiirkonnas, viib läbi pioneeriaktiivi valimist ja õpetamist, annab pioneeridele soovitusi ÜLKNÜ liikmeks astumiseks. Malevanõukogu valmistab ette ja viib läbi ülevaatusi ja võistlusi, koondusi ja rivistusi, konkursse ja kontrollretki, kokkutulekuid ja pidustusi, miitinguid, hoogtööpäevakuid, matku ja ekskursioone.

PIONEERIRÜHM

Pioneerirühmad luuakse malevas, kus on vähemalt 20 pioneeri. Tavaliselt kuuluvad rühma ühes klassis õppivad pioneerid.

Malevanõukogu otsusega võib pioneerirühmi luua ka pioneeride elukohas. Need rühmad kuuluvad kooli pioneerimaleva koosseisu ning töötavad malevanõukogu juhtimisel.

Rühm taotleb seda, et iga pioneer oleks alati ja kõikjal ustav pioneerideviisile, täidaks pühalikku tõotust ja NSV Liidu pioneeride seadusi, õpiks kohusetundlikult ning võtaks aktiivselt osa rühma elust ja ka klubi või mõne teise huvialaühenduse tegevusest.

Rühma kõrgeimaks organiks on rühmakoondus. Koondusel otsustavad pioneerid ühiselt rühma ja salkade asju, valivad rühmanõukogu, võtavad vastu uusi pioneere, soovitavad tublimaid ÜLKNÜ-sse.

Rühmanõukogu on rühma elu organisaator, ta loob pioneeri-

salku, planeerib rühma tööd, moodustab rühma seinalehe toimetuse, annab pioneeridele ülesandeid ja kontrollib nende täitmist.

5—8-liikmelised salgad moodustatakse lastest, kes on omavahel sõbrad ja keda seovad ühised huvid.

Salgas omandavad pioneerid mitmesuguseid oskusi ja vilumusi, õpivad iseseisvalt pioneeriüritusi läbi viima, üheskoos töötama ja huvitavalt puhkama.

Salk valib endale salgajuhi.

OKTOOBRILAPSED

Oktoobrilaste kasvatamine on kõige tähtsam ülesanne, mille komsomol on pioneeriorganisatsioonile andnud.

Pioneerirühm on oktoobrilaste kollektiivne juht, ta määrab enda hulgast oktoobrilaste juhte ja huvialategevuse organiseerijaid.

Malevanõukogu moodustab staabi, kes juhib tööd oktoobrilastega.

Pioneerimalevad ja -rühmad loovad I—III klassides oktoobrilaste gruppe (tähti), et valmistada nooremaid õpilasi ette pioneeriorganisatsiooni astumiseks. Pioneerid aitavad oktoobrilastel hästi õppida, sõbralikult kollektiivis elada ja töötada, nad õpetavad neid täitma oktoobrilaste reegleid.

Oktoobrilaste grupp (täht) jaguneb tähekesteks. Igasse tähekesse kuulub 5—6 oktoobrilast.

Lapsed kannavad vasakul pool rinnas oktoobrilapse tähekest.

Oktoobrilaste grupil (tähel) on punane lipuke.

OKTOOBRILASTE REEGLID

Oktoobrilapsed on tulevased pioneerid.

Oktoobrilapsed on hoolsad lapsed, armastavad kooli, austavad vanemaid inimesi.

Oktoobrilapsed on töökad lapsed.

Oktoobrilapsed on õiglased ja julged, osavad ja tragid.

Oktoobrilapsed on üksmeelsed lapsed, nad loevad ja joonistavad, mängivad ja laulavad, elavad lõbusalt.

IV

V. I. LENINI NIMELISE ÜLELIIDULISE PIONEERIORGANISATSIOONI JUHTIMINE

Üleliidulise pioneeriorganisatsiooni praktilise tegevuse organiseerimiseks loob ÜLKNÜ Keskkomitee V. I. Lenini nimelise Üleliidulise Pioneeriorganisatsiooni Kesknõukogu.

Liiduvabariikide LKNÜ keskkomiteed, komsomoli krai-, oblasti-, linna- ja rajoonikomiteed moodustavad vabariigi, krai, oblasti, linna, rajooni pioneeriorganisatsiooni nõukogu.

Pioneeriorganisatsiooni nõukogud tegutsevad tihedas kontaktis haridusorganite, ametiühingute, loominguliste liitude, kaitse- ja spordiühingutega, majanduslike, teaduslike jt. organisatsioonide ning asutustega.

Pioneeriorganisatsiooni nõukogude koosseisu võivad kuuluda komsomoli- ja pioneeritöötajad, haridusorganite ja teiste riiklike ning ühiskondlike organisatsioonide esindajad.

ÜLKNÜ komiteed ja pioneeriorganisatsiooni nõukogud kindlustavad pioneeritöötajate ja pioneeriaktiivi valiku, paigutuse ja ettevalmistuse, loovad linnade ja rajoonide pioneeride staape, analüüsivad, üldistavad ja levitavad paremaid pioneeritöö kogemusi, koordineerivad ja suunavad kooliväliste lasteasutuste tegevust, korraldavad ülevaatusi, konkursse, kokkutulekuid, konverentse.

Komsomoli-algorganisatsioonid tegelevad pioneerimalevate ja rühmade igapäevase tööga, suunavad tööle rühmajuhte, ringide ja huvialaühenduste juhendajaid.

Vanempioneerijuhi tegevus on kindlaks määratud «Vanempioneerijuhi ja rühmajuhi põhimääruses».

Pioneeride ja kooliõpilaste kasvatamisel tuginevad komsomolikomiteed riiklike ja ühiskondlike organisatsioonide abile ning toetusele, kasutades eelarvelisi ja kohalike organite vahendeid.

Komsomoliorganisatsioonid kasutavad eraldatud summasid vastavalt komsomoli rajooni-, linna-, oblasti-, kraikomitee ja liiduvabariigi LKNÜ keskkomitee otsusele, samuti pioneeride kokkutulekute, pioneeriaktiivi koolide ja laagrite, koonduste, konkursside ja matkade organiseerimiseks, delegatsioonide saatmiseks teistesse oblastitesse, kraidesse ja vabariikidesse, pioneeride varustuse, kultuuri- ja spordiinventari muretsemiseks, spordiväljakute rajamiseks ja sisustamiseks, pioneerisalkade, -rühmade ja -malevate töö organiseerimiseks.

Pioneeride paleed ja majad, noorte naturalistide, turismi- ja tehnikajaamad on pioneeride ja õpilaste hulgas tehtava erialase töö organiseerivaks ning metoodiliseks keskuseks.

ÜLKNÜ Keskkomitee ja Pioneeriorganisatsiooni Kesknõukogu juhivad üleliidulise pioneerilaagri «Artek» ja ülevenemaalise pioneerilaagri «Orljonok» tegevust.

ÜLKNÜ Keskkomitee ja liiduvabariikide LKNÜ keskkomiteed annavad koos vastavate pioneeriorganisatsioonide nõukogudega välja pioneeriajalehti ja -ajakirju.

Üleliidulise pioneeriorganisatsiooni tegevuse igapäevane juhtimine, laia üldsuse kaasatõmbamine pioneeride ja kooliõpilaste kasvatamisele on Üleliidulise Leninliku Kommunistliku Noorsooühingu vastutusrikas ning austav kohustus.

PIONEERIORGANISATSIOONI TEGEVUSE PRINTSIIBID

Noore põlvkonna kommunistliku kasvatuse suurtest ülesannetest tuletuvad ka need põhilised seisukohad, millele on rajatud pioneeriorganisatsiooni kogu tegevus. Need põhilised seisukohad — pioneeriorganisatsiooni tegevuse printsiibid — määravad kindlaks nii pioneeritöö metoodikale kui ka praktikale esitatavad peamised nõuded. Nende printsiipide tundmine ja oskus neid praktikas rakendada aitavad pioneerijuhtidel, pedagoogidel ja kõigil, kes töötavad pioneeridega, sügavamalt mõista oma osa, õigesti valida pioneerimaleva ja -rühmade töö vorme ning meetodeid, piiritleda täpselt oma suhteid pioneeridega.

Vaatame lühidalt, mida sisaldavad pioneeriorganisatsiooni põhiprintsiibid.

KASVATADA VAHETUST

«Eks ole tõsi, sinust kasvab hea kommunist?» küsis kord Vladimir Iljitš Lenin ühelt noorukilt.

Muidugi tahavad ka sinu pioneerid kasvada kommunistideks — olla meie rahva avangardis.

Kommunistidega kõrvuti sammuvad kommunistlikud noored. Kommunistlikud noored — see on kõige julgem, veendunum, kommunismiüritusele kõige ustavam osa noorsoost. Noored pioneerid on komsomoli vahetus. Iga pioneer unistab päevast, mil talle antakse komsomolipilet.

Kasvatada vahetust... Niisugune on meie ühiskonna deviis. Sellele deviisile vastab pioneeriorganisatsiooni esimene printsiip: ühiskondlik-poliitiline suunitlus.

See printsiip tähendab, et pioneerisalkade, -rühmade ja -malevate kõik ettevõtmised ning pioneerijuhtide tegevus peavad olema suunatud sellele, et kasvatada pioneeridest tõelisi kommunismi eest võitlejaid. Seda saab ja tuleb teha vanemate seltsimeeste, kommunistlike noorte ja kommunistide eeskujule toetudes.

Oletame, et sinu pioneerid otsustasid korraldada matka mööda kodurajooni. Hästi! Kuid sinu ja kõigi teiste kasvatajate ülesandeks, kel antud matkaga tegemist, on saavutada, et matk ei muutuks tühipaljaks kilomeetrite tagaajamiseks, vaid et see aitaks lastel paremini oma kodumaad tundma õppida, et nad koh-

tuksid huvitavate inimestega, tööeesrindlastega, omandaksid uusi oskusi ja teadmisi, mida läheb tulevasel kommunismiehitajal tarvis.

Sinu maleva pioneerid istutavad puid, kasvatavad küülikuid, annavad tsehhides kontserte, on lasteaia šeffideks. Nende arvel on rohkesti ühiskondlikult kasulikku tööd. Ent peamine, mida vanempioneerijuht, pedagoogid ja kasvatajad peavad saavutama, on: õpetada lapsi nägema kõigi nende ettevõtmiste taga suurt eesmärki — ühist tööd kogu nõukogude rahvaga, kommunistlike noorte ja kommunistidega.

Pioneerid sisustavad koolis Lenini muuseumi, koostavad kodulinna või -küla kroonikat, kohtuvad vanade kommunistidega, sõja- ja tööveteranidega. Kõik see peab aitama kasvatada pioneerides armastust nende vastu, kes andsid oma elu tulevaste põlvkondade õnne nimel — Oktoobrirevolutsiooni, Kodusõja, Suure Isamaasõja ja viisaastakute kangelaste vastu. Kõik see peab äratama lastes soovi saada samasugusteks nagu need, kes täna kuuluvad kommunismiehitajate kaardiväkke. Mõistku pioneerid, et meie kodumaa rikkus, nõukogude inimeste vabadus ja õnn on kätte võidetud kangelasliku võitluse ja ennastsalgava tööga; tundku nad endid nende võitude pärijatena, kodumaa tuleviku eest vastutajatena.

Vanem põlvkond, kes on kauni tuleviku nimel suurt tööd teinud, annab kommunismi teatepulga üle noortele, leninlikule komsomolile. Aga sina, pioneerijuht, valmistad noori leninlasi ette selleks, et nad võiksid selle teatepulga oma vanemate vendade ja õdede käest vastu võtta.

Hoolitseda, et pioneerimaleva tööl oleks sügav ühiskondlik-poliitiline sisu — nii tulebki mõista esimese printsiibi elluviimist.

ÕPILASEST SAAB PIONEER

V. I. Lenini nimeline Üleliiduline Pioneeriorganisatsioon on isetegevuslik poliitiline organisatsioon. Lapsed astuvad sellesse vabatahtlikult. See on õpilase elus iseseisev ning tõsine samm, mis suunab teda ühiskondlikust elust osa võtma. Et see oleks tehtud teadlikult, selleks tutvustavad pioneerijuhid ja õpetajad õpilasele pioneeriorganisatsiooni eesmärke, selles kehtivat korda, pioneeri õigusi ja kohustusi.

Pioneeriorganisatsiooni astumise vabatahtlikkus ning aktiivne osavõtt organisatsiooni tööst — see ongi teine organisatsiooni tegevust määrav printsiip.

Vabatahtlikkuse printsiip kehtib ka salkade moodustamise, pioneeriülesannete jaotamise ja mitmesugustest pioneeriüritustest osavõtu puhul. Ükskõik mida malevas ka ette võetakse, parimaid

tulemusi saavutatakse siis, kui pioneerid teevad seda vabatahtlikult, huviga. See printsiip seab kõigi ette, kes pioneeridega töötavad, erilisi kohustusi. Kõik, mis pioneeriorganisatsioonis tehakse, peab lapsi köitma ja huvitama.

Kui pioneerid jooksevad koondustelt ära, kui nad ei taha vastu võtta pioneeriülesandeid, kui neile ei meeldi töö pioneeride tegevuspiirkonnas, tuleb otsida põhjust mitte lastest, vaid maleva töö organiseerimisest. Koondustelt joostakse ära — tähendab, et need on igavad ja formaalsed, ei liiguta laste südant; öeldakse ära ülesannete täitmisest — tähendab, et ei usuta nende vajalikkusesse; ei taheta töötada tegevuspiirkonnas — tähendab, et sina ja su töökaaslased pole leidnud huvitavaid ja elavaid, kõiki lapsi köitvaid töövorme.

Ent ei tohi unustada ka teist külge — vabatahtlikkuse printsiip peab olema pidevalt seotud kohuse- ja vastutustunde kasvatamisega pioneerides. Vabatahtlikkus pioneeriorganisatsiooni astumisel ei välista pioneeriseaduste täitmist, nõuet allutada oma huvid pioneerikollektiivi huvidele.

ISETEGEVUS JA INITSIATIIV

Pioneeriorganisatsioon peab kasvatama lastes ühiskondlikku aktiivsust, algatus- ja loomisvõimet. Noored valmistuvad eluks, kõigi ühiskondlike ettevõtmiste juhtimiseks kommunistlikus ühiskonnas. Et seda ülesannet täita, tuleb igakülgselt arendada pioneeride initsiatiivi ja isetegevust. Pioneeride isetegevus käsikäes oskusliku pedagoogilise juhtimisega — see on pioneeriorganisatsiooni töö kolmas printsiip.

V. I. Lenini nimeline pioneeriorganisatsioon on iseseisev lasteorganisatsioon. Tema struktuur annab rikkalikult võimalusi laste loomingulise aktiivsuse arendamiseks. Ent tööpraktikas esineb veel juhtumeid, kus täiskasvanud tallavad pioneeriorganisatsiooni isetegevuse printsiipi jõhkralt jalge alla. Mõnikord läheb täiskasvanute vahelesegamine pioneeride asjadesse niivõrd kaugele, et paljude pioneerielu küsimuste üle, kaasa arvatud pioneeriks vastuvõtmine, aktiivi valimine ja töö planeerimine, otsustavad õpetajad või pioneerijuhid ilma pioneeride endi osavõtuta. See viib selleni, et pioneerid kaotavad vastutustunde, lakkavad huvi tundmast oma rühma või maleva elu vastu.

On väga tähtis, et ükskõik millises salga, rühma või maleva ettevõtmises poleks pioneerid mitte mehaanilisteks käsutäitjateks, vaid hoopis organiseerijateks, aktiivseteks osavõtjateks; et kollektiivses töös saaks ilmneda iga pioneeri leidlikkus, taibukus, algatusvõime. Mida paremini lapsed kavatsetu ühiskondlikku väärtust

mõistavad, mida tähtsam ning vastutusrikkam on töö eesmärk, seda meelsamini tahavad pioneerid seda saavutada.

Järjest rohkem leidub koole, eriti kaheksaklassilisi, kus õpilaste ainsaks omavalitsusorganiks on pioneerimaleva nõukogu. Neis koolides ei ole õpilaskomiteed. Pioneeride omavalitsus on laste iseseisvuse ja aktiivsuse kasvatamisel heaks abinõuks.

Väga palju aitab laste initsiatiivi arendada võistlus. See tõstab laste huvi ürituse vastu, äratab soovi kogu kollektiiviga edukalt esineda.

Viimastel aastatel oli pioneeriorganisatsioonis laialt levinud võistlus õiguse eest saada rühmale või malevale seitseaastaku kaaslase nimetus, üleliiduline võistlus parima rühma nimele, pioneerimalevate leninlik ülevaatus Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni 50. aastapäeva auks jne. Võistlus ergutab pioneere, õilistab nende jõupingutusi.

Isetegevusel põhinev töö äratab pioneerides palavat soovi enese täiustamiseks ja kasvatamiseks.

Laste initsiatiivi ja isetegevuse arendamine pioneeriorganisatsioonis ei tähenda aga sugugi, nagu ei juhiks lasteliikumist Kommunistlik Partei. Pioneeriorganisatsiooni tegevuse igapäevase juhtimise usaldas partei komsomolile. Vanempioneerijuht ja rühmajuhid on komsomoli esindajad pioneeriorganisatsioonis.

Iga kasvataja mõistab, et aktivistiks ja algatajaks ei saa pioneer korrapealt. Siin oleneb palju pioneerijuhi pedagoogilisest meisterlikkusest. Mitte hooldada, vaid pidevalt õpetada, juhatada, suunata pioneeride tegevust, tunda nende ettevõtmiste vastu tõelist, südamlikku huvi — kõigepealt seda nõutakse sinult, vanempioneerijuhilt. Ja mis veel on väga tähtis: töös pioneeridega toetu alati õpetajate teadmistele ja kogemustele, kasuta pioneeride vanemate ja ühiskondliku aktiivi abi.

PIONEERIDE INDIVIDUAALSED ISEÄRASUSED

Pioneeriorganisatsiooni kuuluvad 10—15-aastased lapsed. Nad on väga erinevad oma teadmiste taseme, elukogemuste, huvide, vajaduste ja kehalise arengu poolest.

Pioneeriks astudes jääb lastel mõndagi sellest, millest nad ise osa võtavad, arusaamatuks, palju aga tundub neile köitva mänguna. Oma pioneeritee lõpetavad nad aga noorukitena, üsna veidi enne elluastumist, enne elukutse valikut, astudes Kommunistlikku Noorsooühingusse. Neis on juba tärganud enam-vähem püsiv huvi mingi kindla ala vastu, arenenud võime kriitiliselt mõelda, tugevnenud püüd iseseisvuse poole, soov sarnaneda täiskasvanutega, on kasvanud vastutustunne. Neid ja teisi ealisi iseärasusi peab pioneerijuht oma töös arvestama.

Laste ealiste ja individuaalsete iseärasuste arvestamine — see on üldine pedagoogiline printsiip, mis kehtib ka pioneeritöös. See printsiip nõuab sinult ja su kolleegidelt kindlat süsteemi maleva töö organiseerimisel. Pioneeritöös ei tohi olla kohta juhuslikel, omaette «üritustel», kui ilusad ja pidulikud need ka oleksid.

Lihtsamalt keerukamale — see mõte peab läbima maleva kogu tööd.

KA ROMANTIKAT ON TARVIS

Vabatahtlikkuse printsiibist tuleneb ka romantika, mängu ja huvitatuse printsiip. Lapsed on lapsed. Üks selle ea iseloomulikke jooni seisneb selles, et lapsi, noorukeid meelitab alati uus, ere, tundmatu. Seda nimetamegi pioneeriromantikaks, fantaasialennuks, kujutluseks, väga kasulikuks ja tänuväärseks nähtuseks.

«Raketi meeskonnal stardiks valmis olla!»

«Luugid sulgeda!»

«Mehaanikud, aparaatide juurde!»

«Start!»

Nii alustavad kujutletavat planeetidevahelist reisi Novosibirski ühe kooli pioneerid. Sellest pole midagi, et nad istuvad vaid toolidel ja jälgivad ekraani, kuhu filmoskoobi abil projekteeritakse omatehtud diapositiive... Fantaasialend viib neid Arktika jääväljadele, uudismaadele, Karakumi liivalagendikele, aitab neil «võidelda» piiririkkujatega, lennata Marsile. Seepärast, arvestades ealisi iseärasusi, võtamegi kasvatustöös appi romantika ja värvikülluse, mängu-, huvi- ja romantikaprintsiibi.

Romantika kaunistab laste kogu tegevust, teeb selle eredaks ja köitvaks, jätab laste teadvusse kustumatu jälje. Ta äratab lastes sügava huvi argipäevaste asjade vastu, muudab selle huvi püsivaks, emotsionaalseks.

Romantika pole mingi pioneeritöö eri osa. Pioneerikollektiivi kogu elu peab olema romantikaga läbi põimunud. Pioneeriorganisatsiooni iseloomus, tema traditsioonides ja rituaalides on väga palju romantilist: pioneerilõke metsalagendikul või jõe ääres, pioneeririvi, raportid, saluut, pühaliku tõotuse andmine V. I. Lenini mälestussamba juures. Aga kes meist, täiskasvanuist, endistest pioneeridest, ei meenutaks erutusega pioneerifanfaari signaale ja trummipõrinat! Või punast pioneerilippu, rühmalippu, helepunast kaelarätti, märke! Kõik see annab pioneerielule omapära, ereda värvingu.

Romantika ja mäng peavad kaunistama pioneeride kõige argipäevasemaidki ettevõtmisi: olgu see siis pioneerikoondus, töö far-

mis või kolhoosipõllul, spordivõistlus või kunstilise isetegevuse konkurss. Võtame näiteks vanametalli kogumise. Esimesel pilgul tundub see ebahuvitava tööna. Ent missuguse huviga teevad seda lapsed siis, kui esialgu käib «luuramine», siis «ekspeditsioonid» tooraine kogumiseks elektrirongi või traktori jaoks. Kõige paremini vastab pioneeriromantika põhimõtetele timurlaste liikumine. Siin on võimalusi jõukohaseks tegevuseks, fantaasialennuks, püsivuse ja vastupidavuse ilmutamiseks. Või kosmoseteemaline koondus, millest eespool juttu oli —, kas ei või see tuua rühma tegevusse romantikat, äratada teadmisjanu, soovi paremini õppida?!

Pole õige otsida romantikat ainult millestki salapärasest. Revolutsioonilise romantika allikaks on elu ise, meie suurepärane tegelikkus, loominguline töö, võitlused ja võidud, toredad avastused teaduse ja tehnika vallas, meie kommunistliku homse meelitavad perspektiivid.

Mängu osa pioneeritöös on suur. Selleski tuleb arvestada laste vanuselisi iseärasusi. Mängudes väljendavad lapsed oma vajadust aktiivselt osa võtta ümbritsevast elust, ning samal ajal õpivad nad mängides seda paremini tundma.

Kollektiivsetes mängudes kasvavad lastest organisaatorid, juhid, kes oskavad püstitatud eesmärgile jõuda ning tõmbavad endiga kaasa ka teisi. Mängus leiavad kinnitust ja tugevnevad mitmedki eetilised normid, millest kinnipidamine on inimesel elus hädavajalik. Tuleta vaid meelde, kuidas mõistavad lapsed hukka neid, kes talitavad mängus ebaausalt, rikuvad reegleid, kes püüavad iga hinna eest ise silma paista, kuigi see on kollektiivile kahjulik. Mäng kasvatab lastes enesevalitsemist, vastupidavust, püsivust, võidutahet. Hindamatu on mängude, eriti liikumismängude osatähtsus laste organismi tugevdamisel, nende tervise karastamisel.

PIONEER ON ALATI JA KÕIKJAL PIONEER

Juba kolmekümnendatel aastatel astus Nadežda Konstantinovna Krupskaja välja pioneerimalevate töö «sesoonsuse» vastu, selle vastu, et pioneerimalevad tegutsevad ainult õppetöö ajal. Nüüd on meil pideva kasvatustöö organiseerimisel juba rikkalikke kogemusi.

Pioneeriorganisatsiooni tegevuse pidevus, katkematus ongi tema tegevuse kuues printsiip. Pioneeriorganisatsiooni tegevuses ei ole vaheaegu ega puhkepäevi. Ta tegutseb pidevalt: pärast koolitunde, pühapäeval, pidupäevadel ja koolivaheajal, ta tegutseb peale kooli veel kõikjal, kus on lapsi: õuedes, elumajades, parkides, tegevuspiirkondades, laagrites, koolivälistes lasteasutustes. Paljudes pioneerimale-

vates moodustatakse mitmesuguseid meeskondi ja gruppe, kes tegutsevad alati ja kõikjal. Need on timurlaste meeskonnad, punaste jäljeküttide rühmad, kasulike tööde luure, spordimeeskonnad, matkagrupid, puhkepäevaklubid, pioneeride teatrid jms., mis aitavad lastel leida kasulikku tegevust, laskmata neil kasutult aega raisata, võimaldavad pioneeriorganisatsioonil avaldada oma mõju lastele mitte ainult koolis, vaid ka väljaspool seda.

Ka sinu tegevuspaik, pioneerijuht, ei tohi piirduda ainult koolimajaga. Sinu koht on seal, kus on lapsed.

*

Pioneeriorganisatsiooni tegevuse kõik printsiibid on omavahel tihedalt seotud, esinevad üheskoos. Ja kui sina, pioneerijuht, neid hästi mõistad ning oskuslikult kasutama õpid, aitab see sul õigesti organiseerida maleva tööd, õigesti määrata selle töö sisu, vorme ja meetodeid, aitab saavutada edu pioneeride kasvatamisel.

... Tavaline argipäevahommikune sagimine linnas. Kihutavad autod, ruttavad jalakäijad. Järsku kõlavad selles harilikus tänavamüras uued helid. Kusagil nurga taga lööb sillerdama hõbedane fanfaariheli ja hakkab kõlama rütmikas trummipõrin — tänavale tuleb pioneeride kolonn. Jalakäijad aeglustavad sammu. Paljude nägudel särab naeratus.

«Pioneerid lähevad!»

Mis see siis ära ei ole, ennegi on tänavatel nähtud punaste kaelarättidega poisse ja tüdrukuid kooli ruttamas... Nähtavasti peitub pioneeririvis, kolonni üksmeelses marsis siiski mingi eriline mõju, mis erutab sügavalt inimesi, kutsub esile helgeid, rõõmsaid tundeid.

Ning sellest tseremooniast osavõtjad isegi (ja see on kõige tähtsam!) on rõõmsast erutusest haaratud.

Jah, kõigil neil tavadel, mida oleme harjunud nimetama pioneeririrituaaliks, on mingi eriline ilu, eriline jõud.

On olemas kõigutamatu seadus, mis on kontrollitud paljude vanempioneerijuhtide kogemustega: mida ilusam ja ladusam on rituaal, mida paremini on ta kõikide üksikasjadeni läbi mõeldud, seda tugevamat mõju ta lastele avaldab. See on nii siis, kui pioneerid laitmatus rivis ja kõlava lauluga sammuvad mööda linna, kui nad kiiresti, täpselt ja korralikult rivistuvad, lipu juures auvalves seisavad, kui rühmale antakse austav nimetus... Pioneeririrituaale on palju. Ja kõik nad üheskoos on võimsaks vahendiks üllaste patriootlike tunnete ja kollektiivsustunde kasvatamisel, õpetavad pioneere oma maleva ja kõigi pioneeride üle uhkust tundma.

Sina, pioneerijuht, pead õppima seda vahendit oskuslikult kasutama, hoolitsema mitte ainult rituaali täpse täitmise, vaid ka tema suure emotsionaalsuse ja kasvatusliku mõju eest. Aga selleks on vaja, et pioneerid ise võtaksid iga tseremoonia ettevalmistamisest osa mitte mehaaniliselt, vaid teadmisega, et need rituaalid on pioneerimaleva, kõigi pioneeride pühaks traditsiooniks.

Võib-olla on otstarbekohane arutada ja luua koos kõigi pioneeridega mingid erilised, oma maleva või rühma tseremooniad. Sel-

lega sünnivad uued traditsioonid. Mäletate (aga kes pole lugenud lugegu), kui palju oli seesuguseid traditsioone suurepärase kas vataja A. Makarenko koloonias.

Jutustame sulle mõnedest pioneeride rituaalidest, nende läbivii mise korrast.

PIONEERIKS VASTUVÕTT

Pioneeriks vastuvõtt on üks kõige pühalikumaid toiminguid pio neeriorganisatsioonis.

Järjekordsel koondusel teatab rühmanõukogu esimees, et mit med lapsed on avaldanud soovi pioneeriks saada. Ta teeb pionee ridele ettepaneku ütelda igaühe kohta oma arvamus — kas nad on väärilised saama V. I. Lenini nimelise Üleliidulise Pioneeri organisatsiooni liikmeteks.

Pärast küsimuse arutamist otsustatakse see lahtise hääletusega Sellest hetkest peale loetakse kõik lapsed, kes said koonduse häälteenamuse, pioneerideks.

Pühaliku tõotuse annavad nad järgmisel malevakoondusel võ pidulikul rivistusel.

See toimub nii: pärast malevalipu sissetoomist ning raporteid teatab malevanõukogu esimees, et rühmakoondustel võeti pioneerideks vastu grupp lapsi ning täna annavad nad pühaliku pioneeritõotuse. Kõik, keda esimees nimetab, tulevad rivist välja (nad peavad seisma vasakul tiival) ja astuvad ühte ritta, näoga malevalipu ja rivi poole.

Siis ütleb malevanõukogu esimees, kes seovad uutele pioneeridele kaelarätid. Nendeks võivad olla sõbrad tehasest või kolhoosist, kommunistlikud noored, kommunistliku töö brigaadide liikmed või ka kooli parimad pioneerid, kellele malevanõukogu annab selle austava ülesande.

Kõlab käsklus: «Malev, pidulikuks tõotuseks valvel!»

Vanempioneerijuht loeb valjusti osade kaupa ette noore pioneeri pühaliku tõotuse teksti. Uustulnukad kordavad seda lause-lauselt tema järel.

Seejärel annab vanempioneerijuht käskluse: «Siduda kaelarätid!» Kuni uustulnukatele kaelarätte kaela seotakse, võib malev esitada mõne pioneerilaulu.

Vanempioneerijuht pöördub uustulnukate poole deviisiga: «Pioneerid, võitluseks Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei ürituse eest olge valmis!»

Nad vastavad: «Alati valmis!» ning saluteerivad.

Kõlab käsklus: «Malev, vabalt!» Äsja tõotuse andnud pioneere tervitavad kommunistlikud noored ja teised maleva külalised.

Seejärel annab pioneerimaleva nõukogu esimees uutele pioneeridele käskluse: «Rivisse astuda!» ning uustulnukad lähevad üldisesse rivisse oma rühmade juurde.

RÜHMA SÜND

Kui III või IV klassis on 10—12 õpilast saanud pioneerideks, võib seal luua pioneerirühma. Sellekohase otsuse peab vastu võtma malevanõukogu.

Uut rühma aitavad organiseerida pioneerid, selle klassi oktoobrilaste tähe- ja tähekesejuhid. Nad abistavad pioneere salkade moodustamisel, õpetavad aktiviste, kuidas salka või rühma juhtida, valmistavad ette uue rühma trummilööja ja fanfaristi, instrueerivad tulevast lippurit, aitavad läbi viia esimese koonduse, kus valitakse rühmanõukogu.

Järgmisel malevakoondusel või eraldi selleks korraldatud pidulikul rivistusel teatab malevanõukogu esimees uue rühma loomisest. Uustulnukate rühm rivistub maleva üldise rivi ette. Malevanõukogu esimees esitleb uut rühmanõukogu esimeest ja liikmeid, kes saavad kohe ka eraldusmärgid. Seejärel annab ta lippurile üle rühmalipukese, fanfaristile ja trummilööjale nende atribuudid.

Trummilööjad ja fanaristid alustavad oma tervitust. Esimesena puhub signaali uue rühma fanarist. Temale vastavad maleva fanaristid. Seejärel põriseb uue rühma trumm, talle vastavad maleva trummilööjad. Lõpuks kõlavad kõikide rühmade fanfaarid ja trummid võimsaks tervituseks.

Uut rühma tervitavad teiste rühmade esindajad. Nad annavad oma rühmade nimel üle ka kingitused: spordiinventari, mänge, vesivärve ja teisi rühma tegevuseks vajalikke esemeid.

Tervitusele vastab uue rühma nõukogu esimees või rühmajuht. Seejärel kõlab käsklus: «Malev, valvel! III klassi pioneerirühm — vasak pool! Parem õlg ees — sammu marss!» Ja uus rühm möödub marsihelide saatel maleva rivi eest. Kõik pioneerid saluteerivad. Rühm läheb oma kohale maleva vasakule tiivale. Kõlab üldine käsklus: «Malev, vabalt!»

LIPU SISSETOOMINE

Malevalipu toob sisse maleva lippur või üks parimatest pioneeridest, kellele malevanõukogu selle ülesandeks teeb.

Lippur läheb kõige ees, temast vasakul ja paremal astuvad saluteerides assistendid. Nende järel tulevad maleva fanaristid ja trummilööjad, seejärel rühmade lippurid rühmalipukestega.

NIME ANDMINE RÜHMALE

Pioneerid otsustavad ise, kelle nime nad tahaksid oma rühmale saada. Rühm sisustab sellele inimesele pühendatud nurgakese. Lapsed kogu vad materjali tema elu ja tegevuse ning kangelasteo kohta, tutvuvad tema omaste ja sõpradega. Rühm hakkab tähistama mõnda oma kangelasega seotud tähtpäeva, näiteks tema sünni-aastapäeva. Sellel koondusel jutustavad pioneerid, mida uut nad on oma kangelase kohta teada saanud, kutsuvad külla kangelase omakseid ja sõpru, tutvustavad neile oma tööd. Kangelase surma-aastapäeval toimub leinarivistus. Kevadel pan-

nakse rühmadevahelistele spordivõistlustele välja kangelase nimeline karikas, sügisel toimuvad tema mälestuseks teatevõistlused jne.

Oma soovist kanda üht või teist nime teatavad pioneerid malevanõukogule. Nõukogu arutab seda avaldust koos kooli või šefluskäitise komsomolikomiteega.

Arutamisele kutsutakse maleva teiste rühmade esindajad ning nime taotlev rühm täies koosseisus.

Kui rühma palve otsustatakse rahuldada, siis korraldatakse lähemate päevade jooksul maleva pidulik rivistus.

Pärast vanempioneerijuhile raporteerimist ning lipu sissetoomist palub malevanõukogu esimees nime taotleval rühmal rivistuda maleva ette. Seejärel teeb ta teatavaks malevanõukogu otsuse.

Malev skandeerib: «Õnnitleme! Õnnitleme! Õnnitleme!»

Rühmanõukogu esimees vastab õnnitlustele. Ta loeb ette rühma tõotuse teksti, mis võib olla umbes selline:

«Meie, Gaidari-nimelise rühma pioneerid, tõotame auga kanda seda nime ning olla gaidarlaste nimetuse väärilised.

Kui me oma tõotust ei pea, võtku seltsimehed meie rühmalt ära õigus kanda Arkadi Gaidari nime.»

Rühma pioneerid saluteerivad ning ütlevad kooris: «Tõotame!» Seejärel esitab rühm oma kangelase lemmiklaulu või oma rühmalaulu.

HÜVASTIJÄTT RÜHMAGA

Tavaliselt toimub see sündmus õppeaasta lõpul, mil VIII klasside rühmad lahkuvad pioneeriorganisatsioonist.

Hea on ühendada see sündmus pioneerirühma loomisega III klassis. Siis võib VIII klassi pioneerirühm anda oma lipukese, trummi ja fanfaari üle uuele rühmale.

VIII klassi pioneerid annavad lubaduse, et nad ei unusta pioneere, peavad edaspidigi nendega sõprust ning abistavad neid. Muidugi võib sellist lubadust anda ainult hea, tugev rühm, kes seda ka täidab. Seejärel astuvad VIII klassi pioneerid üksteise järel malevalipu juurde ning jätavad temaga saluteerides hüvasti. Nooremad pioneerid kingivad vanematele lilli või väikesi omavalmistatud esemeid.

Lõpuks võivad III ja VIII klassi pioneerid anda ühise kontserdi.

*

Pioneeririt uaalide hulka kuulub ka pioneeririvi.

PIONEERIORGANISATSIOONI SÜMBOLID

PUNANE PIONEERILIPP

Igal pioneerimaleval, rajooni ja linna pioneeriorganisatsioonil on pioneerilipp. Punane lipp on meie riigilipp, revolutsioonilise rahva sümbol. Lipu punane värv — see on vere värv, mida on valanud kogu maailma miljonid lihtsad inimesed võitluses oma kodumaa vabaduse ja õnne eest.

Punane pioneerilipp on noorte pioneeride au ja ühtekuuluvuse sümbol, revolutsiooniüritusele, Nõukogude kodumaale ja Kommunistlikule Parteile ustavuse sümbol. Nii on öeldud V. I. Lenini nimelise Üleliidulise Pioneeriorganisatsiooni põhimääruses.

Pioneerilipp õmmeldakse helepunasest kangast mõõtmetega 100×80 sm. Keskele on tikitud pioneerimärk ning pioneeride deviis: «Võitluseks Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei ürituse eest ole valmis!» Eraldi punasele lindile kirjutatakse maleva nimetus, talle antud austav nimi, rajoon või linn, kus ta asub.

Malevalippu hoitakse pioneeritoas. See tuuakse kõigile malevakoondustele, kokkutulekutele, pidustustele, demonstratsioonidele, paraadidele. Lippu saadavad assistendid, fanfarist ja trummilööja. Lipu assistentideks võib malevanõukogu määrata tublimaid pioneere, kasutades seda ergutusvahendina.

Peale pioneeritoa võib malevalippu hoida ka mõnes klassis, kus õpib üks tublimaid rühmi, kellele malevanõukogu on usaldanud lipu hoidmise. Lahtise malevalipu ees pildistatakse paremaid pioneere ja pioneerirühmi. Rajooni või linna pioneeriorganisatsiooni lipu võib pioneeriorganisatsiooni nõukogu anda hoiule mõnesse võistlustel hästi esinenud malevasse.

RÜHMALIPP

Igal pioneerirühmal on oma punane rühmalipp. See on samuti nelinurkne, mõõtmetega 45×60 sm.

Oma lipuga läheb rühm koondustele, kokkutulekutele, matkadele. Lipukandmise õiguse annab rühma nõukogu parimatele pioneeridele. Mõnedes rühmades valitakse alaline lippur. Rühmalippe hoitakse koos malevalipuga pioneeritoas või rühma pioneerinurgakeses klassis.

Pioneerirühmale antakse punane lipp pidulikul rühmakoondusel. Lipu annavad kätte malevanõukogu või šefluskäitise komsomoliorganisatsiooni esindajad. Lipu ühel küljel on pioneerimärk, teisel rühma number või nimi.

OKTOOBRILASTE LIPP

Oktoobrilaste grupil (tähel) on oma lipp, mis antakse neile tähe moodustamise päeval. Lipp õmmeldakse punasest riidest. Ta on ristkülikukujuline, mõõtmetega 40×60 sm. Lipu äärtes on kuldsed narmad, keskel viisnurga kuldsed kontuurid (läbimõõt 18 sm). Lipp kinnitatakse varda külge. Oma lipuga lähevad oktoobrilapsed ekskursioonidele, matkadele, koondustele, pidustustele. Õiguse lippu kanda saavad kõik oktoobrilapsed järjekorras.

PIONEERIKAELARÄTT

Iga pioneer kannab V. I. Lenini nimelisse Üleliidulisse Pioneeriorganisatsiooni kuulumise tähisena punast kaelarätti. Pioneerikaelarätt on osake punasest lipust. Tema kolm nurka sümboliseerivad kolme kommunismi eest võitlejate põlvkonna — kommunistide, kommunistlike noorte ja pioneeride — vankumatut ühtsust.

Punane kaelarätt tuletab pioneerile pidevalt meelde tema pioneeriau, seda, et ta on kohustatud alati ja kõikjal täitma noorte pioneeride seadusi, see kohustab võitluseks vanema põlvkonna revolutsiooniliste traditsioonide eest, Kommunistliku Partei ürituse eest.

PIONEERIMÄRK

Õpilasele, kes astub pioneeriks, antakse koos punase kaelarätiga ka pioneerimärk, mis nagu kaelarättki on pioneeriorganisatsiooni kuulumise tunnuseks. Märgil on punane viisnurkne täht — töötajate revolutsioonilise võitluse, proletaarse revolutsiooni võidu sümbol. Tähe keskel on V. I. Lenini portree. Tähe kohal on kolm tulekeelt, mis sümboliseerivad kolme põlvkonna sidet. Viisnurga alumises osas on lint, millele on kirjutatud: «Всегда готов!»

Märki kannab pioneer vasakul pool rinnas.

PIONEERISALUUT JA -DEVIIS

Pioneerisaluut — see on pioneeride tervitus: parema käe viis kokkusurutud sõrme tõstetakse eest nurga all üles, peast kõrgemale. See sümboolne liigutus tähendab, et Nõukogude kodumaa huvid, Kommunistliku Partei ürituse, kõigi viie maailmajao töötajate internatsionaalse solidaarsuse ja pioneerikollektiivi huvid asetab pioneer oma isiklikest huvidest kõrgemale.

Pioneeride deviisile «Võitluseks Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei ürituse eest ole valmis!» vastab pioneer saluteerides: «Alati valmis!»

PIONEERIAKTIIVI ERALDUSMÄRGID JA PIONEERIVORM

Pioneeriorganisatsioonis on kehtestatud eraldusmärgid salgajuhtidele, rühmanõukogude esimeestele ja liikmetele, malevanõukogu esimeestele ja liikmetele. Nendeks on metallist tärnikesed, mida kantakse pluusi vasakul käisel pioneeriorganisatsiooni embleemi kohal. Malevanõukogu esimees kannab 3, rühmanõukogu esimees ja malevanõukogu liikmed — 2, salgajuhid ja rühmanõukogude liikmed — 1 tärnikest.

Pioneeriinstruktorid kannavad veel erialamärke ja halli vilenööri, oktoobrilaste juhid tähekest ja kollast vilenööri*.

Eesti NSV pioneeridel on paraadvormiks sinised koolivormi püksid või seelik ja valge pluus, punane pioneerikaelarätt, pioneerimärk, vasakul käisel pioneeriorganisatsiooni embleem. Vööl kantakse laia nahkrihma ja peas püksте või seeliku materjalist pilotkat, millel on Nõukogude Liidu vapp.

Erialarühmade pioneerid võivad kanda vormipluusi pagunil lindikest; noorarmeelased kannavad kaitsevärvi, noored meremehed — musta.

Paraadvormis tulevad pioneerid pidulikele koondustele, paraadidele, kokkutulekutele ja demonstratsioonidele ning teistele pidulikele üritustele.

Igapäevase pioneeripluusina kantakse koolivormi pluusi materjalist sinakasrohelist pluusi.

TRUMM JA FANFAAR

Fanfaar ja trumm on pioneerirühmade ja -malevate lahutamatud kaaslased matkal, demonstratsioonil, laagris, koondusel. Igal maleval peavad fanfaar ja trumm kindlasti olema. Oleks väga hea, kui need pioneeride atribuudid oleksid ka igal rühmal.

---

* Keelatud on pioneeridel kanda põimitud (mitmevärvilisi) vilenööre. Kui pioneeril on õigus kanda mitut vilenööri, kannab ta kõrgeimat või viimati saadut.

MÄRGID

Sinu pioneeride hulgas on kindlasti rohkesti neid, kes võtavad aktiivselt osa noorte naturalistide ringide tööst, tunnevad erilist huvi tehnika vastu, käivad matkamas. Nende pioneeride ergutamiseks on sisse seatud märgid «Noor Naturalist», «Noor Tehnik», «Noor Matkaja». Nende märkide andmise õigus on omistatud pioneerimaleva nõukogule, pioneerilaagri malevanõukogule ja ka koolivälistele lasteasutustele — pioneeride paleedele ja majadele, noorte naturalistide, tehnikute ja matkajate jaamadele. Märgi annab pioneeridele kätte vanempioneerijuht, malevanõukogu esimees või koolivälise lasteasutuse direktor.

Märke «Noor Tehnik», «Noor Matkaja» ja «Noor Naturalist» kannavad pioneerid rinnas paremal pool.

*

Pioneerisümboolikal on sügav ideeline sisu, selles on revolutsioonilist romantikat. Sinu ülesanne on viia see mõte, see revolutsiooniline hingus iga pioneerini.

Pioneeriorganisatsiooni, seega ka sinu pioneerimaleva tähtsaimaks ülesandeks on laste poliitiline kasvatamine, aktiivsete uue maailma ehitajate kasvatamine, nendes kommunistlike vaadete ja veendumuste kujundamine. Kõik, mis sa oma pioneerimalevas algatad, peab olema allutatud neile kõrgetele eesmärkidele. Ja kui me selles peatükis tõstame nagu eriti esile poliitilise kasvatuse probleeme, siis selleks, et kõnelda põhjalikumalt selle töö kõige spetsiifilisematest vormidest.

Pioneeriorganisatsioonil on oma seadused, oma traditsioonid ja rituaalid, mis on malevas tehtava poliitilise kasvatustöö aluseks, aitavad lastel kasvada tõelisteks noorteks leninlasteks.

Juba päris väikeste mudilastena kuulsid praegused pioneerid esmakordselt Lenini nime. Kui neile seoti kaela punased pioneerirätid, andsid nad tõotuse käia kogu elu leninlikul teel, täita Lenini õpetusi.

See tõotus anti puhtast südamest. Kuid sinu pioneerid saavad oma tõotust täita vaid siis, kui nad mõistavad, mida tähendab olla tõeline noor leninlane, mida õpetas Iljitš; kui Lenini kuju saab neile omaseks, mõistetavaks ja lähedaseks.

KUIDAS TUTVUSTADA PIONEERIDELE V. I. LENINI ELU JA TEGEVUST

Noorematele pioneeridele tutvustad sa eelkõige muidugi Iljitši lapsepõlve- ja kooliaastaid.

Selle kohta on kirjutatud palju häid raamatuid: Lenini õe Maria Iljinitšna Uljanova ja Lenini sugulase Veretennikovi mälestused, kirjanik Kononovi jutustused jne. Lapsed loevad neid raamatuid huviga. Need on väikesed raamatud ja seepärast võib neid salkades või rühmades ka valjusti ette lugeda ning pärast loetu üheskoos läbi arutada.

Niisugusteks vestlusteks valmistumisel abistavad sind Nadežda Konstantinovna Krupskaja teosed «Lenini lapsepõlv ja varajane noorus» ning «Kuidas ja mida jutustada õpilastele Leninist». Nadežda Konstantinovna Krupskaja hoiatab nendes teostes paljude vigade eest, mida on teinud ja teevad täiskasvanud pioneeridele

Iljitšist rääkides. Nad kujutavad väikest Leninit koolipoisina, kes oli ebatavaliselt eeskujulik ja sõnakuulelik, ei teinud iialgi vallatusi. Nii pole aga õige. Jutustades pioneeridele Lenini lapsepõlvest, püüa vältida magusust, ilustamist, moraliseerimist. Vali vestluseks eredamaid episoode, mille kaudu kerkiks laste silme ette elav Volodja Uljanov, energiline, liikuv, lõbus.

Nadežda Konstantinovna rõhutas, et kõneldes Lenini lapsepõlvest, tuleb näidata lastele, kuidas kujunesid ja tugevnesid tema poliitilised vaated, kuidas kujunes ta iseloom, miks ta juba koolipõilasena valmistus revolutsionääriks saama ...

Kas pole selline jutt 10—11-aastaste laste jaoks liiga keeruline? Muidugi on, kui sa laskud pikkadesse arutlustesse. Aga kui sa valid huvitavaid katkendeid, jutustusi, luuletusi selle kohta, millisel ajal möödus Volodja Uljanovi lapsepõlv, missugune oli teda ümbritsev elu, siis on see lastele mõistetav ja arusaadav.

Miks ei võiks lugeda lastele Nekrassovit? Tema luuletusi, milles ta valu ja murega kirjutas pärisorjusest, rahva raskest elust tsaari isevalitsuse ikke all. Sest just taolisi värsse kuulis Volodja Uljanov kodus sageli.

Kindlasti jutusta lastele Uljanovite suurepärasest perekonnast, Vladimir Iljitši isast Ilja Nikolajevitšist, oma aja ühest eesrindlikumast inimesest. Tema emast Maria Aleksandrovnast, haruldaselt rikka südamega inimesest. Lenini lapsepõlve kohta kirjutatud mälestustest ja jutustustest saad sa teada, kuidas vanemad kasvatasid lastes armastust oma rahva, muusika, kirjanduse ja looduse vastu.

Nagu näed, tuleb sul endal küllaltki palju enne lugeda, kui võid lastele Lenini lapsepõlvest rääkida.

Pea alati meeles, et 10—12-aastastele lastele tunduvad arusaamatutena ja igavatena üldised arutlused. Lastele tuleb näidata Leninit tegutsemas, võitlemas, töötamas, rahva eest hoolitsemas. Sellest on Nadežda Konstantinovna Krupskaja mitmel korral kirjutanud. Isegi Leninit kujutavatest piltidest kõneldes ütles Nadežda Konstantinovna Krupskaja: «Parem on võtta Vladimir Iljitši portreedest need, mis kujutavad teda tegutsemas: «Pravdat» lugemas, kõnelemas, märkmeid tegemas, esinejat kuulamas.» Ainult niisugused «elavad» pildid avaldavad mõju laste kujutlusvõimele, puudutavad nende tundeid.

Leninist kui revolutsionäärist jutustavaid raamatuid, katkendeid ja üksikuid episoode leida pole raske. Viimaste aastate jooksul on ilmunud palju raamatuid Leninist. Nimetagem G. M. Križanovski, vana revolutsionääri, Lenini sõbra ja võitluskaaslase raamatut «Šu-šu!» Niisuguse naljaka nime andis Vladimir Iljitš Šušenskojele, kuhu tsaarivalitsus ta asumisele saatis. Ent see raamat ei jutusta ainult asumisaastaist. Gleb Maksimilianovitš tutvus Leniniga juba varem, 1893. a. Peterburis, kus noor Uljanov alustas

oma revolutsioonilist tegevust. See tutvus, mis muutus suureks sõpruseks, kestis Vladimir Iljitši surmani. G. M. Kržižanovski raamatus on palju huvitavaid mälestusi.

P. Makrušenko raamatust «Jutustusi Iljitšist» saame teada samuti paljudest sündmustest Vladimir Iljitši elus ning lahkume temast Gorkis 1924. a. jaanuaris.

Neid ja paljusid teisi raamatuid leidub igas raamatukogus. Palu raamatukoguhoidjat anda sulle kõik Leninist jutustavad raamatud, vaata need läbi, mõtle, mida lugeda, millisest raamatust alustada, et laste huvi pidevalt tõuseks, et iga kord saaksid nad teada midagi uut.

On väga hea, kui Lenini elu ja tegevuse tutvustamisel abistavad sind vanad kommunistid. Kui võimalik, kutsu koondusele vana kommunist, kes on näinud ja kuulnud Vladimir Iljitši ning võib temast midagi huvitavat jutustada. Külaliseks võib olla ka ajaloomuuseumi töötaja, kirjanik, kes tegeleb V. I. Lenini elulooga seotud materjalide uurimisega. Ära häbene külalisele enne kohtumist meelde tuletada, et tema kuulajateks on lapsed, et jutustus peab olema lastele arusaadav, rajatud rohketele näidetele. Mida elavamaks jutustus kujuneb, seda suuremat mõju avaldab see lastele.

Lugesite üheskoos läbi toreda jutustuse, kuulati mälestusi või sinu vestlust, nüüd laulge mõni laul Iljitšist, lugege luuletusi, et rikastada laste muljeid.

Raamatud Lenini kohta pole sinu ainsateks abilisteks. On veel terve hulk diafilme ja albumeid. Need on sinu parimad abilised: väiksematele lastele avaldab kõik silmaga nähtu palju suuremat mõju kui sõnad, see erutab neid rohkem, jääb paremini meelde.

Vladimir Iljitšile pühendatud diafilme on palju. Siin on filme, mis on tehtud kirjanike jutustuste põhjal («Sinuga kõnelevad fotod», «Lenin Moskvas», «Siin iga kivi Leninit ju tunneb» — Leniniga seotud paikadest Moskvas ja Leningradis jt.). Nendest võid sa leida palju huvitavat.

Väga head ja rikkad on Lenini elule ja võitlusele pühendatud albumid, mida võib tellida ka «Raamat postiga» vahendusel, kui teie kauplustes neid ei ole. Vali albumitest välja see, mis aitab sul oma jutustust illustreerida.

Kas tasub ise valmistada albumeid Lenini kohta?

Ainult ühel tingimusel: kui albumis peegeldub see, mis lapsed on Lenini kohta lugenud ja teada saanud.

Leidub pioneerirühmi, kus tehakse igal aastal albumeid Leninist, need kasvavad koos lastega. Neisse kleebitakse uusi fotosid, reproduktsioone, luuletusi ja joonistusi, mille autoriteks on tihtipeale lapsed ise.. Neid albumeid vaadates tunned, et lapsed on tõesti tahtnud seda teha, on tundnud rõõmu oma leidude üle, joonekeste üle, mis tõid Lenini neile lähemale.

Ent leidub ka teistsuguseid albumeid — hingetuid, mõttetuid. Neid on isegi piinlik vaadata. Paistab kohe, et nad on kiiruga tehtud, üldsegi mitte sellepärast, et Leninist midagi huvitavat teada saada, vaid sellepärast, et õpetaja või vanempioneerijuht käskis... Ja albumit ei teinud mitte kogu rühm, vaid paar-kolm kõige kuulekamat. Selliseid albumeid pole tarvis.

... Pioneere kutsutakse meil noorteks leninlasteks. Ja ka sina, pioneerijuht, räägib neile, et noor leninlane olla tähendab alati Lenini õpetusi täita.

Missugused need Lenini õpetused on, kuidas neid pioneeridele selgitada? Lenini kõnest komsomoli III kongressil on ju vara rääkida, sellega tutvuvad nad siis, kui valmistuvad komsomoli astuma.

Tähendab, sul endal tuleb jutustada, kuidas Lenin soovis, et lapsed võtaksid osa kommunismi ehitamisest. Sinu rühma pioneeride jõukohane ühiskondlikult kasulik töö ongi nende esimene panus rahva üldisesse töösse.. Tulebki välja, et kõnelus Leninist ja tema õpetusest jätkub kõnelusega rühmast ja selle tööst inimeste heaks, ning veel sellest, kuidas lapsed õpivad, kas nad on head seltsimehed.

Suureks sündmuseks sinu pioneeride elus on 22. aprill, V. I. Lenini sünni-aastapäev. Seda päeva tähistab kogu pioneerimalev ja muidugi ka iga rühm.

... Maleva pidulikul rivistusel raporteerib rühm: «Istutasime Vladimir Iljitš Lenini sünni-aastapäevaks nii ja nii palju puid, kasvatasime kooli kasvuhoones lilli. Oma rühma tegevuspiirkonnas rajasime mudilastele mänguväljaku, oleme raamatulevitajateks.»

Malevanõukogu avaldab rühmale hea töö eest kiitust, autasustab tublimaid pioneere.

Kõnelesime seni noorematest pioneeridest, nende esimestest sammudest V. I. Lenini elu ja tegevuse tundmaõppimisel. Suuremate pioneeride rühmades on «kohtumised Leniniga» tõsisemad, mõtisklused tema kuju üle sügavamad, arutlused sellest, mis tähendab «Lenini õpetusi täitma», põhjalikum.

Kümned raamatud jutustavad lastele Leninist kui võitlejast, Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei rajajast, inimesest. Ainult et nüüd pole enam sina, pioneerijuht, jutustajaks ega ettelugejaks. Keskmise ja vanema astme pioneeridele võib soovitada vägagi huvitavaid töövorme Lenini ja tema võitluskaaslaste elu ja tegevusega tutvumiseks. Selleks võib olla näiteks pioneeride lektoorium «Nemad võitlesid kommunismi eest».

... Tunnid on lõppenud. Koolimajas valitseb vaikus. Rühm on kogunenud pioneerituppa. Täna korraldab lektooriumi esimene salk. Pioneerid valisid raamatukoguhoidja soovitatud raamatutest huvitavaid kohti. Esitatakse toredaid lehekülgi mälestustest Lenini ja teiste Kommunistliku Partei väljapaistvate tegelaste kohta.

Ühe õhtuga kuigi palju läbi ei loe. Vaevalt tärkab huvi, tekib millestki kujutlus, kui juba tuleb laiali minna. Ent sellest pole midagi — nädala pärast tullakse uuesti kokku. Esitatakse uusi katkendeid, uusi episoode, mis on seotud inimestega, kellest loetuskuuldus juttu oli. Esitatakse küsimusi. Vanemate pioneeride puhul kasvavad need küsimused tihtipeale vaidlusteks selle üle, mis neid erutab, räägitakse poliitilistest sündmustest minevikus ja tänapäeval. Neil tekib soov ise läbi lugeda mõned Vladimir Iljitš Lenini artiklid, neid arutada...

Ja ühel järjekordsel lektooriumiõhtul ongi päevakorras V. I. Lenini kõne komsomoli III kongressil, loetakse tema nõuandeid noortele. Saab alguse väga tähtis kõnelus sellest, kuidas praegu, meie päevil, viiakse ellu ülesandeid, mis Lenin seadis tulevaste kommunismiehitajate ette.

Sina, pioneerijuht, pead hoolitsema selle eest, et taolised lektooriumid (lugemised vms.) kujuneksid traditsiooniks, toimuksid kõigis rühmades. Jutusta sellest toredast algatusest kõigile rühmadele ja maleva aktiivile.

Materjale selle organiseerimiseks leiad sa ajakirjast «Vožatõi», ajalehtedest «Pionerskaja Pravda», «Säde» ja mujalt.

... Lugeda läbi raamat Leninist, seda arutada on väga huvitav. Ent veelgi huvitavam on, kui vanemad pioneerid ühendavad sellega ka oma loomingulised püüdlused.

Nad võivad korraldada matku ja ekskursioone Leniniga seotud paikadesse (Pihkvasse, Leningradi, Razlivi ja mujale), koguda värskeid, elavaid muljeid. Igalt retkelt toovad nad kaasa uusi märkmeid, fotosid, visandeid, dokumentide koopiaid jms.

Meil on selliseid pioneerirühmi, kes igal aastal suvisel koolivaheajal külastavad Leniniga seotud paiku. Nad on käinud Uljanovskis, Kaasanis, Saraatovis, Šušenskojes, Leningradis, Moskvas...

Paljudes linnades ja külades elab inimesi, vanu kommuniste, revolutsiooni- ja Kodusõja veterane, kes on näinud Vladimir Iljitši, kuulnud teda kõnelemas. Las pioneerid külastavad neid, kui nad elavad kusagil lähedal, kirjutavad neile... Iga niisugune kiri või kohtumine teeb suure juhi kuju lähedasemaks ja rikkamaks.

Raha nendeks sõitudeks teenivad lapsed ise, kogudes vanametalli ja vanapaberit, töötades ettevõtetes, kolhoosides ja sovhoosides.

Aga kui ei ole võimalusi niisugusteks pikkadeks ja kaugeteks sõitudeks, võib iga malev või rühm teha väikese matka ilma kodukohast välja sõitmata... Lähevad teele kirjad muuseumidesse, eakaaslastele nendesse linnadesse ja küladesse, kus kunagi elas Vladimir Iljitš. Aga ta elas ka välismaal, tema muuseume on paljudes riikides. Tavaliselt vastavad kirjadele nii muuseumide töötajad kui ka pioneerid.

Iga rühm «matkab» oma «marsruudi» järgi, teekonna lõpul aga saavad kõik pioneerid neil retkedel kogutust teada, näevad kõiki huvitavaid materjale seks puhuks avatud näitusel.

1964. aasta sügisel algas pioneerimalevate üleliiduline ülevaatus «Helkige, Iljitši tähekesed!». See ülevaatus oli pühendatud Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni 50. aastapäevale. Ülevaatuse üheks peamiseks suunaks oli ekspeditsioon «Lenini nõuandel». Selle ekspeditsiooni eesmärgiks oli, et pioneerid näeksid oma silmaga, kuidas viiakse ellu Lenini õpetusi. Kui see ekspeditsioon lõppes, alustasid pioneerid uut, mis pühendati V. I. Lenini 100. sünni-aastapäevale.

Kõik laste kogutud materjalid: dokumendid, kirjad, mälestused, fotod, raamatud, nende endi märkmed, maketid ja joonistused antakse malevanõukogule Lenini saali või muuseumi sisustamiseks. Sellised muuseumid on juba loodud paljudes koolides. Nende peamine väärtus seisab selles, et nende loojateks ja materjali kogujateks ei olnud pioneerijuhid ega õpetajad, vaid pioneerid ise. Ja mitte ainult mõned üksikud, vaid kümned pioneerid, terved rühmad. Selles tööprotsessis saab neile üha lähedasemaks, mõistetavamaks ja kallimaks Vladimir Iljitš Lenin, suur kommunist, kelle eeskuju õpetab pioneere elama.

LENINI MUUSEUM KOOLIS

Kuidas koolis Lenini muuseumi luua? Millest alustada? See küsimus huvitab eelkõige neid, kelle malevates veel Lenini muuseume ei ole, kus seni on vaid stendid, nurgad, näitused.

Vaatleme neid küsimusi lähemalt.

Muuseumi eksponaadid ei ole ruumi kaunistus. Muuseumi luues õpivad lapsed tundma V. I. Lenini elu, mõtlevad sellele, kui suur inimene ta oli, kes teda ümbritsesid. Võib-olla ei tule muuseumi eksponaadid just kõige ideaalsemad. Ja pole häda sellestki, kui kõik peal- ja allkirjad ei ole kunstniku tehtud, sest muuseumi loomisest peab osa võtma võimalikult palju lapsi, võimalikult palju pioneerirühmi. On hea, kui üks rühm tegeleb mingi kindla lõiguga ning muuseumi külastajad võivad kuskilt lugeda, milline rühm ühe või teise eksponaadi muretses ja vormistas.

Muuseumi materjalide paigutamise aluseks võib võtta V. I. Lenini eluloo. Muidugi ei piisa selleks ainult eluloost väljakirjutatud katkenditest. Kust saada veel eksponaate? Võib muidugi pöörduda V. I. Lenini Keskmuuseumi poole, teiste Lenini muuseumide poole. Ent palju huvitavam on osa eksponaate ise muretseda.

Salk või rühm, kes saab ülesande valmistada näiteks Razlivi onni makett, teeb seda huviga, uurib raamatutest, miks Vladimir

Iljitš pidi end tookord varjama, saab teada, kes teda seejuures abistasid.

Lapsed tutvuvad toreda looga sellest, kuidas töölise Jemeljanovi lapsed varjasid Leninit, kuidas nad istutasid koos Iljitšiga noore tammekese, mis on nüüd sirgunud võimsaks puuks ning seisab praegugi Razlivis kui mälestusmärk. Mida pioneerid ka ei meisterdaks — Šušenskoje majakese või soomusauto maketi, ikka otsivad nad huviga albumitest ja raamatutest selle kohta materjali.

On olemas väga palju häid, illustreeritud väljaandeid, mis jutustavad V. I. Lenini elust. Need aitavad rikastada muuseumi ekspositsiooni.

Trükist on ilmunud album «Lenin» 62 suure fotoga, album «Vladimir Iljitš Lenin» 105 fotoga jt. Peale nende ka albumid Leninile pühendatud maalide reproduktsioonidest. Neis leidub rohkesti ka nende piltide reproduktsioone, mis jutustavad V. I. Lenini sõprusest lastega: N. Žukovi «V. I. Lenin lasteaias», «V. I. Lenin ja N. K. Krupskaja nääripeol Sokolnikis», «V. I. Lenin laste keskel» jt.

Väga huvitavad on ka kunstnik P. Vassiljevi albumid «V. I. Lenin» ja «Vladimir Iljitš Lenin». Skulptor Andrejev lõi terve galerii Iljitši skulptuurportreesid, millede reproduktsioonid võite leida albumist «Leniniana».

Muuseumi väljapanekud võite jaotada selliste teemade järgi: «Lenini lapsepõlv», «Lenin — kommunistide partei rajaja», «Lenini õpetusi viiakse ellu», «Leninlik komsomol», «Lenin ja lapsed», «Noored leninlased».

Esimesed stendid on pühendatud V. I. Lenini lapsepõlvele. Neid koostades tuleb kindlasti tutvuda N. K. Krupskaja artikliga «Kuidas ja mida jutustada õpilastele Leninist». Selle artikli leiad N. K. Krupskaja artiklite kogumikust «Noortest pioneeridest» ja tema teoste V köitest (mõlemad vene k.). Järeldus, mille teeb N. K. Krupskaja, on selline: «Lapsed peavad teadma, kuidas ta, valmistudes revolutsionääriks saama, hakkas enda kallal tööle, pühendades iga vaba minuti töölisklassi võitlusele, revolutsioonist jutustavate raamatute lugemisele, loobudes uisutamisest, talle nii väga huvipakkuvatest ladina keele õpingutest, kuidas kasvas ja kuidas kasvatati Iljitši — mõtlejat, revolutsionääri, kes oskas elu näha.» Ja edasi: «Iljitš kasvas organisaatoriks varasest lapsepõlvest alates: ta organiseeris mänge, oskas kohelda väiksemaid, abistas oma gümnaasiumikaaslasi.» Kindlasti loe ühes lastega läbi A. I. Uljanova raamat «Iljitši lapsepõlve- ja kooliaastad» jt. Lenini lapsepõlvest ja noorusest jutustavad teosed.

Eri stendile võib paigutada Volodja Uljanovi lemmikraamatud: Turgenevi «Bežini aas», Gogoli «Õhtud külas Dikanka lähedal» ja «Tarass Bulba», Puškini, Lermontovi ja Nekrassovi luuletused, H. Beecher-Stowe'i «Onu Tomi onnike» jt. 15-aastaselt luges Vo-

lodja Uljanov esmakordselt K. Marxi «Kapitali». Ka selle raamatu võib stendile välja panna.

Kesksel kohal peavad kooli Lenini muuseumis olema eksponaadid, mis jutustavad sellest, kuidas V. I. Lenin organiseeris kommunistide parteid. Sinna võib välja panna huvitavaid materjale selle kohta, kuidas koostati kommunistide partei esimene ja teine programm, kuidas neid ellu viidi, kuidas meie partei järgib praegu oma kolmandas programmis Lenini nõuandeid.

Paigutage siia fotosid, V. I. Lenini lähemate võitluskaaslaste mälestusi, Šušenskoje majakese makett.

Fotod V. I. Leninile pühendatud albumitest aitavad kujundada neid stende, kus on juttu V. I. Lenini tegevusest revolutsiooni ja Kodusõja ajal. Nende stendide koostamine tuleb teha ülesandeks vanematele pioneeridele.

Lenini initsiatiivil moodustati riiklik elektrifitseerimise komisjon — GOELRO. Ühele rühmale võib teha ülesandeks valmistada meie maa elektrifitseerimise kaart. Siis näevad lapsed, kuidas on täitunud Lenini unistus kogu maa elektrifitseerimisest, saavad teada, missuguse hiiglasliku ulatuse on viimasel ajal võtnud elektrijaamade ehitus, nii et paarikümne aasta pärast ongi kogu maa elektrifitseeritud.

Muuseumi selles osas tuleb juttu teha kommunistidest, kes olid ennastsalgavad revolutsioonilised võitlejad. Niisuguseid inimesi, revolutsiooniveterane, esimeste nõukogude tehaste ja vabrikute ehitajaid, kolhooside ja sovhooside rajajaid, elektrijaamade ja uute linnade loojaid, leidub kõikjal. Tuleb nad üles leida — ning las jutustab teie muuseum nendest kommunistidest kõikidele pioneeridele.

Pioneerid valmistuvad astuma komsomoli, õpivad tundma ÜLKNÜ kuulsusrikast ajalugu. Nad teavad, et ka komsomol kannab suure Lenini nime. Paigutage stendile «Leninlik komsomol» tsitaate V. I. Lenini kõnest komsomoli III kongressil. Selle kongressi delegaatide mälestusi leiate mitmetest leninlikust komsomolist jutustavatest kogumikest. Stendile võib paigutada maali «V. I. Lenin esinemas komsomoli III kongressil» reproduktsiooni, Kommunistlikule Noorsooühingule antud kuue ordeni maketid.

V. I. Lenini nimelisest pioneeriorganisatsioonist jutustavale stendile võib panna materjale nii pioneeriorganisatsiooni ajaloost kui ka tänapäevast. Samuti võiks siin olla reproduktsioon fotost, millel näeme Leninit esinemas 25. mail 1919. a. Moskvas Punasel väljakul, kus ta ütles: «Lasteorganisatsioon, see on parim tee kommunaaride kasvatamiseks.»

Kuidas loodi teie kodukohas esimesed pioneerirühmad? Mis on teie maleva endistest pioneeridest saanud? Siin andke tublisti ruumi oma kooli ja rajooni pioneeride elu kajastavale materjalile. Seda võivad edukalt koguda teie maleva matkajad.

Huvitavaks võib kujuneda ka stend «Lenini-nimelised». Hiiglaslik raamatukogu Moskvas, hüdroelektrijaam Volgal, aatomijäälõhkuja, metroo, sovhoos, kolhoos, põlevkivi ümbertöötamise kombinaat... Missuguse huvitava kaardi võib saada!

Kas ei võiks teie muuseumis olla stend «Lenin ja loodus». Lenini omaste mälestustes leidub palju huvitavaid fakte selle kohta, kuidas Lenin hoidis ja armastas loodust, kui meelsasti ta aias töötas. Gluhhovo riidevabriku töölised tegid 1923. aastal haigele Leninile kingituse, millest paremat oli raske välja mõelda. Nad tõid ja istutasid Gorkisse kaheksateist kirsipuud. Lenin ütles siis:

«Puud ei kuulu mulle isiklikult, see on rahva varandus.»

Vladimir Iljitš armastas väga muusikat. Jutustagu teie muuseum ka sellest.

Juba lapsepõlves harjus Volodja muusikaga, õppis seda armastama. Klaverit mängisid ta ema ja õed. Ja kuigi Iljitš ise jättis mängimise maha, armastas ta kogu elu muusikat ning mõistis seda hästi.

Sellele stendile võib paigutada Iljitši lemmiklaulud: «Julgesti, vennad, nüüd tööle», «Vaenluse tormid», «Sind vaevatud» jt. Klassikutest armastas Lenin väga Beethoveni loomingut, avamänge «Coriolanus» ja «Egmont». Talle meeldis ka Schuberti «Metshaldjas». Tšaikovski teostest armastas ta kuuendat sümfooniat.

Muuseumi võib paigutada heliplaadid nende teostega. Pärast ringkäiku muuseumis kuulavad lapsed siin head muusikat. Heliplaadistatud on ka Lenini kõnesid, laule Leninist.

Lenini kujutusega postmargid ja märgid — neilegi leidub muuseumis ruumi.

Meie vabariigi koolides sisustatud Lenini muuseumidest tuleks esile tõsta Narva 9. kooli muuseumi, mis on muutunud juba nii suureks ja põhjalikuks, et on tavalise koolimuuseumi raamidest välja kasvanud.

Edukalt võiksid aga paljud koolid kasutada suhteliselt väikese, Ulila 8-klassilise Kooli pioneerimaleva kogemusi.

...Mööda töölisasula peatänavat jooksevad poisikesed, lilled peos. Jajaa, mitte ragulkad ega puupüssid, vaid lilled.

«Kas kellelgi on sünnipäev?»

«Ei, need viime Leninile. Sinna,» osutavad poisid klubihoone ülemisele korrusele, kus asub pioneeride loodud Lenini muuseum. Iljitši büsti ees on iga päev lilled või rohelised oksad, nii kuidas aastaaeg parajasti lubab. Seda tehakse armastusega, iseendastmõistetavalt...

Lenin... See teema tundus alguses nii suure ja ammendamatuna, et ei teatud õieti, kust otsast alata. «Teda tunneb kogu maailm,» lausus malevanõukogu esimees. See mõte sai nagu hoovaks: ehk saavadki nad esimesed niidid tegutsemiseks just kogu maa-

ilmast. Pioneeride kirjad läksid teele Bratislavasse, Helsingisse, Varssavisse, Tamperesse, Uljanovskisse, Kiievisse, Pihkvasse ...

Kahe aasta pärast võis Ulila pioneeride muuseum juba ise jutustada sellest, kuidas kogu maailm Leninit tunneb ja tema mälestust austab. Neil on väljapanekud «Lenin ja Soome», «Varssavi mäletab Leninit», «V. I. Lenini elu- ja võitlustee» jt.

Et kõike saadut-kogutut süstematiseerida ja välja panna, selleks tegi muuseumi aktiiv läbi terve ülikooli: õppis tundma V. I. Lenini ja tema võitluskaaslaste elu ning võitlusteed, harjutas lühidalt ja huvitavalt seda teistele jutustama. Ja kui 22. aprillil 1965. aastal muuseum avati, tuli iga päev siia mõni rühm, tulid töölised, pensionärid, naaberasulate elanikud. Kõike tehtut luges aga malevanõukogu vaid esimeseks sammuks — enamik väljapanekutest oli teistelt saadud materjal. Omaenda avastused, otsingute romantika, Lenini juhendite elluviimine kodukohas — see võeti järgmiseks sihiks.

Rühmad läksid ekspeditsioonile kodurajooni, kaasas ülesanded: kuidas kulges revolutsiooniline võitlus Ulilas, kes olid selle juhid? Mis on siin muutunud nõukogude võimu aastatel? Missugused on asula tulevikuperspektiivid?

Huvitavad olid 3. rühma leiud Ulilast pärit Üle-eestimaalise Töölisnoorsoo Ühingu Tartu komitee liikme Arnold Kriisemani kohta. Rikkalikust materjalist pandi välja huvitav stend.

2. rühm koostas kohaliku parteiorganisatsiooni kroonika, 1. rühm uuris Lenini-nimelise sovhoosi ajalugu.

Pioneeride stendid jutustavad nüüd külastajaile, mida andis maainimesele elekter, kuidas madalate puubarakkidega Ulila on kasvanud nägusaks, mugavustega töölisasulaks, kuidas käsitsitöö asemele on turbarabasse tulnud masinad. Targad stendid teavad pajatada ka tulevikust: kuhu tuleb uudismaa, missugused uued tootmishooned ehitatakse, millised masinad ostetakse.

Ulila pioneeride muuseumil on üks kadestamisväärt omadus: alailma tõmbab ta ligi rahvast, iga tema eksponaat elab.

Kord peab pioneeride muuseumis õppust Uula sovhoosi poliitring, kord tulevad külla Laane ja Vellavere kolhoosi inimesed, Viljandi rajooni vanempioneerijuhid, naaberkoolide õpilased ... Palju on nimesid külalisteraamatus, veel rohkem käib aga neid, kelle nimesid ei märgita — oma kooli õpilasi.

... Rühm seisab pidulikus rivis. Pühalikus vaikuses kordavad erutusest katkevad hääled: «Mina, astudes Vladimir Iljitš Lenini nimelise Üleliidulise Pioneeriorganisatsiooni liikmeks, tõotan ...»

... Salk peab koondust. Tasa sahiseb heliplaadil nõel. Kohe, iga hetk kuulevad nad lõputult kallist häält. Nendega kõneleb Vladimir Iljitš Lenin ...

... Kirjandusvõistluse žürii teeb kokkuvõtteid. «Millest ma jutustaksin Leninile» — niisugune oli teema. Kolm paremat tööd jää-

vad muuseumi eksponaatideks. Missugune neist? Võib-olla see, mis algab nii: «Kallis vanaisa Iljitš! Meil on hea elu. Ja tunnistus oli mul ka hea. Aga paha on see, et oktoobrilapsi kosmonaudiks ei võeta . . .»

. . . Kirjandusring peab koosolekut. Päevakord on neil ebatavaline: «Volodja Uljanovi raamaturiiul». Niisugune riiul on muuseumis olemas. Puškin, Turgenev, Saltõkov-Štšedrin, Beecher-Stowe, London . . . Ja malevas peetakse heaks tooniks, et iga pioneeriaktivist loeb neid raamatuid.

Kõigis neis ettevõtmistes on väärtuslikemaks aga pioneeride soov ja püüd kasvatada endas Lenini iseloomujooni, olla niisama töökas, teadmishimuline, visa, aus . . .

Vabariigis on teisigi häid V. I. Lenini nimega seotud traditsioone: Lenini klassid, kus on õigus õppida maleva parimal rühmal, auvalve V. I. Lenini mälestussamba juures riiklikel pühadel ja pioneeriorganisatsiooni sünnipäeval, pidulikud pioneerikoondused revolutsioonilise võitlusega seotud paikades, leninlikud hoogtööpäevakud, aprillikuu — Lenini kuu (terved üritustesarjad V. I. Lenini sünni-aastapäeva tähistamiseks) jt. Eriti elavnes see töö suure tähtpäeva — V. I. Lenini 100. sünni-aastapäeva eel, kus juures pioneerid püüdsid tähistada pidupäeva praktiliste töödega: istutati alleesid, sadu hektareid metsa, rajati parke, töötati ehitustel, heakorrastati koduümbrust, koguti vanametalli traktorite kinkimiseks kodumaale jms. Kõigis nendes töödes väljendub pioneeride püüd täita hästi Lenini nõuannet, aidata jõukohaselt kaasa kommunismi ehitamisele. On hea, kui igas malevas kujunevad välja omad traditsioonid. Võib-olla mitte väga arvukad, kuid hästi läbi mõeldud, emotsionaalsed, iga pioneerini jõudvad. Samuti peab malevanõukogu hoolitsema selle eest, et pioneerid tutvustaksid süstemaatiliselt ja arusaadavalt ning huvitavalt Iljitši elu- ja võitlusteed ka oktoobrilastele.

Noorte pioneeride seadused on sisult lähedased Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei põhikirjas sõnastatud kommunismiehitaja moraalikoodeksile. Seadused esitavad lastele terve rea väga tähtsaid nõudmisi. Pioneeriseadustes kajastub see, mis on olnud pioneeriorganisatsioonis tema olemasolu paljude aastate jooksul peamiseks ning mis peab saama peamiseks iga pioneeri elus. Ent need seadused ei vasta küsimusele: «Kuidas?» Selle üle mõelgu pioneerid ise, arutagu oma rühmades ja salkades, kuidas nad täidavad pioneeriseadusi, mida teeb selleks nende pioneerikollektiiv.

Niisugusel arutlusel, tõsisel, mitte moepärast korraldatul, on väga suur tähtsus: mõtestades lahti oma seadusi, õpivad pioneerid oma tegusid ja käitumist hindama.

Ära ainult arva, et seaduste täitmiseks on küllalt üksikutest «üritustest», et on olemas mingi eriline «töö seadustega», nagu räägivad mõned vanempioneerijuhid. Kahjuks esineb tõepoolest veel selliseid juhtumeid. Ühe maleva pioneerituppa oli üles pandud plakat: «Noorte pioneeride seadused», kusjuures iga seaduse puhul oli loetletud terve rida üritusi, mille abil neid seadusi võib täita. See on veider ja primitiivne! Laste elu peab olema nii korraldatud, et nad elaksid oma seaduste järgi. Ettevõtmised, mis neid selles abistavad, vahelduvad alatasa. Neid kõiki ei saa kirja panna ega lahtritesse jaotada, eriti kui jutt on eetilistest kategooriatest: see aitab sõprust kasvatada, seda teeme aususe arendamiseks, seda patriotismi süvendamiseks ... Mida suuremad ja sügavamad on lastele seadustes esitatavad nõudmised, seda vähem tohib kitsarinnaliselt ja formaalselt nendele nõudmistele läheneda.

Seadustes räägitakse näiteks sellest, et pioneer seisab alati julgelt tõe eest. Võib korraldada terve hulga vestlusi ja koondusi julgusest, aususest, vastupidavusest, mehisusest. Lapsed kuulavad taolisi vestlusi meelsasti, küsivad, vaidlevadki mõne probleemi üle. Kuid vaevalt muutuvad nad ise ausamateks ja julgemateks, kui me piirdume ainult juttudega. Tarvis on korraldada maleva elu selliselt, et see lastes neid omadusi kasvataks ja arendaks. Julguse kasvatamiseks peab looma olukordi, kus seda tõepoolest tarvis läheb: matku, võistlusi, malevalaagreid, mis annavad lastele võimaluse iseseisvalt tegutseda, otsustada, sunnivad neid raskusi ületama.

...Rühm läheb matkale. On kaks varianti: esimene — sõita kõige raskem osa teest rongiga, teine — minna jalgsi ja ületada omal jõul soo. Et lastes mehisust ja vastupidavust kasvatada, valime muidugi teise variandi.

Kui tahame lastes ausust kasvatada, siis ei tohi meie, täiskasvanud, ise lastele iialgi valetada, peame looma malevas ja rühmades sellise atmosfääri, milles õiglus saab vajaduseks, püüdma ise seda igati ergutada.

...Poisid jooksid koonduselt ära. Võib neilt aru pärida, neid karistada, ning järgmisel korral nad ehk jäävad kohale. Jäävad sunnitult, ilma vähimagi vaimustuseta, sest koondused selles rühmas on igavad, hallid. Igavust tunnevad kõik lapsed, kuid kõik jäävad kohale sellepärast, et seda käskis õpetaja või pioneerijuht... Mida me siis saavutame, sundides lapsi peaaegu jõuga niisugustest koondustest osa võtma? Ja kuidas võime pärast seda nõuda neilt tõearmastust, kui me ise oma tegudega sunnime neid teesklema: sul on igav, kuid vaiki ja istu koondusel, kui vanemad inimesed käsivad!

Või teisest seadusest: pioneer joondub lahingu- ja töökangelaste järgi. Kas võib öelda, et see seadus on täidetud, kuna lapsed korraldasid vanametalli kogumise või puude istutamise hoogtööpäevaku? Aga kui rühmas on palju siidikäsi ja laiskvorste, pole niisugusel tööl suuremat väärtust. Tähendab, ainult hoogtööpäevakust ei aita, laste töössesuhtumist näitavad selgelt paljud ettevõtmised. Kui siiski tuleb juttu hoogtööpäevakust, pole niivõrd tähtis istutatud puude arv, vaid hoopis see, kas hoogtööpäevak oli tõesti pioneerlik, kas terve kollektiiv töötas üksmeelselt, kuidas kavatseb rühm istutatud puude eest edaspidi hoolitseda. Ühesõnaga — oluline pole üksnes töö tulemus, vaid ka suhtumine sellesse ja laste eetilised omadused, mis selle juures avalduvad.

Sinult, pioneerijuht, nõuavad pioneeriseadused, et sa pidevalt mõtleksid, kuidas valida ja leida selliseid töövorme, mis aitaksid lastes nõutavaid eetilisi omadusi kasvatada, võimaldaksid neil oma andeid, oskusi ja võimeid näidata, mõelda, iseseisvalt tegutseda, «õppida praktiliselt kommunismi,» nagu rõhutas Vladimir Iljitš Lenin.

Kõneldes edaspidi mõnedest pioneeride poliitilise kasvatuse vormidest, tuleme ühe või teise pioneeriseaduse juurde veel tagasi.

LAHINGUKUULSUSE RADADEL

Et kasvatada lapsi veendunud kommunistideks, tuleb neile selgitada, mis inimesed on Kommunistliku Partei liikmed, mille eest nad on võidelnud ja võitlevad, tuleb tutvustada pioneeridele töö-

lisklassi revolutsioonilisi ja tööalaseid traditsioone, näidata meie partei ja rahva igapäevast tööd.

Sinu pioneeridele, kes on praegu 10—12-aastased, tunduvad Suur Sotsialistlik Oktoobrirevolutsioon, Nõukogude riigi esimesed aastad ja isegi Suur Isamaasõda ajaloona, raamatust loetud sündmustena. Kuid alati ei suuda raamatu leheküljed selgelt ja kujukalt edasi anda vanaisade ja isade võitlust ning saatust... Kuidas teha möödunu lastele mõistetavaks ja lähedaseks? Kuidas elustada raamatu lehekülgi?

Sa oled muidugi kuulnud punastest jäljeküttidest. Sellised rühmad tegutsevad paljudes pioneerimalevates, paljudes linnades ja külades. Punased jäljekütid on need lapsed, kes oma kannatlike ja visade otsingutega püüavad ajalugu elustada. Nad ei kogu materjali ainult raamatutest ja muuseumidest. Punaste jäljeküttide töös on kõige huvitavam ja väärtuslikum see, et nad otsivad üles Oktoobrirevolutsiooni, Kodusõja ja viisaastakute kangelasi, Nõukogude riigi kangelasliku ajaloo loojaid.

Nad leiavad neid oma kodulinnadest ja -küladest. Nad käivad matkamas revolutsiooniliste sündmustega, Kodusõja ja Suure Isamaasõja lahingutega seotud paikades, viisaastakute töötandreil ja ehitusplatsidel...

Mõnikord leiavad lapsed kõigest pisikese niidiotsa — vana foto, tänavanime, tundmatu sõduri haua, koltunud ajalehe —, kuid satuvad selle abil erutavate sündmuste jälile, mis on seotud ühe või teise episoodiga ajaloos.

Vahel õnnestub punastel jäljeküttidel koguda väga tähtsaid andmeid ja materjale. Nende leiud on nii huvitavad, et osutuvad väärtuslikuks materjaliks koduloo- ja ajaloomuuseumidele. Kõige väärtuslikum on nende otsingute juures muidugi mõju, mida lastele avaldab vahetu kokkupuutumine möödunud suurte sündmuste hingusega, mis süvendab neis kodumaa-armastust.

Kuidas moodustada malevas punaste jäljeküttide rühma? Esialgu on see vaid väike grupp lapsi, keda juhib oma ala entusiast — õpetaja, muuseumi töötaja või mõni kodu-uurija. Ilma täiskasvanud juhendajata siin läbi ei saa, sest lastele tuleb õpetada kodu-uurimise elementaarset metoodikat, tuleb õpetada neid vestlema ja kuuldut üles märkima, harjutada neis täpsust, selgitada neile, kuidas leida vajalikku materjali muuseumidest jne.

Noorte uurijate ette tuleb seada selge ja huvitav eesmärk, et igaühel neist oleksid oma kohustused, konkreetsed ülesanded. Ülesannete leidmisel on abiks muuseumi töötajad. Mõnikord võib ülesandeid saada ka vabariiklikult muuseumilt ja turismi-ekskursiooni keskmajalt. Kui pioneerijuht tutvub põhjalikult oma kodurajooni või linna ajalooga, võib ta ka ise pioneeride jaoks huvitavaid ülesandeid leida.

Kui entusiastide esimesed retked lähevad hästi, kui nad on juba omandanud teatud kogemusi, võib neile usaldada organisaatorikohustused, muuta nende grupp pioneerimaleva punaste jäljeküttide staabiks.

Staabi esimeseks ülesandeks on propageerida malevas oma uurimistööd, jutustada sellest koondustel ja õhtutel, kutsuda malevasse külla huvitavaid inimesi, keda neil on õnnestunud leida. Ise oma tööst jutustades äratavad jäljekütid kõige paremini teistes pioneerides huvi uurimistöö vastu. Mõne aja pärast võib ka rühmades moodustada punaste jäljeküttide grupid, kes hakkavad staapide juhtimisel töötama.

Punaste jäljeküttide tööpõld on väga avar. Nad võivad koostada mõne vanade revolutsiooniliste traditsioonidega tehase või vabriku kroonika, kodukolhoosi ajaloo, uurida Oktoobrirevolutsiooni, Kodusõja ja Suure Isamaasõja ajal oma kodupaigas toimunud sündmusi, koguda andmeid kodukandist pärit vaprate sõjameeste või töökangelaste kohta, otsida huvitavaid kirju, fotosid, dokumente, kirjutada üles sündmustest osavõtnute või pealtnägijate jutustusi, koostada kodulinna või -rajooni pioneeri- ja komsomoliorganisatsiooni ajalugu ja palju muud säärast.

Kümneid vajalikke teemasid dikteerivad kohalikud olud. Mõnes kohas on säilinud mälestussambad, mille ajalugu on huvitav uurida ja võib-olla isegi täiendada. Mitmel pool leidub vennashaudu, kuhu maetud kangelaste nimesid veel ei teata. Ehk õnnestub pioneeridel neid välja uurida, nende omastega sidemeid luua.

Krasnojarski krai Tšebaki küla noored koduloolased uurivad huviga Oktoobrirevolutsiooni ja Kodusõja-aegseid sündmusi.

Koltšaklaste võimutsemise ajal toimus siin hirmus kuritöö: valged lasksid maha kümneid elanikke, nende seas ka naisi ja lapsi... Need nõukogude võimu eest langenud inimesed on maetud küla keskusse. Haual seisab valge, punase viisnurgaga obelisk. Pioneerimalev austab nende mälestust, hoiab korras ja kaunistab vennashauda. Noored ajaloolased otsivad sündmuste pealtnägijaid, kirjutavad üles nende jutustusi. Iga uus jutustus annab tõuke järgmisteks otsinguteks, juhatab uutele leidudele.

Kohalikele elanikele tulid tookord appi punakaartlased, kes olid juba Hakassia valgetest bandiitidest puhastanud. Punakaartlaste komandöriks oli Arkadi Petrovitš Golikov — tulevane kuulus lastekirjanik Gaidar. Pioneerid on selle üle väga uhked, otsivad väsimatult ja püüdlikult uusi andmeid, dokumente ja fotosid Gaidari ja tema kaaslaste kohta. Leitud on juba palju materjali. Vanemad elanikud mäletavad hästi Arkadi Petrovitšit. Gaidari sünni-aastapäevaks kinkisid jäljekütid koolile stendi «Gaidari radadel». Sellele on paigutatud palju fotosid ja mälestuskatkendeid.

Huvitavat koduloolist tööd tehakse ka Omski 18. kooli Kalistrat Mihhailovitš Lagoditši nimelises pioneerimalevas. Lapsed võtsid

väga tõsise kohustuse — õppida põhjalikult tundma oma oblastit ja kodulinna, mis 1964. a. tähistas oma 250. aastapäeva. Muide, malevgi sai oma nime laste koduloolise uurimistöö tulemusena.

Kooli lähedal kasesalus on üksildane hauaküngas. Mõni aeg tagasi said pioneerid teada, et siia on maetud 19-aastane noormees K. M. Lagoditš, kelle koltšaklased elajalikult tapsid.

Pioneerid nägid palju vaeva Lagoditši omaste leidmisega. Neil õnnestus teada saada, et tema ema elab Valgevenemaal.

Lapsed kirjutasid talle. Peagi tuli Bresti oblastist Radovnja külast vastus. Nii saidki pioneerid teada, et Kalistrat Mihhailovitš Lagoditši laskis maha ataman Krassilnikovi bande — kommunistliku propaganda eest Koltšaki armees.

19. mail 1961. a., pioneeriorganisatsiooni sünnipäeval, anti malevale Kodusõja kangelase K. M. Lagoditši nimi. Sel koondusel kohtusid pioneerid ka kangelase venna Jossif Mihhailovitš Lagoditšiga, kes saabus Valgevenest neile külla. Ta jutustas pioneeridele vennast ning kinkis tema pildi.

Nii sai malev endale nime.

Selles malevas on tore traditsioon — paljud rühmad kannavad oma kodupaiga kangelaste nimesid.

Taolisi näiteid võib tuua ka meie vabariigist. Umbes samuti kui Omski pioneerid, said oma malevale Suure Isamaasõja kangelase major Unai Šunajevi nime Tartu 13. 8-klassilise Kooli pioneerid. Kasahhi rahvusest major langes Tartu vabastamisel 1944. a. augustis. Maleval on sidemed majori perekonnaga, kaugelt Kasahstanist käis neil külas tema tütar Konõrša Šunajeva. Tähistatakse kangelase mälestuspäeva, malevas on sisustatud temale pühendatud nurgake, koguti vanametalli kangelase nimelise ekskavaatori jaoks . . .

Kohalike kangelaste, nõukogude võimu eest võitlejate nimesid kannavad paljud pioneerimalevad ja rühmad: Maria Ellami, Alice Tisleri, Vilhelmine Klementi, Viktor Kingissepa, Johannes Lauristini, Jaan Kreuksi, Paul Tanska, Aksel Laanese, Jakob Kunderi, Lembit Sinioru, Aarne Hiiemäe, õdede Viljamaade, vendade Andreesenite jt. nimesid.

Ent kui huvitavad ja olulised kõik need punaste jäljeküttide otsingud ka oleksid, moodustab see ikkagi vaid medali ühe külje. Meie kodumaa toimekas tänapäev, täis rahva loovat tööd — see on peamine, millele tuleb pioneeride tähelepanu juhtida. Revolutsioonromantika ja revolutsioonilised traditsioonid on üllad ning kaunid. Kuid on hädavajalik, et lapsed mõistaksid ja näeksid nende hingust, nende jätku meie rahva tänases töös.

Palju huvitavat pakub lastele üleliiduline ekspeditsioon «Ustavad Lenini õpetusele». Võtku ka sinu pioneerimalev sellest osa.

Elate te kolhoosis, linnas või tööstuskeskuses — kõikjal näevad lapsed uue jooni. Rajatakse uut tehast. Kolhoos saab nüüdisaeg-

seid masinaid. Alustab tööd agrokeemialaboratoorium. Vabrik võitleb kommunistliku töö ettevõtte nimetuse eest. Naabertänavas kerkivad uued elamud. Kõigi nende sündmuste taga on töömehed, novaatorid, romantikud — meie aja kangelased. Tutvugu punased jäljekütid nende inimestega, kutsugu neid oma malevasse külla! Mida rohkem on taolisi kohtumisi, seda rikkamaks muutub laste sisemaailm, seda õigema ettekujutuse nad elust saavad.

HUVITAVATE KOHTUMISTE KLUBI

Kohtumised vanemate inimestega, oma kaasaegsetega pakuvad pioneeridele väga palju. Mitmetes malevates on koguni loodud huvitavate kohtumiste klubid.

Pioneerid kutsuvad endile külla mitmesuguste elualade esindajaid. Nende jutustused toovad lastele lähemale töö-, teaduse- ja kunstimaailma, maailma, mis elab kommunistliku moraali põhimõtete järgi.

Esimeseks raskuseks klubi töös on küsimus — keda kutsuda? Väikeses linnas või külas on kõik inimesed hästi tuntud. Ent huvitavate kohtumiste klubi pole kuulsustega kohtumiste klubi.

Huvitavaid inimesi on meie ümber väga palju, sageli on nad tagasihoidlikud, vähetuntud. Aga kui palju huvitavat võib selline inimene oma armastatud elukutsest rääkida! Leia niisuguseid inimesi, kes aitaksid avardada laste silmaringi, kes tõestaksid neile, et igas töös peitub ilu, kui töösse loovalt suhtuda.

Tahaks veel anda sulle nõu: enne kui kutsud neid inimesi klubisse, tutvu nendega, vestle. Ära häbene öelda, et lapsed on erakordselt tundlik ja tähelepanelik publik, et nendega tuleb rääkida elavalt, ilma üldiste fraaside ja manitsusteta. On hea, kui külalisel õnnestub lapsi vestlusse tõmmata, saavutada, et kuulajad esitaksid küsimusi. Ei maksa sattuda segadusse, kui lapsed alguses natuke passiivsed on. Paari-kolme kohtumise järel muutuvad nad julgemaks. Eriti kui igal kohtumisel on oma auditoorium. Kohtumine kommunistliku töö brigaadiga on kõigile ühtviisi huvitav, aga keemiainseneri kuulata, temaga tulevikust juttu ajada meeldib kindlasti rohkem vanematele pioneeridele.

Neljateistkümneaastased valmistuvad astuma komsomoli. Nad võiksid kohtuda oma kodukoha esimeste kommunistlike noortega, saada teada kõike, mis neid nii tähtsa sündmuse puhul huvitab.

Vaevalt tuleb poistel küsimustest puudu, kui poiste klubisse kutsutakse külla Nõukogude armee ohvitserid, kes kõnelevad tõelisest mehisusest, kohusetundest kodumaa ees.

Klubi tegevus võib toimuda mingi deviisi all. Mitmel pool on ajakirja «Vožatõi» soovitusel organiseeritud klubid «Meie hakka-

me elama kommunismis». Kommunistid ja kommunistlikud noored, töölised, kolhoosnikud ja teadlased jutustavad lastele, kuidas nad püüavad juba praegu kommunistlikult elada, töötada ja õppida.

SÜDAMEST ARMASTADA JA HOIDA

«... tarvis on ausalt elada, palju töötada ning südamest armastada ja hoida seda tohutu suurt õnnelikku maad, mida hüütakse Nõukogudemaaks.» Need A. Gaidari sõnad ütlevad sulle palju. Jah, ei saa tõeliselt armastada kodumaad, mõistmata, et tuleb teda hoida, et võib saabuda hetk, mil tuleb teda vaenlaste eest kaitsta.

Pioneeriorganisatsioonil on palju häid traditsioone, mis aitavad pioneeridest kasvatada tõelisi patrioote.

Me juba rääkisime sellest, kuidas on köitnud ja köidab laste tähelepanu Nõukogude armee ajalugu, tema kangelased, nende kangelasteod nii Kodusõjas kui ka Suures Isamaasõjas.

Pioneerid korraldavad matku lahingupaikadesse, tutvuvad endiste sõjameestega, kuulavad ja kirjutavad üles nende jutustusi, hoolitsevad langenute mälestussammaste ja haudade eest.

Moskva 237. kooli pioneerid uurivad juba mitmendat aastat rahvaarmee 6. diviisi lahinguteed. Selle diviisi ajaloo muuseum avatakse koolis. Toome mõned read ühe rühma matkapäevikust:

«Lahingukuulsuse retk tõi meid legendaarsesse Bresti. Oleme kindluse kaitse muuseumis. Vaatleme kasematte, keldreid...

Meie tähelepanu köidavad mööda seinu alla rippuvad läbipaistvad purikad. See on saksa relvade tulest sulanud klaasi ja telliskivide segu. Missugust mehisust nõudis see meie võitlejatelt, et mitte taganeda, mitte alistuda niisuguse tule ees!

Iga kivi kindluse ja endiste kaevikute varemetes on niisutatud kangelaste verega. Meenub S. Smirnovi karm raamat. Kirjeldamatu erutusega hoiame käes kuulipildujakettaid, puudutame saksa mürskudest läbitud metalli. Telliskivipuru seest leiame võitlejate isiklikke asju. Üht-teist võeti meilt muuseumi jaoks, ülejäänud toome oma kooli.

... Bresti—Moskva kiirrong viib meid itta. Mööda vilksatavad mitmevärvilised majakesed, varjulised jaamad ja päikesele avatud põllud, tumedad kuusetukad ja heledad kasesalud, heinakuhjad, elevaatorid...

Äkki märkame aiakeses valget marmorit ja ajahamba mõjul tumedaks tõmbunud pronksi: tähendab — ka siin hukkusid meie omad, kaitstes iga jalatäit maad, mis nüüd nii silma rõõmustab! Kodumaa! Kui hea, et sa oled olemas, et sa oled selline! Aga meiegi muutusime pisut teistsuguseks. Me mõistsime midagi niisugust, mida on raske väljendada. Võib-olla muutusime me paremateks, võib-olla targemateks. Saime sinust rohkem teada, aga meist kuu-

led sa, kui tuleb selleks aeg. Meie isad ja vanaisad on maksnud kallist hinda sinise taeva ja kuldse päikese eest, rahu ja meie õnne eest...»

Need laste mõtisklused üleelatu kohta räägivad selget keelt sellest, kui palju annavad punastele jäljeküttidele nende otsingud, matkad, kohtumised.

Nõukogude sõjamehed on alati olnud pioneeride sõbrad. Eriti on see traditsioon tugevnenud viimastel aastatel, mil kõikjal loodi piirivalvurite, Nõukogude armee ja meremeeste noorte sõprade rühmi. Sõprus sõjameestega mõjub lastele igas suhtes hästi. Ta toob maleva ellu uusi huvialasid, mehisuse romantikat, mis on lastele, eriti poistele, väga tähtis.

Need malevad, kel pole pidevalt võimalik sõjameestega sõprust pidada, võivad mõne sõjaväeosaga kirjavahetusse astuda. Kui sellist kirjavahetust hästi organiseerida, võib see kujuneda vägagi huvitavaks.

Muidugi, kui vahetatakse ainult tervitusi ning teatatakse üksteisele vaid edusammudest õppetöös ja lahingulises väljaõppes, tüütab see lapsed varsti ära. Ent miks ei võiks sõjamehed anda lastele selgeid konkreetseid ülesandeid: õppida selgeks rivi, korraldada sõjamäng (mängu reegleid ja jooniseid võivad sõjamehed saata), täita mõne kaitsealase märgi normatiivid, ehitada mudeleid, korraldada spordivõistlusi...

Lühidalt — sõjamehed võivad PNS rühma juhtida ka kirja teel, kui sina, pioneerijuht, sõjaväeosa komsomolikomiteega kõiges kokku lepid. Leidub rühmi, kes on aastaid kirjavahetuses mõne laeva meeskonnaga. Meremehed lähevad kaugesõidule ja jutustavad oma kirjades kõigest, mida nad huvitavat näevad, saadavad fotosid ja kingitusi.

Meremehed annavad lastele pidevalt ülesandeid: õppida tundma mere faunat ja floorat, tutvuda mereasjanduse oskussõnadega, uurida põhjalikult ühe või teise maa geograafiat, majanduselu jne. Vastuseks tulevad laevale radiogrammid: «Ülesanne täidetud. Õnnelikku merereisi.» Sadamas ootavad meremehi juba pioneeride pikemad kirjad.

Muidugi tahavad sõbrad kohtuda. Miks mitte sõita koolivaheajaks sõpradele külla? Või tulevad meremehed pühade ajal kooli — valmistavad rõõmu tervele malevale.

LÖÖME LAHTI TÄNASE AJALEHE

Ajalehte võid sa õigusega nimetada oma lähimaks abiliseks.

Oskuslikult ajalehte kasutades võid sa hoida pioneere hästi kursis kõigi poliitiliste sündmustega. Vestlused loetu üle ja laste küsimused aitavad sul leida uusi, lapsi huvitavaid teemasid.

Meie maa ühiskondlik, majanduslik ja kultuurielu areneb praegu eriti tormiliselt. Nii meil kui ka välismaal toimub iga päev sadu sündmusi.

On väga oluline õpetada lapsi juba noorest peale tundma huvi nende sündmuste vastu, neile reageerima, nende mõtet taipama. Alustada tuleb laste endi ajalehtedest — «Sädemest» ja «Pionerskaja Pravdast». Noorematele lastele sellest jätkub. Lasteajalehed tutvustavad lastele arusaadavas vormis pioneeride elu kogu Nõukogudemaal, kõnelevad kõige tähtsamatest poliitilistest sündmustest.

Pioneerijuhi ülesanne on neid materjale oskuslikult kasutada.

Kolmandas klassis on otstarbekohasem lugeda ajalehte kollektiivselt, muidugi mitte kõike järjest, vaid huvitavamaid materjale. Samas arutatakse need ka läbi. Kui lastele jääb midagi selgusetuks, tuleb seda kohe seletada. IV—V klasside pioneerirühmades saavad salgad ülesandeks üheskoos värskeid ajalehti lugeda. Esialgu võtab kas vanempioneerijuht või rühmajuht neist lugemistest osa, suunab lapsi arutlema ja vaatlema. Kindlasti tuleb aidata lastel ajalehes orienteeruda — tutvustada alalisi rubriike, selgitada, millistest materjalidest võib leida head eeskuju oma töös jne.

Püüa saavutada seda, et lapsed loetut oma rühma tööga võrdleksid, teiste koolide pioneeride töökogemustest õppust võtaksid, sõnumitele, mis neid eriti erutavad, vastaksid, oma tegevusest ajalehele jutustaksid. See on väga oluline, et sinu maleva pioneerid kas või ajalehe vahenduselgi teiste malevate pioneeridega suhtlevad, oma organisatsiooni ühtsust tunnetavad.

Vanematele pioneeridele on jõukohased ka noorsooajalehed. Neis rühmades pole tarvis korraldada ühislugemisi (välja arvatud siis, kui on juttu erakordselt tähtsatest sündmustest). Ent igapäevane poliitinformatsioon — see peab olema igas rühmas seaduseks.

... Sel nädalal on informaatoriks esimene salk. Pioneerid lepivad omavahel kokku, kes jälgib kõige hoolsamalt sündmusi meie maal, kes välismaal, kes teaduseuudiseid jne. Iseenesestmõistetavalt laieneb ka informatsioonilaikate ring (ajalehed, ajakirjad, raadio, televisioon). Rühm kuulab lühikest informatsiooni enne õppetundide algust, pärast tunde või vahetundide ajal — kuidas kellelegi paremini sobib. Muidugi püüab iga salk teha kõige huvitavama informatsiooni ...

On loomulik, et pidevalt ajaleheuudiseid jälgides tekib lastel palju küsimusi. Ühest või teisest sündmusest tahetakse lähemalt kuulda, mõnest asjast ei saada täiesti aru, millegi üle vaieldakse... Siis on kindlasti tarvis täiskasvanu — pioneerijuhi, õpetaja või sõprade nõukogu liikme selgitust.

Sugugi pole tarvis laste kõigile küsimustele kohe vastata. Kui

sa täpselt ei tea, ütle ausalt, et mõtled veel, uurid välja. Kunagi ei tohi keerukast küsimusest üldsõnaliste fraasidega mööda hiilida, see tekitab lastes umbusaldust, kahtlust.

Pioneeriorganisatsioonist ja pioneerijuhist oleneb palju, kuidas lapsed poliitilistesse sündmustesse suhtuvad: kas huvi ja kaasaelamisega, sündmuste üle järele mõeldes või ükskõikselt ja üleolevalt. Kahjuks saab see ükskõiksus mõnikord alguse just koolist ja pioneeriorganisatsioonist.

Algas Kommunistliku Partei Keskkomitee pleenum, seal arutatakse tähtsaid küsimusi. Möödub päev, teine, ent õpetajad ega ka pioneerijuhid ei tee lastega sellest juttu. Aga nii kodus kui ka mõnel pool mujal ei kommenteerita neid küsimusi alati just kõige õigemini!

Kauges koloniaalriigis tõusis rahvas üles oma rõhujate vastu... Heideti vanglasse progressiivne ühiskonnategelane... Kuid pioneerimalevas kõigist neist sündmustest ei räägita. Aga oleks tarvis korraldada rivistus, anda lastele võimalus avaldada oma tundeid ja arvamusi. Las nad harjuvad lapsepõlvest peale tundma sidet kogu maailma töötajatega, tundma end seismas võitlejatega ühises rivis.

Muidugi on väga oluline, et sina, pioneerijuht, alustaksid laste juures kohe vestlust sellest, mis parajasti kõiki erutab. Pioneerijuht on ju maleva poliitiline juht. Ta peab pioneeridele oma elava huviga kõige maailmas toimuva vastu eeskujuks olema.

«POLIITLAHING»

Mida elavamad, mõjuvamad ja mitmekesisemad on malevas tehtava poliitilise kasvatustöö vormid, seda rohkem äratab see lastes huvi ja poliitilist aktiivsust. Liiga sageli satume vaimustusse igasugustest stendidest, näitustest ja albumitest, unustades, et lastele meeldib palju rohkem vaielda, oma arvamust avaldada, võistelda.

Võistelda? Poliitilises kasvatustöös võib vabalt ka sellist vormi kasutada. Edukalt kasutasid seda 20—30-ndate aastate pioneerid ja kommunistlikud noored. Tollal nimetati neid võistlusi «poliitlahinguteks».

Tuleb kokku üks rühm (või ka paralleelklasside pioneerirühmad). Pioneerid jagunevad kaheks meeskonnaks, kes esitavad teineteisele küsimusi kõige aktuaalsematel poliitilistel teemadel. Küsimused on muidugi varem valmis mõeldud ning iga võistkond on valmis ise põhjalikult oma küsimustele vastama, kui võistlejad seda teha ei suuda.

Küsimusi võib esitada kas üksikutele pioneeridele või kogu võistkonnale — vastaku, kes tahab. Kokkuvõtete tegemisel tuleb aga arvestada kõigi laste aktiivsust.

«Poliitlahingusse» tuleb kindlasti kaasa võtta kaardid ning tei-

sed näitlikud vahendid. Iga meeskond ju teab, mida tema küsimustele vastamiseks tarvis läheb.

Kohtunikuks peaks olema pioneerijuht või keegi rühma vanematest sõpradest, inimene, kes võiks appi tulla, kui lapsed milleski eksivad, ning teeks lõpuks «lahingu» tulemustest kokkuvõtte.

PRESSIKONVERENTS

Ka see on töövorm, mille abil saavad pioneerid päevasündmustega hästi kursis olla.

Grupile pioneeridele (rühmale, salgale, ringile, klubile) tehakse ülesandeks jutustada lastele mingist tähtsast sündmusest: järjekordsest kosmoselennust, olukorrast Aafrikas, uue hiiglasliku hüdroelektrijaama valmimisest, presidendivalimistest USA-s, olümpiamängude tulemustest vms.

Vastavalt ülesandele muutub see pioneeride grupp (vanemad pioneerid muidugi) ajutiselt «kosmonautideks», «ehitajateks», «ajakirjanikeks», «sportlasteks» jne.

Nad korraldavad pressikonverentsi. Algul jutustavad nad ise sellest, mida nad ajalehtedest ja ajakirjadest antud sündmuse kohta on lugenud, pärast aga vastavad pioneeride küsimustele.

Pressikonverentsi võib korraldada väga huvitavalt ja meeldejäävalt. Murmanski 38. koolis võistlesid kõik pioneerirühmad kaks kuud selle eest, et saada õigus «saata» oma ekspeditsioon Marsile. Nad töötasid välja lennuaparaatide projektid, marsruudid, koostasid meeskonnad. Pärast oli projektide avalik kaitsmine. Õiguse Marsile lendamiseks said kolm rühma. Nad olid «teel» kolm kuud. Kui tagasi jõudsid, korraldasid nad pressikonverentsi. Jutustasid kõigest, mis nendega «kosmilisel teekonnal» juhtus. Samas malevas toimusid ka olümpiamängudele ja rahvaste vabadusvõitlusele pühendatud pressikonverentsid.

Poliitiliste sündmustega kursisolemine ei tähenda veel head poliitilist kasvatust. Võib olla hästi kursis kõigi sise- ja välispoliitiliste sündmustega, tulla võitjaks «poliitlahingus» ning jääda ikkagi väikekodanlaseks. Võib pidada tulise kõne loodusõnnetusest, mis tabas Kuubat, ja hoida kõrvale hoogtööpäevakust, mis korraldatakse selleks, et teenida raha Kuuba laste abistamiseks.

Pioneerimaleva elu peab olema korraldatud nii, et pioneer saaks avaldada oma poliitilist aktiivsust, leida oma koht kõigis nii meie maal kui ka piiri taga toimuvates tähtsates sündmustes.

... NLKP Keskkomitee pleenum määras kindlaks meie põllumajanduse edasise tõusu tee. Maapioneerid lähevad kolhoosi juhatusse ja uurivad, kuidas nemad saaksid täiskasvanuid aidata. Tööd neile juba leidub. «Nüüd, mil kogu riik mõtleb tulevase aasta viljasaagile, ei saa ka meie, noored naturalistid, istuda käed rüpes.

Keemiatööstus toodab põldude jaoks üha rohkem ja rohkem väetisi. Aga kas kõik kohapeal leiduvad väetised on ära kasutatud ja kokku korjatud? See on meie, pioneeride töö.» Nii kirjutasid Omski oblasti Medveženski kooli noored naturalistid. Igal pühapäeval käivad nad majast majja ning toovad tuha varjualusesse.

Kolhoosipõldudele on tarvis sadu tsentnereid mitmesugust seemet. Halvast seemnest aga head vilja ei saa. Lapsed abistavad kolhoose idanemisproovide tegemisel.

Maapioneerid leiavad endile palju niisugust kasulikku tegevust, kui pioneerijuhid kasvatavad neis poliitilist aktiivsust, elavat huvi kodukolhoosi ja kogu maailma sündmuste vastu.

... Kõikjal valmistutakse NSV Liidu Ülemnõukogu valimisteks. Agitpunktis hakkab tööle pioneeride agitbrigaad. Lapsed käivad kodudes, tutvustavad saadikukandidaate. Nad annavad agitpunktis kontserte, aitavad seinalehte toimetada, stende ja fotovitriine üles panna.

... Kibekiire suvine tööaeg, kõik täiskasvanud on põllul. Pioneeride agitbrigaad võtab oma hoole alla külarahva kultuurilise teenindamise. Iga päev viiakse põllule värskeid ajalehti, muretsetakse uusi raamatuid, korraldatakse isetegevuslaste esinemisi.

... Talvine koolivaheaeg. Noored agitaatorid teevad suusaretke ümberkaudsetesse küladesse. Nad korraldavad vestlusi, vastavad maapioneeride küsimustele, tutvustavad oma isetegevuskava.

... Igal nädalal ilmub tehase (küla) klubis elav ajaleht. Seda annavad välja šeflusalused — pioneerid, kes jutustavad ajalehe «lehekülgedel» nii oma tööst kui ka sellest, mis tehases, kodulinnas või -külas silma hakkab.

«PIONEERIDE KIIR»

«Pioneeride kiire» rühmad ja staabid aitavad laste poliitilist aktiivsust kasvatada. «Pioneeride kiir» on «komsomoliprožektori» abiline. «Kiire» peamiseks eesmärgiks on võitlus rühmade ja maleva elus esinevate puuduste vastu, võitlus õppeedukuse, korraliku käitumise, huvitavate pioneeriürituste ja siira sõpruse ning seltsimehelikkuse eest. «Kiir» tegutseb kõikjal, kus on lapsi: õuedel, tänavatel, pioneeride tegevuspiirkonnas, klubis.

«Pioneeride kiire» deviisiks on: «Valgustada alati, valgustada kõikjal», tegutseda julgelt, otsustavalt, tarmukalt, viia alustatu lõpule.

«Pioneeride kiir» märkab kõike head, huvitavat ja kasulikku, mis ümberringi toimub, ning kutsub kõiki pioneere sellest osa võtma. Kui ta näeb aga ebaõiglust, põikpäisust, bürokratismi, pettust, vargust, huligaansust — signaliseerib ta sellest julgelt, vaatamata sellele, et korrarikkujateks on mõnikord täiskasvanud. Jah, ka

täiskasvanud eksivad. Seepärast tuleb lastes kõrvuti täiskasvanutesse lugupidava suhtumise kasvatamisega arendada ka oskust näha nende puudusi. «Pioneeride kiire» staabid ja rühmad organiseerivad reide, «operatsioone», kasutades «kiirabi meeskondade», timurlaste ja roheliste patrullide, punaste jäljeküttide ja miilitsa noorte sõprade abi.

Täna on ees reid puhtuse kontrollimiseks pioneeride tegevuspiirkonnas, homme «operatsioon» laste vaba aja sisustamiseks... Tuleb teada saada, mida pakub lastele kino, kas ei saaks seal organiseerida pioneeride kino. Vaadata, mis poisikesed need on, kes alatasa kino ümber tunglevad ja kassast kokkuostetud pileteid edasi müüvad. Tuleb käia majavalitsuses, lasteraamatukogus, komsomoli rajoonikomitees, miilitsa lastetoas... «Kiirel» juba tegemist leidub.

«Pioneeride kiire» tegevust tuleb igati toetada. Teadku kõik, mida ta valgustab. Koondustel, rivistustel ja malevanõukogus tuleb «kiire» signaalidele reageerida, kus vaja, appi minna. Nende tööst pajatagu kooli raadiosõlm, seinaleht, välklehed, plakatid, stendid. «Pioneeride kiirel» olgu kindlasti oma värsisepad, karikaturistid, fotokorrespondendid ja kirjasaatjad. «Pioneeride kiir» võib leitud puudusi kritiseerida ka elava ajalehe veergudel jne.

«Pioneeride kiir» töötab malevanõukogu ja kooli komsomolikomitee juhtimisel. Tal on tihe side «komsomoliprožektori» staabiga tehases, kolhoosis, sovhoosis või mõnes asutuses.

«Kiire» tegevust juhib malevakoondusel valitud staap, kuhu kuuluvad kõige praktilisemad ja julgemad pioneerid ning ka šeffide esindajad. Ka rühmades tuleb moodustada «kiire» staabid või meeskonnad.

NOORED ATEISTID

«Kas siis kosmoserakettide ja suurte teaduslike avastuste ajal on tõesti tarvis tegelda ateistliku kasvatusega? Võidelda usu vastu?» küsitakse mõnikord.

Jah, on tarvis, sest see minevikuigand, nagu mitmed teisedki, on veel küllaltki elujõuline ja külgehakkav. Kahjuks leidub ka meie eesrindlikul ja kultuursel maal veel küllaltki palju usklikke inimesi, tegutsevad kirikud ja mitmesugused usulahud... Tähentab — on olemas meile, kommunistidele, võõra maailmakäsitluse tekkimise oht.

Meie riigi ja kõigi tööinimeste vaenlased kasutavad oskuslikult ära usumeeste jutlusi, mis räägivad sellest, et pole tarvis võidelda maapealse õnne eest, vaid mõelda hauatagusele elule, õndsakssaamisele. On eriti kurb, et nende tumedate jõudude ohvriks langevad sageli ka lapsed ja noorukid. Seepärast ei või ükski pioneeri-

malev olla ükskõikne ateistliku kasvatustöö suhtes. Ja ka sina, pioneerijuht, pead nende küsimuste üle väga põhjalikult ja tõsiselt järele mõtlema. Sa pead alati valvel olema. Pead oskama näha paljude eluröömsate, materialistlikult mõtlevate laste hulgas neid üksikuid, keda ähvardab oht. Aga just see ongi kõige raskem. Et õppida tundma iga lapse mõttemaailma, tuleb igaüht näha, igaühe vastu huvi tunda, teada, kuidas ta elab, missugune on tema perekond, kes mõjutab teda väljaspool kooli.

Vanempioneerijuhile tulevad siin appi nii rühmajuhid, pioneeriaktiiv kui ka terve rühm. On ju rühmade deviisiks: «Üks kõigi, kõik ühe eest.»

Ateistlik kasvatustöö on lahutamatult seotud kogu rühma ja maleva eluga. Reibast, lõbusat, alati seltsimeestest ümbritsetud last ei tõmba miski kirikusse, usulahu koosolekule ega palvemajja.

Ühe kooli vanema klassi õpilased valmistusid komsomoli astuma. Kõik olid elevil, ärevuses. Ainult üks tüdruk jäi üldise rõõmsa ärevuse vastu ükskõikseks.

«Kas sina siis komsomoli ei astu?»

«Ei. Ma ei saa,» vastas tütarlaps.

«Ma ei saa.» Need sõnad ei erutanud kedagi. Kellelegi ei tulnud isegi meelde, et sama tütarlaps oli neid sõnu kord varemgi öelnud. See oli siis, kui teda pioneeriks kutsuti. «Ma ei saa, ema ei luba,» ütles ta siis. Viis aastat kaaslaste, pioneerijuhtide ja õpetajate ükskõiksust ning osavõtmatust muutsid vanemate poolt ärahirmutatud tütarlapse moonutatud hingega nooreks inimeseks. Vanemate abiga meelitasid sektandid tütarlapse endi hulka. Nad tegutsesid arukamalt ja energilisemalt kui kool. Nad organiseerisid noorte muusikaringi, saatsid oma «vennad» ümberkaudsetesse küladesse nõrgemaid «hingi» värbama.

Ja nad leidsid neid sealt, kus tegutsesid halvasti pioneerimalevad ja komsomoliorganisatsioonid, sealt, kus rühmades ja malevates ei oldud oma kaaslaste vastu tähelepanelikud, kus kirikumeestele ei antud vastulööki...

Mida võib pioneerimalev selleks teha, et kasvatada kõiki lapsi võitlevateks ateistideks? Väga palju. Sellest kõnelevad veenvalt nende koolide kogemused, kus tegeldakse ateistliku kasvatustööga pidevalt, läbimõeldult ja tõsiselt.

... Kultuki on väike küla Rjazani oblastis. Kõigest mõned aastad tagasi olid siin veel igas majas ikoonid, paljud lapsed käisid koolis, ristike kaelas — vanemad käskisid. Usklikud vanemad sundisid lapsi palvetama ja kirikus käima.

Kooli pedagoogiline kollektiiv mõistis, et tuleb astuda kõige otsustavamasse võitlusse nende usundlike mõjutuste vastu. Olukord oli väga keerukas. Ei saanud ju lihtsalt öelda lastele, et ärge kuulake vanemate sõna. Neile tuli enne selgitada, milles eksivad nende usklikud vanemad. Tuli usundlikele tavadele ja kombetali-

tustele vastu seada omad, kooli ja pioneeriorganisatsiooni rituaalid ja traditsioonid.

Selles koolis sai kõik alguse väikesest noorte ateistide ringist. Koos täiskasvanutega lugesid lapsed siin huvitavaid ateistlikke jutustusi, luuletusi ja artikleid. Õpetajad jutustasid usu tekkimisest, kiriku arvukatest veristest kuritegudest, sellest, kuidas kirik võitles sajandeid teaduse ja progressi vastu, jälitas õpetlasi, põletas raamatuid, külvas ebausku ja harimatust. Kõigest sellest, mis nad ringis teada said, jutustasid pioneerid seinalehes «Ateist».

Ringi tegevus oli väga mitmekesine, tema autoriteet kasvas pidevalt. Peagi viis ring oma töö rühmadesse: ringi liikmed korraldasid huvitavate katsete õhtuid, esitasid näidendeid, jutustasid edasi seda, mida kuulsid ringis. Loomulikult muutusid need vestlused peagi «isiklikeks», kuna igas rühmas leidus lapsi, kes olid oma usklike vanemate mõju all. Ateistide mõjul hakkasid pioneerid pikkamööda vanade eelarvamuste vastu võitlema. Otsustati, et iga pioneer viib koju ateistlikke materjale. See oli uue võitlus vanaga, ja võib öelda, et väga raske võitlus... Ühes nurgas on vanaema ikoonid, teises pojapoja Serjoža välkleht usuvastaste piltide, luuletuste ja teadlaste ütlustega, pealkirjaks: «Mina olen jumalasalgaja.» Vaevalt jõudis poiss oma lehe üles panna, kui vanaema selle maha rebis ja ära põletas. Poiss pani uue üles, vanaema kiskus maha... Räägitakse, et Serjoža läks äärmuseni: ütles vanaemale, et toimib samuti tema ikoonidega. Vanaema ehmus ja jättis Serjoža välklehe rahule.

Vaevalt suudab Serjoža vanaema ümber kasvatada, kuid talle endale oli see võit väga tähtis. Ta ei loobu nüüd oma veendumustest ka raskemateski olukordades.

... Üha aktiivsemalt ründas ring usklikke vanemaid.

Lastevanemate koosolekutel esinesid noored ateistid ateistlike värsside ja vestlustega. Ateistid kasutasid oma esinemisteks iga kohta, kuhu kolhoosnikud kokku tulid.

Lõpuks astusid ateistid otsustavalt välja mitmete usukommete vastu: keeldusid paastunädalat pidamast (usk keelas sel nädalal tantsimise, klubiskäimise, laulmise).

Sel aastal, kui lihavõtted langesid kokku esimese maiga, pühendas malev kogu vaba aja maipühade ettevalmistamisele. Koolimajast kostis laulu, lõbusaid bajaanilugusid. «Pühade laupäeval» oli suur pioneeride kontsert. Esimese mai hommikul marssis terve malev trummipõrina ja fanfaarihelide saatel mööda küla, demonstreerides oma solidaarsust kogu maailma töötajatega ning näidates, et ei alistu usutavadele.

Kuigi ateistlik propaganda pioneerimalevas jätkub, on praegu raskuspunkt kandunud külas tehtavale selgitustööle.

Häid kogemusi on ateistlikus kasvatustöös ka teistel pioneeri-

malevatel ja koolidel. Antakse välja vastavasisulisi seinalehti ja stende, korraldatakse loenguid ning vestlusi jms. Eriti meeldivad lastele küsimuste ja vastuste õhtud. Niisuguse õhtu võib pioneerimalev korraldada kommunistlike noorte ja õpetajate abiga. Külla võib kutsuda ka mõne eriala spetsialisti.

PIDUPÄEVIL PIONEERIMALEVATES

Suured üldrahvalikud pidupäevad pakuvad häid võimalusi poliitiliseks kasvatuseks. Tähistades kodumaa ja oma organisatsiooni ajaloo tähtsaid päevi, meenutades minevikus toimunud väljapaistvaid sündmusi, seome neid kindlasti ka tänapäevaga. Teeme juttu sellest, mis on selle aja jooksul saavutatud, millised on meie töökingitused saabuvateks pühadeks.

Pidupäev võib olla lõbus, aga võib kujuneda ka igavaks...

Rõõmsad ja meeldejäävad on pühad seal, kus nendeks valmistutakse, kus mõeldakse välja midagi üllatavat, toredat, tujukullast.

Pioneeriorganisatsioonis on välja kujunenud mitmesuguseid pühade-traditsioone. Pidupäevadel võetakse vastu uusi pioneere, parimatele pioneeridele annab malevanõukogu soovituse komsomoli astumiseks. Pühade auks korraldatakse võistlusi, matku, lõkkeõhtuid, tehakse ühiskondlikult kasulikku tööd.

Need on üldised traditsioonid. Peale selle on aga kõigil pühadel oma iseärasused. Kui lapsed selle üle järele mõtlevad, püüavad nad korraldada iga tähtpäeva puhul midagi niisugust, mis oleks eriti sobiv just sellel päeval, mis nagu rõhutab selle päeva omapära.

Me ei püüa anda sulle «pühade retsepte», vaid lihtsalt mõningaid nõuandeid kõige tähtsamateks pidupäevadeks. Ülejäänu sõltub sinust ja sinu pioneeridest.

SUURE SOTSIALISTLIKU OKTOOBRIREVOLUTSIOONI AASTAPÄEV

Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni aastapäeva tähistades meenutab meie rahvas 1917. aasta revolutsioonilisi sündmusi ning nõukogude võimu aastatel läbikäidud teed, teeb uhkustundega kokkuvõtteid oma saavutustest. Seepärast ongi pioneerimalevates saanud traditsiooniks kutsuda 7. ja 8. novembril oma koondustele vanu kommuniste, Oktoobrirevolutsioonist osavõtnuid, kohtuda tööliste ja kolhoosnikutega. See on hea traditsioon. Ainult püüdke leida sellele huvitav, elav vorm. Korraldage näiteks pidulik «põlvkondade kohtumine». Sellel peol ei kõnele ainult täiskasvanud,

vaid ka sinu pioneerid, need, kes peavad kommunismiehitajate teatepulga vastu võtma. Las nad jutustavad, kuidas pioneerirühmad valmistuvad jätkama seda, mis algas Suure Oktoobriga.

Pidupäev võib alata pioneeririvistusega, kus kõrvuti pioneeridega seisavad rivis ka revolutsiooniveteranid. Lõppeda võib see pidu suure kontserdiga, kus pole publikut: esinevad nii peoperemehed kui ka külalised.

... Kas sinu pioneerid teavad, kuidas kulgesid Oktoobrirevolutsiooni sündmused nende kodulinnas, -külas, -rajoonis? Kes teie kodukandi inimestest võttis osa oktoobrisündmustest, kes töötas esimestes Nõukogude organites? Punastele jäljeküttidele võib anda eriülesande: koguda kodukoha oktoobrisündmuste kohta materjali, korraldada sellest näitus, kutsuda revolutsiooniveterane kooli külla. Need inimesed võivad jutustada pioneeridele väga palju huvitavat.

5. DETSEMBER

Nõukogude Liidu Konstitutsiooni päeval võib korraldada pioneeride kohtumise rahvasaadikuga. Saadik jutustab pioneeridele konstitutsioonist, kõneleb konkreetsete, kohalike näidete varal, kuidas tagatakse kodanikele õigus tööle, puhkusele, haridusele, kuidas areneb tõeline demokraatia. Pärast seda võivad pioneerid korraldada ekskursioone, teha mõnd heakorrastustööd.

Selle päeva võib aga muuta ka Nõukogude Liidu rahvaste sõpruse pidupäevaks.

NÕUKOGUDE ARMEE AASTAPÄEV

Paljudes malevates tähistatakse seda päeva koos Nõukogude armee sõjameestega. Seegi on väga tore traditsioon. Kui malevas on Nõukogude armee noorte sõprade rühm, võivad pioneerid demonstreerida, mida nad selles rühmas on õppinud. Sõjamehed jälle püüavad jutustada pioneeridele midagi eriti huvitavat oma elust, õppustest, sellest, kuidas nad kaitsevad nõukogude rahva rahulikku loovat tööd.

Pioneerid võivad valmistada sõjameestele väikesi kingitusi.

Kui teie asulas on sõjameeste mälestussambaid või vennaskalmistuid, hoolitsege nende eest, viige sinna pärgi.

Maastikumäng, rivivõistlus, piirivalvurite demonstratsiooniesinemised — kõik see on sõjameeste pidupäeval omal kohal. Ka on sobiv teha sel päeval kokkuvõtteid timurlaste meeskondade tööst. Võib-olla ilmub teie maleva Timuri käskkiri ...

RAHVUSVAHELINE NAISTEPÄEV

8. märtsi võib muuta lõbusate üllatuste päevaks. Missuguseid kingitusi emadele, õdedele, õpetajatele jt. valmistada, sellele mõelgu pioneerid juba varakult. Võib-olla organiseerite pioneeride postkontori. Pioneerid viivad hommikul naistele õnnitluskaardid. Hea on korraldada ka malevakoondus, kus pioneerid näitavad oma emadele ja vanaemadele, mida nad on õppinud, annavad neile lõbusa kontserdi. Palju rõõmu valmistab neile kindlasti pioneeride tööde näitus. Ka tunnevad nad heameelt laste kaetud kohvi- või teelaua üle.

1. MAI

Maituli — esimene kevadine lõkkeõhtu — see on saanud paljudes malevates traditsiooniks. Lõkketule ääres võib lastele jutustada sellest, kuidas üldse hakati esimest maid tähistama, kuidas see on tänapäeval muutunud rahujõudude ülevaatuse päevaks. Laulge vanu revolutsioonilisi ja ka pioneerilaule. Korraldage tõrvikutega rongkäik. Maipühade ajal on sobiv viia läbi lõbusaid karnevale ja festivale.

VÕIDUPÜHA

Sel päeval, 9. mail, meenutame Suure Isamaasõja kangelasi. Asetame pärgi sõjameeste haudadele, seisame auvalves mälestussammaste juures...

Selgi päeval olgu maleva külalisteks sõjaveteranid, Nõukogude armee sõdurid ja ohvitserid. Muidugi ei unusta pioneerid saatmast õnnitluskaarte neile, kes sõjapäevil kaitsesid meie kodumaa vabadust rindel ja partisanisalkades — igal rühmal on ju selliseid tuttavaid.

PIONEERIORGANISATSIOONI SÜNNIPÄEV

Sel päeval teeb malev kokkuvõtteid aastasest tööst. Pidulikul rivistusel esinevad rühmad lühikeste, kuid ilmekate raportitega. Korraldatakse näitus maleva tegevusest, mitmed huvialaklubid ja -rühmad demonstreerivad oma saavutusi. Sel päeval võib korraldada mitmesuguste rühmadevaheliste võistluste finaale (jalgpall, rahvastepall, teatejooksud jne.).

On hea, kui sel päeval saab anda parematele rühmadele ja tublimatele pioneeridele auhindu.

Ühtlasi tuleb meeles pidada, et see päev on kõigiti sobiv mitmesuguste suviste ürituste stardiks: ekspeditsioonirühmad saavad pidulikult numbri, aktivistid tuusiku aktiivilaagrisse, elukohas moodustatud rühmade staabid lipu jne.

Töökasvatuses ja pioneeride ühiskondlikult kasuliku tegevuse organiseerimisel on väga tähtsad täiskasvanute antud ülesanded, komsomoli- ja parteiorganisatsioonide ning nõukogude organite pöördumised pioneerirühmade ja malevate poole.

Ülesanded võivad olla kõige erinevamad: korjata ravimtaimi, kasvatada veelinde, rajada skvääre ja puiesteid, mänguväljakuid lasteaedadele.

Kui lapsed tunnevad, et neile antakse vastutusrikas ülesanne, siis püüavad nad eriti kohusetruult töötada.

... Komsomoli üleliidulise löökehituse — Krivoi Rogi rikastamiskombinaadi teise järgu käikulaskmiseni oli jäänud viis päeva. 76. kooli pioneerimalevasse tuli kombinaadi parteikomitee sekretär. Ta palus lapsi appi tehase territooriumi korrastamisele — tegema mitte eriti vastutusrikast, kuid äärmiselt vajalikku tööd.

Pioneerid suhtusid ülesandesse täie tõsidusega. Nad töötasid tehase territooriumil püsivalt mitu päeva: puhastasid selle prahist, rajasid sinna teed, istutasid puid. Koos töölistega valmistusid nad kombinaadi teise järgu õigeaegseks käikulaskmiseks. Ja kui ehitajatele, kommunistlikele noortele, avaldas ÜLKNÜ Keskkomitee tänu plaani õigeaegse täitmise eest, tundsid pioneerid uhkust, et sellesse oli kätketud osake nendegi tööst.

Veel teine näide. Leningradis pöördus ajaloomuuseum 45. kooli pioneerimaleva poole palvega õppida tundma tehase «Leninskaja Iskra» tööliste revolutsioonilisi ja töötraditsioone.

Kogu malev täitis seda ülesannet mitu kuud. Tegevust juhtis punaste jäljeküttide staap eesotsas tsehhiülem V. Skorikuga. Lapsed otsisid materjale tehase arhiividest. Sealt saadi andmeid tööliste töö- ja elamistingimuste kohta enne revolutsiooni, tehase esimestest kommunistidest, kollektiivi töövõitudest nõukogude võimu ajal. Kohtuti tehase kauaaegsete töölistega, vanade kommunistide ja endiste kommunistlike noortega, kommunistliku töö eesrindlastega, tootmise ratsionaliseerijatega.

Kommunistide ja tehase komsomolikomitee juhendamisel koostasid pioneerid graafiku töö tootlikkuse ja toodangu väljalaske kasvu kohta 1898. a. alates kuni käesoleva ajani. Siiani polnud tehasel niisuguseid üldistavaid materjale ja mõistagi avaldas direktsioon pioneeridele kalli kingituse — tehase tootmisvõimsuse kasvu diagrammi eest tänu.

Tehase ajaloole, mille koostasid pioneerid koos töölistega, oli pühendatud malevakoondus, mis toimus Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni aastapäeva eel.

Ja kuigi tundub, et tegemist polnud suure ülesandega, erutas see pioneere väga, innustas neid kasulikele tegudele. Niisuguse ülesande võib saada iga pioneerimalev — sul tuleb ainult selle eest hoolt kanda.

SINU SÕNA

Pioneerid on erakordselt teadmishimuline rahvas. Neid huvitab iga uus teade nõukogude rahva töövõitudest, teaduse ja tehnika saavutustest. Neid huvitavad kommunism ja kosmos, küberneetika ja aedvilja kasvatamise hüdropoonmeetod, automaatika ja põllumajanduse mehhanisaatorite kõrge meisterlikkus.

Ära mine neist lapsi erutavatest küsimustest mööda. Vastupidi, kutsu ise esile jutuajamisi meie maa igapäevasest tööst ja elust.

Kas selleks on vestlus, koondus, pressikonverents või lõkkeõhtu — pole tähtis. Peamine on, et sa kergesti arusaadavalt ja veenvalt jutustaksid lastele, — kasutades seejuures fakte, arve, populaarteaduslikke artikleid ja huvitavaid olukirjeldusi —, kuidas nõukogude inimesed ehitavad kommunismi, loovad ühiskonnale ainelisi ja vaimseid väärtusi, et kõigi rikkuste allikaks on töö ja et ilma tööta on võimatu kommunismi ehitada.

HOOLITSUS KOOLI EEST

Esmaseks ühiskondlikult kasulikuks tööks on oma kooli eest hoolitsemine.

Esimese klassi õpilased tulid kooli ja juba varsti saavad nad teada, et kooliaeda piirava tara parandasid pioneerid, et nemad ehitasid ka kasvuhoone ja värvisid koolis pingid ning puhastasid põrandad. Pärast sellist õpetlikku ekskursiooni mööda koolimaja pole mudilastele enam tarvis seletada, et ka nemad peavad oma kooli jaoks midagi tegema: nad võtavad selle traditsiooni omaks kui millegi iseenesestmõistetava, niisamuti, nagu iga laps võtab omaks koduse korra.

Kuid mida nimelt teha? Siin on tarvis ette öelda. Hakkame oma klassis lilli kasvatama. Hoolitseme oma klassi puhtuse eest. Aitame pioneeridel kooliõue puhastada.

Sügis on puude ja põõsaste istutamise aeg. Las iga esimese klassi õpilane aitab puud või põõsast istutada ja kannab selle eest hoolt kuni kooli lõpetamiseni ...

Lapsed kasvavad ja nende tegevusring kooli abistamisel avardub pidevalt. Nad koristavad iga päev pärast tunde oma klassi,

teevad seal nädala lõpus ka suurpuhastuse — pesevad põrandaid, puhastavad aknaid ja seinu. Seejärel aga võtavad osa juba kogu koolimaja korrashoidmisest — koridoride, kooli saali ja kabinettide koristamisest. Ja ka kooliõuel saavad III ja IV klasside pioneerirühmad oma nurgakesed, mille puhtuse eest nad hakkavad hoolt kandma.

Vanematel, V ja VI klasside õpilastel, on aga tööd-tegemist veelgi rohkem: koolipinkide ja -mööbli remont ning värvimine. Nendes rühmades on sobiv luua pioneeride töökoda. Seal on võimalik igati arendada pioneeride loovaid kalduvusi, anda neile huvitavaid ideid. Võib-olla värvida koolipingid üle heleda värviga ja võtta need pioneeride kaitse alla? Võib-olla võtta oma mureks pioneeritoa sisustamine ja näitlike õppevahendite parandamine? V ja VI klasside õpilastele tehakse ülesandeks ka kooliõue haljastamine, puude istutamine, lillepeenarde rajamine jne. Nende hoole all on kooli raamatukogu, kus nad köidavad raamatuid ja täidavad kaarte.

Kõige vanemad, VII ja VIII klasside õpilased, haaratakse veelgi tõsisematele töödele. Nemad rajavad spordi- ja mänguväljaku, geograafiaväljaku. Nad võtavad osa kooli kasvuhoone ehitamisest, kohandavad kuuri ümber pioneeride töökojaks.

Kemerovo oblasti ühe kooli vanemate klasside pioneerid ja kommunistlikud noored ehitasid terve spordipalee, kus oli võimla koos duširuumi, riidehoiu ja laoruumiga inventari jaoks.

Altai krai Lebjažje küla kooli pioneerid sisustasid Lenini muuseumi. Peagi kogunes eksponaate niivõrd palju, et klassiruumides ei jätkunud neile kohta. Ja siis ehitasid lapsed muuseumi jaoks eraldi ruumi.

Krasnojarski krai ühes väikeses maakoolis ehitasid pioneerid oma vanempioneerijuhi V. Petrinski juhtimisel vana küüni ümber tõeliseks laste tehnikajaamaks: kolmes toas paiknevad lennuki- ja raketimudelite laboratooriumid, töökoda «Kuldsed käed», fotoring ja raadiotöökoda.

Vanemate klasside pioneeridele on jõukohased ka niisugused tööd, nagu kooli elektrifitseerimine ja radiofitseerimine. Nad üksnes ei remondi vanu õppevahendeid, vaid konstrueerivad ja loovad ka uusi. Füüsika-, keemia-, geograafia- ja ajalookabinetid muutuvad märksa rikkamaks, tunnid huvitavamaks.

Eespool loetlesime põgusalt töid, mis on koolis pioneeride jaoks. Neid võib muidugi tunduvalt rohkem olla. Kuid nüüd tahaksime kõnelda sellest, kuidas niisugune tegevus on organiseeritud.

Paraku pole nii mõnigi kord laste töö organiseerimisel koolides midagi pioneerlikku, kuigi kõike teevad pioneerid.

«Kuidas siis nii?» küsid sa.

Aga nii, et kogu töö tehakse koolis administratsiooni käsul ja survel. Õpetaja tuleb klassi ja ütleb: «Täna koristame kehalise

kasvatuse tunni asemel kooliõue. Kui te laiali jooksete, siis ma alandan teil selle nädala käitumishinnet!»

Minnakse õue. Õpetaja annab labidad ja luuad kätte, ütleb, mida teha. Hiljem vaatab ta tehtud töö üle ja hindab seda...

Mis on selles pioneerlikku? Mida õppisid seal pioneerid?

Hoolitsus kooli eest ja kooli koristamine — see ei ole kaugeltki alati üks ja seesama. Hoolitsus on see, kui lapsed *ise mõtlevad, mida on tarvis teha, oma tööd ise organiseerivad*. Just seda ongi vaja õpetada. Aga kuidas?

Kõigepealt mõtleme läbi selle töö organiseerimise kogu süsteemi koolis.

Alustame kõige «kõrgemalt». Kes juhib pioneeride tööd kooli abistamisel? Malevanõukogu (aga võib-olla ka malevanõukogu juures loodud *kooli eest hoolitsemise staap*). Direktor, õppealajuhataja, majandusjuhataja ja õpetajad võivad tegutseda ainult selle organi kaudu. Pöörduda tuleb ainult selle, mitte aga kohe laste poole. Ka täiskasvanuil tuleb tegutseda pioneeriprintsiipe rikkumata!

Loodame, et sa mõistad, mispärast on tarvis tegutseda pioneeriaktiivi kaudu. Sellest on juttu peatükkides, kus käsitletakse maleva töö süsteemi ja tööd pioneeriaktiiviga.

Kes kuuluvad kooli eest hoolitsemise staapi? Kõigi pioneerirühmade esindajad, samuti mitmesuguste töökodade («Osavad käed», «Õppevahendite remont» jt.) «juhatajad». Kooli eest hoolitsemise staabi ülemaks on üks malevanõukogu liige.

Staabil peab olema ka oma luure — kümmekond teravapilgulist ja hakkajat poissi-tüdrukut, kes kõike näevad, kõike teavad ja kõikjale jõuavad. Luure on staabi silmadeks. Tema teatab, mida on kooli heaks tarvis teha. Täna tuuakse küttepuid — luurajad saavad sellest teada enne teisi ja annavad kohe signaali staapi. Läks katki värav... Klassis, kus õpivad väikesed, põles läbi lamp... Koridori seinal avastati tindiplekk... Tunnis läks rikki epidiaskoop.

Kui luurajad töötavad hästi, siis on neil peagi kümneid vabatahtlikke abimehi nooremate õpilaste hulgast. Nende poole pöörduvad ka täiskasvanud: õpetajad, koristajad, majahoidja ja majandusjuhataja. Ja niiviisi on neil kooli vajaduste kohta alati olemas täielik ülevaade.

Luurelt saadud andmed, kooli direktori ja majandusjuhataja ülesanded, õpetajate ja koristajate palved koonduvad staapi. Staap otsustab, kes mida teeb. Peale selle kuulutab staap välja rühmadevahelise võistluse: kes teeb antud töö paremini ja kiiremini. Võitjad saavad auhinna või vimpli.

Koristajad kurtsid, et luudasid ei jätku. Staap teeb Valja Kotiku nimelisele pioneerirühmale ülesandeks minna metsa okste järele. Kui läheb üks rühm, siis võistlevad omavahel salgad.

Iga ülesande annab staap rühmanõukogu esimehele või staabi liikmele, kes esindab üht või teist pioneerirühma. Need annavad selle edasi rühmale. Asjast räägitakse ka rühmajuhile ja klassijuhatajale.

Mõistagi on niisugune ideaalne pilt võimalik üksnes tugevates ja monoliitsetes malevates, kus lapsed on harjunud iseseisvalt tegutsema. Seal aga, kus kollektiiv on veel nõrk, on teda tarvis abistada. Ja siin on sinu kohus õpetajaile selgitada, kuidas ja milles nad peavad lapsi aitama.

Koos õpetajatega mõtled sa selle üle, kuidas jaotada ülesandeid rühmades, kuidas organiseerida võistlust, kuidas panna lapsi asja vastu huvi tundma, kui see polegi kuigi huvitav... Võib-olla alustada õue puhastamist lumesõjaga? Võib-olla muuta okste järele minek ekspeditsiooniks?

Mitte iga ülesannet ei või ega tarvitse anda pioneerirühmale. Staabi alluvuses peavad olema kõige erinevamad pioneeride «operatiivgrupid». Nendeks on töökojad «Osavad käed» ja «Õppevahendite remont», raadiotöökoda, maalrite ja puuseppade brigaadid jne. Lühidalt öeldes on need noorte meistermeeste rühmad, kellel on oma juhendaja (õpetaja, meister šefiks olevast tehasest, keegi lastevanemaist), ja kes tegutsevad pidevalt. Need brigaadid, ringid ja töökojad teevad kooli eest hoolitsemise staabi ülesandel mitmesugust tööd: parandavad elektrijuhtmeid, radiofitseerivad kooli, valmistavad aiamööblit, sisustavad kooli küülikufarmi jne.

Kooli eest hoolitsemise staap ei saa ega pea alati leppima üksnes väikeste ja igapäevaste töödega — koristamise, remontimise ja parandamisega. Kui staap on juba küllalt tugev ja õppinud organiseeritult tegutsema, on väga tähtis laste ette seada (õigemini neid nii meelestada, et nad seda ise teeksid) mingi köitev eesmärk: koos šeffide ja lastevanematega võtta ette mingi suurem ehitus — töökoda või kasvuhoone, võimla või pioneerituba. Staap võib malevas välja kuulutada konkursi «Missugusena sa tahaksid näha meie kooli?». Paremad projektid kinnitatakse, seejärel aga püütakse neid ellu viia.

Mis siis veel kuulub kooli eest hoolitsemise staabi kohustuste hulka?

K o r r a p i d a m i s e o r g a n i s e e r i m i n e k o o l i s j a k l a s s i d e s. Seda on samuti tarvis pioneerlikult korraldada.

Korrapidaja klass, õigemini rühm, peab korda mitte ainult koolis, vaid ka pioneerimalevas. See tähendab, et peale tavaliste korrapidajate koridorides, vestibüülides, treppidel ja sööklas, pannakse korrapidaja ka pioneerituppa ja lipu juurde, määratakse sidepidajad vanempioneerijuhiga jne.

Peale ruumide korrasoleku ja distsipliini kontrollimise jälgib korda pidav rühm seda, kuidas rühmad täidavad oma pioneeritöö

plaani, vastutab kõigi sellele päevale määratud ülemalevaliste ettevõtmiste organisatsioonilise külje eest.

Korrapidaja rühm informeerib oma sidepidajate kaudu kõiki rühmi malevanõukogu otsustest, annab neile edasi mitmesuguseid teateid jne.

Korrapidamise üleandmiseks ja vastuvõtmiseks oleks hea rakendada rivistusi. Samuti oleks hea, kui korrapidaja rühm annaks välja välklehe korrapidamise tulemuste ja tähelepanekute kohta.

Klassidevahelise ruumide puhtuse võistluse korraldamine.

See tähendab, et staap peab välja töötama võistlustingimused, need kõigile klassidele ja rühmadele teatavaks tegema, otsustama kontrollija küsimuse (korrapidaja rühm ja malevanõukogu juures tegutsev sanitaarkomisjon), üles panema tabeli arvestuse pidamiseks, kuhu iga päev kantakse kontrollimise tulemused. Ja lõpuks võistlusest regulaarselt kokkuvõtteid tegema, võitjad välja selgitama ja neid autasustama, mahajääjaid aga seinalehe, raadio, plakatite jm. kaudu ergutama.

Õppevahendite valmistamise konkursside organiseerimine.

Kuidas staap seda ülesannet täidab, selles peab samuti ilmnema pioneerlik algatusvõime. Staap organiseerib võistluse rühmade vahel: kes esitab paremaid õppevahendeid, plakateid, makette; kes teeb neid rohkem; kus võtab konkursist osa arvukamalt pioneere; kes esitab kollektiivseid töid.

Iga rühm paneb näitusel üles oma stendi.

Pärast näituse lõppemist on staabi tähtsaim mure see, et kõik maketid, mudelid ja muud õppevahendid leiaksid endale koha kooli kabinettides ning rakendamist õppetundides.

*

On päris loomulik, et kooli eest hoolitsemise staap ei tule alati, eriti aga oma tegevuse algul, kõigi ülesannetega toime. Seepärast on oluline teda õigeaegselt toetada ja abistada. Vastasel korral jätavad lapsed alustatu sinnapaika ja staap ei hakka tegutsema.

Kuidas ja millega staapi abistada? Hea oleks staabi juurde määrata õpetaja-konsultant või õppealajuhataja, kes abistaks lapsi nõuannetega, ütleks neile, mida ja kuidas on vaja teha.

Staabi ülesannetest tuleks rääkida kõigile õpetajaile õppenõukogu koosolekul või tootmisnõupidamisel, samuti kooli majandusjuhatajale, koristajatele, kütjale ja majahoidjale, et nad teaksid, missugune hoiak tuleb staabi suhtes võtta.

Staabi autoriteet kasvab ja lastel tekib järjest suurem soov töötada, kui kõik täiskasvanud pöörduvad staabi poole mitmesuguste palvetega: «Riidehoidu oleks vaja kaste tänavajalatsite jaoks»,

«Väiksemad õpilased seisavad einelauas kaua järjekorras, seadke seal kord jalule» jne.

Soovita täiskasvanuil kõnelda lastega austaval toonil ja neid vähem mitmesugustes hooletustes süüdistada (parem on kõik pretensioonid kokku koguda ja nendest ühel staabi nõupidamisel tõsiselt rääkida), rohkem aga kiita selle eest, mis on tehtud. Staabi liikmeil soovita oma nõupidamistele kutsuda ka täiskasvanuid, kes vastutavad korra eest koolis.

PIONEERIDE TEGEVUSPIIRKONNAD

Kommunistlik lasteorganisatsioon ei saa ega tohi oma tegevust piirata kooli nelja seina ja kooliõuega. Pioneeride tegevuspaigaks on ka linn ja kodurajoon.

Viimastel aastatel on pioneerimalevate tegevuseks väljaspool kooli, linnas või kodukülas, leitud huvitav vorm: töö pioneeride tegevuspiirkonnas.

Esmakordselt loodi sellised piirkonnad Kostromas 1960. a. algul. Ent kõigest poolteise aasta pärast, 1962. a. juulis, raporteeriti pioneeriorganisatsiooni 40. aastapäevale pühendatud üleliidulisel kokkutulekul Artekis, et tegevuspiirkonnad olid juba loodud Moskvas ja Leningradis, Kaug-Idas ja kauges Põhjas, Taga-Kaukaasias ja Kesk-Aasias, Ukraina, Valgevene, Balti vabariikide ja Moldaavia linnades ning külades.

Kiiruse poolest, millega tegevuspiirkonnad endale eluõiguse võitsid, võib neid võrrelda ainult timurlaste liikumisega. Millega seletada selle liikumise nii kiiret levimist?

Võib kindlalt öelda: tegevuspiirkonnad aitavad pioneeridel vahetult osa võtta kommunismi ehitava nõukogude rahva elust, võimaldavad ühendada kõike, mida pioneerid teevad väljaspool kooli, üheks suureks ja tõsiseks ettevõtmiseks. Lõpuks on tegevuspiirkonnad haarav mäng, mida võib mängida palju kuid ja aastaid, milles on kogu aeg võimalik ilmutada fantaasiat, leidlikkust, iseseisvust ja aktiivsust.

Pioneeride tegevuspiirkond on küllaltki lai territoorium (osake linnast, töölisasulast või maarajoonist), mis on kinnistatud koolile. Teiste sõnadega — see on kooli mikrorajoon, mille maleva pioneerid võtavad oma hoole alla.

Oma hoole alla võtta tähendab pioneeride keeles aga järgmist.

Aidata koolil ellu viia üldise kaheksaklassilise koolikohustuse seadust, s. o., et pioneeride tegevuspiirkonnas käiksid kõik koolieelised lapsed koolis, ei puuduks põhjuseta tundidest, jõuaksid edasi kõigis õppeainetes.

Kanda hoolt rajooni laste puhkeaja eest: ehitada õuedesse spordi- ja mänguväljakuid, luua klubisid, mitmesuguseid ringe ja sekt-

sioone, korraldada võistlusi, konkursse ja ülevaatusi, ekskursioone ja matku, hoolitseda mudilaste eest.

Aidata oma tegevuspiirkonnas täiskasvanuid õuede ja tänavate heakorrastamisel ja haljastamisel.

Teha timurlaste tööd, abistada asutusi (postkontoril aidata adressaatidele kirju ja telegramme kätte viia, haljastada tehaste ja vabrikute õuesid, mängida lasteaialastega jne.).

Jälgida korda ja puhtust oma tegevuspiirkonnas, mitte puudustest mööda minna, abistada miilitsatöötajaid ja rahvamalevlasi.

Need on tegevuspiirkondades pioneeride tegevuse peamised suunad. Mõistagi on need siin loetletud väga kokkusurutult, peale nende võivad pioneerid leida veel väga palju huvitavat ja tähtsat tööd.

Nii näiteks võtsid Leningradi oblasti ühe linna pioneerid oma tegevuspiirkonda mahajäetud pargi ja tegid selle korda. Nüüd on see park saanud linnaelanike kesksks puhkepaigaks. Moskvas organiseerisid paljud malevad oma tegevuspiirkonnas teeninduskombinaadid, kus tasuta remonditakse elanikele elektriseadmeid, nõusid ja mööblit.

Ühesõnaga: seal, kus lapsed on õppinud elu nägema, ja mõtlevad, kuhu ning kuidas nad saaksid ka oma käed külge panna (selleks aga ongi ju tarvis tegevuspiirkondi!), teevad pioneerid niisuguseid asju, millest täiskasvanud räägivad vaimustusega. Juba on selliseid linnu, asulaid ja külasid, kus võib täiskasvanutelt kuulda: «Meie elame selle maleva (või rühma) tegevuspiirkonnas.» Tähendab — pioneeride usinus ei ole asjatu; tähendab — nad teevad head ja kasulikku!

Kuidas organiseerib malev tööd pioneeride tegevuspiirkonnas? Kõigepealt määrab malevanõukogu või spetsiaalselt loodud staap kindlaks oma tegevuspiirkonna piirid. Formaalselt loetakse, et pioneeride tegevuspiirkond langeb ühte kooli mikrorajooniga. Kuid Kostromas, kus tegevuspiirkonnad esimesena loodi, ja ka paljudes teistes linnades, ei vasta tegevuspiirkondade piirid mitte alati mikrorajooni omadele. Paljud Leningradi pioneerimalevad lülitasid oma tegevuspiirkonda maakoolid, kellega ollakse sõprussidemeis ja keda abistatakse. Siin ei tasu vaielda, kas see on õige või mitte. Arvame, et kedagi ei keelata oma tegevuspiirkonda võtmast ka objekte, mis asuvad väljaspool kooli mikrorajooni.

Kui tegevuspiirkonna piirid on kindlaks määratud, teeb staap või malevanõukogu rühmadele või kindlale meistermeeste grupile ülesandeks valmistada tegevuspiirkonna kaart. Kaart peab olema niisugune, et sellel oleksid näha mitte ainult kõik tänavad, väljakud ja ristteed, vaid ka kõik õued ja isegi üksikud hooned. See töö on raske ja vaevanõudev, kuid väga huvitav.

Kui kaart valmis, annab malevanõukogu rühmadele uue ülesande: minna oma tegevuspiirkonda luurele. Pärast tagasijõudmist

aga kanda kaardile kõik seal leiduvad objektid: lasteaiad ja -sõimed, apteek ja postkontor, kauplused ja kioskid, mitmesugused ettevõtted ning isegi telefoniputkad, teadete bürood jne. Veel üks luureretk — ja kaardile ilmuvad rohelised laigud ning triibud, mis vastavad aedadele ja parkidele, lillepeenardele ja -klumpidele.

Kaart elustub pidevalt.

Vaatad seda ja näed, mis on tegevuspiirkonnas olemas ja mida seal tehakse, sest üheaegselt luurega alustavad pioneerid ka tööd. Staapi saabus teade, et ühes õues asutati klubi või rändraamatukogu — ja kaardile ilmub punane täheke. Üks rühmadest kandis ette, et pioneerid võtsid oma šefluse alla lastesõime — kaardil lisandus teistele veel üks märk. Lapsed avasid kohalikus klubis pioneeride kino, mis töötab kolm korda nädalas, — uus märk. Ehitati mudilastele liivakast, loodi ühe õue jalgpallimeeskond jne. Kõik see on kaardil näha.

Kaardi juurde koguneb malevanõukogu, seal võtab ta vastu rühmade raporteid ja annab neile ülesandeid. Seal töötab ta välja operatsiooni plaani.

Tutvustame operatsiooni «Kool». Selle eesmärgiks on teada saada, kas kõik lapsed õpivad, kas ei leidu selliseid, kes on õppimise pooleli jätnud, kes ühel või teisel põhjusel ei käi korralikult koolis. See on väga tõsine operatsioon, mis nõuab ka kommunistlike noorte ja täiskasvanute osavõttu. On ju võimalik, et pioneerid satuvad järelevalveta alaealistele, kes on kooli pooleli jätnud. Võivad tekkida vägagi teravad konfliktid... Neid ei ole tarvis karta. Vastupidi, las lapsed õpivad olema printsipiaalsed ja mehised.

Operatsioon «Roheline nool». Tegevuspiirkonnas istutatakse puid ja põõsaid, rajatakse lillepeenraid.

Operatsioon «Koidik». Koidikul enne elanike ärkamist abistavad pioneerid salaja (neile meeldib väga salapärasus) oma šeflusaluseid vanakesi: kus pühivad õue, kus laovad puud riita, kus tassivad tünni vett täis.

Omavalitsuse struktuur tegevuspiirkonnas kujuneb välja vähehaaval. Malevanõukogu juures luuakse tegevuspiirkonna staap. Staabi eesotsas on üks malevanõukogu liige ja sellesse kuuluvad esindajad kõigist pioneerirühmadest.

Staabil on oma luure. Luure tulemused tehakse kogu malevale teatavaks stendil «Luure teatas».

Iga rühm saab staabilt ülesandeid. Kuid ka rühmal on oma luure. See, mida luure avastab, tehakse kiiresti teatavaks kõigile pioneeridele — ja rühm asub tegutsema. Ise! Selles ongi rühma tegevuse suurim väärtus. Niisuguse iseseisvuse saavutamine on pioneerijuhi palavaim soov.

Mida selle soovi täitumiseks teha?

Eelkõige on tarvis lastele väga eredalt jutustada tegevuspiir-

konnast ja eelseisvast tegevusest seal: mis töö see on, mispärast malev just sellega tegeleb, missugust kasu toovad pioneerid teistele inimestele.

Seejärel on tähtis õpetada aktiivi — malevanõukogu ja tegevuspiirkonna staapi — iseseisvalt tegutsema. Võib-olla tasub esialgu staabi etteotsa asuda pioneerijuhil, et näidata, kuidas rühmadele ülesandeid anda, kuidas nende täitmist kontrollida, kuidas raporteid vastu võtta ja neile reageerida, kuidas juhtida luuret. Peamine on aga õpetada lapsi nägema ja leidma tegevuspiirkonnas jõukohaseid töid.

Staabi liikmed kõnnivad koos pioneerijuhiga oma tegevuspiirkonna tänavatel. Ehitus. Peatutakse. «Lapsed, kuidas me saaksime töölisi abistada?» — «Prahti koristada! Telliskive sorteerida: terved virna laduda, katkised — hunnikusse!»

Jõutakse ühe maja õuele. Mida siin saaks teha? Mudilastele liivakasti. Postid pesu kuivatamiseks, mis panna mänguväljakust kaugemale. Nii on perenaistel mugavam ja siis ei sega pesu ka lapsi.

Minnakse trepikotta. Missugust tööd võiks siin teha? Igasugused kritseldused seintelt kõrvaldada — üks! Teha elanike tarvis postkastid — kaks! Remontida korterite uksekellad — kolm!

Kooli tagasi jõudes on lastel märkmikud tähelepanekutest tulvil.

«Peame aru, missugusele rühmale mida ülesandeks teeme.» Jaotatakse ülesanded.

«Kutsuge kokku rühmanõukogu esimehed.»

Igaüks saab ülesande.

Päev hiljem: «Staap, kontrollime, mida rühmad on teinud! Sina lähed esimesse rühma, sina — teise, sina — kolmandasse...» Lapsed tulevad tagasi, teevad olukorra teatavaks.

«Kuidas on? Kolmas ei täitnud? Miks? Esimees ei saa lapsi kuidagi kokku? Lähme, aitame teda!»

Ja niiviisi — nädal või kaks, isegi kuu, kui tarvis. Hiljem õpivad lapsed ise komandama. Kui seda kõike tehakse mängu vormis: raportite, saluteerimise, ettekannete ja paroolidega ning tingmärkidega kaardil, siis võib selline mäng väga kaua kesta. Ning lastel on alati huvitav. Sina aga jälgi, et säde ei kustuks. Et staap käiks koos regulaarselt. Kontrolli, kuidas ülesandeid täideti. Mitte mingisugust seisakut! Mitte mingeid vaheaegu! Mitte mingisuguseid etteheiteid ja noomitusi! Tegevuspiirkond on laste südametunnistuse asi. Tegevuspiirkondades töötatakse üksnes vabatahtlikult, huvi korral. Kui seda pole, siis pole ka tegevuspiirkondi tarvis!

Õpetajad ja klassijuhatajad pidagu meeles, et neil ei maksa laste, staabi ja luure tegevuseks korraldusi anda, rühmade vahel ülesandeid jaotada, patrullijaid määrata ja korrapidamise graa-

fikut koostada. Need on asjad, mis on jõukohased pioneeridele endile.

Missugune on siis õpetajate osa? Esiteks siiralt, väga heasoovlikult ja pidevalt huvituda kõigest, mida pioneerid tegevuspiirkonnas korda saadavad.

«Kuidas teil seal lood on, lapsed? Räägitakse, et postkontori ülem oli esimesele salgale tänu avaldanud? Tublid! Ainult vaadake: Mitja Oralkin tunneb teil miskipärast igavust. Kas ta ei leia endale meelepärast tegevust? Võtaksite ta endaga kaasa luurele — ta on hakkaja poiss.» Või: «Te avate õues klubi? Väga hea! Kuid ärge unustage mindki aktiivi hulka võtmast: võin juhtida malesektsiooni.»

Õpetaja ja klassijuhataja teine ülesanne on aidata lastel leida kontakt üldsusega: majavalitsustega, lastevanemate komiteede ja pensionäride nõukogudega, mitmesuguste ettevõtete ja asutuste juhatajatega, eriti neil juhtudel, kus täiskasvanud tulevad lastele vastu mitte just meelsasti.

Ja lõpuks — kontakt lastevanematega: selgitada neile piirkondades tehtava suure, täiskasvanutele ja lastele endile väga vajaliku töö kogu tähtsust. Selles ju kasvavad niisugused head iseloomujooned, nagu humaansus, tööarmastus, ausus, tähelepanelikkus, nõudlikkus enda ja oma seltsimeeste vastu.

Pioneeride tegevuspiirkondades võib tõelist edu saavutada ainult siis, kui pioneerid, pioneerijuhid ja õpetajad, lastevanemad ja üldsuse esindajad tegutsevad tihedas koostöös. Siis muutub töö pioneeride tegevuspiirkonnas laste tõelise ühiskondliku aktiivsuse kasvatamise üheks mõjusamaks vahendiks.

KODUMAA HEAKS

Üks Moskva koole hoiab juba mitu aastat esikohta rajoonis vanametalli ja -paberi kogumises. Igal aastal annab malev üle 20—30 tonni vanametalli ja 2—3 tonni vanapaberit.

Mida see tähendab, saab selgeks järgnevate arvude kaudu: ühest tonnist vanametallist saadakse metallurgiatehastes 800—900 kilo terast. See tähendab, et ainuüksi üks kool annab maale 15—25 tonni metalli, millest saab valmistada kümmekond autot, sadakond jalgratast, mitmeid meetreid suure läbimõõduga metalltorusid gaasi- ja naftajuhtmeteks.

Ühest tonnist vanapaberist saadakse paberivabrikutes 750 kilo paberit. Ühe kooli kogutud vanapaberi arvel saab valmistada kuni 75 000 vihikut!

Esemete arvu, mida saab valmistada pioneeride kogutud vanametallist ja -paberist, ei too me siin ära juhuslikult. Selle maleva kõik pioneerid, kooli kõik õpilased — alates esimese klassi mudilastest kuni kooli lõpetajateni — teavad, et vanametalli kogumine on tähtis riiklik üritus. Niisuguse tegevuse jaoks on maleva tööplaanis isegi eri alajaotus: kodumaa heaks. Iga pühapäevak ja laupäevak toimub selles koolis mingi loosungi all: «Kogume vanametalli traktori jaoks uudismaa tarvis!», «Kogume vanapaberit ajalehe «Pionerskaja Pravda» väljaandmiseks!», «Kogume metalli Krasnojarski hüdroelektrijaama turbiinide jaoks!». Mõistagi võistlevad kõik rühmad omavahel — kes rohkem ja kiiremini.

See on üks kool. Kui aga kokku arvutada, mida annab kodumaale kogu pioneeriorganisatsioon, on arvud väga väljendusrikkad. Abakan-Taišeti raudtee ehitamiseks kogusid pioneerid 200 tuhat tonni vanametalli, «Sõpruse» naftajuhtme jaoks aga miljon tonni. Tuhanded traktorid, elektrivedurid, mäekombainid ja teised masinad kannavad oma korpustel metallplaadikesi uhkete sõnadega: «Valmistatud pioneeride kogutud metallist.»

LOODUSKAITSE

Sel alal võivad pioneerid kodumaale hindamatut kasu tuua. Võtame kas või asja, mis on jõukohane isegi väikestele: see on lindude, inimeste tiivuliste sõprade eest hoolitsemine.

Selle Moskva kooli, millest me juba kõnelesime, pioneerimaleva tööplaanis näeb see välja alljärgnevalt.

K e v a d. Mõõtmetelt ja arhitektuurilt kõige erinevamate pesakastide ehitamine ja ülespanemine. Vastutajateks on kõik IV—VI klasside pioneerirühmad. Ka siin käib võistlus: kes ehitab rohkem, kes paremini, kelle pesakastidesse asub elama rohkem tiivulisi elanikke.

S ü g i s. Ekspeditsioon lindudele toidu kogumiseks. Vastutajateks on III—V klasside pioneerirühmad. Taas võistlus.

T a l v. Lindude eest hoolitsemine. Lindude söögimajade ehitamine ja ülespanemine. Lindude toitmine. Vaatlused. Vastutajateks on linnas III—IV klasside pioneerirühmad, väljaspool linna aga V—VII klasside rühmad.

Võib näida, et lindude eest hoolitsemine on tühine asi. Kuid iga lind tähendab sadu ja tuhandeid hävitatud põllu- ja aiakahjureid. Nii hävitab üksnes põialpoiss aastas kaheksa kuni kümme miljonit (!) väikest putukat, tihased aga kuni 1,5 tuhat putukatõuku (muna) päevas. Kui kõik need putukad, keda hävitab pääsuke suve jooksul, panna ühte ritta, siis võib selle rea pikkust kilomeetriga mõõta. Ühe pesakonna kuldnokapojad sõid viie päevaga ligi 100 maipõrnikat ja nende tõuku, kaks tuuletallajat aga püüdsid ühe päeva jooksul oma kuue poja jaoks üheksa suslikut ja seitse põldhiirt.

Tehti huvitav katse. Keldrisse, kus oli palju rotte, pandi ööseks kinni mitu kassi. Hommikul, kui jõuti vaevalt uks paotada, hüppasid keldrist välja hirmunud kassid ja kadusid. Niiviisi juhtus mitu korda. Siis pandi keldrisse öökull. Hommikul leiti üheksa kahjutuks tehtud rotti. Kolme nädala jooksul hävitas öökull peaaegu kõik sellesse keldrisse tunginud rotid.

Lindude kaitsmine ja nende eest hoolitsemine annab suurt lisa tera- ja juurvilja-, samuti viljapuu- ja marjasaakidele.

Nii linna- kui ka maakoolide pioneerimalevad võivad ka ise korraldada ekspeditsioone kahjulike putukate ja näriliste vastu võitlemiseks.

Nii näiteks tundub kapsaliblikas esimesel pilgul üpris süütuna. Tema röövikud võivad aga hävitada kapsad kogu põllul. Kui pioneeride luure on teinud kindlaks, et kolhoosipõllule või kooliaeda on ilmunud vaenlane, siis kuulutage välja häire. Koguge malev kokku — ja põllule!

Mõistagi ei piirdu pioneeride abi kodumaale malevate ja rühmade eespool loetletud töödega. Iga malev saab ja peab vastavalt oma võimalustele ja kohalikele tingimustele otsima ka teisi kodumaale kasulikke töid.

Väga tähtis on ka m e t s a k a i t s e. Seda nii metsakahjurite, salaküttide kui ka «metsikute» (selle sõna otseses tähenduses) turistide eest, kes halastamatult raiuvad noori puid, murravad

toomingaid ja kaski, jätavad metsa maha kustutamata lõkkeid ja igasugust rämpsu. Laupäeviti ja pühapäeviti peaksid kõigi linnalähedaste koolide pioneerimalevad metsa saatma oma patrullid (parem, kui need on pioneeri- ja komsomolipatrullid). Seal, kus matkajad teevad metsale liiga, otsivad pioneerid üles matkajuhi ja juhivad ta tähelepanu esinenud väärnähtustele. Siin ei tohiks üleliigne olla ka «sõjakavaluse» kasutamine, mille eesmärgiks on teada saada, kust matkajad on tulnud, et saata kollektiivne kiri nende ettevõtte komsomolikomiteele.

Pioneerid on headeks sõpradeks metsavahtidele, aitavad neid metsa puhastamisel kuivanud okstest, metsa istutamisel raiesmikele, istikute kasvatamisel ja metsa märgistamisel. Paljudes malevates luuakse noorte metsasõprade rühmi.

Suurt tööd teevad meie jõgede ääres elavad pioneerid. Nad kaitsevad kalu röövpüüdjate eest, võitlevad jõgede rikkumise vastu roiskvetega — teatavad ministeeriumidele ja ajalehtedele nendest ettevõtete juhtijaist, kes ei pea kinni sanitaareeskirjadest ja rikuvad meie veekogusid.

Maanteede, raudteede ja kanalite ümbruse haljastamine on juba traditsiooniliselt pioneeride ülesandeks. Seda arvestati isegi üleliidulises pioneerimalevate vahelises võistluses. Jätkub uute teede ehitamine. Iga malev võib võtta oma kohustuseks istutada teede äärde puid ja nende eest hoolitseda. Peale selle saaksid pioneerid suurt kasu tuua sillutamata teede lihtsamal korrastamisel.

Hindamatuid rikkusi peidab endas meie kodumaa maapõu. Kaugeltki mitte kõik neist pole veel kätte leitud ja rahva teenistusse rakendatud. Igal aastal suunduvad tuhanded geoloogide rühmad maapõuerikkuste luurele. Las igal niisugusel rühmal olla ka noorte abiliste rühm kohalike pioneeride näol!

Irkutski oblastis saadavad koolide pioneerimalevad ja komsomoliorganisatsioonid juba mitu aastat järjest matkateedele oma noorte geoloogide rühmi. Oblasti pioneeridelt ja kommunistlikelt noortelt on geoloogiavalitsus saanud üle kahe tuhande ettekande kasulike maavarade leiukohtade avastamise kohta.

Sobivate ehitusmaterjalide — kivi, liiva ja savi leiukohti on pioneerid avastanud meie maa paljudes eri kohtades. Pioneeride arvele võib kanda ka niisuguste hinnaliste ja kasulike maavarade, nagu rauа- ja vasemaagi, kulla, vilgukivi, fosforiidi, marmori, apatiidi leiukohtade avastamise.

*

Meie kodumaa piiritutel avarustel valmib igal aastal ka metsataimede rikkalik saak. Selleks on mitmesugused seened, pähklid, marjad — mustikad, pohlad, jõhvikad, sinikad, vaarikad ja maasikad. Igal aastal korjavad paljude malevate pioneerirühmad met-

sataimede vilju ja viivad selle kokkuostupunktidesse. Aga kas sa ka tead, et igal aastal toimub sel alal üleliiduline võistlus? Igal aastal autasustatakse 50 võitjaks tulnud pioneeri tuusikutega «Artekki», tuhandeid teisi tublimaid aga hinnaliste kingitustega.

Muu hulgas pea silmas sedagi, et niiviisi võib pioneerimalev teenida endale raha kaugeteks matkadeks või vajaliku inventari soetamiseks.

Eespool tutvustasime sind pioneeriorganisatsiooni põhiprintsiipide ja struktuuriga. Käesoleva peatüki eesmärgiks on aidata sul organiseerida tööd malevas nii, et pioneerid saaksid viie aasta jooksul kõik, mida peab andma pioneeriorganisatsioon, et iga aasta pioneerielust oleks igale sinu pioneerile huvitav, et see tuluke, mis süttis kolmanda klassi õpilaste silmis pühalikku tõotust andes, ei kustuks ka neljateistkümneaastaste silmis, kui nad oma pioneeripõlvega hüvasti jätavad...

Juba nelikümmend aastat tagasi kirjutas suurepärane nõukogude pedagoog ja ühiskonnategelane, pioneeride suur sõber Nadežda Konstantinovna Krupskaja: «On erakordselt tähtis, et lapsed kogu aja kasvaksid, areneksid, et suureneksid nende teadmistevarud ning süveneks püstitatud eesmärgi mõistmine. Ilma selleta sureb pioneeriliikumine välja, kaotab aasta-paari pärast oma köitvuse.»

Nadežda Konstantinovna hoiatas pioneerijuhte ja pioneeritöötajaid mõttetu, süsteemitu töö eest: kas kasv, edasiliikumine või väljasuremine. Kahjuks ei pea pioneerijuhid seda hoiatust alati meeles. Ka praegu võib tihti leida pioneerimalevaid, kus elatakse ilma igasuguse perspektiivita, ühest koondusest teiseni, aastast aastasse korduvaid ning kõiki tüüdanud «üritusi» korraldades.

SÜSTEEM — SEE ON KASVU PERSPEKTIIV

Mõnedes meie maa pioneerimalevates sünnib just see, millest kirjutas Nadežda Konstantinovna. Juba V—VI klassis hakkab pioneeridel huvi pioneeriorganisatsiooni vastu kaduma, nad ei taha kanda kaelarätti. Nad võtavad hapu näoga vastu teate järjekordsest koondusest ning kardavad kui tuld rühma- või malevanõukogusse valimist... Üks häda sünnitab teise. Neis malevates, kus pioneerielu lapsi ei köida, kerkivad üles «poiste probleem», «raskeltkasvatatavate laste küsimus», «vanemate klasside pioneeride probleem» jne.

Samal ajal on meil sadu pioneerimalevaid, kus kellelgi ei tule neid «probleeme» pähegi. Võib-olla on nendes malevates erilised

lapsed? Või töötavad seal erakordselt andekad pioneerijuhid ja pedagoogid?

On tõsi, et pioneerijuhtidest ja pedagoogidest, nende isiklikest omadustest, sõltub palju. Kuid edu saladus peitub mujal. Nende malevate pioneerijuhid ja pedagoogid mõistavad hästi, et inimese kasvatamine on keerukas ja pikaajaline protsess. Lapsed kasvavad, arenevad füüsiliselt ja vaimselt. Iga aastaga muutuvad nad tugevamaks, julgemaks, targemaks. Nende silmaring laieneb, muutub mõttelaad, suhtumine inimestesse ja kollektiivi. Kolmanda klassi õpilasele peab õpetaja lähenema hoopis teisiti kui esimese klassi õpilasele, seitsmenda klassi õpilasele esitatakse palju suuremaid nõudmisi kui viienda klassi õpilasele.

Erinev lähenemine, erinevad nõudmised — selles ongi nende malevate edu saladus.

Tööle asudes peab vanempioneerijuht kas või üldisemateski joontes ette kujutama kogu seda keerukat süsteemi, mis võimaldab tal seitsme-kaheksa aasta jooksul kasvatada esimese klassi õpilasest noore leninlase, kommunistliku noore, tulevase kommunisti. Siin aitab teda muidugi «Orientiir».

Töö süsteem — see on kord, range eesmärgistatus ja järgnevus kasvatajate ja kogu pioneerikollektiivi tegevuses.

Me juba rääkisime sellest, et aluseks, millele rajaneb pioneerimaleva töö süsteem, on pioneerirühm. Rühm on pioneerielu keskus. Seda peamegi silmas, kõneldes pioneerimaleva töö süsteemi olemusest.

Millistest elementidest koosneb siis pioneerimaleva töö üldine süsteem?

1. Laste vanuseliste iseärasuste range arvestamine, pidev, lihtsamalt keerukamale kulgev lastekollektiivi tegevusringi avardamine.

2. Iga oktoobrilapse või pioneeri aktiivne osavõtt kollektiivi asjadest, oma kollektiivi eest vastutamise pidev suurenemine igaühe juures.

3. Oktoobrilaste ja pioneeride tihe koostöö. Mitte täiskasvanud, õpetajad, vaid vanemad pioneerid õpetavad nooremaid, annavad neile edasi oma teadmisi ja oskusi, pioneerielu traditsioone.

4. Pioneeride omavalitsuse süsteemi täiustamine malevas.

5. Vanade pioneeritraditsioonide jätkamine ning uute loomine malevas.

6. Kollektiivi kasvu ja edasiliikumise perspektiivide pidev avardamine.

Püüame jälgida, kuidas kõik need elemendid kehastuvad pioneerimaleva töö üldises süsteemis.

Oktoobrilastega tehtava töö eesmärgiks on valmistada neid ette pioneeriorganisatsiooni astumiseks. Oktoobrilaste viis reeglit määravad kindlaks oktoobrilaste gruppide tegevuse. Ent me ei tohi hetkekski unustada, et oktoobrilapsed on veel päris väikesed lapsed. Kõige rohkem armastavad nad mängida, fantaseerida. See on nende mõtlemisviisi iseärasus, millest pole sugugi tarvis neid «ära harjutada». Lapsed harjuvad mõnikord niigi raskesti kooliga — suure vaevaga istuvad nad pikkades tundides, suure pingutusega õnnestub neil klassis keskenduda. Seepärast on väga tähtis, et tähekesekoondustel tekiks teatav lõdvestus, et lapsed võiksid lõbutseda, laulda, tantsida, värskes õhus viibida.

Pioneerijuht või õpetaja, kes eriti ei mõtle pioneeriorganisatsiooni töö süsteemile, võib sellega piirdudagi. Ent see, kes mõtleb tõsiselt noorte leninlaste kasvatamisele, astub sammu edasi. Ta hakkab vähehaaval, võimalikult rohkem mängu kasutades, õpetama oktoobrilapsi tegutsema nende esimeses kollektiivis — tähekeses.

Mänge organiseerides püüab pioneerijuht sagedamini soovitada lastele kollektiivseid mänge, kus iga täheke esineb omaette meeskonnana («Jahimehed ja pardid», «Ringlaptuu», «Päev ja öö» jt.).

Kui oktoobrilapsed tulevad tööle kooli õuele, annab pioneerijuht igale tähekesele oma töö, et lapsed selle eest kollektiivselt vastutaksid. Ta teeb ka ettepaneku hakata võistlema — missugune täheke teeb oma töö valmis kõige kiiremini ja paremini. Muidugi korraldab ta kõike mänguna: tähekesed on brigaadid, tavalised labidad ja rehad muutuvad imepärasteks masinateks.

On eriti tähtis, et oktoobrilapsed õpiksid täitma üksikuid ülesandeid, et järk-järgult kasvaks nende vastutustunne. Seepärast annab pioneerijuht oktoobrilastele ülesandeid: olla sanitar, majandusjuhataja, mängujuht, tähekese raamatukoguhoidja, lõpuks — tähekese komandör jne. Neid ülesandeid võivad lapsed täita kordamööda ning sageli vahetuda.

Milline oktoobrilaps ei unistaks pioneeriks astumisest? See sündmus on selge ja meelitav perspektiiv kogu oktoobrilaste kollektiivile. Arukas vanempioneerijuht püüab pidevalt seda huvi üles «soojendada» ning korraldab kogu töö nii, et see lähendaks oktoobrilapsi igatsetud eesmärgile.

Täna saavad oktoobrilapsed teada, mispärast pioneeriorganisatsioon kannab Lenini nime, kuulavad jutustusi Vladimir Iljitšist. Homme alustavad pioneerid nendega mängu «Teekond Pioneeride Maale», mille kestel lapsed kuulevad pioneeride seadustest, traditsioonidest, rituaalidest.

Milline peab olema pioneer? On tarvis, et oktoobrilapsed seda endile hästi ette kujutaksid. Neile on juba täiesti jõukohased vest-

lused sõprusest ja seltsimehelikkusest, õiglusest, aususest ja teistest eetilistest omadustest. Muidugi mitte üldsõnalised vestlused, vaid täiesti konkreetsed: Jaan läks Reinuga riidu, Peeter tegi Annele liiga, Mart vedas kaaslasi alt, Tõnu näppas kellegi sulepea. Kõigest niisugusest saabki alguse vestlus, millest oktoobrilapsed ise aktiivselt osa võtavad. Nad arutavad, kuidas oleks tulnud ühel või teisel juhul toimida.

Nooremad lapsed on väga teadmishimuline rahvas, nende «miksidel» pole lõppu. Nende huvidering on suur, nende teadmistejanu ületab sageli kooliprogrammi piirid. Klassis õpetatakse neile 2 + 3, omavahel aga räägivad nad kosmoserakettide lendudest... Seda laste ahnet huvi maailma tunnetamise vastu, nende tähelepanu-, vaatlus- ja meelespidamisvõimet tuleb tingimata tähekeste töö organiseerimisel ära kasutada.

Paljudes malevates korraldavad pioneerid oktoobrilastele koondusi teemadel: «Miks?», «Küsi — vastame» jms. Pioneerid paluvad oktoobrilapsi kirjutada paberilehekestele mitu küsimust ning anda need tähejuhi kätte. Tähejuht jagab küsimused ära oma rühma pioneeride vahel. Rühm valmistub vastamiseks mitu päeva. Siis kogunevad pioneerid ja oktoobrilapsed ühisele koondusele ning vanemad lapsed vastavad oma nooremate sõprade küsimustele. Niisugused õhtud on väga huvitavad ning on isegi raske öelda, kummale poolele — pioneeridele või oktoobrilastele — nad suuremat rahuldust pakuvad.

Pisut järele mõeldes leiavad pioneerid palju võimalusi oktoobrilaste teadmisjanu rahuldamiseks ja nende huvideringi laiendamiseks. Nad tutvustavad oktoobrilastele põhjalikult oma kodulinna või -küla. Viivad neid ekskursioonidele ning näitavad, milliseid ettevõtteid linnas on, mida seal toodetakse, kus asuvad kino, teater, muuseumid, kauplused, apteegid, haiglad jne. Iga ekskursioon toob uusi andmeid, uusi ettekujutusi ümbritsevast elust, tekitab uusi küsimusi ja vestlusi.

Ja lõpuks kõige peamisest. Me ei rõhuta juhuslikult kogu aeg, et oktoobrilaste tähekestes teevad kõike pioneerid, vanempioneerijuht ja õpetaja ainult suunavad neid. See on kohustuslik tingimus.

Oktoobrilaste grupi (tähe) loob üks V—VI klasside pioneerirühmadest. Ta töötab selle tähega mitu aastat. Selle rühma pioneerid on tähekesejuhtideks. Tähejuhiks on keegi vanematest pioneeridest või koguni kommunistlikest noortest.

Sa võid küsida: kas pole siis ükskõik, kes töötab oktoobrilastega? Õpetaja teeb seda kindlasti paremini kui pioneer...

Selles asi ongi, et pole ükskõik, kes. Sellest algabki tõeline pioneeride isetegevuse ja initsiatiivi kasvatamine.

Pioneeriorganisatsiooni ülesandeks on kasvatada lastes kollektiivi ja ühiskonna liikme omadusi, oskust elada ja töötada kollek-

tiivis, alluda kollektiivi tahtele. Ent kõik see on võimalik vaid siis, kui lapsed tunnevad end oma organisatsioonis tõeliste peremeestena. On väga tähtis, et juba oktoobrilapsed harjuksid nende vastastikuste suhetega, mis üsna varsti saavad nende jaoks päris tavalisteks, et nad ei näeks juhti mitte ainult täiskasvanus, vaid ka oma vanemas seltsimehes, et nad õpiksid töötama pioneeri juhtimisel, täitma tema antud ülesandeid.

Ent veelgi tähtsam on kõik see pioneeride endi jaoks.

Ütleme ausalt: see on nende jaoks teataval määral mäng (seepärast lähevadki viienda klassi pioneerid nii meelsasti oktoobrilaste juhtideks, ehkki nad ise pole veel kuigi «täiskasvanud») ning samal ajal ka suurepärane ühiskondliku töö, organisaatorioskuste omandamise kool. Oktoobrilaste eest hoolitsemine kasvatab pioneerides vastutustunnet, taktitunnet, tähelepanelikku suhtumist inimestesse ning teisi häid omadusi.

V—VI klasside pioneeride töö oktoobrilastega on nagu esimene etapp rühmade vastastikusest mõjutamisest, millel põhinebki pioneerimaleva töö kogu süsteem.

...Aga kuidas jääb siis õpetajatega? Kas tõesti siis nemad ei peagi oktoobrilastega tegelema? Peavad kindlasti, ja vägagi tõsiselt. Ent nad ei juhi oktoobrilapsi mitte otseselt, vaid kaudselt. Siin on kohane meenutada Makarenko paralleelse mõjutamise meetodit, kollektiivi kaudu mõjutamist, antud juhul pioneerikollektiivi kaudu iga oktoobrilapse mõjutamist.

Õpetaja aitab pioneerirühmal valida oktoobrilaste juhte. Ta õpetab pioneere oktoobrilastega töötama, jutustab, kuidas organiseerida mänge või raamatute ühislugemist, kuidas panna tööle «näärivana töökoda», korraldada küsimuste ja vastuste õhtut jms. Õpetaja peab püüdma luua pioneeridele tööks vajalikke tingimusi, eriti juhul, kui mõlemad õpivad ühes ja samas vahetuses ja pioneeridel lõpevad tunnid palju hiljem kui oktoobrilastel.

Oktoobrilaste juhtide õpetamine ei ole muidugi ainult õpetaja, vaid kogu pioneerimaleva ülesanne. Malevanõukogu ja vanempioneerijuht organiseerivad oktoobrilaste juhtide kooli, klubi «Täheke». Nad mõtlevad läbi kogu oktoobrilaste juhtide õpetamise süsteemi ning viivad iga õppuse läbi nii, et oktoobrilaste juhid teaksid alati, milleks nad oma tähekestesse lähevad, mida oktoobrilastele õpetavad.

Vanempioneerijuht ja malevanõukogu hoolitsevad selle eest, et ühe oktoobrilaste tähega töötaks pidevalt üks ja seesama pioneerirühm. Seepärast on otstarbekohane teha esimese klassi oktoobrilaste tähe moodustamine ülesandeks V klassi pioneerirühmale. Siis saavad pioneerid töötada samade oktoobrilastega 3—4 aastat. Peale selle annab see IV klassi õpetajale võimaluse varakult ette valmistada oktoobrilaste tähekesejuhte, kes tulevad V klassis talle abilisteks, kui temast saab uuesti I klassi juhataja.

Pioneeriorganisatsiooni astumine on oktoobrilaste elus hiiglasuureks sündmuseks. Pioneerimalev peab hoolitsema selle eest, et oktoobrilapsed tunneksid: neid ei võta pioneeriorganisatsiooni mitte õpetaja ega vanempioneerijuht (nagu see kahjuks sageli on), vaid pioneerirühm, seesama, kes valmistas neid selleks pidulikuks sündmuseks ette. Ja et vastu ei võeta mitte ükskõik kus, vaid pidulikul rühmakoondusel. Ja mitte formaalselt, vaid kõigi reeglite kohaselt: oktoobrilapsed rivistuvad pioneeride ees, nende juht soovitab neid, s. t. jutustab, miks tema arvates võib neid oktoobrilapsi pioneerideks võtta. Rühm arutab, kas nad on seda väärt, keda neist võib vastu võtta ja kes peab veel ootama ning mispärast.

Siin ei tohi olla formaalsust ega ka ülemäärast rangust. Muidugi tuleb meelde tuletada ka õppeedukust ja käitumist, ent seda ei tohi võtta peamiseks mõõdupuuks, mis määrab, kas last pioneeriks võtta või mitte.

Ei tohi lubada, et koondusel viibiv õpetaja avaldaks lastele survet, teeks korralduse: ärge teda vastu võtke, tal on kahed! Kui kolmanda klassi õpilasel ongi kaks, ei tähenda see veel, et ta on halb ja pioneeriks ei kõlba. Aga kui ta on laiskvorst, valetaja, kakleja, kaebaja, pugeja, halb seltsimees, kui ta teeb väiksematele liiga, teeb rumalusi, siis tuleb tema pioneeriks võtmine tõepoolest edasi lükata.

Lapsi võetakse pioneeriks vastu rühma pioneeride lahtise hääletusega. Ja alles pärast hääletamist võivad nad samal koondusel, veel parem aga järgmisel malevakoondusel anda oma seltsimeeste ja punase lipu ees pühaliku pioneeritõotuse ning neile seotakse kaela punane pioneerirätt.

On selge, et niiviisi saab uusi pioneere vastu võtta vaid see rühm, kes töötas hästi oma oktoobrilastega, tunneb hästi iga oktoobrilast, tema iseloomu, huvisid, saavutusi ja puudusi.

NOOREMAD PIONEERID

Viimaks siis täituski oktoobrilaste ammune unistus. Pühalik tõotus on antud, kaelarätid kaela seotud. Nad on pioneerid. Aga kui sellele pidulikule hetkele ei järgne huvitav, ere pioneerielu, mis on nende suurte ootuste vääriline, saabub ilmtingimata pettumus. Pea seda meeles, pioneerijuht, ning ära lase nooremate pioneeride rühma hetkekski silmast! Ära lase kustuda sel huvil, sel toredal õhinal, millega oktoobrilapsed valmistusid pioneeriks astuma.

On täiesti arusaadav, et saanud pioneerideks, ootavad lapsed otsekohe mingeid muutusi, sündmusi, tahavad tegutseda. Ja ongi juhtunud õnnetus, kui möödub nädal, teine, kolmas — neid muudatusi aga ei järgne...

Sageli juhtubki nii. Uuel rühmal ei ole juhti, keegi ei kutsu neid kokku, ei aita neil valida rühmanõukogu ega salgajuhte. Või jälle viib koonduse läbi klassijuhataja, nimetades seda harjumuse mõjul ehk isegi klassijuhataja tunniks ning määrab ise kõik «pioneeride ülemused». Lapsed aga tõstavad kuulekalt kätt nagu nukud... Mis on selles uut, pioneerlikku?

Loodame, et sinu malevas nii ei juhtu. Nooremate pioneeride rühmale on vanemate klasside kommunistlike noorte hulgast varakult juht leitud. Temaga koos hakkab tööle ka kollektiivne rühmajuht — VII klassi pioneerirühm või VIII klassi komsomoligrupp. Needsamad lapsed, kes valmistasid oktoobrilapsi ette pioneeriks astuma.

Ja esimestest (ilmtingimata esimestest!) päevadest peale algab rühmas uus, sündmusterohke elu.

Uue rühma loomine on niisama pidulik sündmus kui pioneeriks vastuvõtminegi. See on suursündmuseks mitte ainult noorematele pioneeridele, vaid kogu malevale. Kõik lapsed peavad tundma, et nende read täienevad veel ühe rühma võrra.

III klassis luuakse pioneerirühm tavaliselt pärast seda, kui umbes pooled selle klassi oktoobrilastest on noorte leninlaste organisatsiooni vastu võetud. Enne seda loetakse kõiki III klassi pioneere selle rühma liikmeteks, kes neid pioneeriks vastu võttis, ning nad moodustavad seal omaette salga.

Otsuse pioneerirühma moodustamise kohta III klassis võtab vastu malevanõukogu. Otsus uue rühma moodustamise kohta loetakse ette kogu maleva erakorralisel pidulikul rivistusel. Siin antakse rühmale rühmalipuke, fanfaar, trumm, album päeviku jaoks. Vanemad rühmad teevad noorimale kingitusi: spordivarustust, tööriistu jms. Kui aktiiv on juba valitud, antakse pidulikult kätte ka aktiivi eraldusmärgid. Uue rühma auks lauldakse, esitatakse luuletusi. Rivistuse lõpul teeb kolmanda klassi pioneerirühm auringi ning kogu malev saluteerib talle. Nii sünnib uus rühm. Sünnib pioneerlikult, ja see aitab tal edaspidigi end tunda tõelise pioneerirühmana.

Kui meeldiv on esmakordselt ise oma aktiivi valida! Ja mitte ainult rühmanõukogu ning salgajuhte. Juba esimesel koondusel võib mitmetele pioneeridele anda pidevaid ülesandeid. Mõne aja pärast nende ülesannete ring laieneb, kuni lõpuks hõlmab see rühma kõiki pioneere. Aga kuna nooremad pioneerid ei suuda ühe ja sama ülesandega pikka aega tegelda, tuleb vahetevahel koondustel arutada, kuidas ülesannete täitmine läheb, ning neid ümber jagada. Muide, ka rühmanõukogu ja salgajuhte on nooremas rühmas parem vahetada 3—4 korda aastas, et enamik pioneeridest saaks proovida oma organisaatorivõimeid.

Nooremate pioneeride rühmades võiks pioneeriülesandeid jaotada umbes taoliselt.

Rühmanõukogu — 3—5 pioneeri. Valitakse 3—4 korda aastas.

Salgajuhid — 4—6 pioneeri (salgas 5—8 pioneeri, mitte rohkem!). Valitakse 3—4 korda aastas.

Rühma seinalehe toimetus ja maleva seinalehe ning raadiosõlme kirjasaatjad — 3—4 pioneeri. Vahetuvad 3—4 korda aastas.

Koolikohustuse täitmise kontrollpost — 3—5 pioneeri. Vahetub 4 korda aastas (igal õppeveerandil).

Sanitaarpost — 3—5 pioneeri. Vahetub 4 korda aastas.

Patrullid pioneeride tegevuspiirkonnas — 5—10 pioneeri. Vahetuvad umbes 1 kord kuus.

Timurlaste meeskond — 5—10 pioneeri. Võib töötada pidevalt.

Koolieelikute šefid — õuedel, tegevuspiirkonnas, lasteaedades — 5—10 pioneeri. Vahetuvad kord kuus.

Rühma kehakultuurinõukogu ja võistkondade kaptenid — 5—7 pioneeri. Võib töötada pidevalt.

Rühma huvitavate ja kasulike tegude luure — 3—5 pioneeri. Vahetub kord kuus või ka sagedamini.

Peale selle veel rühmas tegutsevate ringide, töökodade jms. vanemad — 3—4 pioneeri. Võivad töötada pidevalt.

Loomulikult on nii see loetelu kui ka selles toodud arvud tinglikud, kuna kõiki neid küsimusi lahendatakse igas malevas omamoodi, vastavalt maleva ja rühmade vajadusele.

Ent praegu huvitab meid teine küsimus: kes õpetab noorematele pioneeridele kõike seda, milleks on vaja teadmisi, oskusi, vilumust ja teatavaid organisaatorikogemusi? Muidugi kollektiivne rühmajuht! Tema saadab rühma pioneeriinstruktorid, kes õpetavad nii rühmanõukogu esimeest kui ka salgajuhte, kuidas juhtida nõukogu, rühma, salka, toimetada seinalehte, töötada tegevuspiirkonnas jms.

Juba ülesannete loetelu kõneleb sellest, et nooremate pioneeride tööpõld on palju avaram kui oktoobrilastel. Ent enne kui teha juttu töödest, tuleme tagasi esimeste päevade, rühma esimeste sammude juurde.

Nagu juba öeldud, ootavad äsja pioneeriks astunud lapsed kannatamatult uut, põnevat, huvitavat. Eriti köidavad neid kaunid, pidulikud pioneeririt uaalid, sümboolika ja atribuutika, pioneeriromantika... Noorematele pioneeridele pakub see kõik suuri elamusi, valmistab rõõmu. Ärgem olgem siis ihnurid, ärgem peitkem laste eest neid aardeid!

Pioneeririvi, lipu sissetoomine, selged käsklused ja raportid, pioneeride kolonni marss trummi ja fanfaari saatel, laulud, lõkkeõhtud — kõik see on noorematele pioneeridele suureks ja kauniks elamuseks... Ja need ilusad, pidulikud rituaalid, mis tõepoolest

kaunistavad elu, muutuvad lastele veelgi kallimaks, kui pioneerijuhid kõnelevad lastele nende tavade ajaloost, õpetavad lapsi neid hoidma ja hindama kui esimeste pioneeride pärandit.

Aja jooksul vanemaks saades võivad lapsed mõnevõrra jahtuda nende pioneeriromantika väliste avalduste suhtes. Neile muutub lähedasemaks ja mõistetavamaks revolutsiooniline romantika, töö, ühiste ettevõtmiste ja sõpruse romantika... Mis siis ikka, nii peabki olema — igal asjal oma aeg! Ent varases pioneerieas nähtud-tuntud traditsioone, mis neile ennegi nii palju rõõmu valmistasid, meenutavad nad alati tänutundega ning püüavad neid kindlasti noorematele seltsimeestele edasi anda.

Niisiis, avagem uksed pioneerirituaalidele, romantikale, mängudele!

Millega siis rühm tegeleb? Peale rühmasiseste asjade on ka noorematel pioneeridel juba ülesandeid, mis seovad neid kogu malevaga. Maleva tegevuspiirkonnas antakse nende hoole alla eelkooliealised. Nad võivad olla ka timurlasteks. Hea meelega võtavad nooremad pioneerid osa roheliste patrullide ja pioneeripatrullide tööst. Nii saab juba nooremate pioneeride rühmas alguse ühiskondlikult kasulik tegevus, ilma milleta ei saa olla kommunistlikku lasteorganisatsiooni. On väga tähtis, et seda külge rühma töös ei peetaks teisejärguliseks, vaid et lapsed mõistaksid — see on terve maleva poolt antud ülesanne, ning tunneksid niisuguste ühiskondlike ülesannete üle rõõmu.

On muidugi selge, et kõigi nende tööde juures ei ole nooremad pioneerid veel täiesti iseseisvad — nad töötavad oma vanemate seltsimeeste juhtimisel.

Oktoobrilastel oli perspektiiv — pioneeriorganisatsiooni astumine. Mida siis ootavad, mille poole püüavad nooremad pioneerid? Nende perspektiiviks on kanda kangelase nime, mida rühm taotleb. Niisuguse perspektiivi ilmumine on laste elus tähtsaks sündmuseks, rõhutab seda, et nad on juba pioneerid. Austava nimetuse andmine rühmale tähistab uut perioodi rühma elus. Kangelase nime ei anta ju äsjaloodud rühmale, vaid ta peab enne tõestama, et ta võib üksmeelselt tegutseda, et pioneerid ei oota etteütlemist, vaid otsivad ise tegevust, rühm peab tegudega tõendama, et ta väärib kangelase nime.

Kahjuks ei kasuta kõik vanempioneerijuhid oskuslikult seda perspektiivi töös pioneeridega. Nad koguni unustavad seada rühma ette niisugust ülesannet. Teised, vastupidi, kiirustavad liialt ning annavad rühmale nime juba kolmandas klassis. Uus rühm pole aga veel lõplikult väljagi kujunenud. Niisugune kiirustamine viib mõnikord selleni, et lapsed ei tea, kes nende kangelane on, missuguse kangelasteo ta sooritas, miks tema nimi nende rühmale anti, rääkimata sellest, et nad püüaksid oma kangelasele sarnaneda.

Pioneerijuhtide ja pedagoogide ülesanne on äratada rühmas soov võidelda selle austava õiguse eest. Kõigepealt tuleb lapsi abistada nimikangelase leidmisel. Kolmanda klassi lastel on nii suur püüd kangelastegude poole, nii suur vaimustus nende vastu, et tarvitseb vaid klassis lugeda jutustust mõnest kangelasest, kui niisugune soov juba süttibki. Ja see lööb iga päevaga järjest heledamalt lõkkele...

On hea korraldada nii, et õiguse kanda kangelase nime saaks rühm IV klassi lõpul või isegi V klassis.

Mõni sõna õpetaja osast. Ta jääb endiselt nõuandjaks ja kasvatajaks ning mitte ainult «oma» pioneeridele, vaid ka neile vanematele õpilastele, kes tema rühmaga töötavad. Luua vanematele pioneeridele tööks sobivad tingimused, anda neile nõu, kuidas nooorematega töötada, et nad ei tammuks paigal, vaid liiguksid edasi, kasvaksid, saaksid uusi teadmisi, oskusi ja vilumusi — niisugune on õpetaja peamine ülesanne. Ta annab rühmajuhtidele nõu, kuidas leida võti eriti «rasketele» lastele lähenemiseks. Rühmajuhtidel on hädasti tarvis mõningaid pedagoogilisi teadmisi.

Õpetaja on rühmale väga kasulik ka seal, kus läheb tarvis tema teadmisi, eruditsiooni, silmaringi: ekskursioonidel ja matkadel, mitmesuguste õhtute, viktoriinide, konkursside ja näituste organiseerimisel. Ent ka siin peab ta jääma vaid arukaks nõuandjaks. Ta ei tohi püüda laste eest midagi ära teha, rühmajuhte või pioneeriinstruktoreid asendada.

KESKMISE VANUSEASTME PIONEERID

Viienda ja kuuenda klassi pioneeridel on juba mõningaid töökogemusi. Kui vanemad pioneerid ja pioneeriinstruktorid töötasid nende rühmaga hästi, võivad V—VI klasside pioneerid juba iseseisvalt tegutseda.

Seepärast jätkub ühest rühmajuhist. Ja on veelgi parem, kui selleks on mõne ettevõtte kommunistlik noor. Olgu ta tööline või kolhoosnik, sõjamees või üliõpilane, tal on kindlasti rohkem elukogemusi kui kooliõpilasel. Peale selle saab ettevõttes töötava rühmajuhi kaudu luua sidemeid suure eluga. Rühmajuhi seljataga seisab ju terve kollektiiv, kelle ees tema ise ja ta pioneerid oma tööst aru annavad. Rühmajuhti abistavad tema seltsimehed, kes teavad ja oskavad palju ning võivad pioneeridele nii mõndagi õpetada.

Neis rühmades on juba tegemist tõelise omavalitsusega. Mingisuguseid vanematest pioneeridest nõuandjaid siis rühmanõukogul enam tarvis ei ole. Selle asemel on neis rühmades tarvis instruktoreid — ringide juhte, treenereid. Siin tegutsevad mitmesugused

huvialagrupid ja -salgad: mängujuhid, punased jäljekütid, mudellendurid, tuvidekasvatajad, jalgpallurid, fotograafid, raadioamatöörid jne. Selles vanuses ilmnevad üha selgemini pioneeride individuaalsed iseärasused ja huvid ning on väga oluline, et lapsed saaksid neid rakendada oma rühmas või malevas. «Kõrvalised» otsingud on halvad eelkõige seetõttu, et lapsed hakkavad jahedamalt suhtuma oma pioneerimalevasse, pioneeriorganisatsiooni üldse, kui nad ei leia sealt seda, mis neid huvitab.

Pioneerimaleva kollektiiv esitab keskmise vanuseastme pioneeridele nõude: elada ja tegutseda noorte pioneeride seaduste järgi, ning pärib neilt tõsiselt aru, kuidas nad neid seadusi täidavad, mida selleks teevad. Sellest tulenebki lai tegevuspõld, mis võimaldab lastel praktilises tegevuses neid seadusi täita, aga mitte lihtsalt neist rääkida.

Tähtsaim ühiskondlik ülesanne, mis malevanõukogu V—VI klasside pioneeridele annab, on nooremates klassides oktoobrilaste tähtede moodustamine ning kõigi oktoobrilaste ettevalmistamine pioneeriorganisatsiooni astumiseks.

Oktoobrilastega ei pea töötama ainult need pioneerid, kes on määratud tähekesejuhtideks (nagu kahjuks sageli juhtub), vaid eranditult kõik rühma pioneerid. Ühed tegutsevad pioneeriinstruktoritena, teised esinevad noorematele kontserdiga, korraldavad neile lastehommikuid, nukuteatrietendusi jms. Töö oktoobrilastega on parimaks ühiskondliku töö aktivistide, organisaatorite kooliks ning selle peavad läbi tegema kõik pioneerid.

Teiseks samuti väga tähtsaks ülesandeks on V—VI klasside pioneerirühmadel töö pioneeride tegevuspiirkondades. See on paigaks, kus keskmise vanuseastme pioneerid saavad edukalt oma jõudu rakendada. Just pioneeride tegevuspiirkondades õpivad lapsed iga päev lahendama neid kommunistliku ülesehitustöö väikesi praktilisi ülesandeid, millest kõneles Vladimir Iljitš Lenin. V—VI klasside pioneerirühmadel peab olema oma tegevuspiirkond.

Pioneerid heakorrastavad seda, istutavad siia puid ja lilli, kaunistavad ja korrastavad õuesid, abistavad täiskasvanuid: kannavad posti, võtavad osa laupäevakutest ja pühapäevakutest tehastes jne. Kolhoosis on nad abiks põllutöödel, aias jm. Koolis aitavad nad mööblit remontida, õppevahendeid parandada, kütet varuda, koolimaja ümbrust korrastada, töötavad õppe-katseaias.

Pioneerid võtavad osa ka massilisest agitatsioonitööst: viivad valijaile kutseid, kleebivad üles plakateid, esinevad kunstilise isetegevusega.

Pioneeride peamiseks ülesandeks tegevuspiirkonnas on aga hoolitseda pioneeride ja oktoobrilaste vaba aja sisustamise eest: rajada mänguväljakuid, luua mitmesuguseid klubisid, korraldada konkursse, ülevaatusi, võistlusi.

Viienda ja kuuenda klassi pioneerid etendavad küllaltki tähtsat osa pioneeride omavalitsusorganeis. Ja seda mitte ainult rühmades, kus nad on täielikult peremehed ning otsustavad iseseisvalt koos oma rühmajuhiga kõiki küsimusi. Keskmise vanuseastme pioneerid võtavad aktiivselt osa ka maleva omavalitsusorganite tööst: malevanõukogu, staapide, žüriide ja komisjonide tegevusest. Esialgu on nad neis organeis küll vaid lihtliikmeteks, kuid nad õpivad, omandavad oma vanematelt seltsimeestelt töökogemusi.

Pioneeriülesandeid võiks V—VI klasside pioneerirühmades jaotada umbes selliselt. Võrrelge neid nooremate pioneeride ülesannetega.

Rühmanõukogu — 3—5 pioneeri. Valitakse 1—2 korda aastas.

Salgajuhid — 4—6 pioneeri. Valitakse 1—2 korda aastas.

Oktoobrilaste tähekeste juhid — 6—8 pioneeri. Võivad töötada pidevalt.

Tegevuspiirkonna staap — 3—5 pioneeri. Vahetuvad 1—2 korda aastas.

Rühma esindajad maleva omavalitsusorganites: malevanõukogus, Lenini muuseumi nõukogus jm. — 3—5 pioneeri. Vahetuvad 1—2 korda aastas.

Rühma seinalehe toimetus ja maleva seinalehe ning raadiosõlme kirjasaatjad — 3—5 pioneeri. Vahetuvad 2—3 korda aastas.

Kehakultuurinõukogu, võistkondade kaptenid — 3—5 pioneeri. Võivad töötada pidevalt.

Sanitaarpost — 2—3 pioneeri. Vahetuvad üks kord kuus.

Rühmas moodustatud kollektiivide vanemad: punaste jäljeküttide, pioneeride kiire, laulukoori, nukuteatri, elava ajalehe jms. organisaatorid — 5—10 pioneeri. Töötavad pidevalt.

Nagu näete, on see loetelu tunduvalt laiem kui eelmine. Rühma elu, temale antud ülesanded on ju tunduvalt rohkem seotud kogu maleva eluga. Ja lapsed mõtlevad oma tööd planeerides välja selliseid asju, mida ükski loetelu ei suuda ette näha.

Viiendate, eriti kuuendate klasside pioneerirühmad on juba väljakujunenud kollektiivid, neid on kasvatatud pioneeritraditsioonide najal. Nad mõistavad juba täiesti selgelt pioneeriorganisatsiooni eesmärke, tunnetavad seda vastutust, mida nõuab neilt pioneeri nimetus. Nende romantikajanu avaldub uut moodi: anna neile aina raskemat tööd, mida saab iseseisvalt teha; nad on õnnelikud, kui saavad matkama või laagrisse minna. Hinge kinni pidades kuulavad nad revolutsioonist või Suurest Isamaasõjast osavõtnute jutustusi, vestlusi kommunistlikest noortest, uudismaade alistajatest, ehitajatest, maadeuurijatest, kosmonautidest. Just selles eas kujunevad kindlaks maailmavaate alused.

Pioneeride kasvatamise vormid ja meetodid on kirjas «Orientiiris».

Suhtu neisse nõuandeisse loovalt, ära soovita viiendate ja kuuendate klasside pioneeridele seda, millest nad on juba «üle kasvanud». III—IV klasside pioneerid olid rahul huvitavate vestlustega meie kodumaa minevikust ja tulevikust. Kuuendate klasside pioneeridele aga meeldib rohkem olla punasteks jäljeküttideks, otsida ja leida ise materjali ning andmeid, mitte võtta neid valmiskujul. Nooremad pioneerid võtsid meelsasti osa temaatilistest koondustest. V—VI klasside pioneeride jaoks on see muutunud standardiks, mis võib koguni protesti esile kutsuda: näete, meid peetakse väikesteks! V—VI klasside pioneeride koondus on tõsine kõnelus rühma ettevõtmistest, rühma töö perspektiividest.

V—VI klasside pioneerirühm peab muutuma üksmeelseks ja tugevaks, elama põhimõtte «üks kõigi eest, kõik ühe eest» järgi, olema täiesti iseseisev. Rühmas ei lähe sõnad tegudest lahku. Ta on praktikas tõestanud, et kõik lapsed õpivad südametunnistuse järgi, annavad oma jõukohase panuse rahva üldisesse töösse.

VANEMAD PIONEERID

Need lapsed seisavad juba komsomoli astumise lävel. Ja nende peamiseks ülesandeks ongi valmistuda ÜLKNÜ-sse astumiseks.

Mida see tähendab?

See tähendab, et vanemad pioneerid peavad tutvuma V. I. Lenini kõnega komsomoli III kongressil, ÜLKNÜ ajalooga, teadma, millega tegeleb komsomol praegu, kuidas on lood komsomoli löökehitustel, milliseid ülesandeid lahendavad nende linna, küla, kooli kommunistlikud noored. See tähendab, et nad peavad osa võtma oma kooli komsomoliorganisatsiooni elust, täitma komsomoli antud ülesandeid. Ja mis peamine, olema oma pioneerimaleva tõelisteks juhtideks.

Millist osa etendavad vanemad pioneerid maleva elus?

Vaadelgem üht näidisloetelu vanemate pioneeride ülesannete kohta:

Töö maleva omavalitsusorganites (malevanõukogu, Lenini toa nõukogu, tegevuspiirkonna staap, oktoobrilaste nõukogu, kehakultuurikollektiivi nõukogu jne.) — 5—7 pioneeri. Valitakse 1—2 korda aastas.

Töö huvialaste rühmade staapides ja klubide nõukogudes — 5—7 pioneeri. Võivad töötada pidevalt.

Oktoobrilaste gruppide (tähtede) juhid — 1—3 pioneeri. Võivad töötada pidevalt.

Rühmajuhid, pioneeriinstruktorid nooremates rühmades — 7—8 pioneeri. Võivad töötada pidevalt.

Pioneeriinstruktorid ja treenerid keskmise vanuseastme pioneerirühmades — 5—10 pioneeri. Võivad töötada pidevalt.

Rühmanõukogu — 3—5 pioneeri. Võivad töötada pidevalt.

Rühma agitkollektiiv — 8—10 pioneeri. Vahetub 2—3 korda aastas.

Rühma seinalehe toimetus — 3—5 pioneeri. Vahetub 2—3 korda aastas.

Rühma kehakultuurinõukogu, võistkondade kaptenid — 3—5 pioneeri. Võivad töötada pidevalt jne.

Nagu näha, on vanemad pioneerid hõlmatud peamiselt tööga pioneerimaleva mitmesugustes juhtivates organites. Rühmasisese töö osatähtsus on siin tunduvalt väiksem, seda enam, et juba VII klassis luuakse komsomoligrupp. VIII klassis see suureneb sedavõrd, et rühm lakkab praktiliselt olemast. Ja väga õigesti toimivad need pioneerijuhid, kes korraldavad kas õppeaasta keskel või lõpul piduliku maleva rivistuse, kus jäetakse hüvasti VIII klassi pioneerirühmaga.

Ent see ei tähenda sugugi, et kaheksandate klasside õpilased, nii kommunistlikud noored kui ka teised, katkestavad sidemed pioneeriorganisatsiooniga. Vastupidi. Kommunistlikele noortele on töö pioneerimalevas tähtsaks komsomoliülesandeks.

Ei maksa ka mõelda, et vanemate pioneeride tegevus piirdub ainult organisatsioonilise tööga mitmesugustes organites. Neil on ka teisi, «südamelähedasi» tegevusalasid.

Eelkõige on selleks tegevus mitmesugustes huvialaklubides: rahvaste sõpruse, noorte tehnikute, kunstisõprade, matkajate ja sportlaste klubides; huvialastes rühmades — noorte kosmonautide, piirivalvurite ja Nõukogude armee noorte sõprade rühmades, mehhanisaatorite, metsakasvatajate jt. rühmades. Selleks on matkad, ekskursioonid, spordivõistlused oma koolis ja naaberkoolide pioneerimalevate vahel, samuti suur ühiskondlikult kasulik töö kooli, šeffide, kolhoosi, algkoolide jt. heaks.

Vanemad pioneerid seisavad kooli lõpetamise künnisel. Neil on aeg valida elukutset ning pioneerirühm peab neid selles abistama. Tuleb organiseerida kohtumisi mitme eriala töötajatega, vaidlusi ja temaatilisi õhtuid «Kelleks saada?», ekskursioone ettevõtetesse.

Vanematel pioneeridel on eriti elav huvi poliitika vastu, kõige vastu, mis toimub maailmas, eetika- ja moraaliküsimuste vastu.

Vanemaid pioneere tõukab organisatsioonist eemale lihtsustatus ja kroonulikkus töös, üldtuntud tõdede tüütu kordamine, huvitavate, suurtele juba jõukohaste ettevõtmiste asendamine tühjade fraasidega. Seda tuleb meeles pidada ning suhtuda vanematesse pioneeridesse lugupidavalt, tähelepanelikult ja taktitundeliselt. Ühtlasi tuleb igati alla kriipsutada, et nemad on sinu, vanempioneerijuhi, esimesteks abilisteks.

PIONEERIDE OMAVALITSUSEST MALEVAS, TRADITSIOONIDEST

Niisiis käsitlesime skemaatiliselt pioneerirühmade töö sisu erinevates vanuseastmetes. Meie eesmärgiks oli näidata, kuidas kujuneb pioneerirühmade töö süsteem, millised on nende omavahelised suhted. Üksikasjalisemalt jutustame mitmesugustest pioneeritöö lõikudest edaspidi.

Nüüd aga tahaksime rääkida sellest, mis ühendab kogu selle süsteemi ühtseks tervikuks, muudab pioneerimaleva tugevaks, monoliitseks kollektiiviks.

*

Rühma kollektiiv areneb vastavalt pioneeride kasvule ja arengule. Sa juba nägid, et VI ja VII klassi pioneerirühm erineb III—IV klassi pioneerirühmast mitte ainult rühmas endas toimunud muutuste tõttu, vaid ka oma tegevusvälja laienemise poolest, selle poolest, missugust osa ta etendab maleva ettevõtmistes.

Ka maleva kollektiiv ei tohi paigal seista. Nii nagu igal rühmal on oma eesmärk, nii on ka maleva kollektiivil oma perspektiiv. See rikastab maleva elu ning ühendab kõiki lapsi.

... Möödunud aastal oli maleva perspektiivplaanis suur matkajate kokkutulek, mis pidi toimuma pärast õppeaasta lõppu.

Sel aastal on uus eesmärk — malev organiseerib telklaagri. Ka matkajate kokkutulek toimub seal.

Tuleval aastal on perspektiivid veelgi avaramad — laager laieneb telklinnakeseks, kus hakkavad elama kõik keskmise ja vanema astme pioneerid.

Avarad perspektiivid kerkivad maleva ette seoses üldrahvalike sündmustega. Nendeks on näiteks V. I. Lenini 100. sünni-aastapäev 1970. a., V. I. Lenini nimelise Üleliidulise Pioneeriorganisatsiooni 50. aastapäev 1972. aastal. Malevad mõtlevad varakult, missuguste suurte töödega neid tähistada.

Kollektiivi kasv, tema tegevuse pidev avardumine avaldab mõju ka pioneeride omavalitsuse süsteemile.

Esialgu võib kogu töö organisaatoriks olla malevanõukogu. Ent see on vaid esialgu, esimesel etapil, kui maleva töö on alles kujunemisjärgus ning ülemalevalised ettevõtmised piirduvad vaid koonduste ja pidupäevade tähistamisega.

Malev sai endale tegevuspiirkonna. Esialgu abistati postkontori, apteegi ja lasteaia töötajaid ning vanemaid inimesi. Hiljem aga tahtsid lapsed palju rohkem teha: puid istutada, mänguväljakuid rajada. Nad alustasid võitlust koolikohustuste täitmiste eest, puudumiseta õppimise eest... Juba selguski, et malevanõukogus ei jätku inimesi kõige selle kontrollimiseks ja organiseerimiseks. Malevanõukogu otsustab luua pioneeride tegevuspiirkonna staabi. Staabi ülemaks on malevanõukogu liige, liikmeteks rühmade piirkondade esindajad. Staap informeerib regulaarselt malevanõukogu kõigest piirkonnas tehtust, annab talle oma tööst aru. Nii saab malevanõukogu endale hea abilise.

Hiljem tekib vajadus luua Lenini toa nõukogu, kuna see tuba on muutunud suure uurimistöö keskuseks. Siin õpitakse tundma V. I. Lenini ja tema lähemate võitluskaaslaste elu ja tegevust, uuritakse meie rahva ja partei revolutsioonilisi, lahingu- ja töötraditsioone.

Üha suurema ulatuse võtab töö oktoobrilastega. Oktoobrilaste tähtedes tegutsevad tähe- ja tähekesejuhid, pioneeriinstruktorid. Malevas on välja kujunenud toredad traditsioonid — oktoobrilaste peod, võistlused, pühapäevakud jms. Kõik see tingib oktoobrilaste töö nõukogu loomise.

Nii luuakse vajaduse korral malevanõukogu juurde järjest uusi staape, nõukogusid, komiteesid ning teisi aktiivigruppe, mis aitavad tal veelgi paremini ja laiaulatuslikumalt tööd organiseerida. Kui malevanõukogu aktiiv kasvab mitmekümneliikmeliseks, on vanempioneerijuhil üksinda raske kõigi nende tööd juhtida. Siin peavadki talle appi tulema õpetajad, olema ühele või teisele aktiivigrupile nõuandjaks ja konsultandiks. Näiteks ajaloo õpetaja — punastele jäljeküttidele, võõrkeele õpetaja — rahvaste sõpruse klubile jne.

«Miski ei liida kollektiivi nii kui traditsioonid,» kirjutas A. S. Makarenko. «Kasvatada traditsioone, säilitada neid, see on kasvatustöö erakordselt tähtis ülesanne...» Pioneerimaleva töö üldises süsteemis on traditsioonidel niisamasugune koht ning nad etendavad samasugust osa nagu suure raudteesilla talad — neile toetub kogu süsteem. Tõepoolest, oletame, et sinu malevas on saanud iga-aastaseks traditsiooniks sellised pidustused: «Tere, kool!» — septembri alguses, kangelase mälestuspäev (kangelase, kelle nime kannab malev) — jaanuaris-veebruaris, pioneeriorganisatsiooni sünnipäev — mais, kunstilise isetegevuse ülevaatus — märtsis, V. I. Lenini sünni-aastapäevale pühendatud näitus — aprillis, kevadine spordipäev — mais-juunis... Kas pole need siis tähised, mille järgi kulgeb maleva elu?

Tuleb ainult saavutada, et iga laps tunneks nende sündmuste vastu tõelist huvi, et lapsed näeksid neis oma maleva traditsioone ning mõtleksid üheskoos, kuidas teha igaüht neist sündmustest

omapäraseks, meeldejäävaks, niisuguseks, et see ei sarnaneks taolistele pidustustele ja võistlustele teistes malevates.

Muuta traditsioonid «omadeks», anda neile omapära, mingeid nimelt just selles kollektiivis väljatöötatud jooni — see on väga oluline.

Oma pedagoogilistes teostes jutustab Anton Semjonovitš Makarenko paljudest suurtest ja väikestest traditsioonidest, mis kaunistasid ja tugevdasid tema kollektiivi. Meenutagem kas või kuulsat «Makarenko ringi», kus süüdlane kutsuti komandöride nõukogu ette ja ta pidi andma vastust, seistes valvel tema ümber istuvate komandöride ringi keskel.

Või teine traditsioon — korrapidaja-komandöri raportis ei kahelda ja seda ei kontrollita. Kuidas kasvatas see traditsioon ausust, printsipiaalsust, täpsust!

Traditsioonid, mis on saanud pioneeride tunnustuse osaliseks, muutuvad hiiglasuureks kasvatuslikuks jõuks.

Koolis veedavad lapsed 4—6 tundi. Kool ei tööta pühapäeviti ja pühade ajal. On ka koolivaheajad, mil pikemaks või lühemaks ajaks katkeb õppetöö. Ent pioneeriorganisatsioon tegutseb pidevalt nii koolis kui ka väljaspool kooli, pühapäevadel, tundide ja vahetundide ajal, koolivaheaegadel.

Käib tund. Õpetaja selgitab uut materjali, küsib, annab ülesandeid. Kas pioneeriorganisatsioon tegutseb sel hetkel? Muidugi. Ta abistab õpetajat tunni läbiviimisel. Ükski minut ei tohi kaotsi minna. Kõik õpilased on kohal. Peetakse sõda etteütlejate, spikerdajate, distsipliinirikkujate vastu. Pole vajalikke õppevahendeid — pioneerid teevad need ise jne.

Kell heliseb vahetundi. Pioneerimalev tegutseb: peab koolis korda. Organiseerib mänge kooliõues ja koridorides. Teatab kooli raadiosõlme kaudu päevauudiseid jne. Toimuvad pioneeriaktiivi välkkoondused.

Tunnid on lõppenud. Kõik läksid koju õppima. Siingi on tarvis pioneeride kontrolli: kuidas peetakse kinni päevarežiimist, keda tuleb abistada jne.

Õhtul minnakse kollektiivselt kinno või teatrisse, liuväljale, klubisse (kooli, majavalitsuse või kultuurimaja juurde), jalutama. Pühapäevadel on kavas matkad, spordivõistlused, tegutseb puhkepäevaklubi.

Ja lõpuks — koolivaheaeg. Siis on plaanis pikemad matkad, ekskursioonid, mitmesugused laagrid, kolhooside ja sovhooside abistamine.

Pioneerimaleva tegevuspaigaks on oma kool, ümberkaudsed algkoolid, kooliõu, maleva tegevuspiirkond — õued, tänavad, klubid, kinod, muuseumid, pargid, staadionid jne.

Seoses sellega tahaks öelda mõne sõna *vanempioneerijuhi töö* ja kohta. On ebaõige, kui mõnedes koolides juhtkond mää-

rab kindlaks vanempioneerijuhi tööloleku aja, sidudes seda koolitundidega. Vanempioneerijuht peab olema laste juures ka nende vabal ajal, õhtul, pühapäeviti. Seepärast ei tule reglementeerida vanempioneerijuhi tööaega ülaltpoolt. Täna on ta koolis hommikul, homme lõunast hilisõhtuni, ülehomme ei tule üldse — läheb klubisse, mänguväljakule, pioneeride tegevuspiirkonda. Ja puhkepäev pole tal alati pühapäeval, vaid ükskõik millisel talle sobival nädalapäeval.

Pioneerikoondus sündis koos pioneeriorganisatsiooniga. Algul ei tegutsenud pioneerirühmad mitte koolides, vaid vabrikute, tehaste ja klubide juures. Koondustel rääkisid lapsed pioneeride tööst, arutasid rühma ees seisvaid ülesandeid, vaidlesid poliitiliste küsimuste üle, püüdsid leida oma kohta rahva elus. Koondustel lapsed laulsid, mängisid, näitasid üksteisele, mida nad oma salkades olid õppinud. Ent ka tol ajal polnud koondus ainsaks pioneeritöö vormiks — pioneerid korraldasid mitmesuguseid hoogtööpäevakuid, organiseerisid «elavaid ajalehti» ja agitbrigaade, kirjaoskamatuse likvideerimise ringe, korraldasid lõkkeõhtuid, spordivõistlusi, matku, sõjamänge, võtsid osa poliitilistest vaidlustest.

Hiljem kui kehtestati üldine koolikohustus, kandus pioneeritöö raskuspunkt kooli. Ent samal ajal avaldas kooli nõrk side eluga oma mõju ka pioneerimalevate tegevusele. Sulgunud kooli seinte vahele, ahendas pioneeriorganisatsioon ise oma tegevuspõldu. Ebaloomulikult suure osa hõlmasid sõnalised kasvatusmeetodid. Paljudes malevates muutus koondus peaaegu ainsaks pioneeritöö vormiks. Sealtki suruti järjest enam välja pioneerlikku sisu; selle üle pole ka midagi imestada: kui malevas ei toimu huvitavaid pioneeriüritusi, pole ka koondustel millestki rääkida. Koondused hakkasid muutuma õppetundide jätkuks. Seal lahendati ülesandeid, kirjutati etteütlusi, matkati «kaardil» (nn. ainekoondused) või «võeti läbi» kahemehi ja distsipliinirikkujaid. Tavaliselt juhtis koondust õpetaja. Pioneerid ei tahtnud sellistele koondustele jääda, kuid õpetaja sundis. Teiseks sel ajal levinud koondusteliigiks olid mitmesugused paraad- ja lõbustuskoondused, mis tavaliselt kujunesid harilikeks isetegevusõhtuteks. Koonduste jaoks hakati välja töötama erilisi stsenaariume. Koondusele endale aga eelnes lõputu hulk proove ja harjutusi. Tekkisid nn. näitlikud koondused.

Niisugused üldised puudused pioneeritöös tõid kaasa terve rea vigu koonduste läbiviimisel.

Nüüd on pioneeriorganisatsioon ja kool suures osas vabanenud

puudustest, mis olid seotud kooli irdumisega elust. Töö ja ühiskondlikult kasulik tegevus, sport ja matkamine on asunud pioneeride elus juhtivale kohale. Rühmadesse on tulnud rühmajuhte mitmesugustest ettevõtetest. Kuid ka nüüd on koondused mõnikord veel igavad, ei köida lapsi ega ole neile meelepäraseks töövormiks. Juhtub kahjuks veel praegugi, et kooli tulles kuulevad rühmajuhid ja kogemusteta vanempioneerijuhid nõudmisi: «Mõelge välja mõni huvitav koonduse teema!», «Otsige koonduse jaoks materjali!», «Koostage montaaž!»

Sageli pakuvad ka pioneeride paleede ja majade metoodikakabinetid uutele vanempioneerijuhtidele igaks elujuhtumiks sobivaid koonduste stsenaariume, montaažide kavandeid, milles ei jää teragi ruumi pioneeride isetegevuse, initsiatiivi ja omaloomingu jaoks.

Tahtmatult tekib pioneerijuhtidel, eriti uutel, väär kujutlus koondustest ja pioneerielust üldse.

Pioneeriorganisatsioonis on laste kollektiivseks tegevuseks väga palju mitmesuguseid töövorme. Lõkkeõhtud, kokkutulekud, hoogtööpäevakud, matkad, spordivõistlused, olümpiaadid, lastehommikud, peoõhtud, konkursid, viktoriinid ... Tähtis koht nende hulgas on pioneerikoondustel, neil on oma eriline ülesanne.

Kui inimesed koonduvad vabatahtlikult mingisse poliitilisse või ühiskondlikku organisatsiooni, tulevad nad aeg-ajalt kokku, et arutada tähtsaid küsimusi, poliitilisi probleeme, selgitada välja, mida ja kuidas on tehtud, kavandada tulevikuplaane, võtta vastu uusi liikmeid.

Pioneeriorganisatsioon on poliitiline lasteorganisatsioon ning kõik ülaltoodu kehtib ka tema kohta.

Koondus on rühma või maleva kõrgeim organ. Kõikide pioneeride osavõtt sellest on kohustuslik. Ainult koondusel on õigus valida uut pioneeriaktiivi, võtta oma organisatsiooni ridadesse vastu uusi liikmeid.

Ent see ei tähenda, et koondus tuleb muuta igavaks jutuajamiseks. Lapsed jäävad lasteks, neil on kindlasti tarvis mängida, laulda, lõbutseda, osavust proovida. Tulevad nad ju koondustele tavaliselt pärast tunde ning neil peab olema võimalus end «liigutada».

Püüame vaadelda, milline peaks olema tõeline pioneerikoondus.

Kõik lapsed armastavad mängida. Eriti nooremad — see tähendab eelkõige III—IV klasside pioneerid. Selles eas on lapsed võimelised «mängima» kõike, mida nad enda ümber näevad. Kuulsid teadaannet kosmoselennust — mängivad kosmonaute. Nägid uut filmi — hommikuks on ka uus mäng valmis ...

Seda nooremate laste iseärasust tuleb kindlasti arvestada rühma töös ja muidugi ka koonduste korraldamisel. Vanempioneerijuhi

ülesandeks on saavutada, et lapsed omandaksid mängides võimalikult rohkem teadmisi ümbritseva elu kohta, et mäng õpetaks lapsi vaatlema ja tegutsema.

Nooremad pioneerid peavad igal koondusel kuulma midagi uut kas oma organisatsioonist, Iljitši õpetustest, teiste maade laste elust või nõukogude rahva revolutsioonilistest traditsioonidest.

Vanempioneerijuht püüab tingimata selle poole, et üllad ideed, mida ta lastele tutvustab, ei jääks neile mingiteks omaette mõisteteks, vaid oleksid lähedased nende elule ja tegevusele.

Jutt ükskõik millisest kasulikust asjast võib muutuda laste jaoks formaalseks, kui seda tehakse stambi, rutiini järgi. Kui valmiskirjutatud stsenaariumi järgi «etendatakse» kõigis rühmades, malevates, linnades ja külades koondust «Kaks maailma — kaks lapsepõlve», äratab see tähelepanu, teeb valvsaks. Kas ei toimu see kõik sellepärast, et vanempioneerijuhid otsustasid minna kergema vastupanu teed — kasutades valmisstsenaariume?

Samal teemal «Kaks maailma — kaks lapsepõlve» (mitte pealkiri, vaid teema) võib korraldada III—IV klasside pioneeridele väga huvitava koonduse, kui vaid sellesse loovalt suhtuda, mänguelemente sisse tuua.

Nii oli see ühes Kiievi pioneerimalevas. Lähenes Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni aastapäev. Vanempioneerijuht mõtles palju selle üle, kuidas teha nii, et III klassi pioneerid näeksid oma silmaga, kuidas Suur Sotsialistlik Oktoobrirevolutsioon muutis laste elu.

Vanempioneerijuht ei esitanud lastele valmis teemat. Ta tuli rühma ja luges pioneeridele ette Tšehhovi jutustuse «Vanka Žukov». Otsekohe kerkis igasuguseid küsimusi. Väga naiivseid, ent meie lastele väga iseloomulikke: miks Vanka koolis ei käinud, miks vanaisa andis ta kurja peremehe kätte, miks Vanka peremehe juurest ära ei läinud ja abi ei otsinud jne. Neid küsimusi vanempioneerijuht ootaski. Ta tegi lastele ettepaneku «matkata» minevikku — käia Vanka juures külas, hiljem aga koondusel kõik küsimused läbi arutada.

Lapsed ei õppinud mingisuguseid katkendeid pähe ega tuhninud raamatutes — väiksemaid lapsi see ei huvita. Algas hoopis põnev mäng. Salgad muutusid ekspeditsioonirühmadeks, läksid retkele oma rajooni. Pioneerid said teada, mis kõik siin lastele kuulub. Selgus, et rajoonis on mitu lasteaeda ja -sõime, lastehaigla, raamatukogu ja muusikakool, kümme tavalist kooli ja üks internaatkool, mänguasjade kauplus, koolitarvete kauplus ja pioneeride park.

«Aga mis oli siin varem?» küsisid lapsed igakord. Ja nad said teada imelisi asju. «Laste maailma» asemel oli kõrts, muusikakooli kohal jahukauplus ...

Selgus, et varem ei olnud nende rajoonis ühtki kultuuriasutust lastele, välja arvatud gümnaasium, kuhu võeti vastu ainult rikaste lapsi.

Aga niisugustele nagu Vanka Žukov — neid nimetati köögitüdrukute lasteks — oli tee gümnaasiumi suletud. See-eest käis lähedalasuvas tekstiilivabrikus tööl palju «õpilasi». Lapsed töötasid võrdselt täiskasvanutega, aga said kolm korda vähem palka...

Igal salgal oli oma marsruut ning lepiti kokku, et enne koondust kuuldust-nähtust teistele ei räägita.

... Rühm on üles rivistatud. Pioneerijuht teatab, et kõik salgad lõpetasid edukalt retke «minevikku». Ta palub ekspeditsioonigruppide vanemaid teatada, mida teekonnal kuuldi-nähti.

Iga grupp jutustab oma tööst, igaühel on varuks mingi üllatus. Üks toob albumi «Vana Kiiev», teine on kogunud vanaaegseid värsse ja laule tööliste ja talupoegade laste raskest lapsepõlvest, aga kolmas grupp üllatab kõige tõsisemalt: tema tõi koondusele Vanka Žukovi! Jah, Pavel Fjodorovitš, seitsmekümneaastane tööline, praegune pensionär, töötas lapsepõlves kingsepaõpilasena ning tema elu erines vähe Tšehhovi kangelase kurvast saatusest.

«Esitage nüüd oma küsimused Pavel Fjodorovitšile,» ütleb pioneerijuht.

Hiljem, kui lapsed olid külaliselt kõige kohta järele pärinud, jutustas pioneerijuht, et nii nende rajoonis kui ka kogu Kiievis käivad kõik kooliealised lapsed koolis. Et meil riigis on vastu võetud üldise koolikohustuse seadus. Kõik — ka pioneerid — peavad hoolitsema selle seaduse täitmise eest.

Peamine oli koondusel see, et lapsed tundsid kõige vastu elavat huvi.

Nagu näete, oli sel palju ühist mänguga. Mängu võib julgelt kasutada igal nooremate pioneeride koondusel, olgu see siis pühendatud salkade tööle, tulevikukavatsustele või millelegi muule.

Keskmise vanuseastme pioneere iseloomustavad tunduvalt sügavamad huvid ning püüd iseseisvuse poole. Peaaegu igal viiendakuuenda klassi pioneeril on juba oma huviala. Üks tunneb huvi fotograafia, teine mudeliehitamise, kolmas raadioasjanduse, neljas filateelia vastu.

Lapsed tahavad tingimata kõike ise, oma kätega teha. Nende teadmistevarud on küllaltki suured, nad on võimelised arutlusteks ja vaidlusteks. Laste need omadused peavad ilmnema rühma töös, ka koondustel.

...Malevas käib rühmadevaheline võistlus. VI klassi rühmanõukogu otsustas: aeg on korraldada koondus ning arutada, kas nende rühmal on eeldusi võitjaks tulla. Iga salk peab jutustama, kuidas ta võistlusest osa võtab. Mõni päev enne koondust andis rühmanõukogu igale salgale ankeedi: «Mõelge ja vastake!» Ankeedis oli kolm küsimust: «Kuidas võtab teie salk võistlusest osa?

Millise huvitava ettepaneku on igaüks teist teinud (või kavatseb teha)? Mis teile meie rühma töös ei meeldi?»

Koondus algas vastuste ettelugemisega. See kutsus esile ägedaid vaidlusi, tõukas lapsi uusi ettepanekuid tegema. Niiviisi, elavalt ja asjalikult, mööduski salkade töö arutlus.

Peale selle püüdis iga salk koondusel oma edusamme demonstreerida: ühed tõid kohale oktoobrilaste jaoks valmistatud mänguasjad, teised esitasid võimlemisharjutusi, kolmandad näitasid vennasvabariigist saadud kirju ja fotosid...

Koonduse lõpul jutustasid pioneerid, kel oli eriülesandeks tutvuda teiste rühmade tööga, sellest, mida nad nägid. Pioneerid tulid järeldusele, et kui veel praegu käed tõsiselt külge panna, kõik koondusel tehtud huvitavad ettepanekud ellu viia, võib nende rühm võistluse võitjaks tulla!

See koondus oli seotud rühmasiseste probleemidega. Mida huvitavam ja täiuslikum on rühma elu, seda sagedamini tekib vajadus taoliste koonduste järele. Kus siis veel, kui mitte rühmakoondusel võib julgelt rääkida ja vaielda pioneere erutavate eetiliste probleemide üle: kõnelda ausast ja ebaausast käitumisest, tõelisest sõprusest, seltsimehelikkusest, printsipiaalsusest. Esimesed ärevad signaalid peavad kõlama just rühmas, kui selgub, et keegi pioneeridest täidab usulisi kombetalitusi, lepib joomisega oma kodus, on sattunud halva kamba mõju alla, lõi käega õppimisele ja pioneeritööle. Ja taoline kõnelus saab rühma uute tööde aluseks, aitab vastu võtta tähtsaid otsuseid: see salk läheb tehasesse, sinna, kus töötab joodik ja kakleja, teatab tema käitumisest parteikomiteele, teine salk tegelgu tõsisemalt usuvastase selgitustööga jne.

Nagu näete, peab koondus alati lapsi elavalt puudutama, tõukama neid avameelsele arvamuste vahetamisele, suunama aktiivselt tegutsema.

Koondustel algatatakse uusi ettevõtmisi, määratakse kindlaks lähemad ja kaugemad perspektiivid: mida teha oma kooli või kolhoosi heaks, mida ette võtta rühma tegevuspiirkonnas, milliseid võistlusi, ülevaatusi, olümpiaade, matku ja kohtumisi on tarvis läbi viia, kellele pioneeridest milliseid ülesandeid anda. Koondustel tehakse hiljem sellest kõigest ka kokkuvõtteid.

Mõnedel pioneerijuhtidel võib tekkida küsimus: kuidas suhtuda siis sellistesse, juba n.-ö. harjumuseks saanud koonduste teemadesse nagu «Teeme kõik ise», «Suur vene helilooja Glinka», «Volga — vene jõgi»?

Tundub, et selliseid üritusi pole otstarbekohane koondusteks nimetada. Loomulikult peab pioneeride elus leiduma kohta kõigele, mis aitab lastel silmaringi laiendada, nende teadmisjanu rahuldada. Kuid selleks leidub teisi, palju otstarbekohasemaid töövorme: temaatilised õhtud, kultuurihommikud, vaidlused, klubipäevad, lektooriumid ja palju-palju muud. Seejuures peab pioneе-

rijuht iga kord lastega arutama, millist vormi ühel või teisel puhul kasutada.

Nimetades koonduseks iga jutuajamist, iga üritust, kaotame ära pioneerikoonduse spetsiifika. See pole enam sündmus, mil on kindel ühiskondlik-poliitiline suunitlus. Seda meeles pidades võib pioneerijuht alati õigesti otsustada, mis sobib koonduseks ja millele tuleb mõni teine vorm leida.

Toome sellise näite. V klassi pioneerirühmas otsustati korraldada Gaidarile pühendatud koondus. Kavas oli lugeda katkendeid kirjaniku teostest, esitada instseneering. Aga vanempioneerijuht, tutvunud koonduse kavaga, ütles:

«See pole pioneerikoondus, vaid kirjandushommik. Aga kui te just tahate koonduse Gaidarile pühendada, kõnelge seal sellest, kas te elate Gaidari eeskujul . . .»

Nii lapsed tegidki. Katkendid, mis kavatseti koondusel esitada, loeti läbi salkades, instseneeringuga esineti majavalitsuse klubis. Koondusel aga räägiti sellest, kuidas saavutada, et kogu rühm oleks tõeliste timurlastena oma tegevuspiirkonna peremees.

Koonduse lõpul lauldi laule filmidest «Trummilööja saatus» ning «Tšuk ja Gek».

Nii toimus tõepoolest Gaidarile pühendatud pioneerikoondus, mitte aga kirjandushommik.

Selliseid koondusi organiseerides jätab pioneerijuht järjest rohkem võimalusi ja aega laste endi sõnavõttudeks. Pikkamööda harjuvad lapsed iseseisvalt koondusi korraldama.

Hoopis teisiti toimuvad koondused vanemate pioneeride rühmades.

Lapsed on suuremaks kasvanud. Neil on juba olemas teatav teadmistepagas, nad seisavad komsomoli astumise lävel. Nad räägivad täie tõsidusega tähtsatest sündmustest nii meie kodumaa kui ka välisriikide elus. Neile erutavatele teemadele võib pühendada ka pioneerikoondusi. Ja mitte selleks, et lapsed jutustaksid üksteisele viimastest uudistest (selleks on poliitinformatsioon), vaid selleks, et üheskoos mõelda, vaielda, aga võib-olla otsustada ka vahetult mõnest sündmusest osa võtta, anda sellele oma hinnang.

Kas see pole laste jaoks liiga keeruline? Ei! Vanematele lastele meeldib, et nendega räägitakse tõsisemalt, ilma sussutamiseta, ilma loosungiteta. Neil on hea meel iga võimaluse üle osa võtta täiskasvanute tööst. Aga selliseid võimalusi on palju. Tulgu vaid täiskasvanud lastele appi, jutustagu koondusel, millised ülesanded seisavad kodukolhoosi või šefluskäitise ees, rajooni või linna ees, selgitagu, millist abi võib rühm nendes töödes osutada.

Vanemates klassides otsustavad lapsed ise, milliseid küsimusi koonduste päevakorda võtta, kus koondus läbi viia. Iseseisvalt võtavad nad vastu ka vajalikud otsused. Muidugi ei tähenda see,

et rühmajuhil pole koonduse ettevalmistamisel vaja midagi teha. Kõigepealt tuleb aidata lastel leida kõige aktuaalsem teema, sest alati leidub kümneid huvitavaid küsimusi, mida tahaks arutada.

Toome näite. Partei võttis vastu tähtsa otsuse põllumajanduse intensiivistamise kohta. Kolhoosnikud määravad kindlaks oma kolhoosi uued arenguperspektiivid. Kas võivad vanemad pioneerid, eriti maakoolides, jääda nii tähtsa küsimuse vastu ükskõikseks?

VII klassi rühmanõukogus sünnib ettepanek: kutsuda koondusele kommuniste, uurida neilt, mida kavatseb kolhoos lähemal ajal teha, üheskoos otsustada, kuidas saab rühm selles kaasa lüüa.

Rühmanõukogu annab salkadele ülesande: kohtuda põllundusbrigaadiga, kolhoosi agronoomi ja zootehnikuga, käia farmides, sepikojas, töökodades ja kolhoosi elektrijaamas ning selgitada välja, kuidas võiksid lapsed neile abiks olla.

Samal ajal tegutseb ka pioneerijuht. Tema ülesandeks on hoolitseda, et kolhoosis suhtutaks pioneeridesse tõsiselt, võetaks neid asjalikult vastu. Seepärast räägib pioneerijuht eelnevalt kolhoosi esimehe ja parteiorganisatsiooni sekretäriga, aga kui tarvis, esineb ka juhatuse koosolekul, jutustades koondusest ja rühmade eesmärkidest.

Saabubki koonduse päev. Pioneerid lähevad koolimajast rivikorras kolhoosiklubisse, kuhu tulevad ka kolhoosi kommunistid. Nad jutustavad pioneeridele kolhoosi tulevikuplaanidest, majanduslikest ja kultuurilistest kavatsustest, sellest, millist abi ootavad kolhoosnikud pioneeridelt.

Niisugune suhtumine asjasse aitab lastel tunda end suurtest töödest osavõtjatena. Ja siis pole ka midagi imestada, kui pioneerid leiavad ise mitmeid toimetusi, millest nad varem ükskõikselt mööda käisid: nad võivad koostada kolhoosi pinnasekaardi, tegutseda laboratooriumis, organiseerida kibekiireks tööajaks ühiskondliku lasteaia ...

Ka vanemate pioneeride need koondused, kus arutatakse rühma igapäevase eluga seotud probleeme, korraldatakse hoopis teisiti. Nende laste igapäevane elu on rühmasiseste huvide ringist välja kasvanud. Vanemate klasside pioneerid — see on maleva aktiiv: instruktorid, treenerid, staapide ja klubide juhid, oktoobrilaste juhid. Arutades koondustel rühma tööd, kõnelevad vanemate klasside pioneerid oma osast maleva ürituste juhtimisel, sellest, kuidas keegi neist täidab rühma- või malevanõukogu poolt antud ülesandeid. Niisugused koondused huvitavad vanemaid pioneere, annavad neile võimaluse tunda end täiskasvanutena, iseseisvate inimestena, kellele on palju usaldatud.

On hea, kui niisugustest koondustest võtavad osa komsomolikomitee liikmed, sest paljud vanemate klasside pioneerid valmistuvad ju komsomoli astuma. On väga tähtis, et lapsed mõistaksid: töö rühmas on omamoodi «sisseastumismaks», mis näitab, kas nad

on valmis olema kommunistlikud noored, kas nad tulevad toime ühiskondlike ülesannetega komsomolikollektiivis.

Ilmselt võib pioneerijuhtidel kerkida ka teisi koondusega seotud küsimusi. On näiteks levinud arvamus, justkui peaks igaks koonduseks valmistuma kaua aega. Muidugi tuleb ka seda ette. Kui aga toimub mingi erakorraline sündmus ja rühm tuleb kohe kokku? Kui on kiiresti vaja rääkida mõnest rühmas endas toimunud erakorralisest sündmusest, vastu võtta otsus seoses malevanõukogult saadud uue ülesandega?

Ühesõnaga — võib olla ka välkkoondusi. Ja kui tarvis, kutsutakse lapsed kokku pioneeriahela abil. Las nad vahetavad arvamusi, kavandavad seoses sellega uusi töid. Näiteks võib luua agitbrigaadi kohaliku agitpunkti abistamiseks, töötada rahufondi heaks, avaldada oma protesti imperialistide tegevuse vastu, saata koloniaalmaade lastele kingitusi jne.

Sageli küsitakse, kuidas koondusi läbi viia, kas peab tingimata alustama rivistusega?

Juba ammu on kujunenud traditsiooniks, et koondus on meeldejääv sündmus, mis on seotud kaunite pioneeririt uaalidega: rivistuse, raportite, lipu sissetoomise (malevakoondusel), lemmiklauludega.

Rituaalid tõstavad laste meeleolu, loovad selle kordumatu pioneerikollektiivi ühtsustunde, mida mäletatakse kogu elu.

Seepärast on väga tähtis, et juba esimestest koondustest peale töötaks pioneerijuht koos lastega välja kõigi rituaalide tehnika, õpetaks lapsi nägema nende ilu, kasvataks nende vastu austust.

Vähem tähtis pole ka see, millal ja kus koondus toimub. Tavaliselt on see pärast tunde koolis. Palju parem on anda lastele võimalus pärast õppetunde puhata, lõunat süüa, pioneerivorm selga panna. Hiljem aga tulla kokku klubisse, tehase punanurka, staadionile või majavalitsusse. Uus ümbrus mõjub laste meeleolule hästi.

Mõned vanempioneerijuhid võivad suhtuda sellesse nõuandesse umbusaldusega ja öelda, et läinud kord koolist koju, ei tule lapsed koondusele tagasi. Jah, võivad tulemata jääda. Ent nähku vanempioneerijuht selles häiresignaali. Tähendab, lapsed tunnevad, et koondus ei paku neile midagi huvitavat! Tähendab, rühmas ei ole tõelist pioneeritööd.

Ükski koondus, eriti nooremate pioneeride rühmades, ei tohi kesta liiga kaua. Kuid ei maksa tingimata nõuda, et lapsed läheksid pärast koondust otsekohe koju, eriti siis, kui koondus toimub pühapäeval või mõnel muul õppetööst vabal päeval. Kui tore on pärast üheskoos kinno või jalutama minna!

Kõik, millest oli eespool juttu, kehtib põhiliselt rühmakoonduse kohta. Malevakoondusel on oma iseärasused. Suures malevas, kus on mitusada pioneeri, ei saa kuigi sageli kõiki lapsi kokku kut-

suda. Seepärast toimub malevakoondus ainult erakordselt tähtsatel juhtudel. Maleva aruande-valimiskoondusel tehakse kokkuvõtteid tööst ning valitakse maleva uus aktiiv. Malevakoondus toimub ka 19. mail, pioneeriorganisatsiooni sünnipäeval, või siis maleva kangelase mälestuspäeval.

Malevakoonduse põhjuseks võivad saada ka suure poliitilise tähtsusega sündmused meie maa, rahva ja pioneeride elus (näiteks anti malevale kangelase nimi).

Malevakoondusel annavad uued pioneerid pühaliku tõotuse, parimad pioneerid saavad soovituse komsomoli astumiseks, autasustatakse spordivõistluste, ülevaatuste ja olümpiaadide võitjaid. Malevakoondusi korraldatakse ka üldrahvalike pidupäevade — Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni aastapäeva, V. I. Lenini sünni-aastapäeva, Nõukogude armee aastapäeva, esimese mai ja võidupüha puhul. Ent pole sugugi kohustuslik tähistada igal aastal neid tähtpäevi malevakoondusega. Miks ei võiks korraldada näiteks esimese mai auks suurt maituld, Nõukogude armee aastapäeval sõjamängu jne.? Malevakoondusel peab iga pioneer väga selgelt ja teravalt tunnetama, et ta on suure pioneerikollektiivi osake, kelle saatus ja au on tihedalt seotud salga ja rühma eluga. Seepärast ongi väga tähtis, et malevakoondus oleks hästi läbi mõeldud ja ette valmistatud, et ettevalmistustööst võtaksid osa kõik rühmad.

Kuidas seda saavutada?

Kõigepealt sellega, et (kui koondus ei toimu mingi erakorralise sündmuse puhul) koostatakse varakult üksikasjalik koonduse ettevalmistamise ja läbiviimise plaan. Igale pioneerirühmale antakse konkreetsed ülesanded, määratakse kindlaks iga töölõigu eest vastutajad.

Näiteks valmistub malev kodulinnale pühendatud koonduseks. 2—3 kuud enne koondust kuulutab malevanõukogu välja konkursi parima ettepaneku saamiseks (kuidas koondust läbi viia). Paarikolme nädala pärast arutatakse laekunud ettepanekud läbi, valitakse paremad välja ning koostatakse ettevalmistuse plaan. See võib olla ligikaudu selline:

1. Koostada kodulinna kroonika. Vastutab 3. rühm.
2. Koguda materjali linna tänapäeva, tööstuse, transpordi jms. kohta. Vastutab 2. rühm.
3. Meie linn lähemas tulevikus (linna rekonstrueerimise plaanid ja laste endi fantaasia) — 4. rühm.
4. Meie linna tuntud inimesed — 5. rühm.
5. Meie linn keskajalehtedes ja -ajakirjades, ilukirjanduses — materjali kogub 6. rühm.
6. Kultuur ja teadus meie linnas — 1. rühm.
7. Valmistada film kodulinnast. Vastutab filmiring.

8. Koostada kirjanduslik-muusikaline kompositsioon «Meie linn». Vastutavad pioneeride teater ja kirjandusring.

9. Näituse «Meie kodulinn» kujundamise eest vastutab maleva kunstinõukogu.

10. Koonduse kava ja aukülaliste kutsumise eest vastutab malevanõukogu.

Seda plaani välja töötades ja ülesandeid jaotades arvestab malevanõukogu eelkõige pioneeride vanust ja huve, korraldab pioneeriaktiivile — rühmanõukogude liikmetele ja salgajuhtidele — instruktiivnõupidamise, kus tutvustab põhjalikult koonduse ettevalmistamise käiku ja materjalide — stendide, näituste vormistamist.

Peamine mõte on selline: saanud ülesande, koostab rühm ise plaani, annab üksikutele salkadele veelgi konkreetsemad ülesanded, kui vaja, moodustab salgad huvialade järgi.

Näiteks luuakse 1. rühmas, kes sai ülesandeks koguda materjali kultuuri ja teaduse kohta, sellised salgad:

«Teadusliku uurimise instituudid» — 1. salk;
«Õppeasutused» — 2. salk;
«Teater» — 3. salk;
«Kino ja tsirkus» — 4. salk;
«Koolid» — 5. salk.

Kogutud materjalide ja rühmade pidevate aruannete põhjal hakkavad selguma tulevase koonduse piirjooned, tema läbiviimise plaan.

Kell 16.00—17.00

K ü l a l i s t e v a s t u v õ t m i n e. N ä i t u s e k ü l a s t a m i n e. Vastutavad staabi korrapidajad.

Kell 17.00—17.30

P i d u l i k r i v i s t u s. Rühmade raportid, lipu sissetoomine, vanempioneerijuhi raport täitevkomitee esimehele, uute pioneeride vastuvõtmine, nimetuste andmine rühmadele, maleva laul. Vastutab malevanõukogu.

Kell 17.30—19.00

a) R ü h m a d e e s i n e m i s e d (5—8 min.) kõige huvitavamatest materjalidest, leidudest, sellest, mis pioneerid ise on oma kodulinna heaks teinud (joonistuste, fotode, filmide demonstreerimisega). Vastutavad rühmanõukogud.

b) K ü l a l i s t e s õ n a v õ t u d: linna täitevkomitee esimees, peaarhitekt, vana elanik, ajalehe toimetaja. Vastutavad rühmanõukogud.

c) K i r j a n d u s l i k - m u u s i k a l i n e k o m p o s i t s i o o n. Vastutab pioneeride teater.

d) V i k t o r i i n «Kas tunned oma kodulinna?». Vastutab viktoriini staap.

e) Lõpurivistus, kokkuvõtete tegemine.
Malevanõukogu otsus rühmade osavõtu kohta linna heakorrastamisest. Rühmade autasustamine hea ettevalmistuse eest koonduseks. Lipu väljaviimine. Vastutab malevanõukogu.

Kell 19.00—20.00

Mängud, atraktsioonid, lõbusad võistlused, isetegevuskontsert. Vastutavad lõbusate ja leidlike klubi, kunstisõprade klubi ja spordiklubi «Olümpia».

Muidugi on see vaid koonduse skeem. Laste fantaasia, initsiatiiv ja leidlikkus aitavad vanempioneerijuhil veelgi huvitavamat ja elavamat plaani koostada.

Kuid küsimus pole ainult plaanis. Võib koostada väga hea, kõigiti suurepärase plaani, ent koondus tuleb igav, ei liiguta lapsi. Ütleme otseselt — koonduse lõplik edu sõltub vanempioneerijuhist. Tema peab olema pidevalt kursis kõikide rühmade tööga, kõik üksikasjadeni läbi mõtlema, kõike ette nägema. Ta peab vaatama, kuidas on korrastatud koonduse ruum, kuidas kujundatud näitus — kas kõik on tehtud puhtalt, korralikult, eksponaadid allkirjadega varustatud.

Kui ruumiga on kõik korras, tuleb mõelda, kuidas võtavad pioneerid külalisi vastu. On hea, kui leidub kas või üksainus lilleõis iga külalise jaoks. Kas ekskursioonijuhid, kes näitust tutvustavad, on kohal?

Koondus algab. Kes annab signaali rivistumiseks? Kuidas on lood lipuga, auvalve vahetumisega? Kas oktoobrilapsed, kes annavad pühaliku tõotuse, on valmis? Kuidas on lood raportitega? Kas kõik ikka oskavad hästi maleva laulu?

Rivistus on lõppenud. Missuguses järjekorras minnakse saali? Kes istub viimastesse, kes esimestesse ridadesse? Kes toob lipu saali? Missugune on rühmade esinemisjärjekord? Tarvis oleks korraldada nii, et laste sõnavõtud vahelduksid külaliste vestlusega, filmide, joonistuste ja fotode demonstreerimisega. Koondus mööduks elavamalt, kui pioneerid oskaksid oma sõnavõtu ajal luua hea kontakti saaliga, pöörduda kuulajate poole mõne küsimusega. Samuti võib koonduse jooksul ka mõnd laulu laulda.

Lühidalt öeldes, kõik selle peab vanempioneerijuht ise läbi mõtlema, pidama nõu pedagoogide ja rühmajuhtidega. Ta peab kõik oma kavatsused neile teatavaks tegema, aktiivi instrueerima, nii et igaüks teaks, mis tal koondusel teha tuleb ega kaotaks pead, kui midagi pisut teisiti läheb.

Ent veelgi tähtsam on läbi mõelda, mida hakkab malev tegema pärast koondust, sest ega siis koondust koonduse pärast korraldata.

Nähtavasti peaks nüüd pioneerituppa ilmuma linna kaart, millel on tingmärkidega näidatud, kus ja milliseid töid pioneerid on

teinud, mida veel kavatsevad teha. Tuleks üles panna kuulutused ja teated eelseisvate hoogtööpäevakute kohta.

Päris otstarbekohane on moodustada malevanõukogu juurde luurestaap, kes teeks kindlaks, kus on tarvis pioneeride abi.

Muidugi ei saa ega ole tarviski iga malevakoondust nii põhjalikult ette valmistada. Mõnikord koguneb malev erakorraliselt. Siis on muidugi parem piirduda lihtsalt rivistusega. Antakse signaal. Malev rivistub üles. Raportid. Tuuakse sisse lipp. Tehakse teatavaks, miks malev kokku kutsuti (näit. järjekordne kosmoselend). Päevakohane sõnavõtt, mõni luuletus, külaliste sõnavõtud. Võetakse vastu tervitustelegramm kosmonautidele. Ja koondus ongi lõppenud.

Taolisi koondusi, õigemini rivistusi, pole raske korraldada, kuid oskusliku organiseerimise puhul on nende kasutegur küllaltki suur.

Sa tulid pioneerijuhiks organisatsiooni, mille kohta Nadežda Konstantinovna Krupskaja ütles: «See pole organisatsioon laste jaoks, vaid laste endi organisatsioon.» Pea seda hästi meeles! Pea meeles, et sinu eesmärk pole «üritusi läbi viia», lõbustada ja õpetada, vaid aktiivseid inimesi kasvatada!

Külastades koole, vesteldes pioneerijuhtide ja pioneeridega selgub, et ühes malevas on tegevus huvitav ja mitmekesine, maleva ette püstitatud ülesanded on südamelähedased kõigile pioneeridele. See aga tagab kõigi planeeritud ettevõtmiste edu.

Teises malevas on pilt vastupidine. Suur osa pioneeridest ei tea ja tihti ei tahagi teada rühma ega maleva ülesandeid ja plaane.

Miks on selline vahe? On ühes malevas lapsed head, teises halvad? Töötab vanempioneerijuht ükskõikselt? Juhtub nii ühte kui teist. Leidub ka ükskõikseid vanempioneerijuhte. Tavaliselt aga töötab ta hommikust õhtuni — annab ühele ülesande, kontrollib teist, juhendab ja annab nõu kolmandale. Õhtuks aga jääb rida tähtsaid küsimusi lahendamata. Jääb lahendamata sellepärast, et vanempioneerijuhil puuduvad kõige lähemad abilised — puudub pioneeriaktiiv. Ja kahjuks on selles süüdi vanempioneerijuht ise. Ega asjata ole vanempioneerijuhi põhimääruses loetud vanempioneerijuhi üheks tähtsamaks ülesandeks korraldada pioneeriaktiivi süstemaatilist õpetamist, suunata pioneerimaleva aktiivi ja nõukogu kaudu rühmade tööd.

Edasi vestlemegi aktiivi kasvatamisest ja õpetamisest.

Juba alguses võib öelda, et aktiivi kasvatamine puudutab kogu pioneerimaleva töö süsteemi, on tihedalt seotud kõigi pioneeride ühiskondliku aktiivsuse kasvatamisega. Pioneeride ühiskondliku aktiivsuse kasvatamine algab esimestest pioneeriülesannetest (võiks isegi öelda, et alates oktoobrilapse ülesannetest) ja suureneb iga õigesti organiseeritud kollektiivse tegevuse käigus.

Räägime pioneeride omavalitsusest, kui me ei suuda aga seda õigesti ellu rakendada, ei suuda omavalitsusse kaasa haarata kõiki pioneere, jääb see vaid kõlavaks sõnaks. Sa oled juba tutvunud pioneeriorganisatsiooni põhimäärusega ja tead, et pioneeride omavalitsuse kõrgeimaks astmeks on pioneerikoondus: malevas malevakoondus, rühmas rühmakoondus. Koondusest osavõtt on kohustuslik kõigile pioneeridele. Sinu ülesandeks on juhendada koonduse läbiviimist nii, et ükski pioneer ei oleks koondusel passiivne kuulaja, vaid aktiivne osavõtja.

Pioneerikoondusest on meil pikemalt juttu. Kordame siin ainult seda osa, mis on seotud pioneeride omavalitsusega. Malevakoondus on kooli pioneerikollektiivi kõrgeim organ. Malevakoondusel valitakse malevanõukogu, antakse kõige vastutusrikkamad ülesanded pioneeridele ja rühmadele. Malevakoondusel võetakse vastu kõige tähtsamad otsused maleva edaspidise töö kohta, kinnitatakse tööplaan, tehakse kokkuvõtteid rühmade, klubide, ringide jne. tööst, autasustatakse paremaid pioneere. Malevakoondusel annab pioneer pühaliku tõotuse ja saab kaelaräti. Ainult malevakoondusel on õigus vastu võtta otsus õpilase pioneeriorganisatsioonist väljaheitmise kohta.

Väga kiirete küsimuste (vastus üleskutsele, mõne erakorralise poliitilise sündmuse arutamine jne.) lahendamiseks võib läbi viia maleva rivistuse.

Rühmakoondus on rühma kõrgeimaks omavalitsusorganiks. Sa juba lugesid erineva vanuseastme pioneerirühmade tööst. Nagu kogu rühma töö muutub aasta-aastalt keerulisemaks, areneb järkjärgult täiuslikumaks ka pioneeride omavalitsus. Noorema vanuseastme pioneeridel algab see rühma aktiivi valimisest ja tööplaani koostamisest ning saavutab suurima nõudlikkuse astme vanemas rühmas, kui koondusel ei lahendata ainult rühmasiseseid küsimusi, vaid võetakse vastu kogu maleva elu puutuvaid otsuseid. Rühmakoondusel arutatakse ka, kellele anda soovitus astumiseks ÜLKNÜ-sse. Alles rühma jaatava otsuse korral läheb pioneer soovituse järele malevanõukogusse.

Pioneerikoondusel püstitatud eesmärkide ja vastuvõetud otsuste elluviimise eest kannavad hoolt sinu kõige lähemad abilised — rühma- ja malevanõukogud.

Pioneeride omavalitsuse süsteemis on neil koonduse kõrval väga tähtis koht. Seda aga ainult siis, kui sa oskad õigesti juhtida nõukogude valimisi, oskad kindlaks määrata nii iga nõukogu kui ka iga üksiku liikme täpsed ülesanded.

Malevanõukogu valib maleva kõrgeim organ — malevakoondus — lahtisel hääletamisel. Tema suurus kõigub, olenevalt pioneeride arvust, tavaliselt 3—15 liikme vahel. Enne valimisi kaalu hoolikalt koos vana nõukoguga, kas olemasoleva liikmete arvu juures jätkub kõigile tööd, kas eelmisel aastal ei olnud mõni liige üle koormatud, millised töölõigud jäid kahe silma vahele — kõigest sellest tuleneb muidugi malevanõukogu ettepanek uue nõukogu liikmete arvu suhtes. Tavaliselt viiakse malevanõukogu valimised läbi aruande-valimiskoondusel, mis toimub vastavalt maleva tavale kevadel või sügisel. Kui sul on võimalus nõukogu liikmeid suunata suvel rajooni, linna või isegi vabariiklikku aktiivilaagrisse õppima, siis on kasulik uus malevanõukogu valida ja ülesanded jaotada kevadel. Aktivist õpib suvel, kuidas paremini

oma ülesannet täita, ja sügisel, kohe esimestel koolipäevadel, algab malevas organiseeritud tegevus. Sinul aga jääb rohkem aega rühmade aktiivi juhendamiseks.

Enamikus malevates valitakse nõukogu nn. rühmaprintsiibil, s. t. sinna kuulub teatav arv esindajaid igast rühmast. Sel valikul on muidugi omad head küljed: informatsioon malevanõukogust jõuab kiiresti igasse rühma, on olemas ka tagasiside otsuste täitmisest, samuti järelkasv noorte liikmete näol. Samal ajal ära unusta, et osa malevanõukogu liikmeid (IV—V kl. rühmadest) on tegelikult tööta, sest oma väheste kogemuste tõttu ei saa nad üksikuid maleva töölõike juhtida ega ülemalevaliste ürituste organiseerimisel oma sõna ütelda. Programm «Orientiir» näitab, et töö ülemalevalistes organites on jõukohane alates VI klassist, põhikoosseisu aga moodustavad VII ja VIII klassi pioneerid. Hea on malevanõukogu koosseisu valida vanemate klasside kommunistlikke noori, endisi pioneeriaktiviste, kes jätkavad tööd pioneeridega kooli komsomolikomitee ülesandel. Enne valimisi mõtle, millist valimise moodust oma malevale soovitada. Ja ära unusta — ka sina, vanempioneerijuht, oled malevanõukogu liige.

Millised on malevanõukogu ülesanded ja õigused?

Need on erinevate malevate puhul ka erinevad. Palju oleneb maleva näost, traditsioonidest, kooli direktsiooni ja parteiorganisatsiooni antud ülesannetest, aga ka sellest, milliste kogemuste ja oskustega on malevanõukogu liikmed. Kui sa soovid, et malevanõukogu oleks koolis kõige huvitava algatajaks ja eestvedajaks, tee nõukogu liikmetele ülesanded täpselt selgeks.

Kogu malevanõukogu tegevust on võimatu kirjeldada, see on seda laiem, mida aktiivsemad on nõukogu liikmed.

Räägime mõnest kõige tavalisemast ülesandest.

Õppeaasta algul ja hiljem veerandite algul koostab malevanõukogu maleva tööks plaani projekti, jaotab selles ülesanded rühmade, ringide ja huvialakoondiste vahel. Pärast seda, kui malevakoondus tööplaani kinnitab, kontrollib nõukogu selle täitmist. Ta viib läbi malevakoondusi, mitmesuguseid pidustusi, ülevaatusi, paraade, konkursse, kokkutulekuid, hoogtööpäevakuid, matku ning ekskursioone. Malevanõukogu juhtimisel töötavad pioneerirühmade juures oktoobrilaste tähed, tegutsevad huvialaklubid ja instruktoriringid nii koolis kui ka pioneeride elukohas. Malevanõukogu tegevus ei lakka ka suvel: tema valmistab ette malevalaagri, annab ülesandeid ning kontrollib suviste rühmade tööd. Komplekteerib maleva võistkonnad, organiseerib nende treeninguid. Üheks vastutusrikkamaks töölõiguks on erialase aktiivi õpetamine ning instruktorite töölerakendamine.

Malevanõukogu õigused on enamuses kirja pandud V. I. Lenini

nimelise Üleliidulise Pioneeriorganisatsiooni põhimääruses ja teistes pioneeriorganisatsiooni tegevust käsitlevates üleliidulistes ja vabariiklikes dokumentides. Tuletame meelde neist tähtsamaid.

Malevanõukogul on õigus:

anda soovitusi pioneeridele ÜLKNÜ liikmeks astumisel; anda rühmadele nimetusi; autasustada pioneere rinnamärkidega «Noor Tehnik», «Noor Matkaja», «Noor Naturalist». Malevanõukogu annab vilenõõrid noorema ja vanema astme aktiivikoolide ning oktoobrilaste juhtide kooli lõpetajatele. Ainult malevanõukogul on õigus anda pioneeridele instruktorinimetusi. Malevanõukogu otsusega avaldatakse pioneeridele kiitust maleva rivi ees, pildistatakse pioneere maleva lipu ees, kantakse parimate pioneeride nimed maleva auraamatusse. Malevanõukogu teeb linna või rajooni pioneeride staabile või pioneeriorganisatsiooni nõukogule ettepaneku autasustada tublimaid pioneere aukirjaga või kanda nende nimed rajooni (linna) pioneeriorganisatsiooni auraamatusse. Malevanõukogul on õigus määrata ka pioneeridele karistusi. Ta kuulab ära aruanded ja annab hinnangu rühmade, ringide, klubide ja üksikute pioneeride tööle.

Kui malevanõukogu on oma tubli tööga võitnud tunnustuse nii õpilaskollektiivis kui ka õpetajate hulgas, võib tema õigusi suurendada. Nii on paljudes malevates nõukogul õigus esitada oma ettepanekud kooli tööplaani koostamiseks, uute ringide avamiseks, malevanõukogu esitab pedagoogilisele kollektiivile oma ettepanekud käitumishinnete tõstmiseks või alandamiseks jne.

Kaks-kolm korda aastas annab nõukogu oma tööst aru malevakoondusel. Sellised aruanded esitatakse tavaliselt aasta algul (tööst suvisel koolivaheajal), õppeaasta keskel (esimese poolaasta tööst) ja õppeaasta lõpul (kogu aasta jooksul tehtud tööst).

Malevanõukogu viib regulaarselt läbi oma koondusi. On hea, kui sa aitad malevanõukogul leida igal nädalal kogunemiseks kindla aja ja ruumi. Malevanõukogu koondus alaku alati täpselt ja organiseeritult. Juhib malevanõukogu koondust esimees või mõni teine liige, sina aga jälgi — kui on vaja abi probleemi õigeks lahendamiseks, anna seda ettevaatlikult, veenvalt. Hoidu malevanõukogule oma tahet dikteerimast!

Et kõigi ülesannetega toime tulla, on vaja teha malevanõukogu liikmete vahel konkreetne tööjaotus.

Kõigepealt valib malevanõukogu esimehe, suurema maleva puhul ka tema asetäitja. Teiste liikmete kohustused sõltuvad täielikult maleva ees seisvatest ülesannetest. Üks nõukogu liige vastutab oktoobrilaste töö eest, teine pioneeriinstruktorite eest, kolmas aktiivikoolide eest jne. Suuremate töölõikude eest võib vastutada mitu pioneeri. Lisaks nimetatutele on tüüpilisemad malevanõukogu liikmete kohustused olla spordiorganisaator, päeviku- ja kroonikapidaja, kultuuritöö organisaator, pioneeripatrulli ülem,

õppetöö valvepost, Lenini muuseumi vanem, sõprusnurga vanem, maleva lippur, «Zarnitsa» staabiülem jne.

Suuremates malevates koondab iga malevanõukogu liige enda ümber aktiivi ehk nn. sektori. Nii moodustavad kõigi rühmade päevikupidajad päevikupidajate sektori, kõigi rühmade lippurid koos maleva omaga lippurite sektori, Lenini muuseumi vanem koondab enda ümber muuseumi aktiivi ehk nõukogu jne.

Kõiki ülesandeid ei pea tingimata jagama malevanõukogu liikmete vahel, osa neist võib anda vanematele pioneeridele. Mõnele VII ja VIII klassi pioneerile võib teha ülesandeks punaste jäljeküttide rühma juhtimise, teise määrata seinalehe peatoimetajaks.

Aktiivi töölerakendamisel on astutud esimene samm. Edasi on sinu ülesandeks õpetada nõukogu liikmeid iseseisvalt oma ülesandeid täitma.

Pea! Millised on siis iga malevanõukogu liikme ülesanded?

Ühel esimesel nõukogu koondusel töötage välja iga liikme jaoks ülesannete loetelu.

Paljud ülesanded on samad, mis eelmiselgi aastal ja vahel täidavad neid ka samad pioneerid. Ometi toob iga aasta juurde midagi uut ka nende töösse, nii et arutage läbi siiski iga nõukogu liikme ülesanded.

Ja nüüd siis mõned näited ülesannete loetelust.

Malevanõukogu esimees peab kursis olema kogu maleva tegevusega, kuid ka temal on omad konkreetsed tööd. Ta kutsub kokku malevanõukogu koondused, jaotab ülesanded nende ettevalmistamiseks ja tavaliselt juhib nende läbiviimise käiku. Malevanõukogu esimees vastutab ka malevakoonduste eduka läbiviimise eest. Selleks kontrollib ta, kuidas rühmad, ringid ja üksikud pioneerid antud ülesandeid täidavad, arutab malevanõukoguga läbi koonduse plaani. Esimehe eestvedamisel koostatakse maleva kalenderplaan, vaetakse seda nõukogus, kinnitatakse maleva poolt, jaotatakse selle täitmiseks ülesanded rühmadele. Ta kontrollib ka maleva kroonika täitmist.

Malevanõukogu esimehe asetäitja põhiliseks ülesandeks võiks olla töö rühmadega. Ta kontrollib rühmade tööplaane ja nende täitmist, organiseerib rühmadevahelist võistlust ja teeb sellest kokkuvõtteid. Tema ettepanekul kutsutakse rühmi aruannetega malevanõukogusse. Malevanõukogu esimehe asetäitja organiseerib ka rühmanõukogu esimeeste õppusi.

Maleva lippur korraldab õppusi rühmade lippuritele ja assistentidele.

Ta vastutab, et maleva lipp oleks alati malevakoondustel, organiseerib maleva lipu valvet, transporti, kontrollib rühmade lippe. Maleva lippurile annavad ülesandeid ainult vanempioneerijuht ja malevanõukogu esimees.

Spordiorganisaatori põhiliseks juhendajaks on kooli kehalise kasvatuse õpetaja. Temale aga alluvad rühmade spordiorganisaatorid, kellele ta organiseerib õppusi.

Spordiorganisaator viib malevas läbi rühmadevahelisi spordivõistlusi, teeb kokkuvõtteid rühmade sporditegevusest. Spordiorganisaatori eriline tähelepanu on pööratud pioneeride traditsioonilistele võistlustele — neljavõistlus, «Pionerskaja Pravda» suusavõistlused, «Kuldse litri» karikavõistlused jne. Ta teeb kokkuvõtteid ka rühmade matkaalasest tegevusest.

Instruktorite vanema aktiiv on kõige suurem. Temale alluvad kõik pioneeriinstruktorid. Ta peab arvestust klassi- ja koolivälistest ringidest osavõtu kohta, kontrollib erialatundjate õpetamist, annab instruktoritele ülesandeid, organiseerib erialatundjate ja instruktorite võistlusi. Tema ettepanekul annab malevanõukogu pioneeridele instruktorinimetuse, viib läbi kevadel erialakatsed jne.

Aktiivikooli direktor on aktiivi õpetamisel vanempioneerijuhi lähim abiline. Tema organiseerib noorema ja vanema aktiivikooli tööd, vastutab õppuste, aktiivipäeva ja teiste aktiivi ürituste läbiviimise eest, annab aktiivi õppusteks ülesandeid vanematele pioneeridele, instruktoritele. Aktiivikooli direktor peab kooli tegevuse kohta päevikut.

Salgajuhid juhivad kõige väiksemate pioneerikollektiivide — salkade tööd. Nende töö on võrdselt tähtis teiste aktivistide omaga.

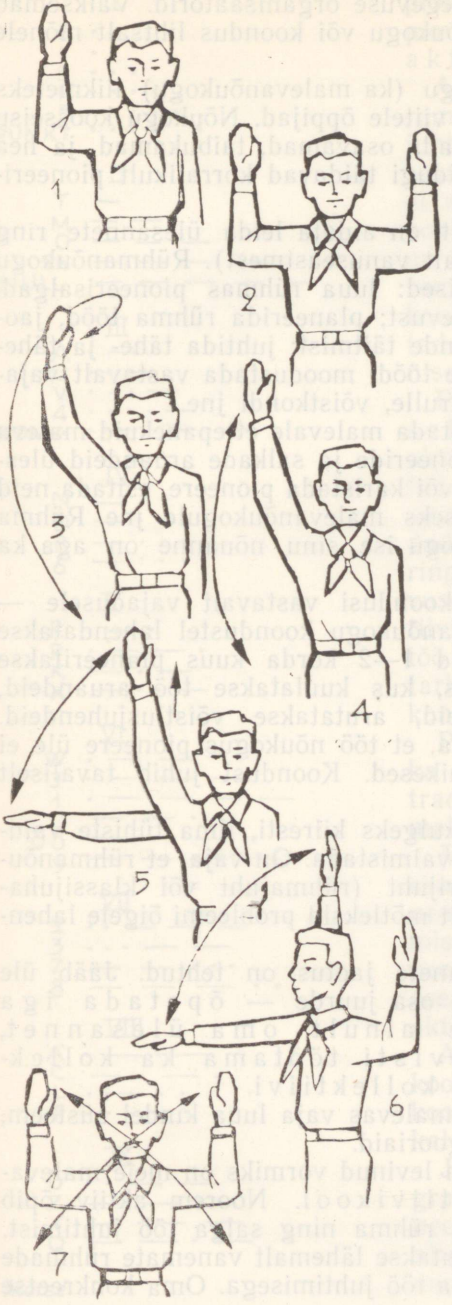
Salgajuht saab oma põhilised ülesanded rühmanõukogult, kellele ta ka nende täitmisest raporteerib. Ta jälgib oma salga liikmete tööd ja õppimist, juhendab vajaduse korral üksteise abistamist. Rühmanõukogult saadud ülesanded jaotab ta pioneeride vahel nii, et igaühel oleks ülesandeid võrdselt, et need vastaksid iga pioneeri huvile ja oskusele. Kui salga pioneeridel on ühised huvid ja nad elavad lähestikku, siis hoolitseb salgajuht ühise vaba aja veetmise eest.

Õppetöö valvepost oma aktiiviga on heaks abiliseks kooli õppealajuhatajale. Ta juhib pioneeripatrulli kontrollkäike, agiteerib pioneere osa võtma ainekonkurssidest, olümpiaadidest, õhtutest. Koos oma aktiiviga aitab ta välja anda välklehte, koostada raadiosaateid, organiseerida kohtumisi teadlastega. Temal on ülevaade, kuidas ühe või teise rühma pioneerid õpivad, kaaslasi aitavad, laiskade ja lohakatega võitlevad.

Need olid mõned näited aktivistide ülesannete loetelust. Iga malev peab selle oma aktiivi jaoks välja töötama ise.

Rühmanõukogu.

Rühmanõukogu on rühmajuhi ja klassijuhataja lähim abiline, moodustab tähtsa lüli maleva omavalitsuse süsteemis. Oleneb ju rühmanõukogust kõige aktiivsema pioneerikollektiivi — rühma

igapäevane praktiline tegevus, maleva plaanide elluviimine. Rühmanõukogu kaudu juhid sina, vanempioneerijuht, rühmade igapäevast tegevust.

Rühmanõukogu eesotsas esimehega valitakse rühmakoondusel lahtise hääletamisega. Nooremates rühmades võib nõukogu vahetada paar korda aastas, vanemates tavaliselt üks kord.

Mitu inimest rühmanõukogusse valida, selle otsustavad pioneerid ise. Tavaline suurus 3 — 7 pioneeri. Mõnedes rühmades moodustavad rühmanõukogu salgajuhid. Et kõigil rühmanõukogu liikmetel tuleb täita kindlat ülesannet, siis koormab see salgajuhid tööga liigselt üle. Rühmanõukogusse on parem valida teisi pioneere. Salgajuhid aga võivad ja tihti peavadki osa võtma kõigist neile vajalikest rühmanõukogu koondustest.

Nagu malevanõukogu, nii jaotab ka rühmanõukogu oma liikmete vahel ülesanded (esimees, esimehe asetäitja ja kroonikakirjutaja, lippur, seinalehe toimetaja, oktoobrilaste töö eest vastutaja, kultuuritöö organisaator jne.) vastavalt rühma töö sisule ja malevanõukogu soovitusele. Rühmanõukogu

Viipesignaalid.
1. «Tähelepanu». 2. «Näen» või «Kuulen». 3. «Koguneda». 4. «Seis» või «Pikali». 5. «Jätka edasiliikumist». 6. «Liigu vasakule», «Liigu paremale» või «Liigu selles suunas». 7. «Korda» või «Ei saa aru».

liikmed olgu kõige laiema tegevuse organisaatorid. Väiksemad ülesanded aga annab rühmanõukogu või koondus lihtsalt mõnele kõige enam sobivale pioneerile.

Ei ole vaja, et rühmanõukogu (ka malevanõukogu) liikmeteks oleksid tingimata neljadele ja viitele õppijad. Nõukogu koosseisu tuleb valida kõige energilisemad, osavamad, taibukamad ja hea fantaasiaga pioneerid, kes muidugi täidavad korralikult pioneeriseadusi ja on kohusetundlikud.

Sinu ülesandeks, pioneerijuht, on aidata leida ülesannete ring igale rühmanõukogule (olenevalt vanuseastmest). Rühmanõukogu ülesanded võivad olla järgmised: luua rühmas pioneerisalgad, suunata salkade huvialast tegevust; planeerida rühma tööd, jaotada ülesanded, kontrollida nende täitmist; juhtida tähe- ja tähekesejuhtide kaudu oktoobrilaste tööd; moodustada vastavalt vajadusele seinalehe toimetusi, patrulle, võistkondi jne.

Rühmanõukogul on õigus esitada malevale ettepanekuid maleva töö planeerimiseks, kuulata pioneeride ja salkade aruandeid ülesannete täitmisest, autasustada või karistada pioneere, esitada neid autasustamiseks või karistamiseks malevanõukogule jne. Rühma aktiivile leiab ülesanded nõukogu ise, sinu nõuanne on aga ka seal kasulik.

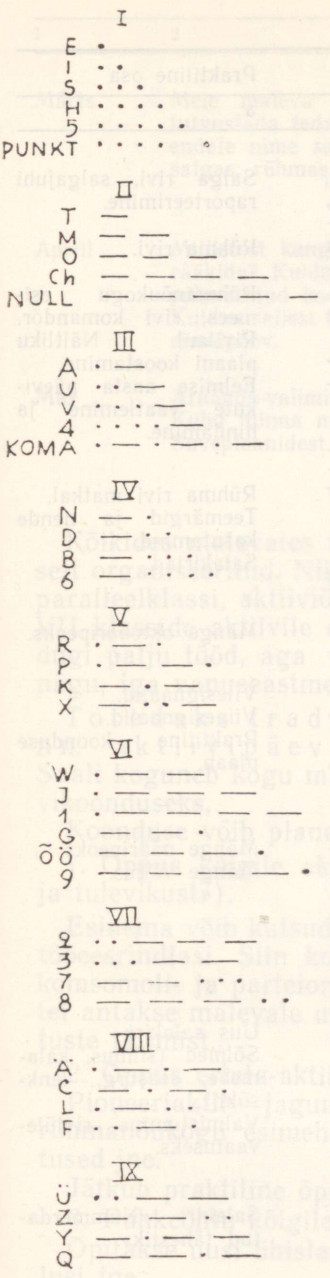
Rühmanõukogu peab oma koondusi vastavalt vajadusele — tavaliselt kord nädalas. Rühmanõukogu koondustel lahendatakse kõiki jooksvaid küsimusi, kuid 1—2 korda kuus planeeritakse kindla päevakorraga koondus, kus kuulatakse töö aruandeid, tehakse võistluste kokkuvõtteid, arutatakse võistlusjuhendeid. Kõige selle juures tuleb jälgida, et töö nõukogus pioneere üle ei koormaks. Koondused olgu lühikesed. Koondust juhib tavaliselt rühmanõukogu esimees.

Et rühmanõukogu koondus kulgeks kiiresti, ilma tühiste vaidlusteta, tuleb see varakult ette valmistada. On vaja, et rühmanõukogu esimees ja vanempioneerijuht (rühmajuht või klassijuhataja) varem kohtuksid ja ühiselt mõtleksid probleemi õigele lahendamisele.

Aktiivi valik ja täpne ülesannete jaotus on tehtud. Jääb üle asuda viimase, kõige tähtsama osa juurde — õpetada iga aktivisti täitma mitte ainult oma ülesannet, vaid õpetada iga aktivisti töötama ka kollektiivselt, juhtima oma kollektiivi.

Aktiivi õpetamiseks on igas malevas vaja luua kindel süsteem, mis haaraks kõiki aktiivi kategooriaid.

Aktiivi õpetamise kõige enam levinud vormiks on meie malevates kaheastmeline aktiivikool. Noorem aktiiv õpib pioneeriorganisatsiooni ABC-d, rühma ning salga töö juhtimist. Vanemas aktiivikoolis aga tutvutakse lähemalt vanemate rühmade töö organiseerimise ning maleva töö juhtimisega. Oma konkreetse

Morse

pioneeriülesande täitmiseks saab pioneer teadmisi e r i a l a - a k t i i v i õ p p u s t e l.

Aktiivikoolile sobiva programmi koostab vanempioneerijuht. Programm aktiivi õpetamiseks peaks valmima juba suvel, et alustada tööd kohe esimestest koolipäevadest peale. Kui aktiiv on valitud kevadel, siis saab programmi koostamisel lähtuda juba konkreetsetest pioneeridest, arvestada nende silmaringi, nende organiseerimiskogemusi ja kalduvusi.

P r o g r a m m i k o o s t a m i s e l t u l e b a r v e s t a d a, et aktiivikooli ülesandeks on kasvatada laste poliitilise organisatsiooni aktiviste (s. t. tuleb avardada pioneeride poliitilist silmaringi), maleva mitmekülgse tegevuse organisaatoreid (õpetada aktiivile üldise organisatsioonilise töö oskusi, vajalikke pioneeritarkusi), õpetada pioneere täitma konkreetseid pioneeriülesandeid.

Programmi koostamisel arvesta ka maleva töö perspektiive ja traditsioone, pioneeride huvisid, malevale antud ülesandeid.

Ära planeeri mitmeks aastaks samu teemasid, see muutub pioneeridele igavaks. Jäta programmist välja kõik see, millega pioneerid võivad tutvuda iseseisvalt (seda arvesta eriti vanema astme aktiivikooli töö planeerimisel).

Aktiivi õpetamise kalenderplaani koostamisel jälgi, et see oleks kooskõlas rühmade ja maleva töö kalenderplaanidega.

Järgnevalt mõned näitlikud programmid kuude kaupa. Täpselt nii need sinu malevale ei sobi, kuid aitavad sul kergemini leida küsimuste ringi, mida aktiivile õpetada.

Noorema aktiivikooli näitlik programm

Kuu	Teoreetiline osa	Praktiline osa
1	2	3
Sept.	Pioneerisümboolika ja atribuutika (lipp, märk, kaelarätt, rühmalipp, saluut, eraldusmärgid), nendega seotud traditsioonid malevas. Rühm ja salk (nende moodustamine, töö põhimõtted). Rühmanõukogu ja salgajuht. Nende ülesannete jaotus. Rühma tööplaani koostamine. Ülesannete jaotamine pioneeridele ja salkadele (rühma tööplaani ulatuses). Rühmapäevik. Rühma nurk klassis.	Salga rivi, salgajuhi raporteerimine. Rühma rivi. Rühmanõukogu esimees, rivi komandör. Rivilaul. Näitliku plaani koostamine. Eelmise aasta päevikute vaatlemine ja hindamine.
Okt.	Pioneeriseadus «Pioneer on ustav kodumaale...» (Kuidas tähistada Oktoobrirevolutsiooni ja ÜLKNÜ aastapäeva?). Rühmakoondus (ülesanded, õigused IV kl.). Koonduse läbiviimise kord.	Rühma rivi matkal. Teemärgid ja nende kasutamine. Salakirjad. Mänge oktoobripeoks.
Nov.	Kiituste ja karistuste kasutamine rühmas. Kuidas teha kokkuvõtteid I veerandi tööst. Rühmakoonduseks ettevalmistamine, ülesannete kontrollimine.	Vilesignaalid. Viipesignaalid. Praktiline koonduse plaan.
Dets.	Pioneeriseadus «Pioneer on visa õppimises, töös ja spordis». (Kuidas salgas üksteist aidata? Timurlastest. Hoolitsus oma klassi eest). Saabub talvevaheaeg. Spordiüritused salgas, rühmas talvel.	Mänge nääripeoks. Mänge väljas.
Jaan.	Rühmanõukogu IV kl. (Mida arutab, kuidas läbi viia koondust). Pioneeriseadus. «Pioneer austab langenud võitlejate mälestust...» (Kuidas tähistada 23. veebr., 9. maid?).	Uus salakiri. Sõlmed (silmus, kalamehe, seasõrg, lenksõlm). Valmistumine riviülevaatuseks.
Veebr.	Pioneeriseadus «Pioneer on oktoobrilaste seltsimees ja juht». (Kuidas valmistuda järgmise aasta tähtsaks ülesandeks — tööks oktoobrilastega?) Kuidas valmistuda naistepäevaks?	Salakiri «Nummerdatud tähestik».

1	2	3
Märts	Meie maleva nimikangelane. Kuidas tutvustada teda rühmas? Kuidas rühm endale nime saab? Kuidas valmistuda salgas, rühmas Lenini päevadeks?	Salakirjade koostamine. Kuidas teha maastikumängu kirjadega? «Pööratud tähestik».
Aprill	Millistest kangelaspioneeridest rühmas rääkida? Kuidas viia läbi kangelastele pühendatud koondus? Maleva ajalugu. Kuidas sellest rääkida rühmas? Rühma sünnipäev.	Matkavarustus. Seljakoti pakkimine. Mänge väljas.
Mai	Aruande-valimiskoondus rühmas. Kuhu minna matkale? Suveplaanidest.	Õpitud tarkuste kordamine. Lõkkepaiga korrastamine.

Kõikides malevates ei ole ja ei peagi olema aktiivikool sarnaselt organiseeritud. Nii viiakse paljudes keskkoolides, kus on mitu paralleelklassi, aktiiviõppused läbi klasside kaupa — IV, V, VI ja VII klasside aktiivile eraldi. See nõuab vanempioneerijuhilt muidugi palju tööd, aga võimaldab õppustel arvestada iga rühma nägu, iga vanuseastme erinevusi.

Toredaks traditsiooniks võib malevas muuta nn. aktiivipäevad. Kõige enam sobib selleks pühapäev. Saali koguneb kogu maleva ja kõigi rühmade aktiiv ühiseks aktiivikoonduseks.

Koonduse võib planeerida kolmeosalisena.

1. Õppus kõigile aktivistidele (näit. «Meie kodulinna ajaloost ja tulevikust»).

Esinema võib kutsuda kodukoha asutuste ja ettevõtete töötajaid, tööeesrindlasi. Siin kohtuvad pioneeriaktiiviga kooli direktsioon, komsomoli- ja parteiorganisatsiooni esindajad. Sellistel kohtumistel antakse malevale uued ülesanded, analüüsitakse võetud kohustuste täitmist.

2. Õppus eriala-aktiivile.

Pioneeriaktiiv jaguneb gruppidesse erialade järgi: salgajuhid, rühmanõukogu esimehed, spordiorganisaatorid, seinalehe toimetused jne.

Jätkub praktiline õppus.

3. Puhkeõhtu kõigile.

Õpitakse uusi ühislaule ja mänge-tantse, organiseeritakse võistlusi jne.

Sellise aktiivipäeva organiseerimiseks vajad sa palju abilisi.

Vanema aktiivikooli näitlik programm

Kuu	Teema	Praktiline osa	Erialane
1	2	3	4
Sept.	Maleva ja rühma töö planeerimine. Uue õppeaasta põhiülesanded. Pioneerierialad ja -instruktorid.	Uusi maastikumänge.	Rühmanõukogu esimehed: rühma töö planeerimine; ülesannete jaotamine rühmas. Päevikupidajad: ülesanded rühmas; nõuded rühmapäevikule. Salgajuhid: ülesanded. Seinalehe toimetus: ülesanded; üldised nõuded seinalehele. Spordiorganisaatorid: ülesanded; ettevalmistused neljavõistlusteks. Instruktorid: ülesanded ja õigused malevas; ülesannete jaotamine. Õppetöö sektori liikmed: ülesanded rühmas, abi mahajääjatele; välkleht. Lippurid: ülesanded; lipu hooldamine; punane pioneerilipp — osake meie riigilipust.
Okt.	Pioneeriseadus «Pioneer valmistub saama kommunistlikuks nooreks». Komsomoli aastapäeva tähistamine. Mida peab teadma ÜLKNÜ ajaloost? Kiitused ja karistused.	Maleva rivi.	Rühmanõukogu esimehed: nõuded rühmakoondusele, rühma rivi; rühma ülesanded töös oktoobrilastega. Päevikupidajad ja seinalehe toimetus: artikli kirjutamine; intervjuu. Lenini nurga (toa) vanem: ülesanded malevas; töö planeerimine.

1	2	3	4
			Kultuuritöö sektori liikmed: ülesanded rühmas; töö planeerimine. Lippurid: lipp rühma-, malevakoondusel.
Nov.	Malevanõukogu ülesanded. Kuidas malevanõukogu koondust ette valmistada ja läbi viia? Kuidas teha kokkuvõtteid rühmade tööst? Revolutsioonilised mälestusmärgid kodurajoonis.	Sõlmed. Kuidas õpetada, millal kasutada?	Rühmanõukogu esimehed: uue veerandi ülesanded; aruanne rühma-, malevanõukogus (kuidas teha); rühmanõukogu koonduse planeerimine ja läbiviimine. Päevikupidajad ja seinalehe toimetus: päevikute analüüs; illustratsioonide joonistamine ja kasutamine; naljanurk. Salgajuhid: salkadevaheline võistlus. Spordiorganisaatorid: ettevalmistus talispordihooajaks; rühmasisesed võistlused ja mängud. Õppetöö sektor: patrullkäigud ja nende kajastamine koolis.
Dets.	Pioneeriülesanded ja täitmise kontroll. Aruanne maleva ja rühma ees. Pioneeriseadus «Pioneer on visa õppimises...» Maleva ja rühma osa ainekonkursside läbiviimisel. Viktoriinid. Temaatilised koondused.	Mängud ja tantsud. Fanfaarisignaalid.	Rühmanõukogu esimehed: rühmanõukogu liikmete aruanne rühma ees. Kultuuritöö organisaator: isetegevusprogrammi valik temaatiliseks õhtuks; vaheajaplaanid. Spordiorganisaator: talvevaheajal võistluste organiseerimine. Instruktorid: kokkuvõte poole aasta tööst; uue poolaasta ülesanded. Õppetöö sektor: kooli raadiosõlme ja seinalehe kasutamine sektori töös; ettevalmistus ainekonkurssideks.

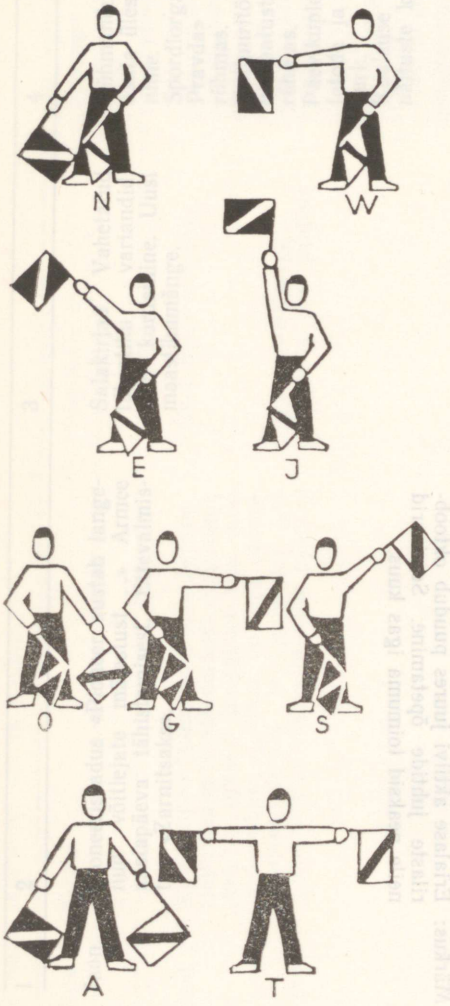
1	2	3	4
Jaan.	Pioneeriseadus «Pioneer austab langenud võitlejate mälestust...» Armee aastapäeva tähistamisest. Ettevalmistus «Zarnitsaks».	Salakirjad. Vahetatud tähestiku variandid. Rivi kordamine. Uusi maastikumänge.	Rühmanõukogu esimehed: uue poolaasta ülesanded rühmas. Rühm taotleb nime. Spordiorganisaator: «Pionerskaja Pravda» võistluste ettevalmistamine rühmas. Kultuuritöö organisaator: isetegevusülevaatuste korraldamine malevas, rühmas. Päevikupidajad ja seinalehe toimetus: fotode ja piltide kasutamine; satiirinurk. Kuulsuse ja teiste nurkade aktiiv: näituste korraldamisest; viktoriinid.
Veebr.	Mida peab teadma pioneeriorganisatsiooni ajaloost? Kuidas seda tutvustada rühmale? Naistepäevaks valmistumine.	Salakirjad. Koordinaatkirjad.	Rühmanõukogu esimehed: kohtumised rühmas. Salgajuhid: huvialase tegevuse organiseerimine salgas. Õppetöö sektor: ainealased üritused rühmas.
Märts	Lenini õpetused noortele (kõne III kongressil). Kuidas tähistada Lenini sünni-aastapäeva? Repertuaar Lenini päevadeks. Mida lugeda?	Matkavarustus. Tegevuslipud.	Rühmanõukogu esimehed: kodu-uurimistööst kokkuvõtete tegemine. Lenini nurga aktiiv: Lenini sünniaastapäeva tähistamine, ülesanded rühmadele. Spordiorganisaator: kevadhooaeg rühmas. Lippurid: lipp matkal, paraadil.

1	2	3	4
Aprill	Pioneeriseadus «Pioneer on kõigi maade pioneeride...» 1. ja 9. mai tähistamine. 19. mai tähistamine (rühmas, malevas). Malevalaager.	Orienteerumine.	Rühmanõukogu esimehed: kokkuvõtted rühma tööst; aruandekoondus. Päevikupidajad: laagri päevik. Seinalehe toimetused: välkleht laagris. Instruktorid: ülesanded suvel. Lippurid: lipp laagris.
Mai	Pioneeriseadus «Pioneer on visa õppimises, töös ja spordis.» Ettevalmistus suveks. Malevalaager ja aruandekoondus.	Orienteerumine.	Seminarid malevalaagri aktiivile.
Märkus:	Erialase aktiivi juures puudub oktoobrilaste juhtide õpetamine. Seminarid neile peaksid toimuma igas kuus.		

Leiad neid õpetajate, lastevanemate, kommunistlike noorte ja vanemate pioneeride hulgast.

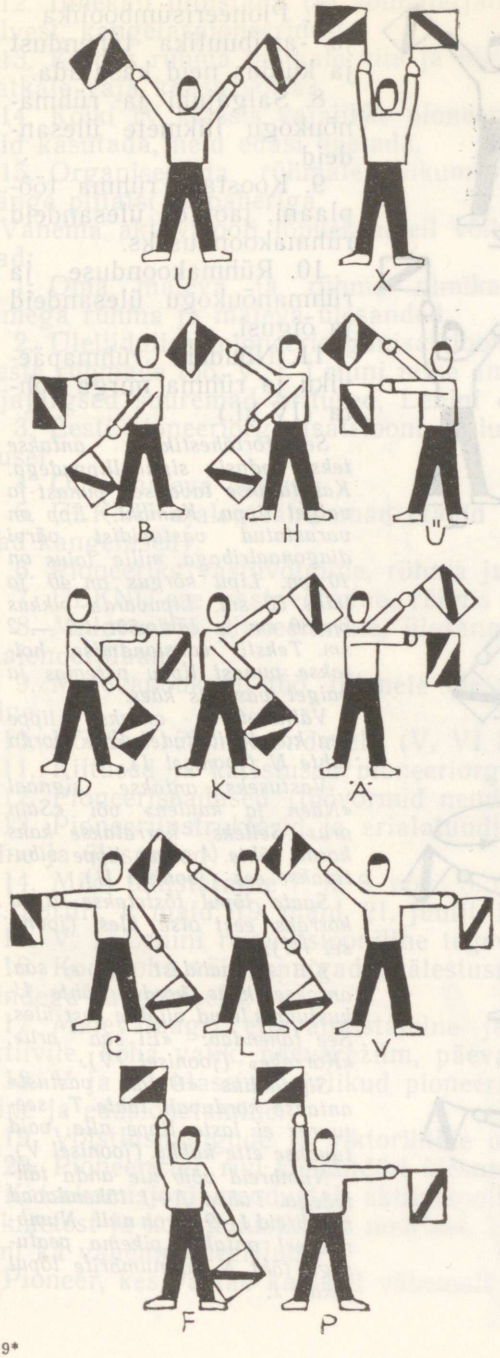
Aga kes peaksid üldse aktiivikoolis õpetama?

Suur osa sellest tööst langeb sinu õlgadele. Noorema astme koolis saavad õpetajatena hästi hakkama ka vanemad aktivistid. Eriti hästi sobib neile praktiliste pioneeritarkuste õpetamine. Vanema astme koolis kasuta abilistena kommunistlikke noori — endisi pioneeriaktiviste. Erialase aktiivi õpetamisel tuleb sul muidugi appi paluda aineõpetajaid. Kirjanduse õpetaja on kindlasti ise huvitatud seinalehe toimetuse väljaõpetamisest, nendega koos saab õppusi organiseerida ka päevikupidajatele. On selge, et spordiorganisaatoreid õpetab kooli kehalise kasvatuse õpetaja, Lenini muuseumi aktiivi ajaloo õpetaja jne. Muidugi ära unusta — õpetajad annavad aktiivile ainult erialaseid teadmisi, maleva nõuded teeb neile selgeks ikkagi malevanõukogu esindaja või sina, pioneerijuht.

Aktiivikooli õppuste organiseerimisel jälgi, et iga õppus ei annaks pioneeridele ainult faktilist materjali ja direktiive, vaid õpetaks pioneere mõtlema, analüüsima. Iga õppus teenigu eesmärki — kasvatada aktiivis oskust näha ja leida töös peamist, millele tuleb antud momendil tähelepanu pöörata. Õpeta pioneere leidma paljude suurte ja väikeste ülesannete hulgast peamist. Nad peavad õppima kaaluma, kuidas planeeritut kõige paremini ellu viia, kuidas õpitut rühmas, salgas edasi anda, kuidas tehtut hinnata jne.

Pioneere kasvatab ka aktiivikooli organisatsiooniline külg: määra iga grupi õppuseks kindel aeg ja nõua sellest kinnipidamist. Õppust

alusta organiseeritult — riviga, lauluga, raportiga. Kindlasti nõua, et igal aktivistil oleks oma töövihik, kuhu ta märgib saadud materjalid: soovitatava kirjanduse, aadressid jm.

Kuidas lõpetab aktiivikool oma töö?

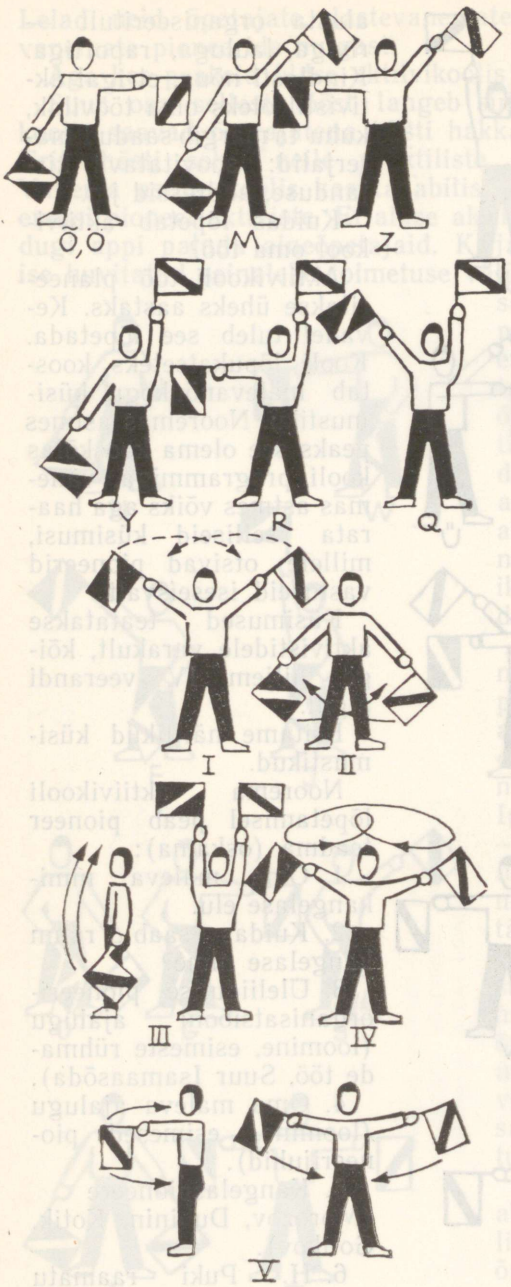
Aktiivikooli töö planeeritakse üheks aastaks. Kevadel tuleb see lõpetada. Kooli lõpukatseteks koostab malevanõukogu küsimustiku. Nooremas astmes peaks see olema kooskõlas kooli programmiga, vanemas astmes võiks aga haarata selliseid küsimusi, millele otsivad pioneerid vastuseid iseseisvalt.

Küsimused teatatakse aktivistidele varakult, kõige hiljem IV veerandi algul.

Esitame näitlikud küsimustikud.

Noorema aktiivikooli lõpetamisel peab pioneer teadma (oskama):

1. Oma maleva nimikangelase elu.
2. Kuidas saab rühm kangelase nime?
3. Üleliidulise pioneeriorganisatsiooni ajalugu (loomine, esimeste rühmade töö, Suur Isamaasõda).
4. Oma maleva ajalugu (loomine, esimesed pioneerijuhid).
5. Kangelaspioneere (Morozov, Dubinin, Kotik, Golikov).
6. H. Puki raamatu «Seitseteist vaprat» sisu.

7. Pioneerisümboolika ja -atribuutika tähendust ja kuidas neid kasutada.

8. Salgajuhi ja rühmanõukogu liikmete ülesandeid.

9. Koostada rühma tööplaani, jaotada ülesandeid rühmakoonduseks.

10. Rühmakoonduse ja rühmanõukogu ülesandeid ja õigusi.

11. Nõudeid rühmapäeviku ja rühma nurga kohta (IV kl.)

Semafortähestikus antakse tekst edasi signaallippudega. Kasutatakse tavaliselt punast ja valget lippu. Kumbki lipp on varustatud vastupidist värvi diagonaalribaga, mille laius on 10 sm. Lipu kõrgus on 40 ja laius 50 sm. Lipuvarda pikkus on 80 sm ja läbimõõt 1,5 — 2 sm. Teksti edasiandmisel hoitakse punast lippu paremas ja valget vasakus käes.

Väljakutseks antakse lippe pea kohal vibutades kaks korda tähte U (joonisel I).

Vastuseks antakse signaal «Näen ja kuulen» või «Sain aru». Selleks korratakse kaks korda tähte A ning lippe vibutatakse ees (joonisel II).

Saate lõpul tõstetakse lipud korraks eest otse üles (joonisel III).

Kui signaalidest aru ei saa, antakse kaks korda tähte U, kusjuures lipud viiakse eest üles. See tähendab: «Ei saa aru», «Korrake» (joonisel IV).

Signaaliks «Ootan vastust» antakse korduvalt tähte T, seejuures ei lasta lippe alla, vaid tuuakse ette kokku (joonisel V).

Numbreid võib üle anda tähtedega. Tähed A—I tähendavad numbreid 1—9, K on null. Numbrite eel antakse pikema peatusega täht N ja numbrite lõpul pikalt J.

12. Ilmekalt jutustada (ja abimaterjali kasutada) Lenini lapsepõlvest, kangelaspioneeridest.

13. Kuidas rühma matkale viia ja ülesandeid jaotada, mida on matkale vaja kaasa võtta?

14. Kõiki IV klassis vajalikke pioneeritarkusi, millal ja kuidas neid kasutada, neid edasi õpetada.

15. Organiseerida rühmale liikumismänge ruumis, väljas, mänge pliiatsi ja paberiga.

Vanema aktiivikooli lõpueksameil võiksid olla järgmised teemad:

1. Oma maleva ja rühma nimikangelase elu ja tegevus. Nimega rühma ja maleva ülesanded.

2. Üleliidulise pioneeriorganisatsiooni ajalugu (loomine, esimeste rühmade töö, V. I. Lenini nime andmine, Suur Isamaasõda, sõjajärgsed suuremad üritused, Lenini ordeniga autasustamine).

3. Eesti pioneeriorganisatsiooni ajalugu raamatu «Lõkkesõed» alusel.

4. Oma maleva ajalugu.

5. ÜLKNÜ ajaloo tähtsamad etapid (loomine, ordenid, tuntumad kangelased).

6. Pioneeriks vastuvõtmine, rühma ja maleva osa.

7. ÜLKNÜ-sse vastuvõtmine, rühma ja maleva osa.

8. Maleva töö planeerimine, ülesannete jaotamine rühmadele (kalenderplaan).

9. Malevanõukogu töö, liikmete ülesanded, koonduse läbiviimine.

10. Nõuded rühmakoondusele (V, VI klassis).

11. Kiitused ja karistused pioneeriorganisatsioonis.

12. Pioneeriseadused (töövormid nende täitmiseks).

13. Pioneeriinstruktorid ja erialatundjad (nende ettevalmistamine ja ülesanded).

14. Miks tähistatakse 7. ja 8. nov., 5. dets., 23. veebr., 8. märtsi, 22. aprilli, 1. maid, 19. maid, 21. juulit, kuidas neid tähistada?

15. V. I. Lenini revolutsiooniline tegevus, võitluskaaslased.

16. Kodukoha võitluspaigad, mälestusmärgid, matkamarsruudid nendega tutvumiseks.

17. Malevalaagri ettevalmistamine ja läbiviimine (ülesanded aktiivile, koha valik, päevarežiim, päevaplaan).

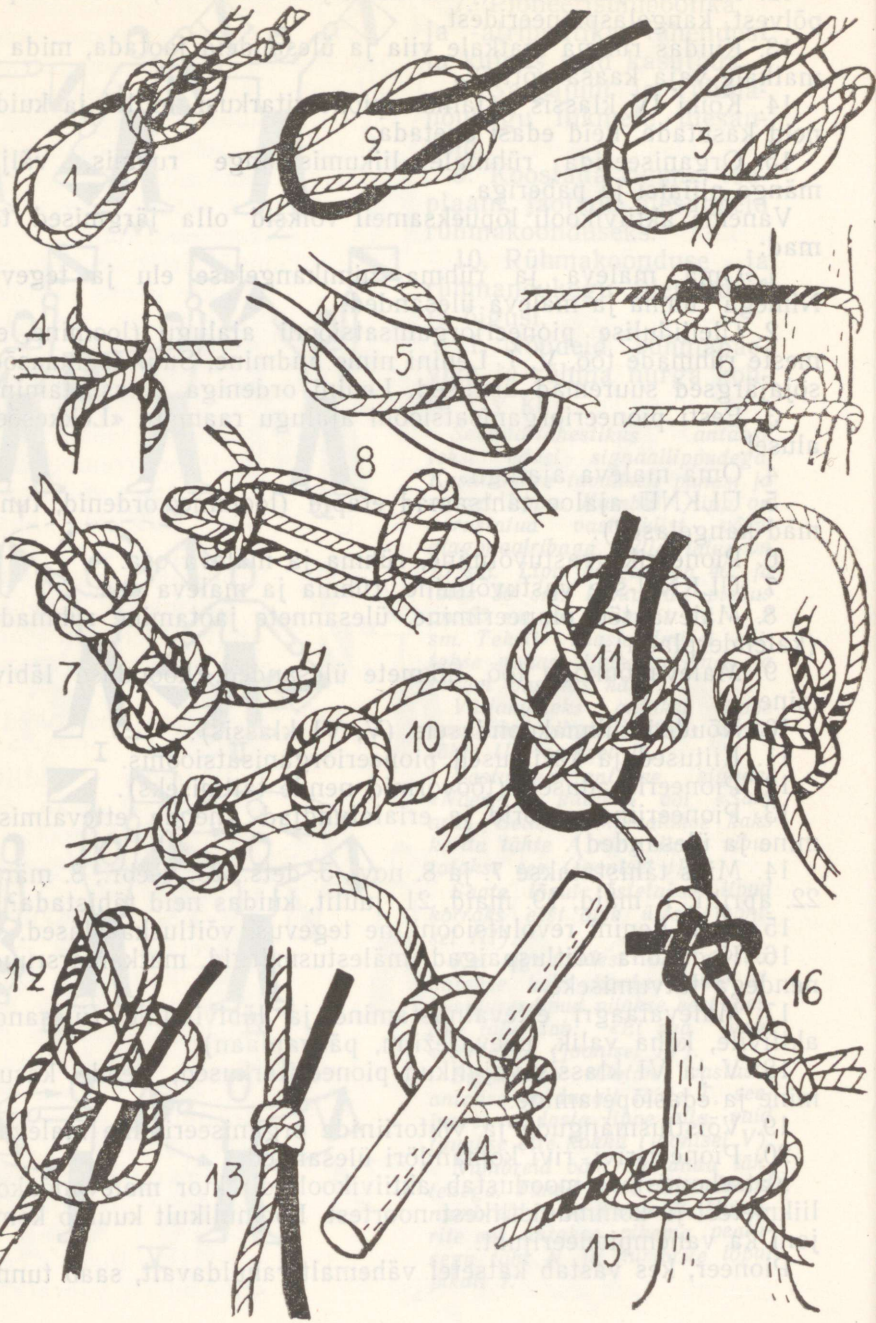
18. V ja VI klassis vajalikud pioneeritarkused, nende kasutamine ja edasiõpetamine.

19. Võistlusmängude ja viktoriinide organiseerimine malevas.

20. Pioneeririvi, rivi komandöri ülesanded.

Katsekomisjoni moodustab aktiivikooli direktor malevanõukogu liikmetest ja kommunistlikest noortest. Loomulikult kuulub komisjoni ka vanempioneerijuht.

Pioneer, kes vastab katsetel vähemalt rahuldavalt, saab tunnis-

1
2
3
4
5
6
8
7
10
11
9
12
13
14
16
15

tuse kooli lõpetamise kohta. Tunnistused valmistab iga malevanõukogu ise. Pärast katseid arutab malevanõukogu, kellele anda aktivisti vilenööri. Vilenööri — nooremas astmes helerohelise ja vanemas astmes helesinise — saab pioneer, kes sooritas katsed ja kelle tööga malevanõukogu rahule jääb.

Vahel siiski leidub pioneere, kes koolis katsed küll sooritab, kuid kes aasta jooksul täidab oma ülesandeid kohusetundetult. Sellisele pioneerile vilenööri enne ei anta, kui ta oma tööd on parandanud.

Kui malevas viiakse läbi maleva- või aktiivilaager, on aktiivikooli kõige parem lõpetada seal.

Aktivistid, kes on lõpetanud mõlema astme koolid, võtavad järgmisel aastal osa ainult üldaktiivi kogunemistest ja erialase aktiivi õppustest.

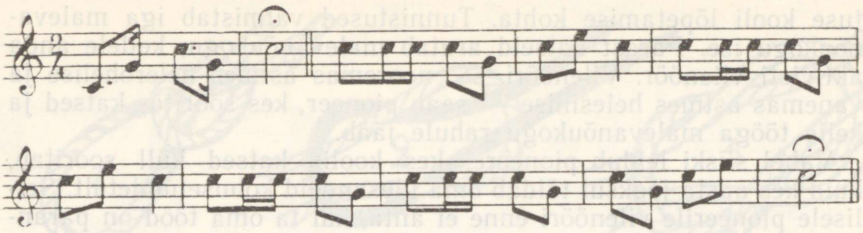
Tubliks täienduseks pioneeriaktiivile ja suurteks abilisteks sinule on p i o n e e r i i n s t r u k t o r i d. Vastavalt Eesti NSV Pioneeriorganisatsiooni Nõukogu 1967. a. septembris kinnitatud juhendile valmistatakse vabariigis ette 13 gruppi pioneeriinstruktoreid 31 erialal.

Pioneeriinstruktorite ettevalmistamine algab erialatundjate õpetamisest. Algust võib sellega teha juba IV klassis. Nii võib IV klassi pioneerirühm või üksikud salgad seada endale eesmärgiks omandada mõni lihtsam eriala — mängusõber, tantsusõber, esmaabiandja, lõkkemeister jne. Siiski õpivad kõige tõsisemalt erialasid V—VI klassi pioneerid. Erialade omandamist võib jätkata rühmas või huvialasalkades. Erialatundjaid aitavad ette valmistada kõik klassivälised ringid. Juba sügisel aruta koos malevanõukoguga, milline ring kedagi võiks õpetada. Võimalusi on siin palju: loodusesõprade ringis valmistatakse ette taimetarku, loodusekaitsjaid, loomade sõpru, kodunduse ringis kokki jne. Saada ringi esimesele koosolekule malevanõukogu liige, instruktorite vanem, kes ringi juhatusele malevanõukogu ülesande edasi annab. Enne seda peaks malevanõukogu raadio ja seinalehe kaudu ringe propageerima. Võib koostada spetsiaalse raadiosaate «Kus saab omandada pioneerierialasid?», anda välja bülletääni «Millises ringis sa hakkad õppima?», «Vali endale sobiv ring» jne.

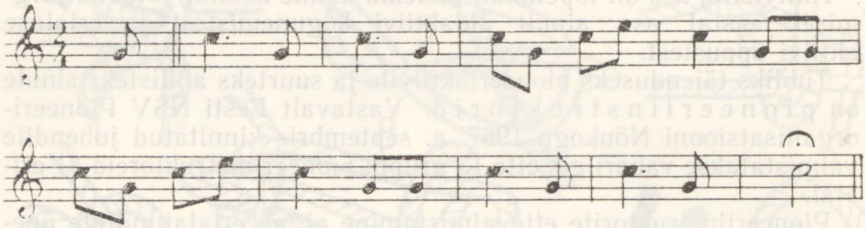
Ent terve rea erialatundjate (kirjatark, sapöör, mõõtja, luuraja jt.) õpetamiseks klassi- ega koolivälised ringe ei ole. Nende jaoks tuleb sul koos malevanõukoguga organiseerida ajutised malevasisesed ringid. Suur koormus nende ringide juhendamisel langeb sinu õlgadele. Edukalt tulevad selliste väikesearvuliste (4—5 lii-

---

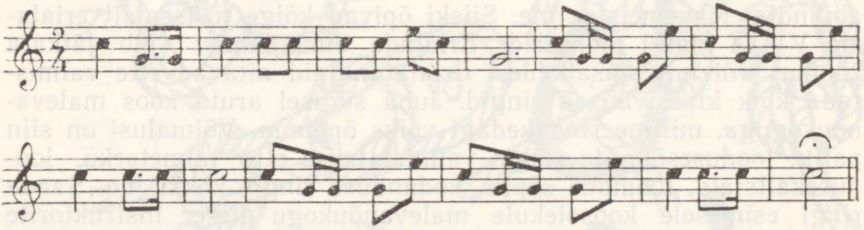
1. Silmus. 2. Kalamehesõlm. 3. Lenksõlm. 4. Seasõrg. 5. Jätkusõlm. 6. Liuglev aas. 7. Meremehesõlm. 8. Kärpimissilmus. 9. Surmasõlm. 10. Kahekordne silmus. 11. Kahekordne jätkusõlm. 12. ja 13. Vilenööri sõlm. 14. Vaia- ehk köisredelisõlm. 15. Jooksusõlm. 16. Vandisõlm.

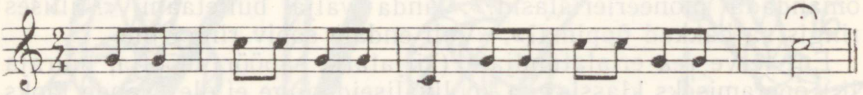
1. Äratus (esimest kuut takti korratakse)

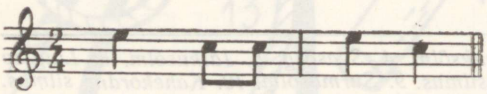
2. Kogunemine

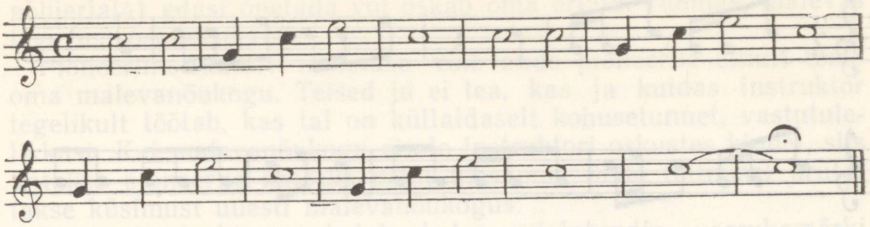
3. Lipu heiskamine

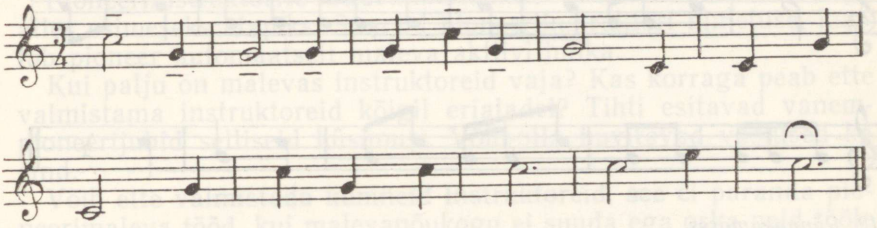
4. Söögisignaal

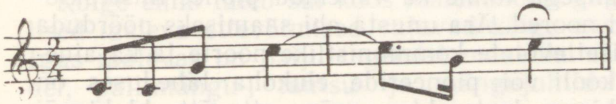
5. Täitmissignaal

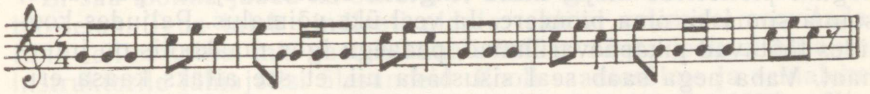
6. Lõpusignaal

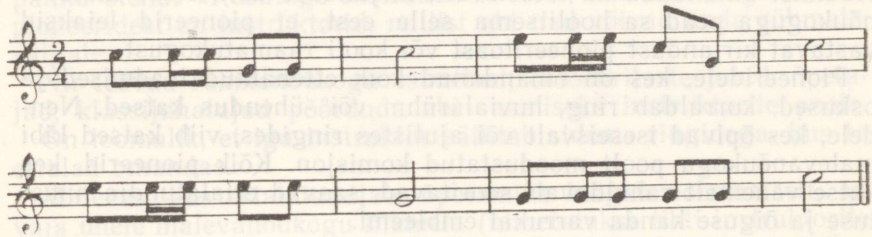
7. Magama

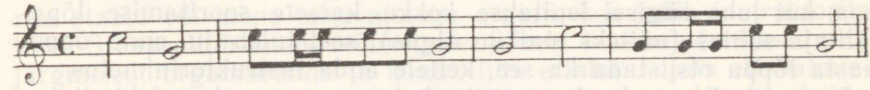
8. Tähelepanu

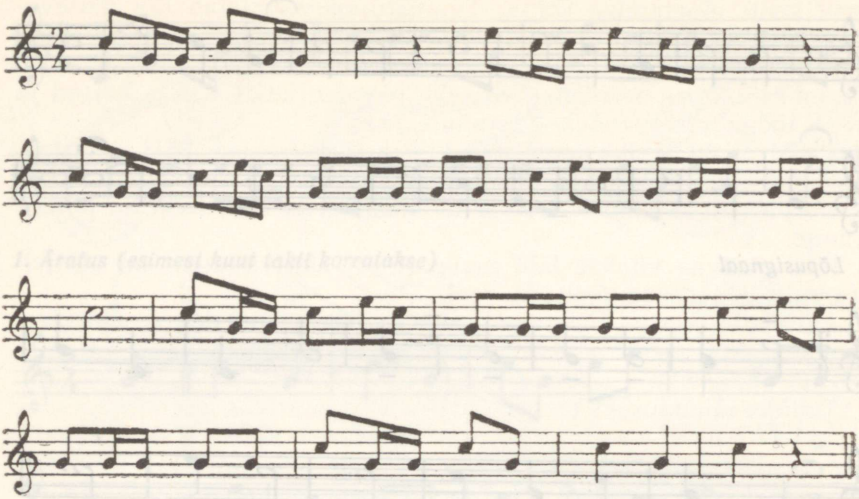
9. Häire

10. Lipu toomine

11. Pidulik kohtumine

12. Rännakumarss

get) ringide juhendamisega toime ka vanemad pioneeriinstruktorid ja kommunistlikud noored. Ära unusta abi saamiseks pöörduda lastevanemate, tootmisettevõtete kommunistlike noorte ja ka aineõpetajate poole. Kui kooli või pioneeride elukoha läheduses on majavalitsus, ametiühingu lastesektor, mõne ettevõtte klubi või koguni pioneeride maja, mille ringides erialatundjaid õpetatakse, suuna sinna ka oma pioneere. Ja veel üks võimalus. Paljudes koolides töötavad pikapäevarühmad, peaaegu igas maakoolis on internaat. Vaba aega saab seal sisustada nii, et see aitaks kaasa erialade ettevalmistamisele. Paljudel erialadel saab kõiki vajalikke teadmisi omandada ka iseseisvalt, kirjanduse abil. Koos malevanõukoguga pead sa hoolitsema selle eest, et pioneerid leiaksid vastavat kirjandust pioneeritoast või kooli raamatukogust.

Pioneeridele, kes on omandanud kõik ettenähtud teadmised ja oskused, korraldab ring, huvialarühm või -ühendus katsed. Nendele, kes õpivad iseseisvalt või ajutistes ringides, viib katsed läbi malevanõukogu poolt moodustatud komisjon. Kõik pioneerid, kes katse vähemalt rahuldavalt sooritavad, saavad erialatundja nimetuse ja õiguse kanda varrukal embleemi.

Kõik katsekomisjonid, ka koolivälistе lasteasutuste ja pioneerilaagrite omad, esitavad katsete tulemused malevanõukogule. On hea, kui juba sügisel lepitakse kokku katsete sooritamise lõpptähtaja suhtes (näiteks maikuu algus), sest tuleb ju enne õppeaasta lõppu otsustada ka see, kellele anda instruktorinimetus.

Instruktoriks saab pioneer siis, kui ta on omandanud kindlaksmääratud erialade grupi ning oskab neist vähemalt üht (soovitav

põhieriala) edasi õpetada või oskab oma erialal rühmas, malevas tegevust organiseerida.

Pioneeriinstruktori nimetuse võib anda pioneerile ainult tema oma malevanõukogu. Teised ju ei tea, kas ja kuidas instruktor tegelikult töötab, kas tal on küllaldaselt kohusetunnet, vastutulelikkust. Kui malevanõukogu ei ole instruktori oskustes kindel, siis antakse pioneerile katseks mõni ülesanne. Selle täitmisel arutatakse küsimust uuesti malevanõukogus.

Pioneeriinstruktor vahetab kolm erialatundja varrukamärki metalse rinnamärgi ja halli vilenööri vastu.

Pioneeriinstruktorite ettevalmistamine on töös instruktoritega alles esimeseks etapiks. Saanud pioneeriinstruktori nimetuse, kuulub pioneer automaatselt maleva aktiivi hulka.

Kui palju on malevas instruktoreid vaja? Kas korraga peab ette valmistama instruktoreid kõigil erialadel? Tihti esitavad vanempioneerijuhid selliseid küsimusi. Võib-olla huvitavad vastused ka sind.

Võib ette valmistada kümneid instruktoreid, see ei paranda pioneerimaleva tööd, kui malevanõukogu ei suuda ega oska neid tööle rakendada.

Kõige enne tuleb sul koos malevanõukoguga hästi mõelda, millised maleva ettevõtmised vajavad kõige enam instruktorite abi. Igas malevas on palju tegemist maastikumängujuhtidel, sapööridel, pallimängu-, tantsu- ja mängujuhtidel. Nende õpetamisest tulebki alustada.

Ei saa lootma jääda ka sellele, et küll õige instruktor endale ise töö leiab. Teda tuleb kindlasti aidata: aktiivi valimisel soovitada talle sellist kohta, mis vastab tema erialale. Aasta jooksul antakse instruktorile lühiajalisi ülesandeid. Kooli raadiosõlme ja seinalehe kaudu aga tuleks iga instruktorit kõigile tutvustada. Võib välja panna stendi «Kasutage instruktorite abi», kus on märgitud, kes pioneeridest on instruktorid, millist abi nad võivad anda rühmale, salgale.

Nii teavad rühmanõukogu esimehed, oktoobrilaste juhid, õpetajad, klassijuhatajad pöörduda abi saamiseks instruktorite poole.

On loomulik, et iga instruktor säilitab sideme ringidega, kus ta erialad omandas.

Malèvas, kus erialatundjate õpetamine kulgeb normaalselt, on vaja ühele malevanõukogu liikmele (nimetatakse tihti instruktorite vanemaks) anda ülesandeks instruktorite töö koordineerimine. Suuremates malevates aga võib luua instruktorite nõukogu, meistrite staabi või mõne teise nimega organi, kes juhib instruktorite tööd. Staap allub malevanõukogule. Staabi ülesanded võiksid olla järgmised: organiseerida ja kontrollida erialatundjate ettevalmistamist, pidada arvestust erialatundjate ja instruktorite kohta malevas, jaotada instruktoritele ülesandeid, pidada arvestust

nende töö kohta, selgitada välja maleva paremad instruktorid jne.

Et instruktorite tegevusest oleks pidevalt ülevaade, selleks võib koos instruktorinimetusega anda pioneerile ka arvestuskaardikese, kuhu on näiteks märgitud:

Pioneer: K a i e S e p p
klass: VI
instruktor — m ä n g u j u h t
nimetus anti 7. m a i l 1968. a.

Kuupäev	Pikaajalised ülesanded	Ühekordsed ülesanded	Hinnang	Märkused
10. sept. 1968. a.	Mängude õpetamine oktoobrilaste juhtide koolis (1 kord kuus).			
10. okt. 1968. a.		Oktoobripeol massiosa kava koostamine ja juhtimine.	Ülesanne täidetud hästi. M/n esimees.	

Kaardike on instruktori käes ja ta täidab seda ise. Hinnangu tööle kirjutab instruktorite vanem või ülesande andja. Aeg-ajalt kogub instruktorite vanem kaardikesed kokku, selgitab nende põhjal välja aktiivsemad instruktorid, näeb kohe, kui mõni instruktor ei tööta jne.

Kevadel võib malevanõukogu organiseerida instruktorite päeva. Selle päeva sisustavad muidugi instruktorid ise, viivad läbi võistlusi, korraldavad pioneeridele mänge, näitusi jne. Päeva lõpul autasustab malevanõukogu aktiivsemaid instruktoreid, ringe, kes paremini erialatundjaid ette valmistasid, pidulikult antakse kätte nimetused uutele instruktoritele.

PIONEERIINSTRUKTORID JA PIONEERIERIALAD

Meie vabariigis valmistatakse pioneere-instruktoreid ette juba 1956. aastast. Pioneeriinstruktorite erialade uued nõuded kinnitas Eesti NSV Pioneeriorganisatsiooni Nõukogu büroo 1967. a. septembrikuus.

Instruktorinõuete teadmiste ja oskuste osa on jagatud kolmeks erialaks. Erialade omandamine on küllaltki lihtne.

Instruktoriks saab pioneer, kui ta on omandanud kindlaksmääratud erialad ning edasi õpetanud nendest teistele vähemalt üht (soovitav põhieriala) või kui ta võtab aktiivselt osa maleva, rühma tegevusest, kasutades õpitud erialateadmisi.

Pioneeriinstruktoreid on 13, pioneerierialasid 31.

Jrk. nr.	Instruktori nimetus	Kindlaksmääratud erialade nimetused
1	2	3
1.	Kokk	kokk lõkkemeister taimetark
2.	Loodusesõber	loodusekaitsja loomade sõber taimetark
3.	Luuraja	teejuht topograaf vaatleja
4.	Maastikumängujuht	orienteeruja teejuht topograaf
5.	Matkaja	matkaja lõkkemeister topograaf
6.	Muusik	laulu- või pillimees fanfarist trummilööja

1	2	3
7.	Mängujuht	mängusõber mängumeister lõkkevana
8.	Pallimängujuht	osavkäsi pallimees mõõtja
9.	Reporter	jutupaunik kirjasaatja kroonik
10.	Sanitar	esmaabiandja sanitar taimetark
11.	Sapöör	sapöör puusepp mõõtja
12.	Signalist	signalist kirjatark teejuht
13.	Tantsujuht	tantsusõber tantsumeister lokkevana

MIDA PEAB TEADMA JA OSKAMA PIONEERIERIALA TUNDJA

Esmaabiandja

tunneb tervishoiureegleid matkal (riietus, söök, joogirežiim, päikese- ja õhuvannide režiim);

oskab koostada matkaapteeki ning kasutada selles olevaid ravimeid;

oskab teha mitmesuguseid sidemeid;

oskab anda esmaabi:

nihestuse, nikastuse, venituse ja põrutuse puhul,
põletuse, külmumise, päikesepiste, kuumarabanduse, minestuse ja elektritraumade puhul,
luumurru puhul,
uppumise puhul,
mürgiste putukate ja ussihammustuse puhul,
toidumürgituse puhul,
oskab sulgeda verejooksu;

tunneb haigete kandmise viise ja oskab valmistada kandevahendeid kohalikust materjalist.

Fanfarist

mängib fanfaaril signaale «Tähelepanu», «Täitmissignaal», «Äratus», «Kogunemine», «Rännakumarss», «Lipu heiskamine», «Söögisignaal», «Häire», «Magama», «Kohtumine», «Lõpusignaal» ja «Lipu toomine»;

tunneb nooti, taktimõõtu ja oskab mängida noodist mitmesuguseid fanfaarile määratud harjutusi;

teab, kuidas hoida fanfaari rivis, mängimise ajal ja rännakul; oskab fanfaari hooldada;

on olnud fanfaristiks vähemalt ühes maleva- või aktiivilaagris või pioneeriüritustel koolis.

Jutupaunik

teab riiklikke tähtpäevi ja oskab nendest lühidalt jutustada;

tunneb V. I. Lenini nim. Üleliidulise Pioneeriorganisatsiooni ajalugu (tähtsamaid sündmusi, kangelasi);

tunneb kangelaste elu ja võitlusteed, kelle nime kannab tema malev või rühm;

jälgib pidevalt ajalehti «Säde» ja «Pionerskaja Pravda», ajakirja «Täheke», «Pioneer» jt. ning tutvustab neid väljaandeid teistele;

võtab vastu tellimusi pioneeriajakirjandusele.

Kirjasaatja

teab, kuidas peab kirjutama kirja ning millised nõuded esitatakse postisaadetistele;

saadab lasteajalehtedele, -ajakirjadele, lasteraadiole või oma rajooni (linna) ajalehele pidevalt kaastööd, mida ka aeg-ajalt avaldatakse;

täidab toimetuse poolt antud ülesandeid, organiseerib kaastööd teistelt, vastukajasid ilmunud materjalile;

on kooli seinalehe aktiivseks kaastööliseks;

oskab välja anda välklehte;

tunneb kooli raadiosõlme tööd, on seal esinenud.

Kirjatark

tunneb morsetähestikku ja oskab seda kasutada kirjas;
tunneb pioneeritöös kasutatavate salakirjade põhivariante: tagurpidi tähestik, koordinaatkiri, asendussalakiri jne., ning oskab neid kasutada tekstide salastamiseks;
oskab määrata salakirja tüüpi selle iseloomulike tunnuste järgi ilma seda dešifreerimata;
teab, mida kujutavad endast kooditabelid ja oskab selgitada nende kasutamise põhimõtet;
tunneb pioneeritöös kasutatavaid teemärke.

Kokk

oskab valmistada lihtsamaid toite laagritingimustes:
keeta suppi, küpsetada ning praadida kartuleid ja liha, valmistada toite kalast ja seentest, valmistada salateid, keeta putru, kisselli, kompotti, teed, kohvi ja kakaod;
oskab koostada päevast menüüd;
teab, milliseid toiduaineid võtta kaasa laagrisse ja matkale ning kuidas toiduaineid välitingimustes hoida;
teab, mis on tarvis kaasa võtta toiduvalmistamiseks laagris ja matkal, oskab köögiinventari hooldada;
teab ja peab kinni sanitaarnõuetest toidu valmistamisel.

Kroonik

tunneb maleva- või rühmapäeviku täitmise üldisi nõudeid (kuidas paigutada materjali, kuidas seda illustreerida jne.);
oskab kirjutada sissekannet koonduse, ekskursiooni või muu ürituse kohta ning on seda teinud oma maleva- või rühmapäevikusse;
aitab koostada ja täiendada oma maleva või kodukoha kroonikat;
teab, kuidas paigutada materjale seinalehes;
oskab valmistada stende.

Laulumees

laulab kooli kooris;
oskab laulda järgmisi laule: «Internatsionaal», «Eesti NSV hümn», «Noorte pioneeride laul» (A. Lepin) ja vähemalt 15 pioneerilaulu ning teab nende laulude viisi ja sõnade autoreid;

suudab neid laule teiste ees laulda üksinda julgelt ja kindlalt, nii et teistele need viisid selgeks saaksid;

tunneb nooti ja on võimeline iseseisvalt või pillimehe abiga noodi järgi selgeks õppima uue laulu;

on esinenud lauludega mitmesugustel pioneeriüritustel koolis või laagris.

Loodusekaitsja

võtab aktiivselt osa «rohelise patrulli» tööst;

tunneb kodurajoonis paiknevaid looduskaitseobjekte ja kodulooliselt tähtsaid paiku ning teab põhjusi, miks neid kaitstakse;

võtab osa mõne kaitsealuse objekti hooldamisest ja tähistamisest;

tunneb tähtsamaid Eesti NSV riiklikke looduskaitsealasid;

tunneb jahi- ja kalakaitse eeskirju;

teab looduskaitse nõudeid matkal ja laagris.

Loomade sõber

tunneb väliskuju järgi vähemalt 10 kalaliiki, teab, millised tähtsamad kahepaiksed ja roomajad meil esinevad, tunneb vähemalt 15 linnuliiki ja 10 imetajat ning viimaste jalajälgi lumel;

teab, millised putukad on kasulikud (näit. jooksiklased, sipelgad, lepatriinud), oskab seletada nende kasulikkust;

teab, millised on meil ohtlikumad metsakahjurid (näit. maipõrnikas, kooreürask, puidusikk) ja kuidas nende vastu võidelda;

tunneb kasulike loomade hooldamist (pesakasti valmistamine, ulukite ja lindude lisasöötmine) ja võtab ise sellest osa;

tunneb meie veekogudes vähemalt 5 selgrootut looma (näit. jõevähk, vesijooksik, vesiämblik, selgsõudur, ujurmardikas, vesihark);

tunneb vähemalt 15 looduskaitsealust loomaliiki.

Lõkkemeister

oskab valida lõkkeks sobivat kohta ja seda ette valmistada;

tunneb vähemalt kuut lõkketüüpi ja oskab valida nendeks sobivat kütust;

oskab süüdata lõket mitte rohkem kui kahe tikuga igasugustes ilmastikutingimustes;

oskab valmistada lihtsamaid koldeid toidu valmistamiseks matkal;

teab tuleohutuse eeskirju metsas.

valitseb hästi oma häält, väljendub selgelt ja loogiliselt;

teab 3—4 lõkke süütamise tseremooniat (riimid, hüüded, susinad, plaksutamised jne.), oskab «lasta raketti»;

oskab koostada lõkkeõhtu (või muu ürituse) plaani, arvestades kavasolevate palade ja tegevuse iseloomu (liikuvus, massilisus, muusikaga ja ilma muusikalise saateta tegevus, ürituse läbiviimise koht, üritusest osavõtjate vanus jne.);

suudab olla teadustaja;

teab, kuidas kasutada lõkkeõhtul massitantse, -mänge ja ühislaule;

teab mitmesuguseid hüüdeid, mida kasutada lõkkeõhtul tuju tõstmiseks, heakskiidu väljendamiseks jne.

Matkaja

on matkanud jalgsi ja suuskadel kokku vähemalt 185 km;

oskab valida kohta puhkepeatuseks ja ööbimiseks ning teab, kuidas organiseerida ka valvet;

teab, kuidas koostada matkagruppi, kuidas jaotada ülesandeid grupi liikmete vahel, ning tunneb iga grupi liikme ülesandeid matkal ja puhkepeatuses;

oskab koostada matkamarsruuti ja teab matkal läbitavate kilomeetrite päevaseid normatiive erinevas vanuses õpilastele;

teab, mida tuleb kaasa võtta ühepäevasele ja ööbimisega matkale;

oskab õigesti pakkida seljakotti ja püstitada telki.

Mõõtja

teab veekogu laiuse, veevoolu kiiruse ja sügavuse ning eseme kõrguse määramise võtteid (viga ei tohi ületada seejuures 20%);

oskab kaugusi mõõta paarissammudega ja neid meetriteks ümber arvestada. Oskab kaugusi määrata hääle järgi;

oskab laagriehitusi plaanilt maastikule üle kanda, välja mõõta maastikul spordiväljakuid jne.;

on valmistanud mingi mõõtmisabinõu;

teab põhilisi looduskaitsealaseid nõudeid laagriehituste rajamisel.

Mängumeister

oskab 25 mängu, mis on sobivad mängimiseks pioneerirühmaga (osavõtjaid 15—40). Neist:
5 vaikset või vähese liikumisega mängu, mida on võimalik mängida ruumis,
5 liikumismängu, mida on võimalik mängida suures ruumis või õues,
5 kollektiivset võistlusmängu (mitte sportlikku); 5 osavusmängu (atraktsiooni),
5 rahvamängu;
oskab 10 mängu, mis on sobivad mängimiseks pioneerisalgaga (osavõtjaid 7—10),
omab endakoostatud «Meelespea», milles on kõigi temale teadaolevate mängude lühikesed iseloomustused;
20 vanasõna,
20 mõistatust,
15 huvitavat pantide lunastamise moodust;
valitseb hästi oma häält, räägib selgelt ja loogiliselt.

Mängusõber

oskab 25 mängu, mis on sobivad mängimiseks oktoobrilastega, neist:
10 mängu, mis sobivad mängimiseks oktoobrilaste tähekesega (osavõtjaid 5—6),
5 mängu, mis on sobivad mängimiseks oktoobrilaste peol (mitte ringmängu!). Osavõtjaid rohkem kui 40;
omab endakoostatud «Meelespea», milles on:
kõigi temale teadaolevate mängude lühikesed iseloomustused;
30 huvitavat mõistatust,
10 huvitavat pantide lunastamise moodust.

Orienteeruja

oskab kirjeldada vähemalt viit eritüübilist luuremängu;
tunneb orienteerumisvõistluste määrusi;
oskab koostada ülesandeid orienteerumisvõistluste ja maastikumängude kontrollpunktidesse, arvestades võistlejate vanust — vähemalt 15;
teab orienteerumisvõistluste erinevaid liike ja oskab selgitada nende erinevust;
teab, milliseid vahendeid on vaja luure- ja maastikumängude ning orienteerumisvõistluste läbiviimiseks.

Osavkäsi

tunneb laptuu (või kurnimängu) võistlusmäärusi ja mänguväljaku rajamist;
teab, millistest osadest koosneb võistlusjuhend ja oskab seda koostada;
tunneb lihtsamaid võistluste läbiviimise süsteeme;
tunneb spordivigastuste vältimise reegleid;
oskab valmistada löögikurikat (kurne ja löögikurikaid) ja väljakut seada võistluskorda;
mängib ise hästi laptuud (või kurni).

Pallimees

tunneb rahvastepalli võistlusmäärusi ja mänguväljaku rajamist;
teab, millistest osadest koosneb võistlusjuhend ja oskab seda koostada;
tunneb lihtsamaid võistluste läbiviimise süsteeme;
tunneb spordivigastuste vältimise reegleid;
oskab palli ja väljakut seada võistluskorda;
mängib ise hästi rahvastepalli.

Pillimees

mängib kooli orkestris või on esinenud kooli üritustel soolopalaga;
oskab mängida «Noorte pioneeride laulu» (A. Lepin) ning vähemalt 15 mitmesugust pioneerilaulu;
oskab saata vähemalt 10 pioneeride massitantsu või ringmängu;
tunneb nooti ja on võimeline noodi järgi välja mängima mingit tundmatut lauluviisi;
on mitmesugustel pioneeriüritustel saatnud lauljate või tantsijate esinemist või mänginud saatemuusikat massitantsude ja -mängude juurde.

Puusepp

tunneb puitmaterjalide omadusi;
oskab materjale märkida, saagida (põiki- ja pikipidi), hööveldada, raiuda ja puurida, tappida, kirvega tahuda ja vaia teritada;
tunneb puusepa tööriistu ja nende ehitust, oskab neid korrastada ja käsitseda;

tunneb puusepatööde ohutustehnikat;
tunneb laagris vajalikke tarbeesemeid ja oskab neid jooniste järgi valmistada;
oskab valmistada parve.

Sanitar

tunneb sanitaarnõudeid laagris;
oskab koostada laagri- ja matkaapteeki ning kasutada selles olevaid ravimeid;
teab, kuidas hoolitseda arsti saabumiseni:
palavikuga haige eest,
nakkusekahtlusega haige eest,
haavatu eest,
absoluutset rahu vajava haige eest;
teab lähema arsti, haigla, apteegi asukohta ja oskab arsti välja kutsuda;
oskab valida transporti haige haiglasse või arstipunkti toimetamiseks.

Sapöör

tunneb laagriehitusi, mõistab püstitada neid jooniste järgi;
oskab teha mitmesuguseid mullatöid;
oskab korrastada sapööri tööriistu: labidas, saag, kirves, nuga, kirka jm.;
oskab valmistada laagripliiti;
tunneb pioneeritöös kasutatavaid sõlmi, teab nende otstarvet ja mõistab neid sõlmida;
oskab käepärasest materjalist valmistada primitiivset purret üle oja või veekogu äärde sildumiseks, pesemiseks jne.

Signalist

suudab salakirjateksti semaforitähestiku abil edasi anda ja vastu võtta kiirusega vähemalt 30 tähte minutis;
suudab edasi anda ja vastu võtta morses kirjutatud teksti vilening valgussignaalidega vähemalt 15 tähte minutis;

VILE- JA VALGUSSIGNAALID

«Edasi» («Sammu marss», «Käies»)	. — .
«Joostes»	. —
«Seis» («Pikali»)	— .
«Pöördu paremale»	. .
«Pöördu vasakule»	. . .

on valmistanud komplekti nõuetekohaseid signaallippe ja tupe nende jaoks;

tunneb pioneeritöös kasutatavaid vile- ja viipesignaale ning pioneeride tegevuslippude tähendust;

teab mitmesuguste signaalide kuuldavuse ja nähtavuse piire.

Taimetark

tunneb ravimtaimi (nurmenukk, palderjan, kadakas, leesikas, suur teeleht, harilik pärn, harilik vaarikas, nõmmeliivatee) ning teab, kuidas ja millal neid koguda;

tunneb looduses kasvavaid söödavaid taimi (jänesekapsas, sarapuupähkel, hapuoblikas, põdrakanep, naat, seakapsas, vesihein, kõrvenõges, köömen) ja teab nende kogumisaega;

tunneb mürgiseid taimi (näsiniin, surmaputk, mürkputk, koerapöörirohi);

tunneb erinevaid söödavaid marju (harilik vaarikas, põldmurakas, lillakas, rabamurakas, metsmaasikas, muulukas, mustikas, pohl, sinikas, jõhvikas, pihlaka-, toominga-, kibuvitsa-, magesõstra- ja kukerpuumarjad) ja mürgiseid marju (näsiniin, ussilakk, siumari, leseleht, kuutõverohi, harilik ja must maavits, türnpuu, paakspuu, lodjapuu ja punase leedripuu marjad). Teab vabariigis kehtestatud marjakorjamise aegu (pohlad, jõhvikad, sarapuupähklid) ja lubatud korjamisviise;

tunneb tavalisemaid söögi- (riisikad, pilvikud, puravikud) ja mürkseeni (kärbseseened);

oskab määrata taimi taimemääraja abil;

tunneb vähemalt 10 looduskaitsealust taimeliiki.

Tantsumeister

oskab 5 ringmängu, mis on sobivad mängimiseks pioneeridega;

oskab 10 massitantsu, mis on sobivad tantsimiseks pioneeridega;

teab ringmängudes ja massitantsudes esinevaid liikumisviise (kõnnisamm, jooksusamm, galopisamm, polkasamm, valsisamm, rõhksamm), asendeid (kolonnis, viirus, sõõris, ringjoonel kõrvuti, ringjoonel rinnati, kodarjoonel kõrvuti, kodarjoonel rinnati), võtteid (sulgvõte-polkavõte, süldvõte-galopivõte, ristvõte), käte asendeid (käed ripuvad pihkseongus, käed puusal, õlgadel, rinnal), plakse (püsti plaks, käteplaks, vastamisi plaks);

oskab ringmänge ja massitantse üles märkida, kasutades punktis nr. 3 antud mõisteid;

omab endakoostatud «Meelespea», milles on kõigi temale teadaolevate tantsude ja ringmängude lühikesed kirjeldused ja võimaluse korral ka noodid;

teab, millises taktimõõdus on kirjutatud marss, polka, valss, galopp ja oskab takti kaasa lugeda;

on võimeline kõiki tema poolt nimetatud massitantse ja ringmängude tantsulisi elemente veatult ette tantsima.

Tantsusõber

oskab 5 ringmängu, mis on sobivad mängimiseks oktoobrilastega;

oskab 5 massitantsu, mis on sobivad tantsimiseks oktoobrilastega;

teab ringmängudes ja massitantsudes esinevaid liikumisviise (kõnnisamm, jooksusamm, galopisamm, hüpaksamm), asendeid (sõõris, kolonnis, ringjoonel rinnati, ringjoonel kõrvuti, kodarjoonel rinnati), võtteid (süldvõte-galopivõte, käed ühendatud pihkseongus, käevang);

oskab ringmängu ja massitantsu üles märkida, kasutades eelnevas punktis antud termineid;

omab endakoostatud «Meelespea», milles on kõigi temale teadaolevate ringmängude ja tantsude lühikesed kirjeldused ja võimaluse korral ka noodid;

on võimeline kõiki tema poolt nimetatud massitantse ja ringmängude tantsulisi elemente veatult ette tantsima.

Teejuht

oskab käratult ja varjatult liikuda erinevatel maastikkudel — mets, tihnik, soo, liivak, rohi — nii päeval kui öösel;

teab, kui kaugele võib luure eemalduda järeltulevast rühmast ja piilkonnad luuresüdamikust nii päeval kui öösel;

oskab jälgede järgi kirjeldada inimest, loomi ja linde ning nende tegevust;

oskab eraldada jälgi nende kuju ja muude iseärasuste järgi, määrata jälgede järgi liikumissuunda;

oskab signaliseerimiseks imiteerida loomade ja lindude hääli;

oskab kirjelduse järgi leida maastikul antud objekti või kohta.

Topograaf

tunneb kompassi ja selle ehitust ning kasutamist;

oskab määrata ilmakaari päikese, tähtede, kella ja looduslike esemete järgi;

mõistab määrata asimuuti maastikul ja kaardi järgi, oskab lii-

kuda asimuudi järgi päeval ja öösel, lahtisel ja kinnisel maastikul;

tunneb topograafilisi tingmärke, oskab lugeda kaarti, seda orienteerida ning sellel kohalike maastikuliste esemete järgi oma asukohta määrata ning kaardi abil eksimatult maastikul liikuda;

tunneb lihtsamaid plaanistamise (kaardistamise) võtteid, on plaanistanud iseseisvalt kodu- või kooliümbruse;

oskab valmistada maastiku skeemi ning paljundada orienteerumisvõistluste läbiviimiseks kaarte.

Trummilööja

mängib trummil signaale «Tähelepanu», «Täitmissignaal», «Äratus», «Kogunemine», «Rännakumarss», «Lipu heiskamine», «Söögisignaal», «Häire», «Magama», «Kohtumine», «Lõpusignaal» ja «Lipu toomine»;

tunneb nooti, taktimõõtu ja oskab mängida noodist mitmesuguseid trummile määratud harjutusi;

teab, kuidas hoida trummi rivis, mängimise ajal ja rännakul;

oskab trummi hooldada;

on täitnud trummilööja ülesandeid matkadel ja mitmesugustel pioneeriüritustel koolis.

Vaatleja

oskab maastikku kasutada enda varjamiseks nii liikumisel kui ka paigal viibimisel;

tunneb maskeerimisvõtteid ning oskab neid kasutada vastavalt maastikule;

oskab valida vaatluspunkti, mis kindlustab hea vaatevälja ja side, ning seda maskeerida;

teab, kuidas tuleb vaadelda maastikku ning suudab nähtut meeles pidada ja kirjeldada;

oskab silma järgi ja käepäraste vahenditega hinnata kaugusi veaga mitte üle 20% ja valida vaatlusorientiire;

oskab koostada silmamõõdulist ülesvõtet maastikust;

oskab käratult ronida puu otsa ning end seal varjata.

Oktoobrilaste juhte pead sa abistama pidevalt. Nendele pioneeridele on ju antud väga suur ülesanne, osutatud suurt usaldust.

Eelkõige jutusta oktoobrilaste juhtidele, et mitte üksnes nemad, vaid kogu rühm peab oma väikeste sõpradega töötama. Rühmale on auasjaks valmistada oktoobrilapsi ette pioneeriks astumiseks ja võtta neid vastu organisatsiooni ridadesse. Aita oktoobrilaste juhtidel võita esialgu mudilaste usaldus. Õpeta neile selliseid mänge, mis oktoobrilapsi kohe huvitaksid. Palu kehalise kasvatuse, laulmise ja joonistamise õpetajaid, et nad korraldaksid oktoobrilaste juhtidele väikesi seminare, mis annaksid neile vajalikke teadmisi ja oskusi.

Töö oktoobrilastega korraldatakse nii, et igaüks neist püüaks elada ja õppida oktoobrilaste reeglite järgi.

Sageli juhtub, et oktoobrilaste juhtide puuduliku ettevalmistuse tõttu asendatakse kasvatustöö tähes ja tähekestes meelelahutusega — lapsed elavad ühest peost teiseni. Montaažid, deklamatsioonid, instseneeringud varjutavad ära elava tegevuse, mida nõuab elu ja kasvatuse eesmärgid.

Selle vältimiseks tuleb tähtede ja tähekeste juhtidega hoolikalt töötada, koostada tööplaan üheks-kaheks kuuks, et oktoobrilaste pidustused oleksid nagu igapäevase tegevuse teatud etapi kokkuvõtteks.

Tööl esimese klassi oktoobrilastega on kaks põhilist erinevust: alles lapsed tulid kooli, esmakordselt lülituvad nad uudsesse tegevusse, õppimisse.

Samas klassis moodustatakse ka oktoobrilaste täht. Esimese klassi õpilased saavad teada, kes on oktoobrilapsed, tutvuvad oktoobrilaste reeglitega, hakkavad neid täitma, harjuvad kollektiivse tegevusega.

Sinu ülesandeks on organiseerida tööd oktoobrilaste tähes niiviisi, et nad hakkaksid kooli armastama. Sellepärast on hea, kui pioneerid kohtuvad tulevaste oktoobrilastega juba esimesel koolipäeval.

Esimese klassi õpilastele meeldib väga, kui õppeaasta algusele pühendatud ülekoolilisel aktusel tervitab neid pioneerirühm lipu-

kese ja trummiga! Iga pioneer võtab ühe esimese klassi õpilase käekõrvale, juhib ta klassi, paneb koolipinki istuma, annab üle õnnitluskaardi ja kingituse.

Esimestel koolipäevadel tutvustavad pioneerid esimese klassi õpilastele kooli, näitavad mudilastele, kuidas kõik pioneerid ja õpilased hoolitsevad kooli eest. Nad viivad väikesi töökodadesse, kooliaeda, oma klassi, näitavad õppevahendeid ja katseriistu, mida nad ise on koolile teinud, pioneeride rajatud lille- ja juurviljapeenraid, nende istutatud viljapuid ja -põõsaid.

Oktoobrilaste juhtide esimesel seminaril leppige kokku, et 10—12 päeva pärast koolitöö algust, kui lapsed on kooliga ja selle korraga natuke kohanenud, korraldab iga oktoobrilaste tähejuht rühma pioneeridega mudilastele esimese koonduse «Nimeks meil oktoobrilapsed». Nad jutustavad mudilastele, kes on oktoobrilapsed, miks neid nii nimetatakse, millised on oktoobrilaste reeglid, näitavad punast tähekest, õpetavad laulu «Oktoobrilapsed» esimesi salme. Vestluse lõpul soovitab tähejuht neil valmistuda «Punase tähekese päevaks». Sel päeval kinnitavad pioneerid igale oktoobrilapsele rinda punase tähekese ja annavad tähele üle punase lipukese.

Et oktoobrilastele paremini kooli korda tutvustada, mängivad juhid nendega kooli, vestlevad nende õpetajast, korraldavad võistluse «Kellel on parim kodune õppimisnurk». Tähekestejuhid õpetagu oktoobrilastele luuletusi koolist, väikesi instseneeringuid koolikorra täitmisest, aidaku neil teha järjehoidjaid, sulepuhastajaid, õppevahendeid arvutamise õppimiseks.

Möödub mõni aeg ja selle töö võib lõpetada esimese klassi õpilaste peoga «Me ei ole enam lihtsalt lapsed, oleme õpilased». Seejärel vestlevad tähejuhid mudilastega sellest, kuidas õppida koolis ja kodus. Kõik see aitab oktoobrilastel paremini õppida ja täita reeglit: «Oktoobrilapsed on hoolsad lapsed, armastavad kooli, austavad vanemaid inimesi.» Mõne aja pärast saadavad oktoobrilapsed pidulikult ära aabitsa ja kohtuvad lugemikuga.

Väga tähtis on selgitada esimese klassi õpilastele oktoobrilaste reegleid.

Iga reegli kohta võiks läbi viia vestluse, lugeda lastele jutukesi L. Voronkova raamatust «Tähekese komandör», luuletusi oktoobrilastest. Seejärel organiseerida mudilaste tegevust nii, et nad saaksid praktikas rakendada kõike seda, mida neile räägiti.

Oktoobripühi tähistatakse tavaliselt peoga või «Punase tähekese päevaga», millest me juba rääkisime.

Sel päeval pioneerid mitte üksnes ei vestle oktoobrilastega punasest tähekesest, vaid kutsuvad koondusele ka inimesi, kes on autasustatud Punatähe ordeniga, Nõukogude Liidu kangelase või sotsialistliku töö kangelase kuldtähega, et nad jutustaksid, milliste tööde ja kangelastegude eest neid autasustati.

See pidu langeb kokku Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni aastapäeva tähistamisega. Soovita oktoobrilaste juhtidel korraldada lastega jalutuskäike oma kodulinnas või -asulas, et nad näeksid, kuidas rahvas pidupäevaks valmistub. 7. novembril vaatavad oktoobrilapsed pidulikult kaunistatud tänavaid ja kooli, võib-olla lähevad koos pioneeridega vaatama demonstrantide kolonne, aga hiljem mängivad demonstratsiooni oma tähes.

Jalutuskäike oktoobrilastega võib korraldada ka muul ajal. Lastega jalutades tutvustavad oktoobrilaste juhid neid ümbritseva eluga, jutustavad ettevõtetest, mis tee ääres asuvad, näitavad ehitusi, räägivad, kuidas töötab transport, aitavad tundma õppida tänavaliikluse eeskirju.

Et oktoobrilapsed tutvuksid paremini rühmaga, kelle juurde nende täht kuulub, kutsuvad pioneerid oktoobrilapsi mõningatele oma koondustele, ehk, mis veel parem, korraldavad spetsiaalse koonduse, kus tutvustavad oktoobrilapsi rühma tööga.

Seejärel õpetavad oktoobrilaste juhid mudilasi oma klassi koristama, vanemaid kodustes töödes abistama, harjutavad neid iseteenindamisega. Aga pioneerid-meistrimehed aitavad oktoobrilastel lindudele vineerist söögimaju valmistada, jälgivad, et sinna talvituvaile lindudele iga päev toitu pandaks, õpetavad oktoobrilapsi hoolitsema toataimede eest.

Nii võib esimese klassi oktoobrilastega korraldada palju huvitavaid töid ja üritusi.

Teise klassi õpilased teavad juba hästi, kes on oktoobrilapsed, nad oskavad täita oktoobrilaste reegleid, neil on mõningaid organisatsioonilise töö kogemusi. Nad loevad iseseisvalt oma lehekülgi «Tähelapsed» ajalehest «Säde», samuti ajakirja «Täheke».

Palju uut saavad teise klassi oktoobrilapsed teada V. I. Lenini kohta, eriti siis, kui nad valmistuvad V. I. Lenini sünni-aastapäeva tähistamiseks. Soovita oktoobrilaste juhtidel lugeda oma tähekestes A. Kononovi jutustust «Nääripidu Sokolnikis», A. Bontš-Brujevitši «Lenin ja lapsed», A. Mihhalkovi «Lenini muuseumis» ja teisi raamatuid, samuti «Sädemes» ja «Tähekeses» ilmunud jutustusi. Vanemad seltsimehed võivad oktoobrilastele jutustada paikadest, mis on seotud V. I. Lenini nimega, lähevad koos nendega V. I. Lenini mälestussamba juurde, kuhu oktoobrilapsed viivad lilli, mida nad ise selleks päevaks kasvatasid.

Paljudes oktoobrilaste tähtedes toimuvad 1. mai eel koondused «Kõigi liiduvabariikide oktoobrilapsed on sõbrad». Tähejuhid loevad ja jutustavad sellest, kuidas elavad ja töötavad oktoobrilapsed teistes liiduvabariikides. Lapsed õpivad pidulikuks koonduseks luuletusi, laule ja tantse.

Seminarii soovita tähe- ja tähekesejuhtidel lugeda oma oktoobrilastele olukirjeldusi ning jutustusi ajalehest «Säde», eriti neid, kus on juttu pioneeride toredaist tegudest ja meie aja tublidest

inimestest, samuti jutukesi ja luuletusi ajakirjast «Täheke» ning nooremale koolieale määratud raamatuid.

Oktoobrilaste juhid jutustavad noorematele sõpradele ka V. I. Lenini nimelise Üleliidulise Pioneeriorganisatsiooni auraamatust, tutvustavad neid pioneeride elu ja tegevusega, kelle nimed on kantud sellesse raamatusse.

Teise klassi oktoobrilaste tähekestes õpitakse veelgi rohkem tundma ümbritsevat elu. Õpetaja juhendamisel näitavad tähejuhid oktoobrilastele, kuidas töötatakse sidekontoris, jutustavad kirja teekonnast. Seejärel võib oktoobrilaste tähes organiseerida ka oma «posti», saata sellega vanematele õnnesoove pidupäevadeks. Samuti võivad oktoobrilapsed pidada kirjavahetust oma eakaaslastega teistes linnades ja külades.

Koos õpetaja ja oma juhtidega külastavad oktoobrilapsed farme, näevad, kuidas hoolitsetakse loomade eest, kutsuvad endale külla loomakasvatajaid.

Ekskursioonidel ehitustele näevad oktoobrilapsed, kuidas töötavad mehhanismid, mis kergendavad inimeste tööd. Võib paluda töölisi, kes neid tarku masinaid juhivad, et nad tuleksid kooli ja jutustaksid oktoobrilaste koondusel oma tööst. Pärast meisterdavad lapsed tähekestes konstruktoridetailidest kraanasid ja ekskavaatoreid ning mängivad ehitajaid.

Oktoobrilastega võib minna ka trükikotta, näidata neile, kuidas valmib raamat, aga hiljem teha tähekestes ise «raamatuid». Õpetajate juhtimisel võivad tähe- ja tähekesejuhid tutvustada oktoobrilapsi õmblus- ja mänguasjade vabrikutega.

Teise klassi oktoobrilaste töögi muutub mitmekesisemaks ja hakkab omandama enam ühiskondlikku kaalu. Suvel valmistavad oktoobrilapsed pioneeride juhtimisel koolile kingituseks herbaariume, kollektsioone, koguvad mitmesuguseid looduslikke materjale: käbisid, tammetõrusid, sammalt, õlgi, mida saab hiljem kasutada nääriehete ja mänguasjade valmistamiseks.

Oskused, mida oktoobrilapsed omandasid juba esimeses klassis, osutuvad nüüd eriti vajalikuks. Oktoobrilaste juhtide abiga võivad lapsed meisterdada järjehoidjaid kooli raamatukogule, sulepuhastajaid, jalanõudekotte, seemnetekarbikesi, mänguasju lasteaiale jms. Näitlikud õppevahendid, mida lapsed oma tähekestes valmistavad ja koolile kingivad, on juba tüki keerulisemad. Oma koduse õppimisnurga jaoks teevad oktoobrilapsed raamid päevarežiimi ja tunniplaani jaoks, papist pliiatsi- ja sulehoidjaid jne.

Maakoolides aitavad nad pioneeridel kolhoosi linde toita, küülikute eest hoolitseda, kasulikke linde ja rohelust kaitsta.

Ühes Gorki oblasti maakoolis tegid oktoobrilapsed oma kelgurongi. Igal kelgul olid tühjad ämbrid. Laupäeviti sõideti rongiga kolhoosnike kodudesse ja koguti ämbritesse tuhka, mille oktoobrilaste rong hiljem kolhoosipõldudele väetiseks viis.

Nagu näha, võivad teise klassi oktoobrilapsed isegi oma väikeste jõududega teha palju kasulikku. Neid on vaja õigel ajal jõukohaste töödega kokku juhtida ja töö käigus aidata, tunda huvi tagajärgede vastu.

Teise klassi oktoobrilastel on suuremad võimalused ka sportlikuks tegevuseks. Neid tuleb õpetada suusatama, uisutama, hommikuvõimlemist tegema. Hea meelega mängivad nad liikumismänge vabas õhus või ruumis.

Kolmandate klasside oktoobrilaste lähimaks perspektiiviks on saada pioneeriks. Sellele eesmärgile on allutatud kogu kolmandate klasside oktoobrilaste tegevus.

Selleks ajaks on oktoobrilapsed oma rühma pioneeride kaudu saanud juba mõningase ettekujutuse sellest, mis on pioneeriorganisatsioon. Neis kasvab huvi pioneeriorganisatsiooni vastu, soov kiiremini astuda tema ridadesse ja seal aktiivselt töötada.

Tavaliselt algab kolmanda klassi oktoobrilaste tähe ja tähekeste töö omamoodi kokkuvõtete tegemisega. «Reegleid kokku viis on meil, täita oskame me neid» — sageli nimetatakse nii koondusi, mis on pühendatud kõigele sellele, mida oktoobrilapsed on kahe tegevusaasta jooksul oma tähes õppinud. See koondus tehakse koos pioneerirühmaga. Oktoobrilapsed valmistavad selleks puhuks suure näituse «Oktoobrilapsed on tulevased pioneerid». Näitusele pannakse välja oktoobrilaste joonistusi ja jutukesi sellest, kuidas nad valmistuvad saama pioneerideks, milliseid pioneeridest jutustavaid raamatuid nad lugesid, millistel koondustel viibisid, kuidas aitasid pioneere nende töödes. Eraldi on välja pandud omavalmistatud esemed, kingitused lasteaia mudilastele, koolile, emadele, kirjad teiste liiduvabariikide oktoobrilastelt, aga samuti parimad vihikud, õppevahendid, joonistused, voolimistööd, aplikatsioonid.

Koonduseks ilmub ka seinaleht, milles on peale oktoobrilaste kirjutiste ka lood nende juhtidelt, pioneeridelt, õpetajalt, vanematelt, aga neiltki, kellele oktoobrilapsed on abi osutanud.

Koondusel jutustavad oktoobrilapsed, kuidas nad on täitnud oma reegleid, kuidas on õppinud, töötanud, puhanud. Nad annavad kontserdi, esinevad võimlemisettekannetega.

Töös kolmanda klassi õpilastega on järgmiseks etapiks «Reis Pioneeride Maale».

Väga huvitavalt organiseerisid sellise «reisi» oktoobrilastele ühe Moskva internaatkooli pioneerid. Tähejuht jutustas oktoobrilastele huvitavast Pioneeride Maast, mille territooriumiks on kogu Nõukogude Liit, tema elanike — pioneeride huvitavast elust, Pioneeride Maa kangelastest. Ja oktoobrilapsed otsustasid reisida sellele toredale maale. Reisiks anti start malevanõukogus. Oktoobrilastele anti «reisijate märkmikud», et nad kirjutaksid neisse oma muljeid; igaühele kinnitati rinda reisija märk — riidetükike,

millele oli joonistatud pioneerimärk, aga selle alla kolm tähte PMR (Pioneeride Maa reisija).

See oli eriline märk, mis andis igale selle kandjale õiguse:

pöörduda küsimusega iga pioneeriaktivisti poole (kes kannab käisel paelu);

külastada pioneeride rühma- või salgakoondust;

teha koos pioneeridega ühiskondlikult kasulikku tööd.

Reisijate deviisiks oli: «Organiseeritus. Sõprus. Töö.»

Nii algas see huvitav reis ja kulges etappidena ühest «puhkepeatusest» teiseni. Pioneerid aitasid oktoobrilastel üles leida esimesi pioneere. Neid on peaaegu alati õpetajate ja lastevanemate hulgas. Oktoobrilapsed saavad neilt teada, kuidas loodi esimesed pioneerirühmad, kuidas õppisid ja töötasid pioneerid eri ajajärkudel. Võib-olla näevad nad ammust pioneerirätti, mille on säilitanud keegi nende vanematest. Täiskasvanud jutustavad lastele, miks nad hoiavad seda kaelarätti, miks see on punast värvi, mida tähendavad kaelaräti kolm nurka, räägivad oktoobrilastele pioneerisaluudist ja deviisist, õpetavad neile vanu pioneerilaule.

Kui teie malevas peetakse kroonikat ja on säilinud side varasemate aastate pioneeridega, siis kutsu neid kindlasti oktoobrilaste juurde nende esimesele «puhkepeatusele».

Teie pioneerimalev kannab kangelase nime. Jutusta, millal ja mille eest anti talle see nimi, tutvusta oktoobrilastele kangelase elulugu.

Järgmises «puhkepeatuses» saavad lapsed teada, et oma organisatsiooni astudes annavad pioneerid pühaliku tõotuse. Pioneerid jutustavad noorematele, kuidas nad seda täidavad.

Viimast «puhkepeatust» võib nimetada «Oktoobrilapsed on Lenini lapselapsed, pioneerid on noored leninlased». Kommunistlikud noored ja pioneerid jutustavad oma noorematele seltsimeestele, millal pioneeriorganisatsioon sai V. I. Lenini nime, räägivad suurest tõotusest, mille pioneerid andsid 1924. aastal Punasel väljakul. Oktoobrilapsed võivad jutustada, kuidas nad täidavad Lenini nõuandeid, lugeda luuletusi, teatada, millist kollektiivset tööd on nad teinud ühiskonna kasuks.

Ühe kohtumise võib pühendada kõigi maade töötajate laste sõprusele. Seda võib nimetada «Kõigi maade töötajate lapsed on oktoobrilaste sõbrad». Üheskoos loetakse ajakirjas «Täheke» ja ajalehes «Säde» ilmunud materjale, kus jutustatakse oktoobrilaste eakaaslaste elust sotsialismimaades. Pioneerid aitavad korraldada nendega kirjavahetust. Koos pioneeridega võivad oktoobrilapsed sisustada nurgakese «Meie sõbrad välismaal».

Esimese poolaasta lõpuks saab osa oktoobrilapsi 10-aastaseks. Nad saavad õiguse astuda pioneeriorganisatsiooni ja kiirustavad muidugi seda õigust kasutama. Oma juhtide nõuandel või omal initsiatiivil hakkavad teised oktoobrilapsed «salaja» valmistama

kollektiivset kingitust neile, kes pioneeriks saavad. Selle kingituse annavad nad üle päeval, mil uued pioneerid ütlevad pühaliku tõotuse.

Pioneeriorganisatsiooni astumist tähistatakse sageli mingi kasuliku tööga, mida teeb kas iga oktoobrilaps üksi või kogu täht ühiselt.

Äsjaloodud pioneerirühm ja III klassi oktoobrilaste täht (täht säilib ju õppeaasta lõpuni) peavad tegutsema koos ja ühiselt. Selleks võtab uue rühma nõukogu esimees osa tähejuhtide nõukogu koondustest.

ÕPETAJAD JA LASTEVANEMAD ON SINU ABILISED TÖÖS OKTOOBRILASTEGA

Kooli pedagoogiline kollektiiv, samuti ka lastevanemad on huvitatud, et oktoobrilaste tähed hästi tegutseksid.

Pea meeles, et oktoobrilaste töö küsimusi tuleb süstemaatiliselt arutada õppenõukogus ja algklasside õpetajate ning klassijuhatajate seminaridel. Tee partei-algorganisatsiooni sekretärile ettepanek, et õpetajad-kommunistid arutaksid parteikoosolekul tööd oktoobrilastega samuti kui pioneeritööd. Võta ise õppenõukogu koosolekutel ja klassijuhatajate koondises sõna oktoobrilaste töö kohta, jutusta parimate oktoobrilaste tähtede töökogemustest.

Püüa selle poole, et parimate oktoobrilaste tähtede töökogemused saaksid kogu pedagoogilise kollektiivi ühisvaraks. Selleks organiseeri koos kooli raamatukoguhoidjaga metoodika kabinetis näitus tööst oktoobrilastega.

Koos nooremate klasside õpetajatega haara töösse oktoobrilastega kaasa ka lastevanemaid. Mitmetes pioneerimalevates aitavad vanemad korraldada pidusid, juhivad ringe jne.

Oktoobrilaste juhtidel — V, VI ja VII klasside õpilastel — ei ole veel elukogemusi ja pedagoogilisi teadmisi. Neil on sageli küllaltki raske ja täiskasvanute abi on neile muidugi väga vajalik. Paljudes malevates on vanempioneerijuht organiseerinud töö nii, et peaaegu igal tähekesel on oma šeff lastevanemate hulgast, kes töötab tihedas kontaktis vanempioneerijuhiga, aitab tal lastega jalutuskäike teha, organiseerib televisiooni lastesaadete vaatamist, korraldab tähekeses laste sünnipäevade tähistamist jne.

Kõike seda võib teha ka teie koolis. Vaja on lihtsalt rohkem püsivust ja initsiatiivi.

SEPTEMBER

1. s e p t e m b e r — uue õppeaasta algus. See on kõigi Nõukogudemaa õpilaste pidupäev. Paljudes koolides on sellega seotud mitmeid traditsioone: esimene koolikell, pioneeriringivistus, miiting vms. Viiendate klasside pioneeridel on palju tegemist — nemad võtavad vastu esimeste klasside õpilasi, oma tulevasi oktoobrilapsi.

Uue õppeaasta algusega on seotud pidu «Tere, kool!», mis toimub tavaliselt septembrikuu esimesel pühapäeval. Sel päeval pannakse välja suviste tööde näitus, pidulikul rivistusel raporteerivad rühmad oma matkadest, laagripäevist, tööst pioneeride tegevuspiirkonnas. Pärast rivistust algavad mitmesugused võistlused. Õhtul on suur isetegevuskontsert.

Septembrikuu esimesel poolel toimuvad pioneerirühmades ja malevates koondused, kus valitakse uus pioneeriaktiiv — salgajuhid, rühmanõukogud ja malevanõukogu. Kuu teisel poolel korraldavad paljud malevad matkajate kokkutulekuid. Need algavad rühmade tähematkaga. Kokkutulekupaigas toimub rivistus, rühmad proovivad jõudu matka-alases mitmevõistluses, pärast tuleb lõkkeõhtu ja matkalaulude konkurss.

Septembris tähistavad meie sõbrad Vietnamis (2. sept.) ja Bulgaarias (9. sept.) oma rahvuspühi. Siis võiks rahvaste sõpruse klubis avada nendele riikidele pühendatud näitusi, korraldada vestlusi ja temaatilisi õhtuid. Nõukogudemaa pioneerid saadavad sõpradele tervitustelegramme, -kirju ja -kaarte.

OKTOOBER

2. o k t o o b r i l võtavad kõik pioneerimalevad osa traditsioonilisest üleliidulisest pioneerimalevate rivistusest.

29. o k t o o b r i l tähistavad pioneerid ja kommunistlikud noored ÜLKNÜ aastapäeva.

Oktoobrikuus moodustatakse I klassides oktoobrilaste tähed, tehakse agaralt ettevalmistusi esimeseks oktoobrilaste peoks. Oktoobri esimesel poolel lõpeb traditsiooniline rahvusvaheline pioneeride neljavõistlus (60 m jooks, kõrgus- ja kaugushüpe, pallivise). Kuu lõpuks saavad valmis sügisesed tööd kooliaias, põllutööd kolhoosides ja sovhoosides, toimub lõikuspidu.

Ühel ilusal pühapäeval minnakse matkale «Tere, sügis!»

Oktoobrikuus tuleb varuda ka toitu meile talvituma jäävate lindude jaoks.

NOVEMBER

7. ja 8. november on üldrahvalikud pidupäevad — tähistatakse Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni aastapäeva. Nende pühade eel korraldatakse malevates pidulikke koondusi, kohtumisõhtuid revolutsiooniveteranide ja tööeesrindlastega.

5.—9. novembrini kestab sügisene koolivaheaeg. Neil päevil käivad linna pioneerid külas maapioneeridel või ka vastupidi. Novembri lõpul hakkab malev valmistuma talvestaadioni rajamiseks.

10. novembril tähistatakse nõukogude miilitsa päeva. Suureks pidupäevaks on see muidugi miilitsa noorte sõprade rühmadele.

19. november on suurtükiväepäev, Nõukogude armee noorte sõprade rühmadele väga tähtis päev.

28. novembril tähistavad oma rahvuspüha Jugoslaavia rahvad.

DETSEMBER

5. detsember on Nõukogude Liidu Konstitutsiooni päev. Siis kohtuvad pioneerid rahvasaadikutega, korraldavad kodulinna või kolhoosi saavutustele pühendatud näitusi, rahvaste sõpruse pidusid jms.

1. detsember — Aafrika päev. Rahvaste sõpruse klubid annavad sel puhul välja seinalehe erinumbri, raadiosõlm annab edasi Aafrikale pühendatud raadiosaate, toimuvad vestlused, kohtumised Nõukogude Liidus õppivate aafriklastest üliõpilastega.

Detsembrikuus ehitatakse valmis kooli talvestaadion, peetakse esimesi uisutamis- ja hokivõistlusi. Hooaega alustavad ka suusatajad. Kelgutajadki ei jää neist maha.

Kuu viimastel päevadel on karnevalid ja nääripeod.

29. detsembril algab talvine koolivaheaeg.

JAANUAR

Jaanuari esimene dekaad möödub koolivaheaja tähe all. Paljud lapsed puhkavad talvistes pioneerilaagrites, lähevad matkama, sõidavad teistesse linnadesse ekskursioonile jms. Vaheajaks avatakse koolides klubid, mängudetoad, töötavad raamatukogud ja lugemislauad, pioneeriaktiivi koolid. Võib korraldada ka rühma- ja malevakoondusi, kus tehakse kokkuvõtteid esimese poolaasta tööst, valitakse uus pioneeriaktiiv.

Jaanuaris algavad suusavõistlused ajalehe «Pionerskaja Prav-

da» auhindadele, uisutamisvõistlused «Olümpia-lumehelbeke». Korraldatakse matku «Jäljed lumel».

1. j a a n u a r on Kuuba rahvuspüha.

21. j a a n u a r on V. I. Lenini surma-aastapäev. V. I. Lenini büstide ja portreede juures seisab pioneeride auvalve. Kell 18.50 — samal hetkel, mil lakkas tuksumast Iljitši süda — toimub minutiline leinaseisak. Sellega austavad noored leninlased juhi mälestust.

VEEBRUAR

23. v e e b r u a r on Nõukogude armee ja sõjalaevastiku päev. Traditsiooni kohaselt tähistavad pioneerid seda nõukogude rahva suurt pidupäeva sõjamängude, suusamatkade ja spordivõistlustega. Korraldatakse rivivõistlusi ja kohtumisi Nõukogude armee sõjameestega. Sellele päevale on pühendatud ka «Zarnitsa» operatsioonid.

MÄRTS

8. m ä r t s on rahvusvaheline naistepäev. See on emade ja vanaemade, vanemate õdede pidupäev. Sel päeval on koondustel pioneeride külalisteks nende lähimad sõbrad — emad. Nende auks korraldatakse kunstilise isetegevuse ülevaatusi, kaetakse teelaud, kus kõik on pioneeride endi valmistatud. Emadele antakse omavalmistatud kingitusi.

18. m ä r t s i l tähistatakse Pariisi Kommuuni päeva. Rahvaste sõpruse klubid organiseerivad temaatilisi õhtuid, korraldavad rühmades vestlusi, kooli raadiosõlme erisaateid. Avatakse kommuunile ja kommunaaridele ning nende järglastele — prantsuse kommunistidele — pühendatud näitusi. Eksponeeritakse ka Prantsusmaa pioneeride, «Vaprate Liidu» liikmete tegevust käsitlevaid materjale.

Märtsi lõpul algab kevadine koolivaheaeg. Uuesti alustavad tööd puhkepäeva- ja vaheajaklubid. Minnakse matkale «Kohtumine kevadega». Tähistatakse ka lindudepäeva, valmistatakse linnupuure. Märtsi viimane nädal on pühendatud lastekirjandusele. Siis on päevakorral lugejate konverentsid, kohtumised kirjanikega jne.

APRILL

22. a p r i l l i l tähistatakse V. I. Lenini sünni-aastapäeva. Sel päeval on malevas pidulik rivistus, kooli Lenini muuseumis avatakse uusi osakondi ja näitusi, tehakse kokkuvõtteid rühmadevahelisest võistlusest. Tavaliselt korraldatakse ka pidulik malevakoon-

dus, kus kolmandate klasside oktoobrilapsed annavad pühaliku pioneeritõotuse ning neile seotakse kaela punased pioneerirätid.

12. aprill on kosmonautika päev. Siis peetakse koondusi, korraldatakse viktoriine, olümpiaade, kosmoseõhtuid jms.

Aprillikuus tuleb palju tööd teha kooliaias. Istutatakse puid koolimaja ümbrusse ja tänavate äärde, korrastatakse parke ja õuesid.

MAI

1. ja 2. mail tähistatakse rahvusvahelist tööliste solidaarsuse püha. Pioneerid võtavad osa töötajate demonstratsioonist, korraldavad rivivõistlusi, lõkkeõhtuid.

5. mai on nõukogude ajakirjanduse päev. Sel puhul toimuvad malevates seinalehtede ülevaatused, autasustatakse paremate seinalehtede toimetajaid, tublimaid kirjasaatjaid.

7. mai on raadiopäev. Siis annab kooli raadiosõlm erisaateid, pannakse välja kooli raadioamatööride tööde näitus.

9. mail tähistame võidupüha. Pioneerid meenutavad kodumaa vabaduse eest langenud kangelasi. Malevad korraldavad rivistusi ja rongkäike langenud sõjameeste mälestussammaste juurde, viivad sinna lilli ja pärgi. Samal päeval tähistavad Tšehhoslovakkia rahvad oma rahvuspüha. Rahvaste sõpruse klubi seab üles näituse, valmistab ette sõprusõhtu vms.

19. mai on V. I. Lenini nimelise Üleliidulise Pioneeriorganisatsiooni sünnipäev. Tehakse kokkuvõtteid maleva tööst. Autasustatakse rühmadevahelise võistluse võitjaid.

25. mai on XI klasside lõpetajate viimane koolipäev. Antakse viimane koolikell, pioneerid tervitavad lõpetajaid.

JUUNI

1. juuni on rahvusvaheline lastekaitsepäev. Pioneerid kutsuvad külla oma vanemaid, korraldavad õuedes ja mänguväljakutel lastepidusid.

Juuni alguses on V, VI ja VII klasside õpilased praktikal. Pioneerirühmad hoolitsevad praktikale sõitnute vaba aja sisustamise eest.

Organiseeritakse pioneerilaagreid. Algavad suvised matkad. Korraldatakse maleva-, matka- ja aktiivilaagreid.

Toimuvad esimesed suvised spordivõistlused: ujumises, sõudmises, kergejõustikus. Peetakse lillede-, metsa- jt. pidusid. Juunikuu viimasel päeval tähistatakse nõukogude noorsoo päeva. Pioneerid kohtuvad meie päevade kangelastega: kommunistlike noorte. kommunistliku töö brigaadide liikmete, ehitajatega.

JUULI

Juulikuu kolmandal pühapäeval on metaliurgide päev. Pioneerid tervitavad šeffe tehastes, esinevad neile kontsertidega.

Juulikuu viimane pühapäev on sõja-merelaevastiku päev. Noored kohtuvad sel päeval meremeestega, korraldavad mudeliehitajate võistlusi, sõjamänge, veepidusid, võistlusi.

21. juulil toimuvad meie vabariigi pioneerilaagrites, laste elukohas tegutsevates pioneerirühmades vabariigi aastapäevale pühendatud traditsioonilised lõkkeõhtud.

11. juuli on Mongoolia RV ja 22. juuli Poola RV rahvuspüha. Nõukogude pioneerid saadavad sel puhul oma sõpradele — pioneeridele ja hartseritele —tervituskirju.

AUGUST

Esimesel pühapäeval on raudteelaste päev. Raudteejaamade piirkonnas elunevad pioneerid tervitavad raudteelasi, viivad neile lilli.

8. augustil tähistatakse üleliidulist kehakultuurlaste päeva. Kuu teisel pühapäeval — ehitajate päeva, 18. augustil õhulaevastiku päeva, viimasel pühapäeval kaevurite päeva. Kehakultuurlaste päeval toimuvad paraadid, võistlused, sportlaste demonstratsioonesinemised, õhulaevastiku päeval kohtumised lenduritega, mudellendurite võistlused jms.

23. augustiks saadavad Nõukogudemaa pioneerid tervitusi Rumeenia pioneeridele — siis tähistab rumeenia rahvas oma rahvuspüha.

Augustikuu viimastel päevadel tehakse ettevalmistusi uueks õppeaastaks. Peetakse esimesi pioneeriaktiivi koondusi, pioneerijuhtide seminare. Tehakse ka plaane uueks õppeaastaks. Korrastatakse pioneerituba. Käiakse koolikohustuse kontrollretkel — kas ikka kõik lapsed tulevad 1. septembril kooli? Kogutakse kokku suvel koolile valmistatud kingitused, tehakse ettevalmistusi aabitsapeoks jms.

KANGELASE NIMELISES

«Meie oma kangelane, maleva nimikangelane,» räägitakse uhkusega paljudes pioneerimalevates. On pikematagi selge, et nendes malevates on kasvatustöö keskpunktis austav nimi, mida malev kannab. Aga selleks see ju antaksegi.

Samal ajal on malevaid, kus kasutatakse oma kangelase nime vaid päeviku esiküljel ja raportites, mingisugust sügavamat tähendust ega mõju tal maleva töös ei ole.

Kogemused näitavad, et viimasel juhul on tegemist lastele kaugete, juhuslikult antud nimedega, mille ümber on ka hea tahtmise puhul raske mingit huvitavat tööd korraldada.

Juhtub isegi selliseid kurioosumeid, et malevas unustatakse kangelase nimi sedavõrd, et hakatakse taotlema uut. 1952. a. anti Lepistu 8-klassilise Kooli pioneerimalevale Tšapajevi nimi, 1959. a. aga taotles malev Heino Pilli nime. Seepärast peaks kõigepealt peatuma pisut sellel, kelle nime malevale taotleda ja kuidas seda teha.

Pioneeriorganisatsioon on laste kommunistlik organisatsioon, seepärast on loomulik, et malevad püüavad kanda kommunismi eest, nõukogude võimu eest langenud kangelaste nimesid. Soovitav on valida Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni, Kodusõja, Suure Isamaasõja kangelase, töökangelase, kommunisti, kangelaspioneeri või kommunistliku noore nimi. Kõige parem on, kui kangelane on õppinud või töötanud samas koolis, võidelnud selles paigas. Paljud malevad ongi juba valinud endi kangelasteks niisugused inimesed: Vaike Allikvee, Lembit Siniorg, Hans Vall, Valter Rõigas, Paul Tanska, Juta Bondarovskaja, Vladimir Dejev, Unai Šunajev jt. elavad edasi pioneerimalevate nimedes.

Kui pioneerid on otsustanud, kelle nime valida, tuleb alustada tööd selle saamiseks. Pioneerid tutvuvad kangelase elu- ja võitlusteega, külastavad temaga seotud paiku, käivad tema haual. Käsil on mingi suurem ühiskondlikult kasulik töö, millega malev tõestab, et ta on väärt austavat nime kandma jms.

Kui malevanõukogu leiab, et võetud kohustusi täidetakse hästi, esitab ta rajooni või linna pioneeriorganisatsiooni nõukogule taotluse nime saamiseks. Viimane kontrollib maleva tööd ning

positiivsete tulemuste korral esitab malevanõukogu taotluse ELKNÜ Keskkomiteele. Vastavalt meie vabariigis kehtestatud korrale saab pioneerimalev nime ainult ELKNÜ Keskkomitee otsusega. Kui otsus tehtud, algabki see osa tööst, mida võiks tinglikult nimetada kasvatustööks maleva nimikangelase eeskuju abil.

Algab see nime omistamise tseremooniaga. Tavaliselt korraldatakse sel puhul pidulik malevakoondus või rivistus. Kindlasti teeb malevanõukogu esimees siin kokkuvõtte nime taotlemiseks tehtud tööst, räägib maleva tähtsamatest saavutustest.

ELKNÜ rajooni- või linnakomitee esindaja loeb ette otsuse malevale nime andmise kohta ning annab üle vastava dokumendi. Järgnevad tervitused ja õnnitlused, külaliste lühikesed sõnavõtud. Hea on, kui saab külla kutsuda kangelase omakseid või võitluskaaslasi.

Maleva lipu ees annavad pioneerid tõotuse kanda auga kangelase nime. Selle teksti koostab malev ise. See võib olla üsna lühike ning seda kordab kogu malev. Pikema teksti puhul võib malev korrata vaid sõna «tõotame».

Kohtla-Järve 1. Internaatkooli pioneerimalev andis pidulikul koondusel (malevale anti Nõukogude Liidu kangelase Zoja Kosmodemjanskaja nimi) järgmise tõotuse:

«Tõotame kanda auga Nõukogude Liidu kangelase Zoja Kosmodemjanskaja nime.

Tõotame sammuda esirinnas õpinguis ja töös.

Tõotame alati abistada kaaslasi raskuste ületamisel.

Tõotame südamlikult hoolitseda oktoobrilaste eest.

Tõotame pidada kalliks sõprust kõigi liiduvabariikide ja teiste maade lastega.

Tõotame olla alati ustavad Kommunistliku Partei üritusele.

Kõlagu Zoja Kosmodemjanskaja nimelise maleva pioneeri nimi alati uhkelt!

Tõotame!»

Pühalikuks, meeldejäävaks ja mõjuvaks kujuneb kogu tseremoonia muidugi ainult siis, kui see on hästi ette valmistatud, detailideni läbi mõeldud ning mitte liiga pikk.

On väga hea, kui nime andmise päevale langeb ka kangelasele pühendatud stendi või toa pidulik avamine. Keskse kohal peaks siin olema kangelase portree või büst, mis sel päeval ja edaspidigi pidupäevadel võiks olla lillede või vanikutega kaunistatud ning mille juures seisaks pidevalt pioneeride auvalve. Stendidele ja vitriinidele tuleks paigutada koopiad dokumentidest kangelase autasustamise kohta, vahetult tema kangelastegu ja elulugu tutvustavad materjalid — fotod,

raamatud, kirjad, mälestused, isiklikud esemed jms. — kõik see huvitav, mis pioneeridel õnnestus nime taotlemisel koguda.

Ehk kasvab esimesest väljapanekust aja jooksul välja kangelase muuseum või maleva kuulsusetuba.

Hästi on hoolitsenud oma maleva nimikangelast tutvustavate materjalide kogumise ja tutvustamise eest Sillamäe 3. Keskkooli Leen Kullmani, Kingissepa Keskkooli Vladimir Dejevi, Tallinna 1. Keskkooli Jevgeni Nikonovi, Pärnu 6. 8-klassilise Kooli Jaan Anveldi nimeline pioneerimalev jt.

Tutvumine maleva nimikangelasega peab algama juba oktoobrilaste tähekestes koos ettevalmistusega pioneeriorganisatsiooni astumiseks.

Terves reas malevates on kujunenud ilusaks traditsiooniks äsja vastu võetud pioneeride lühike rivistus kangelase muuseumis või tema portree juures. Malevanõukogu esimees räägib neile mõne lausega sellest, kuidas pioneerid peavad kalliks kangelase mälestust ning et malev ootab seda ka uutelt pioneeridelt. Igale uuele pioneerile kingitakse väikesed, vanemate pioneeride valmistatud raamatukesed kangelase portree ja lühikese elulooga ning nime saamise puhul antud tõotuse tekst.

Uued pioneerid tõotavad auga kanda kangelase nime, saluteerivad ning asetavad portree või büsti juurde lilli.

Kui kangelase kohta on olemas laul või luuletus, sobib ka seda siin esitada.

Kasvatustöös on suureks abiks kindlasti ka erinimetuse kasutamine — matrossovlane, gagaarinlane, dejevlane jt.

Uljanovski noormees Vladimir Dejev langes Saaremaa vabastamisel. Talle omistati pärast surma Nõukogude Liidu kangelase aunimetus. 1959. aasta 23. veebruarist alates kannab tema nime Kingissepa 1. Keskkooli pioneerimalev. Malevanõukogu otsusega seati sisse dejevlase aunimetus. Seda antakse kord aastas parimatele pioneeridele maleva lipu ees. See on suurim au. Kooli esimene dejevlane Meeli Mägi meenutab seda hetke: «1959. aasta 6. novembril anti see nimetus minule. Mäletan, et olin väga õnnelik. Maleva lipu ees dejevlase tunnistust vastu võttes tundsin, et olen see, kes tänapäeval jätkab meie maleva kangelase tööd ja võitlust. Sain aru, et Vladimir Dejevi elutöö jätkajad oleme meie kõik, noored pioneerid tema nime kandvas malevas.»

Aastate jooksul on dejevlase nimetuse saamine olnud selle tubli pioneerimaleva töös tähtsaks stiimuliks ning seda on antud kümnetele tublimatele.

Teisal jälle on väga populaarsed kangelase nimelisele karikale peetavad traditsioonilised võistlused. Näiteks võib siin tuua Paala 8-klassilise Kooli, kus igal aastal korraldatakse maleva nimikangelaste õdede Viljamaade mälestuseks olümpiamängud (koos Kabala ja teiste ümberkaud-

sete koolide pioneeridega). Olümpiatõrvik süüdati õdede Viljamaade haual. On kindlasti huvitav, kui need pole tavalised spordivõistlused, vaid mingi kombineeritud võistlus. Kui malev kannab kuulsate sõjameeste Aleksander Matrossovi või Juri Smirnovi nime, võib võistluste kavva võtta sõjalise takistusriba ületamise. On aga maleva lipul Ivan Koževubi, Nikolai Gastello või Viktor Talalihhini nimi, peaksid nende nimelisele auhinnale võistlema mudellendurid jne. Aga võib korraldada ka päris tavalise jooksukrossi, uisutamis-, suusatamis- või ujumisvõistluse, olenevalt tingimustest, võimalustest ja laste huvidest. Karika paneb välja malevanõukogu ning see võib olla ostetud pioneeride endi teenitud raha eest või ka maleva meistermeeste valmistatud. Tähtis on, et sellised võistlused korraldatakse eriti pidulikult ja hästi — toimuvad need ju maleva nimikangelase mälestuseks.

Nagu näitavad mitmete koolide kogemused, on suureks muutuseks maleva töös ka kangelase mälestuse jäädvustamine.

Tallinna 47. 8-klassilise Kooli pioneerid hooldavad oma maleva nimikangelase V. Klementi hauda, Iisaku 8-klassilise Kooli pioneerimaleva pioneerid leidsid üles ning võtsid oma hoole alla kauges metsakülas langenud noore partisani Juta Bondarovskaja haua. Tubli tööga saavutas malev, et talle anti selle vapra Leningradi kangelaspioneeri nimi. Näiteid haudade hooldamisest, mälestustahvlite ja kivide asetamisest pioneerimalevate initsiatiivil on vabariigis palju.

Suurema töö tegi ära Kohtla-Järve 6. Keskkooli Oleg Koševoi nimelise pioneerimaleva pere. Kaks aastat oli maleva kõigil ettevõtmistel üks mõte — püstitada kooli juurde mälestusmärk Olegile. Iseenesestmõistetavalt tuli selleks raha teenida pioneeridel endil. Kes jõuaks lugeda neid vanapaberisületäisi ja rauakoormaid, mis selle aja jooksul koolimajja toodi! Raha kanti eriarvele... See oli aga ainult osake tööst. Kogu malev teadis, et teha tuleb hoopis rohkem: õppida paremini, käituda korralikumalt, olla aktiivne ja esirinnas ühiskondlikult kasulikul tööl. Ja peab ütlema, et see eesmärk muutus tõhusamaks kasvatusvahendiks, kui pedagoogid arvata võisid. Hakkas kellelgi rühmas õppimine allamäge minema, olid rühmakaaslased kohe jaol: «Kas Olegile mõtled? Sinu pärast võib-olla läheb meil kõik luhta!» See aitas palju rohkem, kui igasugused koosolekud ja malevanõukogu ette kutsumised. Keegi ei tahtnud ju, et tema pärast. Valmistati koolis suveniire, püüti neid teha eriti korralikult ja ilusasti — ikkagi krasnodonlastele kingituseks. Kooliaeda külvati rohkesti lilli ja hooldati neid paremini kui muidu — valmistuti pidupäevaks. Parimad pioneerid said ainulaadse preemia — küllasõidu Krasnodoni. Nad käisid «Noore Kaardiväe» paikades — Krasnodonis, Luganskis ja Pervomaiski asulas, kohtusid Ivan Zemnuhhovi,

Oleg Koševoi ja Ljuba Ševtsova emadega, olid Gorki-nimelises koolis, kus noorkaardiväelased õppisid. Üheskoos käidi kooli muuseumis ja mälestusväärsetes klassides. Nii neid nimetataksegi — Koševoi klass, Turkenitši klass, Zemnuhhovi klass. Kangelased on igavesti oma klassi õpilaste nimekirjas, parimad õpilased peavad nende klassipäevikut; saavad nende nimele hindeid. Igaveseks jäävad meelde Krasnodoni linna muuseum ja šurf, kus noored hukkusid. Tagasi tulnud, jutustasid pioneerid oma sõidust igas rühmas.

Lõpuks oli käes maleva suurpäev. Kooli õuel avati Luganski skulptorilt tellitud Oleg Koševoi büst. Katte sellelt eemaldas üks ellujäänud noorkaardiväelane — Niina Ivantsova. Raport kahe aasta jooksul tehtud tööst. Tõotus kanda auga noorkaardiväelaste noore ja mehise komandöri nime.

Vaevalt saab sõnadega väljendada, kui suureks elamuseks oli see sündmus kommunistlikele noortele, pioneeridele, oktoobrilastele, lihtsalt pealtvaatajailegi.

Viljandi 3. 8-klassilise Kooli pioneerimalev jäädvustas oma maleva kangelase Hans Pöögelmanni nime omalaadselt. Nende kangelane elab inimeste töös... Nad kogusid vanametalli ekskavaatori valmistamiseks. Võimsa masina küljel on sõnad: «Masin on valmistatud Viljandi 3. 8-klassilise Kooli õpilaste kogutud vanametalli arvel.» Hans Pöögelmanni nimeline ekskavaator oli pioneeride kingitus kodumaa juubeliks.

Suuri võimalusi sisukaks ja mitmekülgseks tööks pakuvad sidemed kangelase omaste, võitluskaaslaste ja kodukoha praeguste pioneeridega.

Taolisi sidemeid on Pikasilla 8-klassilise Kooli pioneeridel Jakov Ljahhovi vanematega Gorkist, Kohtla-Järve 1. Internaatkooli pioneeridel Zoja Kosmodemjanskaja emaga, Iisaku 8-klassilisel Koolil Juta Bondarovskaja emaga ja veel paljudel teistel. Iseenesestmõistetavalt on eriti head sidemed kangelaste omastega neil malevatel, kes kannavad kohalike revolutsionääride, kommunistide või kommunistlike noorte nimesid.

Kuidas neid sidemeid paremini kasutada pioneeride kasvatamisel kangelase eeskujul, sellele peaks mõtlema tõsiselt iga malev. Korraldab ta kangelase kodupaiga pioneeridega ühise telklaagri, matka, sõprusfestivali vms. — see oleneb maleva juhtide leidlikkusest.

Ainult head, uudset ja huvitavat on toonud malevate töösse ka sõprussidemed sama kangelase nime kandvate malevate vahel. Juba aastaid tagasi olid tihedates sõprussidemetes Tartu 9. 8-klassilise Kooli ja Valga 1. 8-klassilise Kooli Zoja Kosmodemjanskaja nimelised pioneerimalevad. See sõprusring võiks olla veel hulga laiem — Tallinna 6. Keskkooli, Nissi 8-klassilise Kooli, Hargla 8-klassilise Kooli, Sargvere 8-klassilise Kooli, Viljandi 2. 8-klas-

silise Kooli, Pärnu 1. Keskkooli ja Kildu 8-klassilise Kooli võrra, kus pioneerimalevad kannavad samuti Nõukogude Liidu kangelase Zoja Kosmodemjanskaja nime. Tuleb vaid tervitada, et Tallinna 20. Keskkooli Liisa Tšaikina nimeline pioneerimalev korraldas sõprusfestivali, millest võtsid osa Sillamäe 1. 8-klassilise Kooli, Suure-Jaani Keskkooli jt. koolide Liisa Tšaikina nimeliste pioneerimalevate esindajad. Peale kohtumiste kavandati ka ühine matk Liisa Tšaikina kodupaika.

Aga kui palju on meil vabariigis sama nime kandvaid malevaid? Tuletagem meelde: Aleksander Matrossovi nimelisi — 13, Oleg Koševoi nimelisi — 14, Volodja Dubinini nimelisi — 8 jne. Ühisteks ettevõtmisteks leidub võimalusi kuhjaga.

Kangelase nimega seotud, selle ümber tehtava töö kokkuvõtteks on maleva aupäev. Paljudes koolides on see traditsiooniline iga-aastane pidupäev ning korraldatakse seda õige mitmeti. Vaevalt on vaja hakata esitama ühe või teise maleva aupäeva täpset kava või stsenaariumi, küll aga tahaks märkida mõningaid huvitavamaid momente, mida saab kasutada kõigis malevais.

Pidev auvalve kangelase portree või büsti juures. Portree kaunistamine lilledega.

Pidulik rivistus kangelasele püstitatud mälestusmärgi või tema haua juures. Pärgade ja lillede asetamine. Raport kommunistidele ja kommunistlikele noortele.

Külalised — kangelase omaksed ja võitluskaaslased, pioneeride vanemad, šefid.

Parimatele pioneeridele kiituse avaldamine maleva lipu ees. Rühmade autasustamine. Referaatide õhtu: «Meie kangelane, tema aeg, võitluskaaslased.»

Kirjandite ja luuletuste võistlus: «Nimikangelase eeskuju».

Pidulik malevakoondus, festivali lõppkontsert, lõkkeõhtu või pidu.

Võistlused kangelase nimelisele auhinnale. Sõpruskohtumine sama nime kandva maleva pioneeridega.

Need on ainult mõned paljudest-paljudest võimalustest. Iga malev kujundab ise oma aupäeva nii traditsioonilised tseremooniad kui leiab ka selle uudse, mis teeb uue pidupäeva eelmisest erinevaks ja huvitavaks.

Pisut perspektiivist. Töö kangelase nime saamiseks ja lõpuks selle omistamine pole lõppeesmärgiks. Maleval peab kogu aja seisma silme ees selge perspektiiv, kuidas samas suunas edasi minna. Kunagi ei saa öelda, et kõik on uuritud, teada, tehtud, nagu püütakse mõnes koolis kangelase nime unarusse jätmist vabandada. Ikka leidub vastamata küsimusi ja kasutamata võimalusi. Sisustame kangelasele pühendatud nurgakese, mõtleme muuseumile, tunneme tema kangelastegu, tutvume tema kaaslaste võitlus-

teega, käime külas tema kodupaiga pioneeridel, korraldame sõpruslaagri, avame väikese mälestustahvli, mõtleme büstile või mälestussambale, saame ülevaate Tartu vabastamise lahingutest, uurime, kuidas vabastati terve Lõuna-Eesti, oleme kirjavahetuses sama nime kandva malevaga jne.

Malevate töökogemused näitavad, et austav nimi aitab väga tõsiselt kaasa laste kommunistlikule kasvatamisele pioneeriorganisatsiooni kaudu, annab rohkesti võimalusi nii maleva kui ka rühma tegevuse mitmekesistamiseks. Jääb vaid soovida, et juba nimesid omavates malevates sellele rohkem mõeldaks ning teised malevad leiaksid endile lemmikkangelase, kelle nime nad kanda tahaksid.

«Pioneer on kõigi maade pioneeride ja töörahva laste sõber.» Niisugune on üks Nõukogude Liidu noorte pioneeride seadus. Küllap on sinu enesegi pioneeriaastate üheks eredamaks mälestuseks rahvaste sõpruse peod ja festivalid. On ju see pioneeride üks esimesi traditsioone. Eesti NSV pioneerid olid juba 1940/41. õppeaastal kirjavahetuses teiste liiduvabariikide pioneeridega ning vastastikust mõistmist ei takistanud tookord nii vähene keeleoskuski. Nüüd on meie pioneeride sõprussidemed laienenud ja süvenenud: peetakse kirjavahetust, käiakse üksteisel külas, korraldatakse ühiseid matku, sõpruslaagreid, võistlusi. Peaaegu kõigis malevais on sisustatud rahvaste sõpruse nurk pioneeritoas või mõnes klassis.

Kui sa aga asusid tööle malevasse, kus seesugused traditsioonid pole kuigi tugevad või hoopis puuduvad, mida teha siis?

Kõigepealt arvesta, et selles töös on kaks põhisuunda: sõprussidemed vennasvabariikide pioneeridega ja internatsionaalne, rahuvõitlusega seotud tegevus. Praktika on näidanud, et kõige paremaks mooduseks töö alustamiseks on rahvaste sõpruse ringi või klubi loomine. (Nimetus võib olla ka teistsugune.) See ei tähenda kaugeltki, et rahvaste sõpruse kasvatamine toimuks ainult kitsa õpilasringi raamides. Selles ringis või klubis tuleb eelkõige näha organisaatorit, sellealase töö juhtijat malevas.

Millised on siis klubi konkreetsed ülesanded? Klubi annab välja bülletääne, fotolehti, organiseerib näitusi, raadiosaateid, rahvaste sõpruse õhtuid, festivale, rahvalaulude ja tantsude võistlusi, kohtumisi Nõukogudemaa kõrgemates õppeasutustes õppivate välismaa üliõpilastega, rahukaitsekomiteede liikmetega, korraldab miitinguid solidaarsuse avaldamiseks rahu ja demokraatia eest võitlejatega jms.

Peale selle organiseerib klubi oma kooli pioneeride kirjavahetust vennasvabariikide ja sotsialistlike maade pioneeridega. Klubi annab soovijaile aadresse ning suunab ka kirjavahetust nii, et see oleks kasulik ja asjalik, aitaks teada saada uut ning tutvustaks väärilisel ka meie koduvabariiki, Eesti NSV laste elu. Klubi teeb plaani, kus nähakse ette ühe või teise vennasvabariigi või välismaa laste elu põhjalikum tundmaõppimine, selle tutvustamine kõi-

gile õpilastele näituste, temaatiliste õhtute, raadiosaadete jms. abil. Kooskõlastanud plaani malevanõukoguga, võib klubi mõne oma üritustest läbi viia rühmadevahelise konkursina.

Rahvaste sõpruse klubi liikmeks võivad olla kõik, kes selle töö vastu huvi tunnevad. Klubi tegevust juhib nõukogu, kelle esimeheks võib olla üks malevanõukogu liikmetest. Esialgu võiks paluda klubi tööst osa võtma ka mõned õpetajad: võõrkeele, geograafia, ajaloo, kirjanduse, tööõpetuse õpetaja. Nemad oleksid konsultantideks ühe või teise töölõigu korraldamisel. Hiljem, omandanud küllalt kogemusi, peaksid pioneerid ise toime tulema.

Kõik klubi liikmed pole kindlasti ühesuguste huvidega, neil on erinevad kalduvused ja võimed. Kõige paremini saab seda ära kasutada mitmesuguste sektsioonide loomisega klubis.

Näiteks võiksid klubis olla järgmised sektsioonid:

massitöö organisaatorid — korraldavad õhtuid, festivale, kohtumisi;

tõlkijad — organiseerivad kirjavahetust, kirjade tõlkimist ja tutvustamist kõigile pioneeridele, õpivad 1—2 võõrkeelt;

ajakirjanikud — hoolitsevad bülletääni, temaatiliste stendide, fotolehe, raadiosaadete eest;

kollektsionäärid — koguvad marke, märke, kaelarätte, postkaarte, ajakirju jms.;

lektorid — tutvustavad vennasvabariikide ja sotsialistlike maade laste elu rühmades, oktoobrilaste tähekestes, naaberalgkoolides;

suveniirimeistrid — valmistavad meie vabariiki ja oma malevat tutvustavaid suveniire, korraldavad näitusi sõpradelt saadud suveniiridest jms.;

internatsionalistid — korraldavad miitinguid, noore antifašisti päeva tähistamist, kingituste saatmist kapitalistlike maade vanglates vaevlevate demokraatide lastele jms.

Olenevalt maleva suurusest ja võimalustest võib moodustada ainult mõne nendest sektsioonidest või luua hoopis teisi: geograafia sektsiooni, rahvaste laulude ja tantsude ansambli, võõrkeelte sektsiooni jms.

On hea, kui klubi liikmetel on ka liikmekaart ja märk, klubil aga oma embleem.

Meil on palju malevaid, kus on saavutatud eriti häid tulemusi ühes või teises töölõigus. Tutvugem mõnega neist, võib-olla leiad pisut eeskuju ka oma maleva jaoks.

Pioneerimalevate leninlikul ülevaatusel paistis silma Tartu 5. Keskkool. Seal loodi konkreetsed, mitmesugused kogu malevat haaravad sidemed ühe vennasvabariigi (Leningradi 503. kooli) pioneeridega.

1964. aasta detsembrikuus loodi esialgu sidemed 503. kooli pioneerimaleva staabiga. Algas kirjavahetus, vahetati stende, mäles-

tusesemeid, teineteise kodulinna tutvustavaid materjale. Peale seesuguste malevatevaheliste sidemete tekkis sõprus ka vastavate klasside pioneerirühmade vahel.

Et sõpradele hästi tutvustada Tartut, korraldasid 5. Keskkooli pioneerid ise uurimisretke kodulinna paremaks tundmaõppimiseks. Valiti terve hulk teemasid: «Tartu koolielu», «Tartu — meditsiinikeskus», «Tartu noored komsomoli suurehitustel», «Tartu muuseumid», «Tartu koolivälised lasteasutused» jne. Ühtlasi tähistati selle uurimisretkega ka Eesti NSV 25. aastapäeva. Retke lõpul korraldati kogutud materjalidest näitus, mille paremad väljapanekud saadeti tutvumiseks sõpradele Leningradi. Järgnesid pioneeride vastastikused külaskäigud.

Selline konkreetne töö äratas pioneerides suurt huvi, pakkus igale rühmale võimalusi omaalgatuseks ning kokkuvõttes aitasid sõprussidemed Leningradi 503. kooliga kasvatada rahvaste sõprust paremini kui terve seeria sellealaseid loenguid või vestlusi.

Sillamäe 3. Keskkoolis ollakse meistrid rühmadevahelisi üritusi korraldama. Võtkem näiteks kas või traditsiooniline festival. Algas see nii...

Kõik rühmanõukogude esimehed kutsuti malevanõukogu koondusele. Keset lauda kirendas kummaline lill: südamik helesinine, iga kroonleht ise värvi, mõni koguni kirju. Iga esimees sai ühe kroonlehe, osakese lippudeõiest. Ülesannet selgitati lühidalt: õppida tundma saadud lipukese kodumaad. Kuidas, see jäi rühmade endi otsustada.

Kes sai mõne vennasvabariigi, sel oli asi lihtsam: materjali leidus ja kirja kirjutamine eakaaslastele polnud ka kes teab kui keerukas. Üks rühm sai Norra. Esialgu hakati hädaldama, aga siis kutsus üks pioneeridest sõbrad klaveri juurde ja mängis neile ette. Võlutult kuulati imekauneid helisid. «See on Norra. Grieg. «Haldjate tants»,» ütles poiss. Ja siit sündiski idee. Edward Griegi järel tulid külla Henrik Ibsen, Fridtjof Nansen, Roald Amundsen, Björnstjerne Björnson, Nordahl Grieg, Thor Heyerdahl... Pikkamööda said tuttavaks fjordid, trollilood, norra rahvalaulud ja -tantsud. Oslo, Bergen, Trondheim... Norra pioneeridestki polnud keegi varem suurt midagi kuulnud. Nüüd aga teati, et nad tegutsevad väga rasketes tingimustes, paljud vanemad ei luba oma lastel astuda sellesse demokraatlikku organisatsiooni, pioneeridel pole palgalisi juhte ega tööruume, koondusi korraldatakse pioneeride ja nende juhtide kodudes. Eriti aga meeldis lastele Norra pioneeride deviis: «Võitluseks rahu ja sõpruse eest ole valmis!» See oli lähedane nende klubi deviisile.

Samalaadselt kulges töö teisteski rühmades. Lõppesid maleva joonistus-, kirjandus- ja fotovõistlus, käes oli aeg kokkuvõtteid teha. Selleks peeti festival. Festivalipidustused kestsid kaks päeva. Kuulati-vaadati suurt kontserti, kus esinesid välisriikide «esinda-

jad» ning külalised vennasvabariikidest. Pidulikul miitingul andsid pioneerid tõotuse pidada alati kalliks sõprust maailma töötajate lastega, olla valmis rahu kaitsma.

Iga rühma töötulemusi kajastas aga koolimaja teisel korrusel avatud näitus. Pioneerid olid valmistanud lippe, stende, albumeid, rahvarõivaid, arvukalt suveniire. Sellest festivalist peale kutsutakse teist korrust sõpruse korruseks ning alatasa leidub siin väljapanekute ees, mida sageli uuendatakse, uudistajaid.

Toredad traditsioonid on Paistu 8-klassilise Kooli pioneerimaleval.

1958. aastal oli neid kaks head sõpra — Eestist Paistu (end. Õisu) ja Lätist Kocene kooli pioneerimalev. Talvel peeti ühiseid suusavõistlusi ja lasti vastlaliugu, suvel oldi koos sõpruslaagris. Sellest ajast pärineb ka Paistu pioneeride sõprusnurga esimene suveniir — puust laegas läti rahvuslike vöödega. Nüüd on sõprusring suur, sinna kuuluvad Vene NFSV, Ukraina, Leedu ja Läti mitme kooli pioneerimalevad.

Üheks ühiseks ürituseks oli 1968. a. kevadel sõprusringi koolide vaheline joonistuste rändnäitus. Paistu pioneerid tundsid näituse vastu suurt huvi. Ja oli ka, mida vaadata. Ljuda Vinjarskaja Uzinist tutvustas sõpradele oma joonistusel kodulinna uut suurkino «Zarja», Janis Petersons — Lätimaa kasesalusid, Liga Buša — Leedu rannamaastikke. Pilte oli mitukümmend — Uzini autobussijaamast, Gžatski noortest astronautidest, põlismetsadest, maisipõldudest, pioneerilaagritest.

Kõigil sõprusringi kuuluvatel koolidel on mapid andmete ja fotodega sõprade koduvabariigi tähtsamate elualade kohta. Paistulased võivad sealt lugeda Ukraina uutest elektrijaamadest ja söekaevandustest, Leedus valmistatavatest lastejalgratastest, Läti aparaadiehitajatest ja paljust muust. Loomulikult saatsid paistulased kõigile sõpradele ka oma mapi. Selles on Eesti kaunimate paikade vaateid, fotosid pioneeride elust jms.

Igal suvel aga peetakse sõpruslaagrit ühe või teise sõbra juures. Igas laagris luuakse järgmist laagrit organiseeriv presiidium, kes laagrite vaheajal tööd korraldab. Laagrite programmis on pioneeride neljavõistlus, isetegevuskonkurss, huvitavad kohtumised.

Igal sõprusringi kuuluval maleval on palju häid sõpru, rahvaste sõprus on nende jaoks saanud konkreetse ja lähedase sisu.

Need on ainult mõned näited. Loomulikult leiad sina oma maleva jaoks ka midagi hoopis uut. Ära ainult unusta veel üht aspekti kogu selles töös — tegelikku sõprust samas koolis, linnas või asulas õppivate eri rahvusest laste vahel. On hea, kui sinu kooli rahvaste sõpruse klubi korraldab nendevahelisi kohtumisõhtuid, sõprusvõistlusi, vastastikuseid külaskäike, ühiseid laagreid jms. Hoolitse ka selle eest, et sinu pioneerid ei nakatuks küllalt levinud haigusest — valida tutvumisobjektiks võimalikult eksootiline maa,

millest peaaegu midagi ei teata ega mille nimesidki hääldada ei osata. Nagu pedagoogikas üldse, kehtigu sinu maleva klubis printsiip — tuntult tundmatule, lähedaselt kaugemale. Esialgu sõprus Läti NSV, Leedu NSV, Pihkva oblasti, Leningradi, Kaliningradi pioneeridega, siis kirjad Gruusiasse, Kasahstani, Turkmeeniasse... Hiljem juba välisriikidesse. Ja pea alati silmas ka seda, et sinu pioneerid ei unustaks suures teadmiste kogumise õhinas oma koduvabariigi, kodulinna ja kooli tutvustamist teistele. Olgu teil alati varuks küllaldaselt andmeid, fotosid, suveniire jms.

Väga palju uuega rikastas meie pioneeride rahvaste sõpruse alast tööd teatevõistlus «Balti meri — rahu ja sõpruse meri». Sellestki võistlusest leiad sa oma maleva jaoks mõndagi kasulikku, mida tasub jätkata.

Võistluse algatasid 1965. a. Leningradi pioneerid. Kui esimesel aastal võtsid meie vabariigis sellest osa vaid mõned malevad, siis 1966/67. õppeaastal oli osavõtjaid rohkesti. Programmis olid mitmed konkursid: «Mööda isade võitlusradu» — materjalide kogumine Balti mere laevastiku sõjalis-revolutsioonilise mineviku kohta; konkurss paremale laulule rahust, laste sõprusest; noorte kunstnike konkurss «Baltikum — mu kodu», fotovõistlus teemal «Baltikumi tänapäev», konkurss «Suveniir sõbrale», noorte laevamudeliehitajate, radistide ja kollektsionääride võistlused, kirjandusvõistlus, konkurss parimale sõpruseansamblile.

1967/68. õppeaastal läks võistlus veelgi hoogsamalt — võistlusest võtsid osa ka Poola RV, Saksa DV ja Soome pioneerid. Suur sõpruslaager korraldati Eesti NSV-s. Nädal aega lehvisid Väänа-Jõesuu mändide all Läti NSV, Leedu NSV, Vene NFSV, Poola RV, Saksa DV, Soome ja Eesti NSV riigilipud. Balti mere maade lapsed olid kogunenud uude sõpruslaagrisse, et õppida üksteist paremini tundma, proovida jõudu spordiradadel, isetegevuses, vahetada laule, tantse, suveniire, aadresse, väljendada oma solidaarsust rahu ja vabaduse eest võitlejatega kogu maailmas. Laagri elulõkkest viis iga delegatsioon kaasa söekese. «Ärgu kustugu sõprus! Jätkugu võitlus rahu eest!» tõotasid delegaadid. See tõotus anti ka sinu maleva nimel. Hoolitse siis, et sinu pioneeridest kasvaksid head internatsionalistid ja tõelised rahu eest võitlejad.

PIONEERIÜLESANNE

Kui sageli võib kuulda vanempioneerijuhtide suust: «Minu pioneerid on nii passiivsed . . . » Ja seda üteldakse poiste ning tüdrukute kohta, kes juba oma loomult on aktiivsed ja agarad! Aga kus ja millega võis pioneer oma aktiivsust üles näidata? Mida ta isiklikult teeb rühmas, mille eest vastutab? Millised kohustused on tal rühmas? Selgub — ei mingeid! Sellest tulenebki tagajärg — aktiivsed on ainult need, kellele see aktiivsus on «ametikoha» järgi ette nähtud — rühmanõukogu esimees ja salgajuhid.

Aga on vaja, et iga pioneer annaks oma osa rühma ühisesse töösse. Rühm peab au ja kiituse ära teenima kõigi ühiste püüdluste abil.

Pioneeri tegevusväli — see on eelkõige pioneeriülesanne, mida rühm või salk on andnud isiklikult temale, Peetrile või Maiele. Sellepärast, et temast paremini ei tule sellega toime mitte keegi. Pioneerid loodavad just tema, Peetri või Maie peale. Temalt päritakse ka aru, kui midagi on korrast ära. Aga kui kõik on korras, siis kiidetakse rühma rivi ees.

Vaevalt küll võib sellistes tingimustes juhtuda, et pioneer ei ilmuta ülesande täitmisel suurimat püüdlikkust. Võib julgelt öelda, et kui igal pioneeril on oma tegevuspõld, siis ei tule mingit jagunemist aktiivseteks ja passiivseteks.

Pioneeriülesanne on parim vahend aktiivsuse kasvatamiseks ja seda tuleb laialdaselt kasutada. Seda peab alustama päevast, mil laps astub pioneeriorganisatsiooni.

On iseenesestmõistetav, et ülesanded peavad aasta-aastalt keerulisemaks muutuma, et pioneeriorganisatsioonist lahkudes oskaks igaüks iseseisvalt tegutseda, ei kaotaks pead raskuste ees, oleks võimeline iseseisvalt otsustama, kui olukord seda nõuab.

Samuti on vaja arvestada, et paljud ülesanded seavad pioneeri oma seltsimeeste hulgas organisaatori positsioonile, õpetavad teda lapsi enda ümber koondama, neid juhtima. Kõigele lisaks süvendab ülesande täitmine kohusetunnet, distsiplineerib.

Ülesandeid on mitmesuguseid. Pidevaid ülesandeid annab maleva- või rühmanõukogu. Selliseid ülesandeid saavad tavaliselt vanemad pioneerid, sest nende täitmine kestab enamasti terve õppeaasta, aga vahel isegi kauem. Niisugused on näiteks oktoobrilaste tähe või tähekese juhtimine, pioneeritöö organiseerimine laste elukohtades, spordivõistkonna juhtimine jne.

Antakse ka lühiajalisi ülesandeid: õppetöös mahajääva seltsimehe abistamine, suvise lugemislaua organiseerimine, suusavõistluste ettevalmistamine ja läbiviimine.

Ülesanded võivad olla ka ühekordsed. Pioneeriülesandeks võib lugeda haige seltsimehe külastamist, õppevahendi valmistamist, kirja kirjutamist välismaa pioneeridele. Selliseid ülesandeid annavad salgajuhid, rühmanõukogu esimehed, pioneerijuhid.

Et pioneer, kellele kollektiiv on ülesande andnud, asuks energiliselt tegutsema, selleks on vaja, et ülesanne langeks kokku tema isiklike huvide ja püüdlustega. Siis saab ta avaldada kõiki oma oskusi ja võimeid. Ei maksa teha malehuvilistele ülesandeks nukuteatri organiseerimist või panna muusikahuvilist pioneeri spordivõistlust korraldama! See ei abista töö organiseerimisel, vaid, vastupidi, tõukab pioneeri aktiivsest tegevusest eemale.

Igaühele meelepärane tegevus! Seda nõuannet tuleb ülesannete jagamisel arvestada.

Kuid ainult ülesannete jagamisega ei saa mitte mingil juhul piirduda. Lapsed on lapsed ja kui nad näevad, et nende tegevuse vastu mitte keegi huvi ei tunne, siis kaob huvi ka neil.

Kollektiivi antud ülesanne ei tohi vanempioneerijuhi, malevavõi rühmanõukogu vaateväljast eemale jääda. Need on märgitud maleva- või rühmapäevikusse, kus samal ajal näidatakse ära ka täitmise tähtaeg. Rühmanõukogu esimees alustab iga rühmanõukogu koondust eelmisel koondusel võetud otsuste ja antud ülesannete täitmise kontrolliga.

Ülesannete täitmise regulaarse kontrolli puudumine tekitab lastes vastutustundetust, ühiskondliku usalduse alahindamist.

Ülesannete täitmise kontroll viib meid veel ühe tähtsa momendini pioneeride kasvatamisel — ergutuste ja karistusteni.

ERGUTUSED JA KARISTUSED

Kui pioneer on kollektiivi poolt usaldatud ülesande täitnud kohusetundlikult, hästi ja õigeaegselt, siis peab maleva- või rühmanõukogu seda ära märkima. Ja, vastupidi, pioneeride kollektiiv ei saa mööda minna neist, kes suhtuvad ükskõikselt neile usaldatud ülesandesse, täidavad seda halvasti.

Lapseeast peale tuleb kasvatada austust seltsimeestele antud lubaduse vastu, endale kollektiivi ees võetud kohustuste vastu.

Märkamatuks ei tohi jääda ükski järeletegemist vääriv tegu ega ka ükski eksimine noore pioneeri seaduste vastu. Sellele peavad kaasa aitama ergutused ja karistused.

Alustame ergutustest. Rivistusel või koondusel märgib pioneerijuht või rühmanõukogu esimees ära, kes tublilt tegutses, kes

ülesande eeskujulikult täitis. Väljapaistvate tegude eest võib rühma- või malevanõukogu kiitust avaldada. Eriti hästi tegutsenud üksikut pioneeri, salka või pioneeride gruppi võib malevanõukogu ettepanekul pildistada malevalipu ees.

Malev või rühm võivad autasustada pioneeri kingitusega, aga kõrgemalseisvad organid — komsomoli rajoonikomitee, pioneeriorganisatsiooni nõukogu — aukirjaga.

Need on pioneeriorganisatsioonis sisseseatud ametlikud ergutusvormid. Ei ole halb ka omalt poolt uusi välja mõelda. Näiteks võiks seinalehes olla rubriik: «Neile ütles malev aitäh!», kus jutustada pioneeride headest ja kiiduväärsetest tegudest. Kooli raadiosõlme kaudu võib avaldada kiitust pioneeridele, kes on olnud eriti agarad ühiskondlikult kasulikus töös.

Siiski tuleb silmas pidada, et igal ergutusel oleks kasvatuslik väärtus ja kutsuks pioneeris esile soovi veel paremini töötada, veel eeskujulikumalt käituda. Lihtsa ja tavalise teo eest ei ole vaja eriti kiita.

Sedasama peab ütlema ka karistuste kohta. Need ei tohi pioneeri «jalust maha lüüa», vaid vastupidi, peavad temas esile kutsuma soovi ennast kiiremini parandada, paremaks saada ja sellega seltsimeeste usaldust tagasi võita.

Millised karistused on pioneeriorganisatsioonis kasutusel? Pioneeri halvast käitumisest või distsiplineerimatusest teatatakse kõigepealt rühma- või malevakoondusel. Kui see ei aita, tuleb pioneeri halba tegu arutada rühmanõukogus, salga- või rühmakoondusel. Koos sellega pioneeri hoiatatakse, äärmisel juhtumil avaldatakse noomitus rühma või maleva rivi ees. Mitte kellelgi ei ole õigust pioneerilt ära võtta tema punast kaelarätti. Sellist karistust pioneeriorganisatsioonis ei ole!

Pioneeriorganisatsioonist väljaheitmine tähendaks allakirjutamist iseenda jõuetusele, õpilase omapead jätmist, tema tõukamist halba seltskonda. Kas tõesti teie, vanempioneerijuht, rühmajuhid ja õpetajad, olete sellest poisist või tüdrukust nõrgemad? Muidugi mitte. Ei tohi ainult kahju tunda ajast ja kokku hoida hingejõudu, et leida kõige õigem tee selle lapse südameni.

Ergutusi ja karistusi tuleb kuulutada alati avalikult. Avaldage neid maleva- või rühmanõukogu nimel ja kuulutage välja sellises õhkkonnas, mis võimaldab kõige paremini saavutada kasvatuslikku eesmärki.

Vanempioneerijuht, rühmajuhid ja klassijuhataja ei tohi isiklikult oma nimel avaldada tänu ega noomitusi. Niihästi üks kui teine on pioneerikollektiivi ainuõigus. Pioneerid ei ole teie alluvad, vaid iseseisva organisatsiooni liikmed. Sellel organisatsioonil on kõik õigused. Tema ergutab, tema ka karistab.

Enamik meie vabariigi algkoole on väikesed, sageli õpib seal ainult paarkümmend last. Väikesed on nendes koolides ka pioneerimalevad. Algkoolide pioneeridel polegi alati ettekujutust õigest pioneeritööst. Suuremate ürituste korraldamiseks ei jätku jõudu ega oskust. Raskusi teeb oktoobrilaste töö juhtimine ja pioneerierialade õppimine.

Praktikas on välja kujunenud nii, et väikeste algkoolide pioneerimalevad on muudetud lähedalasuvate keskkoolide ja kaheksaklassiliste koolide pioneerimalevate rühmadeks. Algkooli laste ellu tuleb vaheldust, pioneeritöö läheb huvitavamaks. Algkoolide pioneerirühmad tegutsevad iseseisvalt. Malevakoondustel käivad pioneerid suures koolis. Nad võtavad osa ka teistest maleva üritustest.

Algkoolide õpetajatel ei ole sageli pioneeritööks vajalikke oskusi ja kogemusi. Sellepärast on hädavajalik, et suure kooli pioneerid käiksid vähemalt kord või kaks kuus algkoolides aitamas ette valmistada rühma- ja tähekoondusi. Paar suure kooli pioneeride külaskäiku tähtpäevade puhul ja mõned ühised malevakoondused ei ole veel mingi abi.

Tavaliselt antakse algkooli oktoobrilapsed ja pioneerid ühe klassi pioneeride hoole alla. Malevanõukogu ja pioneerijuhi osa selles töös ei tohi piirduda ainult rühmale ülesande andmisega. Kindlasti peab rühmas olema üks pioneer, kes kogu töö eest vastutab. Aeg-ajalt kannab ta malevanõukogule tehtust ette.

Kõigepealt koostab rühm perspektiivplaani. Sellel rühmakoondusel pead kindlasti olema ka sina, pioneerijuht. Enne võiks veel nõu pidada algkooli õpetajatega, nemad teavad kõige paremini, millist abi just vaja on.

Enamasti määratakse algkooli pioneerimaleva kollektiivseks rühmajuhiks mõne vanema klassi pioneerid, kes oskavad noorematele üht-teist õpetada. Rühmanõukogu jagab juba konkreetsed ülesanded. Muidugi ei sobi kõik pioneerid rühmajuhtideks. Eelkõige peavad rühmajuhid olema heade organisaatorivõimetega, oskama endast noorematega läbi saada ja neid õpetada. Parem on, kui algkooli läheb korraga kolm-neli pioneeri. Nad lepivad juba

omavahel kokku, kes tegeleb oktoobrilastega, kes õpetab uusi mänge ja tantse, kes aitab läbi viia rühmakoondusi. Igatsusega ootavad väikesed poisid endale sõpru, kellega saaks mehejuttu ajada ja kellelt võiks midagi õppida. Poistele meeldib meisterdada, kuid õpetajal ei jätku alati aega ega ole niipalju oskustki, et neid juhendada. Algklasside õpetajad on peaaegu alati naised. Kui suurest koolist tuleb poiss, kes aitab valmis teha lindude söögimaja ja pesakasti, õpetab vestma puust mänguasju, on rõõmu laialt.

Esimese ja teise klassi oktoobrilastele meeldib väga mängida. Ainuüksi mängu- ja tantsukoondused muutuvad aga üksluiseks. Väikesed viktoriinid, joonistuste ja luuletuste võistlused pakuvad oktoobrilastele samuti huvi. Ka saavad nad hakkama lihtsamate asjade (nääriehted, paberist mänguasjad jms.) valmistamisega. Alati tuleks algkooli õpetajalt küsida, mida tema on oma hoolealustele juba õpetanud. Suure kooli pioneerid peaksid alati kaasa tooma midagi uut, nii et sõbrad neid igatsusega ootaksid. Tõeliseks üllatuseks on, kui pioneerid annavad omavalmistatud nukkudega väikese etenduse. Muinasjutte kuulavad mudilased heameelega. Kõige tuntumgi lugu tundub uuena, kui muinasjutuõhtul on jutustajateks näiteks Lumivalgeke ja Saabastega Kass.

Kolmanda klassi oktoobrilapsed valmistuvad pioneerideks astuma ja neid huvitavad juba tõsisemad asjad. Kohe kooliaasta algul hakkavad pioneerid neile tutvustama pioneerisümboolikat, räägivad kangelaspioneeridest, võimaluse korral näitavad diafilme, annavad lühiülevaate pioneeriorganisatsiooni ajaloost. Kindlasti peab tutvustama oktoobrilastele ja pioneeridele oma pioneerimaleva nimikangelast.

Pioneerid õpivad pioneeri- ja matkatarkusi, pioneerierialanõudeid.

Ei tohi unustada kõige tähtsamat — õppimist. Rühmajuhid tunnevad huvi, kuidas nende hoolealused õpivad ja käituvad. Ühiselt arutatakse, miks on Tiinal ja Andresel kahed. Reet õpib küll neljadele ja viitele, kuid ta ei taha kunagi oma klassikaaslasi abistada. Mida arvavad oktoobrilapsed ja pioneerid sellest. Kiita ei maksa alati ainult ühtesid ja samu lapsi. Kui Peeter parandas matemaatika kahe kolmeks, siis väärib temagi esiletõstmist. Rühmajuhid püüavad jõuda selleni, et algkoolilapsed ise hakkaksid rääkima õppimisest, usaldaksid neile oma muresid. Rühmajuhid aitavad selgitada sõpruse, aususe ja seltsimehelikkuse probleeme.

Suure kooli pioneerid aitavad algkoolis sisustada aktiivinurga. Nad kirjutavad pioneeritõotuse ja -seadused, oktoobrilaste reeglid, valmistavad lihtsamate salakirjade, sõlmede ja teemärkide näidised, teevad stendi pioneerimaleva nimikangelasest, panevad välja kirjandust pioneerierialade, kangelaspioneeride ning V. I. Lenini elu ja tegevuse kohta.

Poisid võiksid meisterdada nägusa seinalehealuse või teadetetahvli, sest need on sageli ajast ja arust. Ka rühmapäeviku kujundamisel on mõnikord sõprade abi tarvis.

Aeg-ajalt käivad algkooli rühma nõukogu esimees või liikmed suures koolis. Ära siis unusta näitamast, mis pioneerimalevas on uut. Igalt selliselt külaskäigult peaksid algkooli pioneerid kaasa viima uusi ülesandeid, õpetusi ja kogemusi.

Ühisteks üritusteks on malevakoondused, punaste tähekeste peod ja mitmesuguste tähtpäevade tähistamine. Algkooli pioneerid ei tohi seal tunda end pealtvaatajate ja külalistena. Sellepärast tuleb neile anda eelnevalt mitmesuguseid ülesandeid. Muidugi peavad need olema jõukohased. Piisab, kui algkooli pioneerid esitavad väikese montaaži või paar laulu, õpivad selgeks mõne tantsu.

Suure kooli tutvustamise võiks muuta igasügiseseks traditsiooniks. Pioneerid näitavad algkooli lastele oma koolimaja, kasvuhoonet, katseaeda, spordiväljakut jm.

Algkooli pioneerid võtavad osa ka maleva töödest: koguvad vanapaberit ja -metalli, ravimtaimi, tammetõrusid jne.

Kolmandate ja neljandate klasside pioneerid ei suuda võistelda endast paar-kolm aastat vanematega. Sellepärast korraldatakse mitmesugused kohtumisõhtud, võistlused, sõja- ja maastikumängud just algkoolide ja suurte koolide kolmandate-neljandate klasside pioneeride vahel. Kohtumisõhtud ja võistlused kujunevad veel toredamateks, kui kutsutakse kokku kõikide šeflusaluste algkoolide pioneerid. Ühised sügisesed, talvised ja kevadised spordipäevad, kabevõistlused, maastikumängud ning viktoriinid pioneeri- ja matkatarkustest pakuvad väikestele sõpradele suurt huvi. Eriti toredad on need veel siis, kui suure kooli pioneerid joonistavad diplomid ja teevad ise väikesed auhinnad. Võib sisse seada ka rändvimpli või -karika parimale rühmale.

Kord või kaks õppeaasta jooksul panevad pioneerid oma koolis välja algkooli õpilaste joonistuste ja käsitööde näituse. Seda võib teha kevadel, näiteks pioneeriorganisatsiooni aastapäeval.

Paljudes kaheksaklassilistes ja keskkoolides tegutseb pioneeride teater. Malevanõukogu hoolitseb selle eest, et ka algkoolide pioneerid ja oktoobrilapsed saaksid kutsed esietendustele.

Sõpruskohtumisi ei pruugi sugugi alati korraldada suures koolis. Algkooli õpilastele on suursündmuseks, kui nad saavad aeg-ajalt külalisi vastu võtta. Tavaliselt asuvad ju algkoolid suurematest keskustest eemal ning seal käib vähe võõraid.

Malevanõukogu peaks kutsuma algkooli pioneere ka oma suvisesse malevalaagrisse. Nad näeksid siis tõelist laagrielu ja saaksid talvel õpitud pioneeri- ja matkatarkusi praktiliselt kasutada.

Suvel luuakse malevas elukohajärgsed pioneerirühmad. Paljud

suure kooli pioneerid elavad algkooli lähedal, varem nad õppisid seal. Üks või koguni kaks elukohajärgset pioneerirühma moodustataksegi endistest ja praegustest algkooli oktoobrilastest ja pioneeridest. Niiviisi kujuneb kõikide suvi lõbusaks ja sisukaks.

Osavõtt suure pioneerimaleva üritustest on algkooli pioneeridele suureks elamuseks. Ja kui algkooli õpilased pärast neljanda klassi lõpetamist uude kooli lähevad, on neil ees palju sõpru.

Sellised rühmad on viimasel ajal laialt levinud.

Vaevalt leidub meie maa piiriäärsetes rajoonides sellist kooli, kus ei tegutseks piirivalvurite noorte sõprade rühm. Kõigis sadamalinnades võib leida noorte meremeeste rühmi. Väga palju on Nõukogude armee, miilitsa, kosmonautide noorte sõprade rühmi, noori gaidaarlasi ja dzeržinskilasi.

Mis neis rühmades pioneere köidab? Eelkõige võimalus tegelda seal oma lemmikalaga. Rühma eesotsas on rühmajuht. Noortel piirivalvuritel on selleks ohvitser või seersant, noortel meremeestel — tõeline meremees. Aga kui arvestada, et iga eri profiiliga rühm toetub šefi soliidsele baasile (noorte piirivalvurite šefiks on piirivalvekordon, meremeestel — laevameeskond, dzeržinskilastel — siseasjade valitsus jne.), siis saab veel selgemaks laste suur huvi nende rühmade töö vastu.

Moodustades niisuguseid rühmi, ei tohi pioneerijuhid neid segi ajada tavaliste rühmadega. Rühmad huvialade järgi meenutavad oma iseloomult huvialaklubisid, kuid on organisatsioonilisest küljest ja ka distsipliinilt rangemad. Rühmadel huvialade järgi on oma vorm, oma eraldusmärgid. Kuid sellesse rühma astunud pioneer jääb ikkagi oma klassis tegutseva rühma liikmeks. Ja pioneerivormi, kaelaräti ning aktivisti eraldusmärkide kandmine jääb talle kohustuslikuks. Tema esimeseks kohuseks on rühmakaaslastele edasi anda teadmisi ja oskusi, mis ta on huvialarühmas omandanud. Igal sellisel rühmal on oma tööpõld, oma tegevusprogramm. Püüame sellest lühidalt jutustada.

Piirivalvurite noorte sõprade rühmad (PNS) moodustatakse nende koolide pioneerimalevates, mis asuvad piiriäärsetes rajoonides. Piirivalvurite noorte sõprade rühma juhiks määratakse mõni piirivalvurist kommunistlik noor. Rühma šefiks, või mis veel parem, kollektiivseks rühmajuhiks on piirivalvekordoni komsomoliorganisatsioon.

Piirivalvurite noorte sõprade rühmadesse võetakse kõiki V — VIII klasside pioneere, kes selleks soovi avaldavad.

Millega rühm tegeleb?

Pioneerid tutvuvad NSV Liidu piirivalvevägede ajalooga, piirivalvurite-kangelaste elulugudega, nõukogude piirivalvurite elu ja tegevusega.

Nad õpivad praktiliselt tulirelvi käsitsema. Rühmas harjutatakse luuramist ja jäljetundmist, omandatakse vaatleja, sidepidaja, sanitari kogemusi, korraldatakse sõjamänge, nende hulgas ka selliseid nagu «piiri kaitse», «mööda piiririkkuja jälgi» jne.

Pioneerid lähevad koos piirivalvuritega patrullkäikudele, valvavad NSV Liidu riigipiiri kindlat lõiku, aitavad piirivalvuritel ära tunda maskeeritud vaenlasi. Vanemad sõbrad organiseerivad noortele piirivalvuritele telklaagreid.

Nõukogude armee noorte sõprade rühmad. (NANS) luuakse pioneeride eneste soovil. Nende rühmade juhtideks määratakse kommunistlikke noori sõjaväeosadest, sõjakomissariaatidest või ALMAVÜ komiteedest. Võib luua ka spetsialiseeritud rühmi — suurtükiväelaste, tankistide, lendurite, raketiväelaste, sideväelaste noortele sõpradele.

Nõukogude armee noorte sõprade rühmades tutvutakse Nõukogude Liidu relvastatud jõudude ajalooga, nõukogude sõjameeste kangelastegudega, sõjaväelaste eluga, kogutakse materjale langenud kangelaste kohta muuseumide, näituste, sõjalise kuulsuse nurgakeste jaoks.

Pioneerid õpivad laskma, tundma topograafilisi kaarte, maastikul orienteeruma, maskeerima, vaatlema. Nad viivad läbi sõja- ja maastikumänge, spordivõistlusi, teatejookse, matku, riviülevaatusi, korraldavad puhkeõhtuid koos vanemate sõpradega.

Miilitsa noorte sõprade rühmad (MNS) luuakse malevates miilitsatöötajate abiga. Neid rühmi juhivad tavaliselt siseasjade osakondade kommunistlikud noored ja kommunistid. Miilitsa noorte sõprade rühmades tutvuvad pioneerid miilitsatöötajate kuulsusrikaste tegudega, aitavad neil võidelda laste järelevalvetuse ja huligaanitsemise vastu.

Kõigisse neisse rühmadesse kuuluvad peamiselt vanemad pioneerid ja kommunistlikud noored. Nad püüavad oma töösse kaasa haarata raskestikasvatatavaid poisse.

Noorte tuletõrjujate rühmad (NT) moodustatakse tuletõrjeüksuste juures. Rühmajuhiks on tuletõrjuja, kes on kommunistlik noor.

Nende rühmade liikmed õpivad tundma nõukogude tuletõrje ajalugu, kangelastegusid ja igapäevast tegevust. Õpitakse tuletõrjeasjandust, tehnikat, tulekahjude kustutamist, tehakse tuletõrjealast selgitustööd elanikkonna hulgas. Rühmad korraldavad omavahelisi võistlusi, tuletõrjealaseid teatevõistlusi jms.

Noorte meremeeste rühmad (NM) luuakse sadamalinnade pioneerimalevates.

Pioneerid õpivad tundma vene laevastiku ajalugu, nõukogude meremeeste kangelastegusid, tutvuvad mitmesuguste mere- ja jõelaevade ehitusega, valmistavad laevamudeleid. Nad ehitavad ise paate, süstasid, katamaraane ja teisi «väikese laevastiku» kergeid laevu. Rühmades õpitakse tundma mereasjandust, käiakse sõudmas ja purjetamas, organiseeritakse mänge vees, mitmesuguseid võistlusi (ujumises, signaliseerimises, sõlmede sidumises jne.).

Rühmal võib olla oma staabiruum, mis on sisustatud kui sõjamerekabinet (stendid, vitriinid, laevamaketid ja -mudelid, mitmesugused plakatid).

Noorte meremeeste rühmad organiseerivad malevas temaatilisi õhtuid, mere-sõjamänge, viktoriine, võistlusi, korraldavad pioneeride kohtumisi meremeestega, peavad laevameeskondadega kirjavahetust.

Noorte gaidaarlaste rühmad (NG) moodustatakse samuti pioneeride soovil.

Neisse rühmadesse lähevad pioneerid, kes armastavad Arkadi Gaidari loomingut ja tahavad oma vanusekaaslaste ning nooremate lastega gaidaarlikult töötada.

Millega gaidaarlased tegelevad?

Nad õpivad tundma lemmikkirjaniku elukäiku ja tema teoseid, tutvustavad seda oma seltsimeestele. Noorte gaidaarlaste rühmad korraldavad kirjandusõhtuid ja viktoriine, lugejate konverentse ja vaidlusõhtuid.

Tegutseda gaidaarlikult, otsida, luua, mõtelda! — see on paljude rühmade deviisiks.

Nende rühmade alaliseks tegevuspaigaks on tänav ja õu. Siin loovad gaidaarlased timurlaste meeskondi, pioneeride klubisid, mitmesuguseid ringe ja sektsioone, rajavad spordi- ja mänguväljakuid. Nad haaravad kõiki õue või tänava lapsi oma tegevusse, viivad nendega läbi sõjamänge, jalg- ja võrkpallivõistlusi tänavameeskondade vahel, liikumismänge ja atraktsioone.

PIONEERITUBA — MALEVA TÖÖ KESKUS

Vaevalt kuulutab koolikell vahetunni algust, kui rühmade sidemehed kiirustavad kõik ühes suunas — ikka pioneeritoa poole, et saada uusi teateid ja neid hiljem rühmale edasi öelda. Kui sidemehed pioneerituppa jõuavad, on seal peale vanempioneerijuhi ja ühe malevanõukogu liikme veel kaks pioneeri, keda pioneeritoa komandant on korrapidajaiks määranud. Malevanõukogu liige jagab sidemeestele ümbrikud, milledes on salakirjas teated peatselt algavast maleva häirepäevast ja rühma ülesanne. Häirepäeva staap peab kogunema pioneerituppa järgmisel vahetunnil.

On päris loomulik, et mitte ainult vahetundide ajal, vaid ka enne ja pärast tunde on pioneerituba avatud. Alati viibib seal keegi maleva aktiivi hulgast, kes aitab lahendada rühmades tekkinud küsimusi, ülemalevaliste üritustega seotud probleeme jne. Pioneerituba ei ole ju ainuüksi vanempioneerijuhi tööruum. See on kogu koolipere elu organiseerimise keskus — pioneerimaleva staap. Siit lähevad ellu maleva plaanid, siit saavad alguse kõik ettevõtmised ja üritused. See on koht, kust iga pioneer leiab endale midagi vajalikku. Pioneerituba on staabiks aktiivile: malevanõukogu ja rühmanõukogude liikmetele, salgajuhtidele, päevikupidajaile, seinalehtede toimetajaile, spordiorganisaatoreile, instruktoritele ja erialatundjatele, tähe- ja tähekesejuhtidele jt. Järelikult peab pioneeritoas olema kõik vajalik nende tööks. Seega on pioneerituba ka maleva metoodiline keskus, kust saab hoogu laste fantaasialend uute plaanide kavandamisel, nende elluviimisel. Pioneeritoas viibides võib igaüks kohe öelda, mis on malevas päevakorral, millega malev momendil tegeleb.

Pioneerituba on tööruum ja seetõttu tuleb jälgida, et siin ei oleks üleliigseid esemeid ega materjale. Kõik materjalid olgu paigutatud kindla süsteemi järgi.

Aukoht kuulub nn. p i d u l i k u l e s e i n a l e, kus peaksid olema malevalipp; rühmade ja oktoobrilaste tähtede lipud; Lenini büst, bareljeef või portree; teated selle kohta, et pioneeriorganisatsioon kannab Lenini nime ja on autasustatud Lenini ordeniga; deviis; pioneerimärk; pioneeriseadused; pühalik tõotus; pioneeriorganisatsiooni põhimäärus; materjalid kangelase kohta, kelle nime kannab

malev; materjalid maleva aupioneeridest; fanfaarid, trummid. Piduliku seina kujundamisel otsustab malev ise, mida paigutada seinale, mida kappi, albumisse või kausta. Kui malevas on 15—20 rühma, siis pole mõeldav, et iga rühma trumm ja fanfaar seisavad pioneeritoas. Piduliku seina juurde tuleks panna ainult üks trumm ja fanfaar, ülejäänud võiksid olla kapis ehk võimaluse korral klassis — rühma juures. Lippu tuleb hoida alusel. Kui lipud (sealhulgas ka malevalipp) on avatult pioneeritoas, siis on iga pioneer kohustatud pioneerituppa sisenemisel lipule saluteerima. (Vastavalt pioneeriorganisatsiooni põhimäärusele tervitab pioneer lippu saluudiga.) Mõnes koolis hoitakse lippe suletult, s. t. lipp asub lipualusel katte sees. Sel juhul pole vaja sisenemisel lipule au anda ja ühtlasi on lipp kaitstud tolmu eest. Kui koolis pole pioneerituba (nagu mõnes algkoolis), siis on soovitav lipud asetada klassiruumi, kus õpib parim rühm. Seejuures ei tohi unustada, et lipule peab kuuluma ruumis aukoht.

Pioneeriseadusi ei ole soovitav kirjutada stendile, sest oma pika teksti tõttu on neid raske kujundada. Tekst üksinda ei meelita aga lugema. Üksikud seadused võiksid olla ka stendil pealkirjadena, loosungitena. Kui ruumi leidub, siis võiks kasutada fotosid, laste joonistusi, keraamilisi plaate jne. Näiteks võiksid seadused olla joonistustena kujundatult kapis, kusjuures tekst on kirjutatud iga joonistuse alla. Vajaduse korral saab neid hõlpsasti kasutada.

Kui pioneerimalev kannab kangelase nime, siis peaks see kajastuma ka pidulikul seinal: «Meie malev kannab... nime». Lisaks võiks olla stend kangelase foto, eluloo- ja kangelasteo kirjeldusega, fotomaterjale tema kodukohast, koolist. Stendi all on kapp, vitriinis aga ilmunud kirjandus ja artiklid kangelase kohta, kirjad tema omastelt. Kõigi nende väljapanekute kõrval peab leiduma materjale ka maleva aupioneeridest — nende fotod, elulookirjeldused, andmed, mis ajast nad on maleva aupioneerid.

Suure osa pioneeritoas leiduvatest väljapanekutest hõlmavad materjalid aktiivile, mida võiks liigitada järgmiselt.

1. Pioneerimaleva nõukogule.

Malevanõukogu igapäevaseks tööks on vajalik teadetetahvel, maleva tööplaan, päevik, kroonika, maleva nimekiri, malevanõukogu liikmete nimekiri ja ahel, ülesannete jaotus malevanõukogus, aktiivikoolide programmid, linna või rajooni pioneeriorganisatsiooni nõukogu plaanid, juhendid, väljalõiked ajalehtedest ja ajakirjadest.

2. Rühmanõukogudele.

Need on põhiliselt samad, mis malevanõukogu omadki, ainult muidugi vastavalt rühma ulatuses: rühmapäevik, nimekirjad, ülesanded salgajuhtidele, rühmadevahelise võistluse juhendid, rühmade tööplaanid jne.

3. Oktoobrilaste juhtidele ja nende staabile.

Tööks nooremate õpilastega, oktoobrilastega, on vaja kasutada järgmisi materjale: oktoobrilaste reeglid, tähtede ja tähekeste struktuur, oktoobrilaste eraldusmärgid, tähtede ja tähekeste tööplaanid, oktoobrilaste juhi meelespea, oktoobrilaste juhtide nimekiri, oktoobrilaste juhtide staabi liikmete nimekiri ja tööplaan, kirjandus, mängud jm. vajalik.

4. Pioneeriorganisatsiooni astujaile.

Arvestades laste vanuselisi iseärasusi peab pioneeriks astujaile mõeldud väljapanekute seas olema rohkesti näitlikku materjali. Pioneerisümboolikat on soovitav tutvustada piltide või konkreetsete esemete näol. Organisatsiooni struktuuri võib kujutada skeemina. Pioneeriorganisatsiooni ajaloo ja kangelaspioneeride kohta on väljas vastavasisuline kirjandus, illustreeriv materjal, filmide loetelu. Teiste maade lasteorganisatsioone tutvustavate materjalide hulgas peaks kirjanduse kõrval leiduma ka vastava maa lasteorganisatsiooni kaelarätt ja märk. Samuti peaks olema käepärast värske pioneeriajakirjandus: ajakirjad ja korralikult köidetud ajalehed.

5. ÜLKNÜ-sse astujale.

Materjalid ÜLKNÜ autasude, kroonika ja kommunistlikest noortest kangelaste kohta (kirjandus, filmide loetelu jm.). Ei tohiks puududa ka kooli komsomoli-algorganisatsiooni ajalugu, ÜLKNÜ põhikiri ning kirjandus komsomolile (sealhulgas Lenini kõne komsomoli III kongressil).

6. Aktiivikoolide õpilastele.

Siin peaks olema pioneeritööalane kirjandus; materjalid V. I. Leninist (kirjandus, albumid, maketid jne.); ülevaade maleva sõprussidemetest (kirjad, kingitused sõpradelt, kirjandus); teadetetahvel «Täna malevas. Varsti malevas»; näitlikud materjalid laagrite läbiviimiseks (varustus, päevarežiim, tegevuslipud jms.). Lisaks neile tabelid ja teised näitlikud õppevahendid salakirjade, morse, teemärkide, pioneerisõlmede, viipe- ja vilesignaalide, lõkketüüpide õppimiseks jms. Samuti on käepärast aktiivikoolide tööplaanid ja päevikud.

On väga tähtis, et iga aktivist teaks, kus asub temale vajalik materjal — igal asjal on pioneeritoas kindel panipaik. Muidugi võiks osa materjali olla stendil, teadetetahvlil. Kuidas, kui palju välja panna — see oleneb pioneerimaleva tööst, tema otsinguist ja vajadustest. Ei tohi unustada, et kõik materjalid pioneeritoas ei anna aktiivile ainult vajalikke teadmisi, vaid arendavad neis ka ilutunnet. Kahjuks võime ikka veel kohata määrdunud riidele lohakalt kleebitud ajaleheväljalõikeid, tuhme ja liimiga läbiimbunuid. Vaeva on nähtud, kuid asjatult. Ei kutsu see stend kedagi lugema. Me vajame oma töös väljalõikeid ajalehtedest, kuid kleebime need siis korralikult joonistus- või lauapaberile, varustame vastavate märkustega (ajaleht, kuupäev, number) ja asetame kausta või mappi.

Iga mapi pealkirjastame vastavalt teemale. Sageli eksitakse sellega, et püütakse seintele välja panna väga palju. See muudab pioneeritoa ilme kirjuks. Materjale, mis on albumites, tabelitel, kaustades, saab kergemini käsitada ja seega täidavad nad oma otstarvet paremini. Stendide praktiline väärtus seisneb selles, et seal võib väljapanekuid kerge vaevaga vahetada. Näiteks sõprusnädala puhul võib pioneeritoa kujundada ainult rahvaste sõpruse teemal. Lenini sünni-aastapäeva aegu on rohkem ruumi väljapanekutel suure juhi elust, tegevusest, tema ideede elluviimisest tänapäeval. Stendide juures tuleks silmas pidada, et neid ei asetataks liiga kõrgele seinale (nooremad õpilased ei küüni vaatama ega lugema). Stendid peavad olema sellised, et materjale saaks sageli vahetada. Mitu erineva suurusega ja eri materjalist stendi mõjuvad ruumis väga segavalt. Nad peavad olema ühesuguste mõõtmetega ja moodustama ilusa rivi. Suuremate aluste puhul võib ühele alusele asetada materjale ka mitmel erineval teemal. Kujundatakse nad lihtsalt ja asjalikult. Hoiduda tuleks igasugustest viltustest lehtedest. Halvasti mõjuvad viltused pealkirjad. Kiri olgu lihtne, selge, hästi loetav, kirjapilt ühtlane. Soovitav on kasutada plokk-kirja. Fotod tuleks pasporteerida, asetada grupeeritult korralike ridadena. Tekstimaterjalina ei ole sobiv kasutada ajalehtede või ajakirjade väljalõikeid. Eelistada tuleb ilusat käsitsikirja. Hoiduda materjalide ülekuhjamisest ja arvestada, mida lihtsam ja selgem on kujundus, seda suurem on tema väärtus!

Vajaduse korral on võimalik valmistada ka jalgadel stend, mida saab ruumis liigutada.

Ei ole soovitav kasutada lahtisi riiuleid, kuna väljapanekud (suveniirid, raamatud ja muud esemed) kiiresti tolmuvad.

Kui pioneerituba on väike, siis materjalide ülekuhjamise vältimiseks võib edukalt kasutada ka teisi kooliruume, näiteks koridore.

Pioneerituba täidab oma ülesannet siis, kui aktivist leiab iseseisvalt vastuse teda huvitavale küsimusele. Selleks, et vajalikud materjalid oleksid alati pioneeridele kättesaadavad, peab valitsema pioneeritoas kindel kord ja hästi läbimõeldud süsteem materjalide paigutamisel. Et täita elementaarset nõuet — säilitada puhtust ja korda pioneeritoas — selleks määrab malevanõukogu pioneeritoa komandandi, kes koostab korrapidamise graafiku pioneerirühmade kaupa ja jälgib selle täitmist.

Kõige selle kõrval ei tohi unustada ka esteetilist külge. Otstarbekalt ja meeldivalt kujundatud ümbrus loob rõõmsa töömeeleolu. Nagu teada, oleneb meeleolust tööviljakus. Seepärast ei saa ükskõikselt suhtuda pioneeritoa kujundusse.

Uutes ajakohastes koolimajades on head võimalused kõigiti kauniks ja otstarbekaks sisekujunduseks. Kuid ka vanemate majade väikestes ruumides on vaja olemasolevaid võimalusi maksimaalselt ära kasutada. Tuleb püüda igas detailis jälgida seda, et tänapäeva

sisul oleks kaasaegne vorm. Esineb juhuseid, kus ei peeta meeldivaid ruume oluliseks või ollakse ümbrusega harjunud; ei märgata, et majas leidub mõndagi iganenut, mis ei vasta enam meie kiiresti edasitõttava elu nõuetele. Pioneeritoa sisustamisel tuleb lähtuda selle üldistest funktsioonidest, pioneeride tegevusest, kooli tingimustest ja laste ees seisvatest päevaülesannetest.

Värvidest. Värvilahenduse otsimisel tuleb arvestada ruumi otstarvet, ehituslikku laadi ja asetust ilmakaarte suhtes. Tumedusastmelt võrdsed värvipinnad mõjuvad igavalt. Ruum oma seinte, lae ja põrandaga peab moodustama sisustuse ja tekstiilidega ühtse terviku. Päikesekülllasele ruumile annavad külmad hallikassinised värvid teatud karguse. Soovitav on sinna lisada väikeste laikudena näiteks kollast või oranži. Üldiselt peab hoiduma värvidega liialdamast. Mitu võrdselt tugevat värvitooni mõjuvad üksteise suhtes häirivalt. Põhjapoolsetes ruumides tuleb ülekaal anda soojadele toonidele.

Seinad. Seina horisontaalne jaotamine killustab seina pinda. Tumeda lae puhul kõrges ruumis olgu seinad heledad. Värvilise lae juurde sobivad hästi valkjashallid ja valged seinad. Tumedad toonid vähendavad ruumi avarust.

Lagi. Valge lagi mõjub alati hästi. Liiga erksat tooni ei ole soovitav võtta. See olgu pehme, ühtlane ja läiketa.

Põrand. Tume põrand rõhutab ruumi alaosa. Hele lisab ruumile kergust ja avarust. Hästi mõjuvad helehallid, beežid, pehmed kollased ja samblarohelised toonid. Üldse olgu ruumi värvitoonid tagasihoidlikud, moodustagu ühtlase tausta mööblile.

Radiaatorikatted. Need olgu lihtsad, mis lasevad sooja õhku hästi läbi. Katted peavad olema eemaldatavad ja puhastatavad, ühtima kujunduslikult seinaga ja jääma võimalikult märkamatuks. Hästi viimistletud radiaator katet ei vaja.

Uksed. Uksed on soovitav värvida seintega ühes toonis (veidi heledam või tumedam). Puhas uks on ühtlasi seal valitseva korra ja puhtuse peegeldajaks.

Mööbel. Kaasaegne pioneeritoa mööbel peab olema otstarbekohane ja nägus, kergesti hooldatav ja puhastatav. Väiksemamastaabiline, kerge mööbel annab ruumile avarust, teda on hõlpsam ümber paigutada. Praktilised on seinakapid panipaikadena. Hoolikalt tuleb enne läbi mõelda, kuidas mööblit paigutada.

Tekstiil. Suur osatähtsus on tekstiilil. Otstarbekalt valitud tekstiilimaterjalide pehmus, ilu ja värvirõõm annavad hubasust, loovad meeleolu. Nende värvitoonid olgu kooskõlas ruumi muude värvipindadega. Korralike raamide ja heade proportsioonidega aknad võib jätta katteta. Vajaduse korral võib kasutada kardinateks õhukest valget batisti, popeliini, tülli või kaprooni. Mitme aknaga üht seina on praktiline ühendada pika kardinaga üheks pinnaks. Ornamenteeritud pitskardinad pioneerituppa ei sobi.

Vaipadest on eelistatavamad õpilaste omavalmistatud vaibad.

Pildid, lilled. Korralikult raamitud pilt asetatakse valgusküllasele seinale, sinna, kus on selle jaoks küllalt ruumi, kus see mõjule pääseb. Ei tohi pilti asetada liialt kõrgele. Tänuväärsed on õpilaste oma tööd.

Lilled loovad ruumis meeleolu, kui nendega just ei liialdata. Lõikelilli võib asetada lauale või riiulile madalasse vaasi või ka seinavaasi. Põrandavaasis võib aasta läbi pidada suuremaid oksi.

Pioneeritoa kunstilisel kujundamisel tuleb lähtuda peamiselt samadest põhimõtetest, mis kehtivad kõigi ühiskondlike ruumide kohta. Ei saa anda kindlat eeskirja selle kohta, kuidas üht või teist osa pioneeritoast kujundada. Kõik oleneb ruumi iseloomust, majanduslikest võimalustest ja kujundaja leidlikkusest.

Igal organisatsioonil on oma dokumentatsioon, mis kajastab tema igapäevast tegevust.

Pioneeriorganisatsioon on lasteorganisatsioon ja sellepärast on tema dokumentatsioon väga lihtne, see koosneb põhiliselt kahest osast: tööplaanid ja päevikud.

Räägimegi, millised on üldised nõuded nende dokumentide kohta.

Maleva töö aluseks on perspektiivtööplaan, mis ühe osana kuulub kooli üld-tööplaani juurde. Maleva perspektiivplaan koostatakse aastaks.

Perspektiivplaanis leiavad kajastamist eelmise aasta töö analüüs (aluseks maleva aruandekoonduse materjalid ja kooli pedagoogilise nõukogu otsused), põhiülesanded uueks aastaks, pioneeride huvialane tegevus, maleva traditsioonide jätkamine, vastukaja mitmesugustele üldrahvalikele sündmustele meie maal, samuti komsomoli- ja parteiorganisatsioonide otsuste täitmine. Plaani õigeaegse valmimise ja selle kinnitamise eest (nii pedagoogilises nõukogus kui ka õpilaskollektiivis) vastutad sina, pioneerijuht.

Perspektiivplaani alusel koostab malevanõukogu kalenderplaani poolaastaks või üheks veerandiks.

Ühtlustatud vormis plaan koosneb neljast osast.

I Malevakoondused ja teised ülemalevalised üritused (see kujuneb maleva kalendriks, 8-klassilises koolis tihti ka kogu klassivälise töö kalendriks).

Plaanis tuleks kindlasti ette näha koonduste teemad, üldvastutajad (pioneerid) ja kuupäevad.

II Ülesanded rühmadele, klubidele, huvialaringidele. Selles osas jaotatakse kõigi I osas planeeritud ürituste ettevalmistamiseks vajalikud ülesanded. Ka siin tuleb märkida ülesannete täitmise eest vastutajad, täitmise tähtaeg.

III Malevanõukogu töö.

IV Töö oktoobrilastega.

Plaan võiks olla näiteks selline:

. . . . . kooli pioneerimaleva I veerandi tööplaan.

I Malevakoondused ja teised ülemalevalised üritused

Jrk. nr.	Kuupäev	Üritus	Vastutaja
1.	20. sept.	Malevakoondus «Suvi möödus kasulikult»	Malevanõukogu esimees Malle
2.	2. okt.	Pioneeride hoogtööpäevak kodulinna heakorrastamiseks	Malevanõukogu esimehe asetäitja Tiit

II Ülesanded rühmadele, klubidele, huvialaringidele

Jrk. nr.	Kellele ülesanne antud	Ülesanne	Täitmise tähtaeg	Vastutaja
1.	Kõik rühmad	Viia läbi aruande-valimiskoondus ja valmistada raport suvisest tööst	10. sept.	Rühmanõukogu esimehed
2.	Matkaklubi	Koostada näitus suviste matkade materjalidest	15. sept.	Klubi esimees Mart
3.	Kõik rühmad	Välja panna näitus suvel koolile valmistatud õppevahenditest	20. sept.	Rühmanõukogu esimehe asetäitjaid
4.	I rühm (VIII kl.)	Valmistada ette rühmadevaheline pioneeritarkuste võistlus V—VI kl. pioneeridele	20. sept.	Rühma spordiorganisaator Anne
5.	II rühm (VII kl.)	Valmistada ette pioneeritarkuste võistlus IV klasside pioneeridele		Rühma spordiorganisaator Toomas

III Malevanõukogu töö

Jrk. nr.	Kuupäev	Arutatavad küsimused	Vastutaja
1.	2. sept.	1. Maleva perspektiivtööplaani arutamine. I veerandi tööplaan	Vanempioneerijuht
		2. Malevakoonduse ettevalmistamine	M/n esimees Malle
2.	9. sept.	1. Malevanõukogu liikmete tööjaotus ja iga liikme ülesanded	M/n esimees Malle

3.	18. sept.	1. Malevakoonduse konkreetse plaani kinnitamine	M/n esimees Malle
		2. Rühmade raportite analüüs	M/n esimehe asetäitja

IV Oktoobrilaste töö

Jrk. nr.	Kuupäev	Üritus	Vastutaja
1.	1. sept.	Esimese klassi õpilaste vastuvõtt	Oktoobrilaste staabi ülem Ene, V rühma (V kl.) nõukogu esimees Tiiu

Maleva kalenderplaani alusel koostab kalenderplaani iga rühm. Rühma plaani vorm sarnaneb täielikult maleva plaanile.

Salgad planeerivad oma tööd koos rühmaga.

Peale nimetatud plaanide on maleval vaja teha veel aktiivi õpetamise plaan. Plaane koostavad muidugi kõik ringid, klubid, seinalehe toimetused ja teised pioneeride koondised.

Teiseks vajalikuks dokumendiks on päevik. Päevikut peavad nii malev kui ka rühmad ja ka nõuded päevikute kohta on ühesugused. Päevik on pioneerikollektiivi elu, tema mõtete, tegude ja traditsioonide peegel mitte ainult täna, vaid ka tulevikus, mil tänastest pioneeridest on saanud tublid töö- ja teadusemehed.

Kuidas päevikut täita, mida sellesse kanda, selle otsustab põhiliselt iga pioneerikollektiiv ise. On aga rida üldisi nõudeid, mida iga päevikupidaja peab kindlasti täitma. Päeviku täitmise aluseks olgu nõuded:

1. Päevik kajastab kollektiivi igapäevast tegevust;
2. Päevik kajastab kollektiivi (eriti rühma) arengut;
3. Päevik on pioneerikollektiivi ajalugu.

Rühmapäevikusse tehakse esimene sissekanne rühma sünnipäeval ja viimane siis, kui rühm oma lipu annab üle järgmisele vahetusele.

Esimestele lehtedele peab kindlasti märkima maleva nime, rühma nime või numbri, rühma moodustamise aja. Edasi tuleb päevikusse kirjutada rühma aktiivi nimekiri ning ülesannete jaotus, seejärel rühma nimekiri salkade kaupa koos aadresside ja ühiskondlike ülesannete näitamisega. Et rühma koosseis ja ülesanded sageli aastate jooksul muutuvad, tuleb märkused muutuste kohta teha iga õppeaasta algul. Siis kirjutatakse päevikusse ka rühma põhiülesanded ja kohustused koos täitmise tähtaja ja vastutajaga. Järgnevad rühma veerandi (või poolaasta) tööplaan ja sissekanded töö kohta.

Tublil rühmal on peaaegu iga päev millestki päevikusse kirjutada — rühma- või rühmanõukogu koondusest, temaatilisest

õhtust, matkast, teatri ühiskülastusest, seinalehe toimetamisest, pioneeritarkuste õppusest, patrulli kontrollkäigust, aruandest malevanõukogu ees, salkade ning oktoobrilaste tööst ja paljust muust. Ei ole tähtis, et igast sündmusest kirjutataks terve lehekülg. Kui sissekandeid teha lühidalt ja konkreetselt, võib leheküljele mahutada ülevaate terve nädala tegevusest.

See on rühma igapäevase elu kroonika. Suurematest sündmustest, nagu rühmakoondus, matk, kohtumisõhtu, tuleb kirjutada muidugi pikemalt. Sissekannete juures olgu märgitud kuupäevad, nimed, võistluste tulemused ja lõpuks ka hinnang üritusele ning ettevalmistajate tööle.

Kindlasti mõni juba imestab, kas päevikusse siis ei olegi vaja mahutada pioneeritöotust ja -seadusi, rühmalaule, pilti, ahelat, instruktoreid, spordisaavutusi, kiitusi, karistusi jms. Kõige selle kohta teeb otsuse rühm ise.

Kasutab rühm ahelat, joonitakse päevikusse selle skeem. Lihtsalt kombe pärast aga ei ole vaja paberit kulutada. Spordisõbrad kannavad päevikusse võistluste edetabeli, kunstisõbrad oma töö tulemused. Seda kõike ei pruugi teha päeviku algusesse erilistele lehtedele, vaid igapäevase töö käigus. Hoopis imelik on, kui aasta algul maalitakse ühele lehele «Kiitused» ja teisele «Laitused» ning jäädakse ootama, kas sinna sissekandeid tuleb.

Selline vorm ei tähenda sugugi, et rühmapäevik kujuneb lihtsalt «ürituste ja sündmuste registreerimise kaustikuks», kus sissekanded on tehtud lohakalt ja vigaselt. Kaunilt kujundatud, puhas, vigadeta ja korralik päevik on esimene hea iseloomustus kogu malevale, rühmale. Täiesti omal kohal on ilusad kujundatud pealkirjad, lõbusad karikatuurid ja illustratsioonid — need ärgu aga jätku varju päeviku sisu.

Igas rühmas on päevikupidaja, see aga ei tähenda, et kõik sissekanded teeb tema. Paljudes rühmades on selline kokkulepe, et sissekande teeb see, kes ürituse eest vastutab. Päevikupidaja ainult aitab ja kontrollib teda.

Veel tahaks ütelda üht — päeviku sissekanded on õiged ja neist on kasu tööle ainult siis, kui me päevikut pidevalt täidame. Päeviku asukoht on kas pioneeritoas või klassis selleks ettenähtud kohal. Päevikut täidetakse tavaliselt koolis. Kui aga vahel on vajadus selle kojuviimiseks, tuleb see järgmisel päeval kohe tagasi tuua.

Autojuhil lõi masin tõrkuma. Tõstnud mootorikatte üles, hakkas juht mutrivõtmega mootori kallal askeldama. Korrapealt ümbritses teda parv poisikesi, kes alles äsja olid õhinal palli järel jooksnud. Vaata, missuguse huvi ja tähelepanuga jälgivad nad autojuhi iga liigutust! Missuguse asjatundlikkusega arutavad nad juhtunu põhjust!

Või võtame teise näite. Veevärgitöölised kaevasid süvendi, nüüd keevitavad seal midagi. Sealgi ei saa läbi lasteta, kes on valmis tundide viisi nende tööd jälgima. Aga lumelaadija, mis nii kiiresti oma osavate raudsete käppadega lund kokku kraabib? See tore masin on alati poisikestest ümber piiratud.

Mis siis veel rääkida niisugustest suurepärastest asjadest, nagu Maa tehiskaaslase väljasaatmine või kosmoselaeva lend!

Ja missuguse õhinaga ronivad lapsed mööda järsakuid, ületavad soid, kui jutt on rauamaagist või ürginimeste elupaikade otsinguist! Kui palju tekib seejuures küsimusi: mis?, kuidas?, mispärast?! Laste teadmishimu on erakordne. See on väärtuslik omadus, mida pioneerijuht peab lastes edasi arendama.

ARENDADA TEADMISHIMU

Kasvatades kommunistliku ühiskonna inimesi, on tarvis meeles pidada, et kommunism on võimalik üksnes igati arenenud tehnika baasil, s. o. automaatika, elektroonika, sünteetiliste materjalide, ülisuurte kiiruste ajastul. Nüüdisaegse keerulise tehnika omandamine on aga jõukohane ainult igakülgselt haritud inimesele.

Nii tööstuses, põllumajanduses kui ka teaduses muutuvad küll töötingimused kergemaks, samal ajal aga tootmisvahendid keerulisemaks. Vikati ja koodi asemele tuli kombain, hobuse asendas traktor, labida ekskavaator ja buldooser. Juba varsti hakkavad tänapäeva masinaid omakorda välja tõrjuma tohutult keerulisemad mehhanismid — automaatliinid ja -tööpingid, raalid ja kopeerimismasinad, aatomimootorid jne. Kuipalju rohkem peab nüüd olema teadmisi elluastujal noormehel või neiul, ja seda isegi siis,

kui ta ei kavatse end teadusele pühendada! See teadmiste kogumine algab juba pioneerieas ning jätkub kogu elu.

On olemas kõnekäänd — «süües kasvab isu». Täpselt niisamuti kasvavad ka inimese vaimsed vajadused nende rahuldamise protsessis.

Kui inimene kuuleb esmakordselt elus sümfooniat, võib see tunduda talle arusaamatuna ja igavana. Ent kui tõsist muusikat süstemaatiliselt kuulata, tutvuda muusika ajalooga, teada saada, kuidas heliteos valmib, mida on sellesse kätkenud helilooja, muutub sümfoonia kuulamine suureks rahulduseks.

Mida tihedamini inimene muuseumides ja näitustel käib, seda rohkem saab ta teada maalikunstist, seda huvitavam on talle iga uus maal.

Aju ja tunnetusorganid, niisamuti nagu kõik meie organid, arenevad tegevuses, harjutamisega. Inimese vaimsed jõud ja vajadused on piiramatud. Kuid mõistust ja tundeid on tarvis treenida niisamuti nagu lihaseidki. Nii nagu iga füüsiliselt terve laps tahab joosta, hüpata, mängida, nii tekib arenenud teadvuses vältimatult vajadus osa saada kõigist vaimsetest rikkustest. Suure innuga lahendavad arenenud lapsed maleülesandeid, proovivad kirjutada värsse, joonistavad, voolivad, uurivad tehnikaalaseid raamatuid.

Hästi treenitud mäluga inimene omandab kõike uut kiiremini ja põhjalikumalt, reageerib elavamalt välismaailma muljetele, suhtub igasse nähtusesse, igasse ülesandesse loovalt.

Seepärast oligi Vladimir Iljitš Lenini ajaloolise kõne aluseks komsomoli III ülevenemaalisel kongressil mõte, et revolutsioonilise noorsoo põhiülesandeks on õppimine. See oli mitte ajutine ülesanne, vaid riigijuhi läbinägelik ja tark pilk tulevikku.

«Kommunistiks võib saada ainult siis,» ütles Lenin kommunistlikele noortele, «kui rikastad oma mälu kõigi vaimsete varadega, mis inimkond on loonud . . .»

See riigijuhi näpunäide on tarvis alatiseks meelde jätta.

TEADMISED SÜGAVAMAKS!

Lastele annab teadmisi, avardab nende huvisid esmajoones kool. Kuid kool üksinda ei tule selle ülesandega toime. Kooliprogramm ei sisalda kaugeltki kõike, mis lapsi huvitab, mida peab teadma iga kultuurne inimene. Pealegi ei koostata kooliprogramme igal aastal ega üheks aastaks, mistõttu need jäävad tormiliselt arenevast teadusest ja tehnikast paratamatult maha. See, mis meie teadlased avastasid eile, jõuab õpikusse alles mõne aasta pärast. Kooli lõpetaja peaks seda teadma aga juba täna. Võib-olla puutub ta homme tootmises või laboratooriumis millegi taolisega kokku.

Pioneerides tuleb õhutada püüdu teadmiste järele, õpetada lapsi neid teadmisi igati täiendama ja süvendama. Pioneer õpib kasutama raamatukogu, muuseumi, sõnaraamatut ja teatmikku, käib koos kaaslastega näitustel, loengutel ja kontsertidel, võtab osa ekskursioonidest ja matkadest, klubide ja ringide tööst.

Tähendab — ainuüksi koolist saadud teadmistest ei jätku. Õpetaja võib küll jutustada, missugustele füüsikaseadustele aliub raketi lend. Kuid tegelikult saab raketi ehitusest ja lennust täieliku ettekujutuse alles siis, kui noorte kosmonautide ringis mõned raketimudelid valmis meisterdad.

SEE ON SAMUTI VÕITLUS

Unustada ei tohi sedagi, et praegu esitab kool õppivale noorsoole märksa kõrgemaid nõudmisi.

Varemalt oli enamasti nii, et keskkooli lõpetanud nooruk soovitas eksamid kõrgemasse õppeasutusse, hakkas saama stipendiumi, jätkas õpinguid.

Praegu õpivad paljud noored kaugõppe teel ja töölisnoorte koolides. See aga nõuab pingutust, tahet ja tõelist püüdu teadmiste järele.

Osa noori astub pärast üldharidusliku kooli lõpetamist kutsekoolidesse, kus peamist tähelepanu pööratakse erialasele ettevalmistusele. Oma üldist silmaringi tuleb neil arendada iseseisvalt, võttes osa ringide tegevusest, käies loengutel ja kultuuriülikoolis, lugedes.

Seda peab oma töös pioneeridega meeles iga pioneerijuht.

Pioneerijuhi auasjaks on kasvatada lastes suurt soovi saada igakülgselt arenenud inimesteks.

Lapsed peavad aru saama, et ainult teadmised võimaldavad neil elus õiget teed valida. Igakülgselt haritud inimene ei allu vaenulikule propagandale ega lange kirikutegelaste püünistesse. Talle ei avalda mõju need, kes propageerivad egoismi, omakasupüüdlikkust, väikekodanlikku heaolu.

Lastele on tarvis jutustada, kuidas tsaarivalitsus saatis revolutsionääre Siberisse üksnes selle eest, et nad õpetasid töölistele kirjaoskust. Kuidas kaugel asumisel kogunesid bolševikud kokku ja igaüks neist andis oma seltsimeestele edasi teadmisi, mida ta oli jõudnud vabaduses omandada. Kuidas bolševikud Dzeržinski, Frunze ja paljud teised tegid oma «ülikoolid» läbi vanglakongides. Sealsamas, vanglas, õpetasid nad kirjaoskust, matemaatikat, geograafiat ja ajalugu ka töölistele, et tõsta nende poliitilist ning kultuurilist taset.

Nõukogude lastele ja noortele on aga haridus igati kättesaadav. Raamatukogud ja lugemislauad on meil tasuta. Muuseumid, näi-

tused ja lektooriumid on avatud kõigile soovijaile. Ja pioneer on kohustatud huvi tundma kõige tähtsa vastu, mis toimub meie maal ja väljaspool selle piire. Ta peab oskama iseseisvalt oma küsimustele vastuseid leida, ootamata, kuni keegi need talle ette ütleb.

LUGEDES ÕPPIDA

Sinu ülesanne, pioneerijuht, on selgitada lastele, kui tähtis on süstemaatiline eneseharimine ja eriti iseseisev lugemine. Las pioneerid teavad, et järjekindel raamatute lugemine tegi Maksim Gorkist ja paljudest teistest kirjanikest ning poliitikategelastest, kellel ei olnud võimalust isegi keskkooli lõpetada, mitmekülgselt haritud inimesed.

Pioneerid loevad mitte ainult ilukirjandust, vaid ka teaduslik-fantastilist ning populaarteaduslikku kirjandust, mille najal kasvasid omal ajal niisugused inimesed nagu Tsiolkovski, Mitšurin ja paljud teised suured teadlased. Raske on öelda, kui palju noori valib tänapäevalgi geoloogi elukutse A. Fersmani või V. Obrutševi haaravate raamatute mõjul, kui paljudest on saanud geograafid ja maadeuurijad pärast V. Arsenjevi ning füüsikud pärast S. Vavilovi raamatute lugemist.

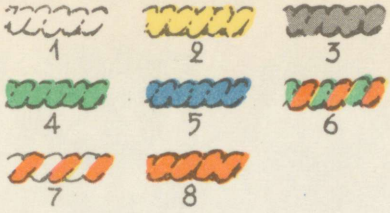
Raamatud peavad õpikuid täiendama, andma vastuse küsimustele, mida õpikutes veel ei käsitleta. Raamatud avardavad laste ettekujutust neid ümbritsevast suurest maailmast, varustavad neid teadmistega, mida läheb vaja juba lähemas tulevikus.

Koos sellega õpetab populaarteaduslik raamat noort lugejat iseseisvalt mõtlema, nähtusi ja protsesse nende dialektilises arenemises nägema. Raamatud aitavad lastel selgitada välja oma loomupäraseid andeid ja võimeid, valida tulevast elukutset.

*

Niisiis saab pioneeriorganisatsioon õppeedukuse parandamisele kõige paremini kaasa aidata siis, kui ta kasvatab õpilastes teadmishimu ja huvi õppeainete vastu, püsivust ja tööarmastust.

Kuid pioneerimalev ei tohi selles võitluses vältida «tehnilist» külge. Rühmas ei jõua edasi kaks-kolm pioneeri. Neil on päevikus palju puudulikke hindeid. Malev ning rühm peavad hoolitsema selle eest, et need lapsed teistele järele jõuaksid. Mispärast on neil puudulikud? Kas nad ei armasta ega austa üht või teist õppeainet? Kuidas panna neid selle vastu huvi tundma? Eespool me juba kõnelesime sellest. Kuid tihtipeale on põhjused hoopis teist laadi. Puudulikud hinded on tingitud laiskusest. Niisuguseid lapsi tuleb õpetada ja sundida töötama. Siin tulevad rühmale ja malevale appi kõige mitmekesisemad töövormid. Kõige tähtsam on luua

1. Valge — malevanõukogu esimeeste kooli lõpetaja
2. Kollane — oktoobrilaste juht
3. Hall — pioneeriinstruktor
4. Roheline — noorema aktiivikooli lõpetaja
5. Helesinine — vanema aktiivikooli lõpetaja
6. Punane-roheline — nooremjuht
7. Punane-valge — vanemjuht
8. Punane — rohkem kui 10 aastat töötanud vanemjuht

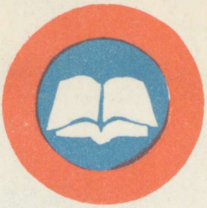
1. Pioneer
2. Salgajuht, rühmanõukogu liige
3. Rühmanõukogu esimees, malevanõukogu liige
4. Malevanõukogu esimees, rajooni/linna staabi liige
5. Rühmajuht
6. Vanempioneerijuht, nooremjuht, rajooni/linna pioneeriorganisatsiooni nõukogu liige
7. Rajooni/linna pioneeriorganisatsiooni nõukogu esimees, oblasti ja rajoonilise jaotusega linna pioneeriorganisatsiooni nõukogu liige, vanemjuht
8. Rajoonilise jaotusega linna pioneeriorganisatsiooni nõukogu esimees
9. Vabariigi pioneeriorganisatsiooni nõukogu liige, oblasti pioneeriorganisatsiooni nõukogu esimees
10. Vabariigi pioneeriorganisatsiooni nõukogu esimees, pioneeriorganisatsiooni Kesknõukogu liige
11. Kesknõukogu aseesimees
12. Kesknõukogu vastutav sekretär
13. Kesknõukogu esimees

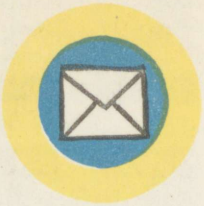
1. Esmaabiandja

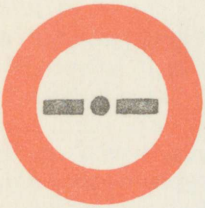
2. Fanfarist

3. Jutupaunik

4. Kirjasaatja

5. Kirjatark

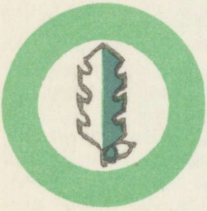
6. Kokk

7. Kroonik

8. Laulumees

9. Loodusekaitsja

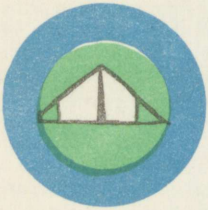
10. Loomade sõber

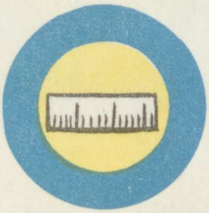
11. Lõkkemeister

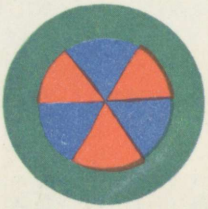
12. Lõkkevana

13. Matkaja

14. Mõõtja

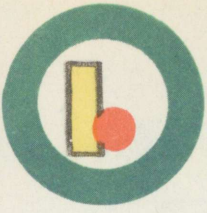
15. Mängumeister

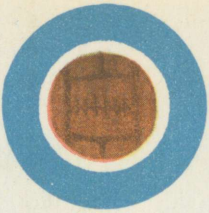
16. Mängusõber

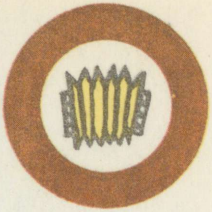
17. Orienteeruja

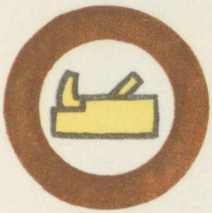
18. Osavkäsi

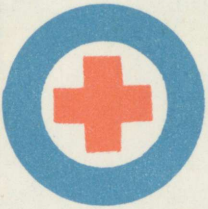
19. Pallimees

20. Pillimees

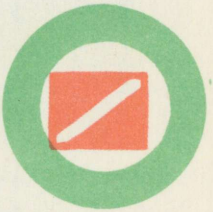
21. Puusepp

22. Sanitar

23. Sapöör

24. Signalist

25. Taimetark

26. Tantsumeister

27. Tantsusõber

28. Teejuht

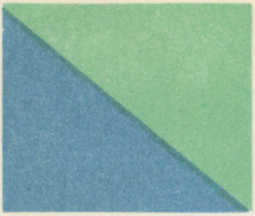
29. Topograaf

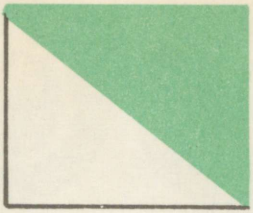
30. Trummilööja

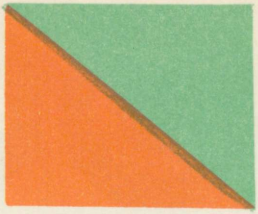
31. Vaatleja

Rühmanõukogu esimeestel koguneda

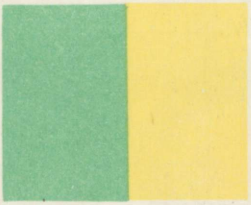
Malevanõukogul (staabil) koguneda

Rühmajuhtidel koguneda

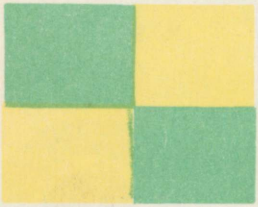
1. rühmal koguneda

2. rühmal koguneda

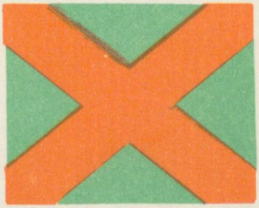

3. rühmal koguneda

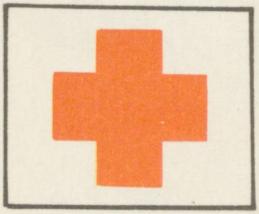

4. rühmal koguneda

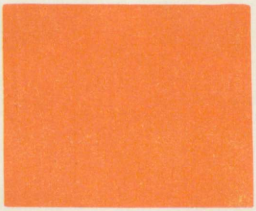
5. rühmal koguneda

Rühmade sidemeestel koguneda

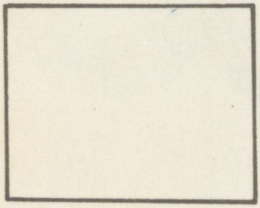
Sanitaridel koguneda

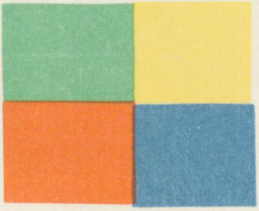
Laagris on plaanipärane tegevus

Laager on ujumas

Laagris on vaba aeg

Laagris on külalised

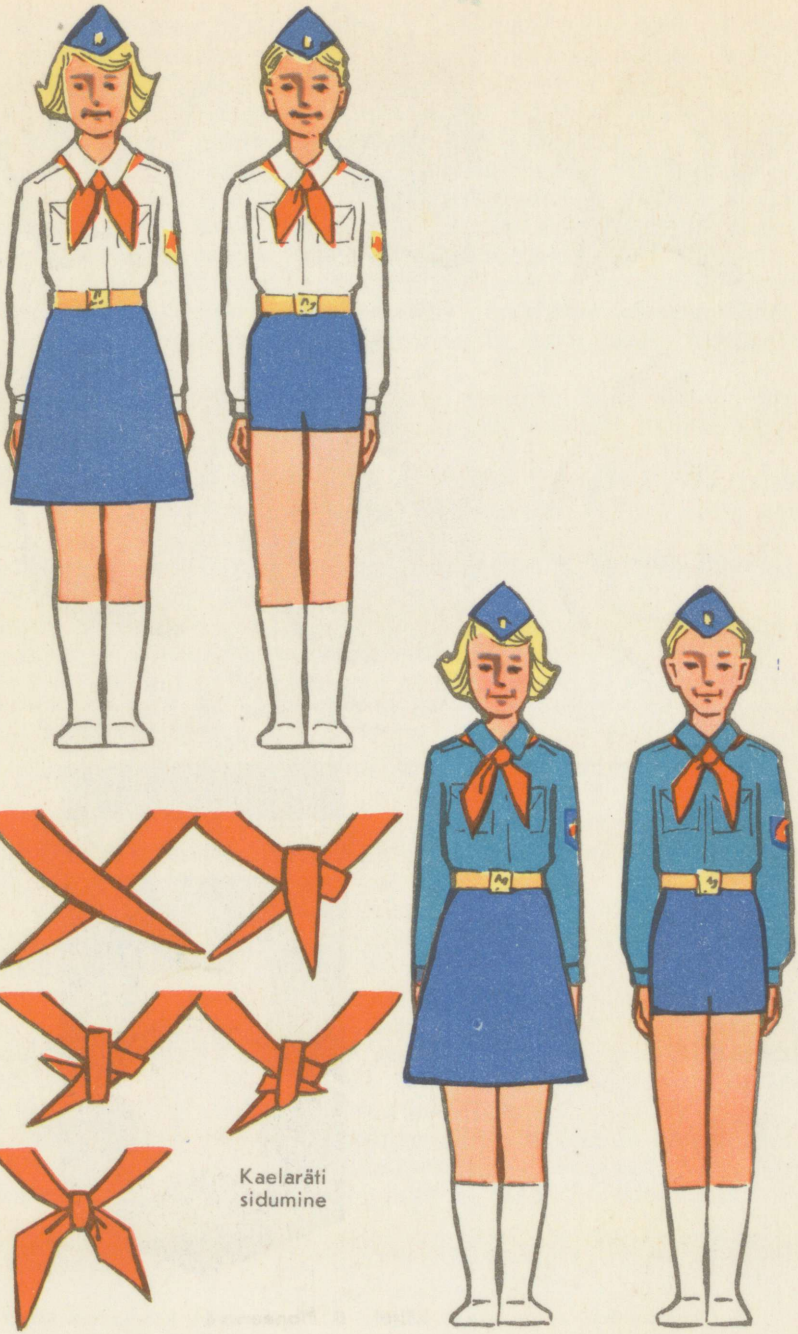

Häire

KOKK
LOODUSESÕBER
LUURAJA
MAASTIKUMÄNGUJUHT
N
W
O
S
MATKAJA
MUUSIK
MÄNGUJUHT
PALLIMÄNGUJUHT
SANITAR
SAPÖÖR
SIGNALIST
TANTSUJUHT

1. Pioneerimaleva lipp
2. Rühmalipp
3. Tähelipp
4. Pioneeri kaelarätt
5. Trumm
6. Fanfaar

Kaelaräti
sidumine

1. Oktoobrilapse märk

2. Pioneerimärk

3. Komsomolimärk

4. Märk «Parimale pioneerijuhile»

5. Märk «Aktiivse töö eest pioneeridega»

6. Märk «Aktiivse töö eest komsomolis»

7. Pioneerimärk valge pluusi käisel

8. Pioneerimärk koolipluusi käisel

malevas ja rühmas avalik arvamus kahemeeste, loodrite ja laiskade suhtes. Jutuajamine rühmanõukogus või koondusel, satiiri- ja välklehed, raadiosaated, külaskäigud vanemate juurde jne.

Ent siinjuures peab pioneerijuht olema väga ettevaatlik, kuna kahtede ilmumisel pioneeri päevikusse võib olla ka teisi põhjusi. Võib-olla puuduvad tal kodus õppimisvõimalused. Perekonnas on palju väikseid lapsi, pioneer on kodus koormatud paljude majapidamistöödega. Vaevalt tuleb siin kasuks artikkel satiirilehes. Pioneer vajab sõbralikku abi, kollektiivi toetust.

Rühmanõukogu korraldab asja nii, et pioneerid saavad koduseid ülesandeid teha koolimajas või klubis. Timurlaste meeskond abistab sõpra majapidamistöödes, hoolitseb ta nooremate õdede ja vendade eest.

Aga võib-olla ei jõua pioneer edasi seetõttu, et ta ei saa ülesandest aru? Siis on talle tarvis abistajateks määrata tugevaid õpilasi.

Ehk tulevad puudulikud hinded sellest, et pioneer on ühiskondlike ülesannetega väga koormatud? Või sellest, et ta võtab osa paljude ringide ja sektsioonide tegevusest?

Arvatavasti peab rühmanõukogu niisugusel juhul pioneeri liigsetest ülesannetest vabastama.

Samuti tahaksime kõnelda veel ühest rühma- ja malevanõukogu ülesandest — võitlusest koolikohustuse täitmise eest.

Kes siis veel kui mitte pioneerid aitaksid koolil ja riigil ellu viia üldise koolikohustuse seadust?! Meie maal leidub veel praegugi üksikuid vanemaid, kes ei pane lapsi õigeaegselt kooli, kes võtavad lapsed koolist ära enne, kui need saavad kohustusliku hariduse.

Ent kui palju lapsi jätab kooli pooleli kõige erinevamatel põhjustel! Üks ei taha õppida, teisele ei meeldi kooli kord, kolmas sattus konflikti klassi või õpetajaga.

Ja kui palju on meil veel klassikursuse kordajaid! Leidub selliseidki, kes istuvad mõnes klassis isegi kolm aastat. Siin on pioneerimaleval tohutu tegevusväli, r i i k l i k u t ä h t s u s e g a ülesanne. Iga harimata inimese näol on ju läinud kaduma töömees, võitleja. Iga klassikursuse kordaja — see on raha, mille riik on tuulde visanud. Liiatigi pole see väike summa. Kui meie maal väheneks klassikursuse kordajate arv ainult poolegi võrra, võiksime täiendavalt ehitada mitusada koolihoonet!

Las sinu maleva pioneerid hoolitsevad selle eest, et nende tegevuspiirkonnas õpiksid kõik koolikohustuslikud lapsed, et keegi ei puuduks üksikutest tundidest, et ükski pioneer ei jääks klassikursust kordama.

SÕBER JA NÕUANDJA

Nüüdisajal pole lihtsalt võimalik lastele nõuandjaks olla, nende austust võita, kui endal pole selget ettekujutust teaduse ja tehnika põhinähtustest ja -probleemidest. Kas võivad lapsed usaldusega suhtuda pioneerijuhisse, kes ei vasta küsimusele, kuidas on ehitatud aatomijäälõhkuja või mispärast sputnik ei kuku maa peale?

Pioneerijuht ei saa olla konsultandiks kõigis teaduslikes ja tehnilistes küsimustes. Seda talt ei nõutagi. Kuid ta on kohustatud tähelepanelikult jälgima mitmesuguseid ajakirju nagu «Tehnika—Molodjoži», «Znanije—Sila», «Nauka i Žizn», «Junõi Tehnik», «Vokrug Sveta», «Tehnika ja Tootmine», «Eesti Loodus», «Küsimused ja Vastused» jt., lugema teaduslikke raamatuid, käima näitustel ja loengutel, vaatama populaarteaduslikke filme. Seda kõike sellepärast, et tema kohus on pioneeridele arukalt ja mõistetavalt seletada, kust nad võivad oma huvitavale küsimusele ammendava vastuse saada.

Sirguva põlvkonna kasvatamine on riiklik ja üldrahvalik ülesanne, mille täitmises kuulub eriline koht laste kommunistlikule organisatsioonile. Et pioneeriorganisatsioonis kätketud suured kasvatuslikud võimalused muutuksid tegelikkuseks, on vaja pioneeride tegevust juhtida pedagoogiliselt õigesti.

Seda ei saa teha, arvestamata laste vanuselisi iseärasusi. Juba pioneeriorganisatsiooni esimeste sammude ajal tehti katseid viia ta töösse astmelisus «Noorte pioneeride tegevuse programmi» näol (1922). Suurel määral kasutati selles skautlike organisatsioonide kogemusi. Kuid «Noorte pioneeride tegevuse programm» piirdus kitsalt praktiliste oskuste ja kogemuste andmisega ja ta oli kaugel pioneeriorganisatsiooni ees seisvate peamiste ülesannete lahendamisest.

1926.—1928. a. töötati välja «ühiskondlikult vajalike ülesannete meetod», milles antud ülesannete sisu vastas pioneeritöö nõudmistele, kuid seal ei arvestatud nende pideva komplitseerimise printsiipi. Järgmine katse arvestada pioneeriorganisatsiooni töös laste vanuselisi iseärasusi oli «Teadmiste, oskuste ja vilumuste ring», mis aga kontsentreeris iga pioneeri tähelepanu isiklikule edasijõudmisele ja see oli üks põhjustest, miks ka see programm kõrvale heideti. «Teadmiste, oskuste ja vilumuste ring» jäi teooriaks, mida kasutati hiljem «Noore pioneeri astmete» väljatöötamisel (1958). «Astmed» eksisteerisid mõne aasta. Jälle diskuteeriti, jälle kerkisid üles küsimused sellest, et töö pioneeriastmete järgi muutub eesmärgiks omaette, et ta soodustab individualismi tekkimist. Tõepoolest, töö pioneeriastmete järgi oli seotud pioneeride ettevalmistamisega edaspidiseks tegevuseks, peamine oli enesetäiendamise motiiv, ühiskondlikult kasulikule tegevusele pioneeriastmed ei kutsunud.

17. märtsil 1967. a. kinnitas ÜLKNÜ Keskkomitee büroo «Orientiiri», mis kujutab endast kommunistlike noorte, teadlaste, pedagoogide ja psühholoogide esimest ühist katset anda täiskasvanuile soovitusi tööks erineva vanuseastme pioneeridega. «Orientiir» ei anna retsepte igaks elujuhtumiks, see on näitlik programm, mis jätab palju võimalusi loominguliseks tööks ja fantaa-

siaks, määrates ära ainult pioneeritöö kontuurid. Sellepärast teda nimetataksegi «Orientiiriks».

«Orientiiri» aluseks on V. I. Lenini nim. Üleliidulise Pioneeriorganisatsiooni töö põhiprintsiibid.

Programmis «Orientiir» on pioneeriaastad jagatud nelja vanusegruppi:

1) oktoobrilapsed (I—III kl.);
2) nooremad pioneerid (III—IV kl.);
3) keskmise vanuseastme pioneerid (V—VI kl.);
4) vanemad pioneerid (VII—VIII kl.).

Iga vanusegrupi kohta annab «Orientiir» lühikese psühholoogilise iseloomustuse, kasvatuslikud ülesanded, metoodilised soovitused töö organiseerimiseks ja töö sisu ning vormide näidisloetelu. Pioneerikollektiivi tegevus laieneb järk-järgult, töö vormid ja meetodid muutuvad keerulisemaks ja ometi on «Orientiiris» uue vanuseetapi seos eelmisega selgelt tunnetatav.

«Orientiiri» arvestades tuleks muuta mis tahes pioneerikollektiivi juhtimise iseloomu. Laste ealisi iseärasusi on vaja arvestada igas pioneeridele määratud dokumendis — võistluste, konkursside, ülevaatuste juhendites jne. Pioneerirühmade ja -malevate tegevuse peamiseks kriteeriumiks olgu laste ühiskondliku aktiivsuse aste, nende initsiatiiv ja isetegevus, aga ka kollektiivi töö tulemused iga pioneeri kasvatamisel.

«Orientiir» ja selle kasutamine peaks olema tõsiselt päevakorral koolide ja koolivälise lasteasutuste pedagoogide nõukogude koosolekutel, vanempioneerijuhtide ja rühmajuhtide seminaridel, klassijuhatajate metoodilistel nõupidamistel. Klassijuhatajatel on «Orientiirile» toetudes kergem planeerida kasvatustöö perspektiive, jõuda oma klassiga kergemate ülesannete täitmiselt raskemateni.

Praktikas on jõudnud end õigustada kartus, et «Orientiirist» kasutatakse ennekõike IV osa — pioneeritöö sisu ja vormide näitlikku loetelu. Ja sellepärast võibki kuulda arvamusi: «Neljandas osas on nimetatud palju mitmesuguseid töövorme. Kõik näivad vajalikena. Raske on leida peamist.» «Programm on liiga üle pakutud, kõike täita on võimatu,» jne.

«Orientiir» nõuab igalt pioneeritöötajalt ja õpetajalt oma kogemuste analüüsi, kollektiivi spetsiifika ja kasvatusvõimaluste arvestamist, aga tingimata ka pedagoogilise kirjanduse paremat tundmist. On vaja pidevalt jälgida ajakirju «Vožatõi» ja «Vospitanije Školnikov». Palju head annab prof. N. D. Levitovi koostatud õpik pedagoogilistele instituutidele «Lapse- ja pedagoogiline psühholoogia» (kirjastus «Valgus», Tallinn 1968).

«Orientiiri» I ja II osa hea tundmine ja arvestamine aitavad pioneeritöötajaid ja õpetajaid mitte ainult perspektiivtööplaanide koostamisel, neist on kindlasti kasu ka õpilastele antavate iseloo-

mustuste koostamisel, mis senini kujutavad endast sageli informatsiooni mingitest abstraktsetest lastest ilma vanuse, huvide ja kalduvusteta. Iga vanempioneerijuht, rühmajuht ja klassijuhataja kohtub oma praktikas erinevate lastega: aktiivse ja passiivsega, rahuliku, tasakaaluka ja ägeda iseloomuga, kes võib «plahvatada» iga väiksema asja pärast, elava ja inertsega, enesekindla ja agara, tähelepaneliku ja hoolimatuga. Igaühele neist peab lähenema isesuguse mõõdupuuga, oma «kuldvõtmekesega». Kuid peamine on usk igaühesse neist. Kõik see nõuab palju kannatust ning taktitunnet. Lapse sisemaailma tundmine aitab määrata kindlaks kasvatustöö ülesanded ja sisu. Aga praktikas võib pioneerikollektiiv ühel või teisel vanuseetapil erineda «Orientiiris» kirjeldatust: kollektiivi arenemise tase ja ühiskondliku küpsuse aste võib jõuda ette või jääda maha sellest tasemest, mida antud vanuseastme kohta annab «Orientiir». Sellisel juhul on vaja paindlikkust, tuleb arvestada antud lastekollektiivi iseärasusi.

Niisiis püstitab «Orientiir» iga vanuseastme jaoks konkreetsed kasvatuslikud ülesanded, näeb ette pioneerikollektiivide tegevuse laienemise, nende töö vormide ja meetodite komplitseerimise, iga pioneeri vastutuse pideva suurenemise oma kollektiivi ette seatud ülesannete täitmisel, s. t. määrab noorte leninlaste kommunistliku kasvatuse peamised ülesanded.

Kuid programm «Orientiir» ei tohi piirata pioneeritöötajate, õpetajate ja pioneeride eneste initsiatiivi. Mitte mingil juhul ei tohi pioneerirühmade ja -malevate tööplaanidesse mehaaniliselt üle kanda «Orientiiri» üksikuid nõudmisi ja seisukohti. «Orientiir» eeldab, et iga praktilise töö tegija ja enneköike vanempioneerijuht ei suhtu temasse nagu dogmasse, vaid kasutab seda loominguliselt. Olenevalt oma pioneerimalevast (tugev ühtne kollektiiv; kollektiiv alles hakkab kujunema; ei ole veel mingit kollektiivi) leiab vanempioneerijuht «Orientiirist» vastavad soovitused.

«Orientiir» ei haara — ja seda ei suuda ükski programm — organisatsiooni kõiki kasvatuslikke võimalusi, töö vormide ja meetodite kogu täiuslikkust. «Orientiir» juhib pioneeritöötaja tähelepanu peamistele suundadele, mis aitavad pioneerimalevate ja rühmade tegevust organiseerida, lähtudes laste vanuselistest iseärasustest.

Vabariigi koolidesse on Eesti NSV Pioneeriorganisatsiooni Nõukogu saatnud nn. «miinimumprogrammi», milles antud küsimustele pioneeriorganisatsioonist ja meid ümbritsevast elust peab oskama vastata iga pioneer. Samas on antud ka minimaalsed nõuded pioneeritarkuste tundmises. Kuidas viia lasteni neid teadmisi ja oskusi — siin tuleb teile jälle appi «Orientiir».

OKTOOBRILAPSED

I. 7—9-aastaste laste (I—III klassid) psühholoogiliste eripärasuste lühike iseloomustus

Liikuvus, teadmisjanu, mõtlemise konkreetsus, suur kujutlusvõime, emotsionaalsus, matkimisvõime ja koos sellega oskamatus keskendada oma tähelepanu ühele kindlale objektile — need on 7—9-aastaste laste mõningad üldisemad iseloomujooned.

Kooli astumisega arenevad märgatavalt lapse vaimsed jõud, tahtejõud ja tunded, avardub silmaring, mitmekesistuvad huvid. Kool on nüüd laste elu keskuseks, sellega on seotud uued elamused ning siin puutuvad lapsed endast vanemate maailmaga kokku rohkem kui kuskil mujal.

Koolieelse lapse käitumisel on tunduval määral spontaanne iseloom. Õppimine koolis, mis nõuab oma aja ja töö teadlikku korraldamist, aitab lapsel järjekindlalt oma käitumise üle valitsema hakata. Tekivad iseseisvus, vastutustunne, eneseväärikus. Kuid need omadused ei ole veel kaugeltki püsivad.

Esimestel kooliaastatel suhtuvad lapsed eriti emotsionaalselt kooli nõuetesse ja eeskirjadesse. Kõrvuti õppimisega on nende elus oluline koht mängul, mis on selles eas laste jaoks ümbritseva maailma tundmaõppimise üheks tähtsamaks vormiks.

Sel ajal on endast vanema inimese loomulik autoriteet üpris suur. Kõik tema ettepanekud võetakse vastu ja neid täidetakse väga varmalt. Tema arutlused ja hinnangud, mis on esitatud emotsionaalses ja arusaadavas vormis, muutuvad kergesti laste endi arutlusteks ja hinnanguteks.

II. Kasvatusülesanded töös oktoobrilastega

Pedagoogi ja pioneerijuhi ülesandeks on aidata lastel mõista, et nad on mitte ainult kooliõpilased, vaid oktoobrilapsed — Iljitši lapselapsed, et neil on oma reeglid, mida nad peavad õppima täitma, et neist saavad tulevikus pioneerid-leninlased.

Oktoobrilaste kollektiivis — tähekeses või tähes — õpib oktoobrilaps tegutsema mitte omaette, vaid koos oma kaaslastega, koos-

kõlastatult, üksteist abistades. Seda tegevust juhendab nii õpetaja kui ka vanem seltsimees — pioneer, oktoobrilaste juht.

Õpetaja ja oktoobrilaste juhi ülesandeks on soodustada noorema kooliea laste kommunistliku maailmavaate algmete kujunemist, luua nendes eredaid, emotsionaalseid ettekujutusi meie kodumaast, revolutsioonist, selle juhist V. I. Leninist.

Oktoobrilaste täht peab kaasa aitama, et lastes kujuneksid niisugused kõlbelised omadused ja käitumisharjumused, nagu soov tõtt rääkida, õiglaselt toimida, julge, täpne olla: ütlesid — tegid, lubasid — täitsid; organiseerituse, hoolikuse ja väärikuse harjumused, austus vanemate vastu, leppimatus laiskuse, upsakuse, jõhkruse, vale ja kapriisidega, nendega, kes teevad noorematele liiga, kes ei armasta loodust — murravad puid ja põõsaid, kohtlevad julmalt loomi ja linde.

Oktoobrilaste kollektiivis saadakse esimesed teadlikud arusaamad kollektiivsustundest, seltsimehelikkusest, esimesed harjumused ühiseks tööks. Oktoobrilapsed peavad mitte ainult teadma ja mõistma reegli «Oktoobrilapsed on töökad lapsed» mõtet, vaid õppima sellest ka igal sammul kinni pidama.

Kasvatajate ja oktoobrilaste juhtide ülesanne on sisendada oktoobrilastesse huvi lugemise vastu, arendada neis teadmisjanu, armastust looduse vastu, soovi oma organismi karastada.

Oktoobrilapsed on tulevased pioneerid. Ja kogu töö nendega on ettevalmistus pioneeriorganisatsiooni astumiseks.

III. Metoodilised soovitused tööks oktoobrilastega

Missugused on kõige tähtsamad nõuded tööks oktoobrilaste tähes?

Kõigepealt on tarvis kindlustada laste tegevuse, eriti tööalase tegevuse õige doseerimine, mitmekesiste tööliikide vaheldumine, kõigi kollektiivsete ettevõtmiste värvikus ja eredus. Oktoobrilaste tähtede ja tähekeste elus on tähtis osa mängul, kõigil oktoobrilaste ettevõtmistel peab aga olema konkreetne iseloom.

Oktoobrilaste täht luuakse esimeses klassis. Üks maleva pioneerirühmadest töötab tähega niikaua, kuni oktoobrilastest saavad pioneerid. Tähejuhiks on kommunistlik noor või vanem pioneer.

Oktoobrilaste täht jaguneb tähekesteks. Igas tähekeses on 5 oktoobrilast. Tähekese juhiks on V, VI või VII klassi pioneer. Tähe töö paremaks korraldamiseks on väga oluline, et kõik tähekesed oleksid enam-vähem võrdsed nii oktoobrilaste arvu kui ka nende võimete poolest. See on põhjendatav sellega, et pioneerijuhil tuleb tihti organiseerida niisuguseid mänge ja tegevust, kus täheke esineb võistkonnana.

Üpris soovitav on luua tähekesed lastest, kes elavad lähestikku: ühes majas, ühel õuel. Selles eas sünnib sõprus enamasti naabruse

printsiibi alusel — elatakse lähestikku, istutakse ühes pingis. Pealegi lubab see tähekesel kokku tulla ka väljaspool kooli.

Tavaliselt kutsuvad rühmajuhid koos õpetajaga kord kuus kokku oktoobrilaste tähe ühise koonduse, kus oktoobrilastega vesteldakse mõnel kindlal teemal, mängitakse, loetakse neile raamatuid, näidatakse diafilme, viiakse läbi mitmesuguseid konkursse, õpitakse laule ja tantse. On oluline, et need tegevused kogu aeg vaheldusid: vestlus, mis nõuab keskendumist ja tähelepanu, vaheldugu mänguga, mäng aga tegevusega, mis oktoobrilaste tähelepanu taas koondab.

Igal sellisel kohtumisel tuleb anda hinnang tähekeste ja üksikute laste tegevusele, nende edusammudele ja ebaõnnestumistele.

Eriline tähtsus on oktoobrilaste tähe ühiskondlikult kasuliku töö organiseerimisel: eesmärkide valikul, kohustuste jaotusel. Töö peab olema kollektiivne, igal tähekesel olgu oma töölõik, ülesanded olgu selged ja täpsed. Ilmtingimata peavad töö ja puhkus vahelduma. Samuti on oluline alati mudilasi köitev mängumoment. Mitte lihtsalt õue koristamine, vaid «sõda Prahikuningaga», nääriehete valmistamine «konveieril», «Nukuateljees». Oktoobrilaste tähekeses annab lastele ülesanded tähekesejuht — pioneer — või tähekese kollektiiv. Kõik ülesanded on küllaltki lihtsad, konkreetsed: lastel peab alati olema selge, mida ja kuidas teha, ja mis peamine, milleks on tarvis seda kõike teha. Tähekesejuht määrab sanitari («puhtuse valvuri»), lillekasvataja («lillede sõbra»), kiirkäija-sidepidaja, ilmatarga («ilmakalendripidaja»). Aja jooksul ülesannete ring laieneb. Tähe tegevuse teisel aastal tehakse mõnele lapsele ülesandeks olla «mängude ja atraktsioonide lao hoidjaks», «lõbusa raamatukogu juhatajaks» jne.

Ülesandeid antakse oktoobrilastele võrdlemisi lühikeseks ajaks: kaheks nädalaks, üheks kuuks, ja neid vahetatakse pidevalt.

Nooremate õpilaste kollektiivis etendab erakordselt tähtsat osa õpetaja. Ta peab soodustama lastes oktoobrilaste kollektiivi kuulumise tunde kujunemist, sõbralike suhete jaluleseadmist oktoobrilaste ja nende vanemate seltsimeeste — pioneeride vahel. Õpetajal tuleb kannatlikult ette valmistada pioneere — oktoobrilaste juhte, kellel ei ole veel piisavalt kogemusi tööks mudilastega.

IV. Oktoobrilaste töö sisu ja vormide näidisloetelu

Oktoobrilastele V. I. Leninist. V. I. Lenini elu ja tegevusega tutvumine, Lenin — Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni juht, töörahva õnne eest võitleja.

Lugedes ette esimesi raamatuid V. I. Lenini kohta, kuulates pioneerijuhtide, õpetajate ja vanemate sõprade jutustusi, tutvuvad

oktoobrilapsed episoodidega tema elust, võitlusest ja tööst. Vestlused ja katkendid teostest peavad olema oktoobrilastele arusaadavad, kujundlikud ja köitvad, neid täiendagu diafilmid ja maalide reproduktsioonid.

Mispärast lapsi nimetatakse «oktoobrilasteks», «Iljitši lapselasteks»? Sellele pühendatakse pioneerijuhtide ja pioneeride vestlusi. Õpitakse noortest leninlastest — pioneeridest ja oktoobrilastest — jutustavaid laule ja luuletusi. Peod «Punase tähekese päev», V. I. Lenini sünni-aastapäev.

Oktoobrilastele kodumaast. Meie kodumaa — Nõukogude Sotsialistlike Vabariikide Liit. NSV Liidu lipp, vapp ja hümn. Arusaadav, ajalehtede ja ajakirjade abil, raadio- ja televisioonisaadete põhjal antud informatsioon meie kodumaal toimuvatest sündmustest. Raamatute lugemine kodumaast, Nõukogude rahvaste sõprusest, diafilmide vaatamine.

Kodumaa — see on kõik, mis meid ümbritseb. Oktoobrilaste tutvustamine lähima ümbrusega: kool, kooli juurde saabuvad tänavad. Tänavate ääres — tehas, vabrik, kauplus, apteek, postkontor, lasteaed, haigla; külas — farm, klubi, töökoda jne. Seal töötavad nõukogude inimesed, oktoobrilaste vanemad. Mida nad teevad? Misjaoks? Tutvumine inimeste tööga (kirjakandja, militsionäär, ehitaja, müüja, lasteaia kasvataja, autojuht, trammijuht, lendur, tuletõrjuja, kolhoosnik jt.), nende töö ühiskondliku tähtsuse selgitamine. Mängitakse postkontorit, ehitust, kauplust, haiglat, kooli, lasteaeda, traktoriste, raudteelasi, oktoobrilaste linna jne. Ekskursioonid põllule, metsa, jõe äärde. Joonistused teemal: «Kus ma käisin, mida nägin».

Oktoobrilastele kodumaa kaitsjatest. Nõukogude sõjamehed rahu valvel. Meie armee kaitses Nõukogudemaad võitluses vaenlastega.

Kohtumised sõjaväelastega. Jutustused armeest, raamatute lugemine, kino- ja diafilmide vaatamine. Joonistused Nõukogude armee teemal. Sõjamehed-kangelased, üldine ettekujutus väeliikidest: jalaväelased, suurtükiväelased, tankistid, lendurid, raketiväelased, sapöörid, sidepidajad, mereväelased.

Oktoobrilapsed mängivad lendureid, tankiste, raketiväelasi, oktoobrilaste vägede paraadi, tähistavad 23. veebruari, 9. maid.

Luuletused ja laulud Nõukogude armeest, sõdurilaulud. Oktoobrilaste kõige lihtsamad sõjalis-rakenduslikud vilumused: oskus vaatlusi teha, maskeerida, ületada väikesi takistusi jne. Laste selliseid omadusi, nagu distsipliin, julgus, leidlikkus, tuleb kasvatada sõjamängude kaudu.

Oktoobrilastele Nõukogudemaa laste sõprusest. Meie liiduvabariikide oktoobrilapsed. Jutustused, fotod, filmid ja laulud sellest, kuidas nad elavad, mida teevad, missuguseid laule laulavad, missuguseid mänge mängivad, millised mui-

nasjutud neile meeldivad. Oktoobrilaste lehekülje lugemine ajalehest, filmide ja televisioonisaadete vaatamine, kultuurihommikud, kohtumised oma sõprade — lemmikmuinasjuttude kangelastega.

Oktoobrilastel on sõpru ka välismaal: Poolas — zuhhid, Bulgaarias — tšavdarlased, Ungaris — väikesed trummilööjad jne.

Oktoobrilaste töö. Ühiskonnale kasuliku, kollektiivse töö esimesed harjumused. Oktoobrilaste nurga loomine. Korrapidamine klassis, töö kooliaias. Lillede, põõsaste ja puude eest hoolitsemine. Meil talvituvate lindude söötmine, marjade, seente, tammetõrude ja ravimtaimede korjamine. Vanapaberi kogumine. Iseteenindamine kodus.

Kõige lihtsamad meisterdamisoskused — nääriehete, mudilastele mänguasjade, kingituste (emale 8. märtsiks, pioneeridele 19. maiks, noorematele vendadele ja õdedele) valmistamine.

Oktoobrilapsed õpivad hoolsalt. Koolis õppimine on oktoobrilaste peamine töö, põhiline kohustus. Oktoobrilaste ja tähejuhtide pidev huvi iga oktoobrilapse hoolsa õppimise vastu.

Oktoobrilaste raamatukogu loomine tähes. Jutuajamine raamatutest ja lugemisest. Oma «pisiraamatute» väljaandmine.

Klubi «Miks?». Peod «Hüvastijätt aabitsaga», konkurss «Kas me arvutame, kirjutame ja loeme hästi». Vihikute ja õpikute, koduste õppimisnurkade puhtuse ja korra ülevaatused.

Oktoobrilastele ilust. Ekskursioonid ja jalutuskäigud: «Meie kool» koos jutustusega, kuidas pioneerid hoolitsevad selle eest, et kool oleks kaunis; kooliaeda, ümberkaudsetele tänavatele, kus väikestele näidatakse uute ilusate hoonete ehitust, mälestusmärke, aidatakse neil näha kodukoha ilu kõigil aastaaegadel.

Laste loomingu arendamine: luuletuste, laulude ja tantsude õppimine, osavõtt nuku- ja varjuteatri tööst, oktoobrilaste koorist, voolimine, joonistamine, klassi ja toa kaunistamine pidupäevaks.

Ekskursioonid muuseumidesse, näitustele (sealhulgas ka koolis eksponeeritutele).

Kollektiivsed kino- ja teatrikülastused koos järgneva vestlusega nähtu-kuuldu kohta.

Deklamaatorite, kunstnike, tantsijate ja lauljate peod. Uusaastapidu, lindude saabumise ja äralennu, esimese lume tuleku, rohu tärkamise, lillede õitsemise alguse tähistamine, lõikuspidu.

Oktoobrilaste kehaline kasvatus. Päevarežiimist, hügieeni- ja tervishoiureeglitest kinnipidamise harjumused. Pidu «Pese-ennast-sa».

Võimlemisharjutuste kompleksi õppimine. Ülevaatus — kes neid paremini teeb. Võistlusmängud: jooks hüppenööriga, rõnga ajamine, pallikool, kelgusõit mäest alla, lumepallide märkiviskamine jne.

Meeskondlikud võistlusmängud: «Tulevahetus», «Päev — öö», «Jahimehed ja pardid» jt.

Suusatamise ja uisutamise õppimine. Suusasõidud. Talvepidu õues koos atraktsioonide ja võistlusmängudega.

Oktoobrilastele pioneeridest. Oktoobrilaste tähte juhtiva pioneerirühma elu ja tegevusega tutvumine. Pioneerilaulud ja -mängud. Pioneeriorganisatsiooni kroonika leheküljed, jutustused, raamatud, fotod, filmid Kodusõja ja Suure Isamaasõja kangelaspioneeridest, Pavlik Morozovist, Mamlakatist jt. Pioneerisümboolika: punane lipp, rühmalipp, vimpel, kaelarätt, pioneerimärk, saluut, noore pioneeri seadused ja deviis; pioneeriatribuutika: fanfaar, trumm jne.

Tähejuhtide ja pioneeriinstruktorite, õpetajate ja lastevanemate vestlused pioneeriorganisatsioonist. Pioneeridest ja oktoobrilastest jutustavad raamatud, kino- ja diafilmid. Kohtumised, küllakutsed pioneerikoondustele ja -pidudele: pioneerid oktoobrilastele, oktoobrilapsed pioneeridele. Võistlusmäng «Teekond Pioneeride Maale».

Oktoobrilastest saavad pioneerid. III klassis saab enamik oktoobrilapsi 10-aastaseks ja nad võivad juba pioneeriorganisatsiooni astuda.

See on väga tähtis samm elus. Nad tutvuvad uute suurte ja kõitvate kohustustega, mida esitab pioneeriorganisatsioon igale oma liikmele. On tähtis, et juba pioneeriks vastuvõtt ise oleks pidulik ja erutav, rõhutaks organisatsiooni tähtsust, kuhu oktoobrilaps astub, selle isetegevuslikku iseloomu ja õigusi.

Oktoobrilaps peab teadma, et pioneeriks võtavad ta vastu vanemad seltsimehed, et teda soovitab oktoobrilaste tähekesejuht — pioneer, kes vastutab tema eest, et ta ei veaks seltsimehi alt, et temast saab tõeline noor leninlane.

Pioneeriks vastuvõtmine toimub vanemate pioneeride rühmakoondusel. Tähekesejuht esitleb rühmale oktoobrilapsi — tulevasi pioneere. Pioneerid arutavad läbi iga oktoobrilapse kandidatuuri, seejärel otsustab rühm hääletamisega, kas võtta ta oma ridadesse vastu.

Järgmisel malevakoondusel aga annavad uustulnukad maleva rivi ja punase lipu ees pühaliku tõotuse, ja neile seotakse kaela punane pioneerirätt.

I. 10—11-aastaste laste (III—IV klassid) psühholoogiliste eripärasuste lühike iseloomustus

10—11 aastat — see iga paistab silma suure elurõõmu, seesmise tasakaalutuse ja pideva pürgimisega aktiivse praktilise tegevuse poole.

Selles eas lapsed on üpris sõbralikud, suhtlevad kergesti eakaaslaste ja täiskasvanutega. Isegi võõras inimene võib nooremate pioneeridega ilma vaevata luua sundimatud suhted. Nad hakkavad üha rohkem arvestama mitte ainult täiskasvanute, vaid ka eakaaslaste hinnanguid oma tegude ja käitumise kohta.

Neid köidab ühine kollektiivne tegevus. Nad täidavad ülesandeid kergesti ja varmalt ning ei ole kaugeltki ükskõiksed selle vastu, milline osa neile seejuures langeb. Nad tahavad end tunda inimeste olukorras, kellel on kindlad kohustused, vastutus ja usaldus. Ebaõnnestumine kutsub neis esile järsu huvikaotuse tehtava vastu, edu aga on seotud suure emotsionaalse tõusuga. Nooremaid õpilasi haaravad ja köidavad kangelasteod, mehisuse ja jõu avaldumine. Isiklikest omadustest hindavad nad kõige rohkem füüsilist jõudu, osavust, aga ka julgust, leidlikkust, ustavust sõbrale. Selles eas kalduvad lapsed pidevalt jõudu katsuma, nad on sõna otseses mõttes valmis kõiges võistlema. Neid köidavad mängud, milles on saladusi, seiklusi, otsinguid. Eriti köidab nooremaid pioneere kõik uus ja tundmatu. Samal ajal valmistavad neile raskusi kauged eesmärgid ja perspektiivid, täpselt niisamuti kui ebakonkreetsed ülesanded ja liiga kõrvale kalduva sisuga vestlused.

Noorema astme pioneerid alluvad meelsasti vanemate juhtimisele. Vanemate ettepanekutesse suhtutakse usaldusega, valmisolekuga neile reageerida. Täiskasvanute heatahtlik suhtumine ja osavõtt toovad laste mistahes tegevusse elevust ja kutsuvad esile nende aktiivsuse.

II. Kasvatusülesanded töös noorema vanuseastme pioneeridega

Pioneerijuhtide ja pedagoogide ülesandeks on kujundada äsja pioneeriorganisatsiooni astunud lastes pioneeri köitvat positsiooni, s. o. kasvatada neis laste kommunistlikusse organisatsiooni kui kollektiivi kuulumise tunnet, kellel on oma eesmärgid ja seadused ning kelle suurimaks eesmärgiks on olla kommunistlike noorte ja kommunistide abiline. Lapsed ei ole veel päris suutelised selle positsiooni mõttesse tungima. Kuid kaelarätt, pioneerimärk, uus pioneerivorm, kaunis pioneerisümboolika, pidulikud rituaalid aita-

vad uut asendit tunnetada, rõõmustavad lapsi erakordselt, sünnitavad valmisoleku kasvanud nõuetega toime tulla.

See kõik loob hea põhialuse ümbritsevasse maailma suhtumise kindla süsteemi kujundamiseks, liidab oktoobrilapsi revolutsioonilise romantikaga, täiskasvanute suurte ja tähelepanuväärsete ettevõtmistega.

Noorema vanuseastme pioneeride juhendajate ees seisab ülesanne — kollektiivile toetudes kutsuda lastes esile kõrgeid kõlbelisi tundeid: ühiskonna kasuks kordasaadetud töö rõõmu, oma osa tunnetamist ühises töös kodumaa heaks, uhkust kodumaa edusammude ja saavutuste üle, sõprustunnet kõigi Nõukogudemaa pioneeride vastu; kasvatada lastes tähelepanelikkust: kui lapsed või täiskasvanud vajavad abistamist koolis, õues, perekonnas, korteris; harjumust tegutseda, ootamata vanemate kutset, palvet või käsku. Nooremates lastes tuleb kasvatada pidevat valmisolekut kaitsta nõrgemaid ja väiksemaid, kaasa tunda nendele, kellel on füüsilisi puudusi, mitte lubada teistest rahvustest laste alandamist.

Nooremate pioneeride rühma tegevus korraldatakse selliselt, et lastel oleks pidevalt võimalus ilmutada ausust, õiglust, tõearmastust, julgust, vastupidavust, tagasihoidlikkust ja raskuste ületamiseks vajalikku valmisolekut. Pedagoogide ja pioneerijuhtide ülesanne on kasvatada pioneerides organiseerituse ja kohusetunde algmeid, kollektiivse töö harjumusi.

Pedagoogil ja pioneerijuhil tuleb püüda saavutada, et pioneerid võtaksid klassi kõigi õpilaste edukat edasijõudmist õppetöös kui pioneerikollektiivi esimest ühiskondlikku ülesannet. Lapsed ei tohiks rahulduda ainult kooli õppetundides saadud teadmistega, vaid peaksid täiendama neid lakkamatult raamatute, ajakirjade ja ajalehtede, raadio- ja televisioonisaadete abil, mängude ja muu tegevuse käigus.

Pidevalt on tarvis arendada laste esteetilisi tundeid, stimuleerida nende püüdu loominguks, samuti jõu, osavuse ja füüsilise vilumuse arendamiseks.

III. Metoodilised soovitused tööks noorema vanuseastme pioneeridega

Selles eas pioneeride tegevus rühmas peab olema emotsionaalselt küllastatud, seda tuleb siduda pioneeritavade, -traditsioonide ja -rituaalidega. Sirge rivi, lipu väljaviimise pidulik tseremoonia, saluudiga tervitamine, valmisolek ülesande silmapilkseks täitmiseks — see kõik kaunistab kollektiivi tegevust, teeb selle haaravamaks, annab mažoorse tooni, aitab lastel kiiremini pioneeriorganisatsiooni lülituda.

Nooremate pioneeride ettevõtmised peavad olema ajalt ja

mahult piiratud, resultaat olgu tajutav ja köitev. Laste tahe on ju alles ebapiisavalt arenenud, nad ei oska oma jõudusid pikema aja peale jaotada.

Oma tähtsuse säilitab mäng ja seda rakendatakse töös nooremate pioneeridega laialdaselt. Selles eas on tugevaks innustajaks võistlus. Kuid tuleb meeles pidada, et võistluse ülemäärasel harrastamisel, püüul ükskõik mis hinna eest teiste arvel esimeseks tulla, võivad olla ebasoovitavad tagajärjed, nagu egoismi ja karjerismi tekkimine. Suurima eduga kasutatakse võistlust suhteliselt väikestes, oma jõult võrdsetes kollektiivides (salkades) konkreetsete eesmärkide saavutamiseks koos üksteise pideva abistamise ja regulaarse kokkuvõtete tegemisega.

Nooremate pioneeride s a l g a d ei ole oma koosseisult arvukad — 5—7 last. Niisuguseid salku on kergem organiseerida ja need tegutsevad aktiivsemalt. Salka juhib salgajuht, kelle pioneerid valivad oma koondusel ise. Salgal on oma vanem — sobiv pioneeriinstruktor, kes on lastele nõuandjaks, andes neile edasi ka iseseisva pioneeritöö kogemusi.

Salgajuhte, nagu teisigi rühma aktiviste, vahetatakse võrdlemisi sagedasti (üks-kaks korda õppeveerandi või poolaasta jooksul), mis võimaldab kõigil pioneeridel saada nii juhtimis- kui ka kollektiivile allumise kogemusi.

Noorema vanuseastme pioneeride r ü h m a k o o n d u s on alati eredaks ja pidulikuks sündmuseks. Selle ülesandeks on köitvas vormis määrata kindlaks rühma eelseisev tegevus.

Rühmakoondusel peab iga kord olema suur tunnetuslik koormus, olgu see pühendatud meie kodumaa kangelaslikule minevikule, kohtumistele huvitavate inimestega, kangelaspioneeridele jne. Kõrvuti sellega hakkab see üha rohkem täitma omavalitsusorgani funktsioone. Koondusel valivad lapsed ise rühmanõukogu, arutavad töö kalenderplaane, jaotavad ülesandeid salkade vahel, kuulavad salgajuhtide, rühmanõukogu liikmete ja üksikute pioneeride aruandeid ülesannete täitmisest. Suurt osa koonduste ettevalmistamisel ja läbiviimisel etendavad veel vanemad sõbrad — pioneeriinstruktorid, rühmajuht.

P i o n e e r i j u h i j a õ p e t a j a k o h t n o o r e m a t e p i o n e e r i d e r ü h m a s. Oma olemuselt ühtseid kasvatusülesandeid lahendavad pedagoog ja pioneerijuht erinevalt. Oluline on rühmajuhi — kommunistliku noore — eriline osa. Ta on pioneerikollektiivi liige ja selle juht. Tema kaudu saab noorematele pioneeridele selgeks rühma konkreetne side komsomoliga.

Õpetaja osa pioneerirühma juhtimises on keerukam. Tunginud sügavale rühma ettevõtmistesse, tema ellu ja tegevusse, tegutseb õpetaja alati pioneerijuhi ja -aktiivi kaudu, arendades igati pioneeride iseseisvust ja peremehetunnet oma organisatsioonis. Õpetaja abistab rühmajuhti ja lapsi, annab nõu, kuidas koondusi kor-

raldada, räägib neile vahenditest ja võtetest, mis võimaldavad huvitavalt töötada ja võetud ülesannet edukalt täita. Koos rühmajuhiga õpetab ta pioneere rühma ja salga tööplaane koostama, neid täitma ja tehtut õigesti hindama, kasvatab pioneerides huvi rühma ettevõtmiste vastu, nende isiklikku vastutust kollektiivi ees.

IV. Noorema vanuseastme pioneeride töö sisu ja vormide näidisloetelu

V. I. Leninist ja tema võitluskaaslastest. Lapsed jätkavad tutvumist V. I. Lenini elu ja tegevusega. V. I. Lenin kerkib nooremate pioneeride ette kui Kommunistliku Partei rajaja ja juht. Partei juhtimisel teostas meie rahvas revolutsiooni, tuli võitjaks Kodusõjas ja Suures Isamaasõjas, ehitas üles sotsialistliku ühiskonna. NLKP juhtimisel ehitab meie rahvas V. I. Lenini õpetuste järgi kommunismi. Lapsed saavad teada V. I. Lenini lähematest võitluskaaslastest. Nad tutvuvad kommunistidega — oma kodulinna või -küla tootmistöö eesrindlastega.

Pioneerid loevad raamatuid V. I. Leninist ja tema võitluskaaslastest, vaatavad kino- ja diafilme, koguvad rühma Lenini nurga jaoks väljalõikeid ajalehtedest ja ajakirjadest, fotosid, postkaarte, plakateid, piltide reproduktsioone, postmarke.

Nad korraldavad ekskursioone Leniniga ja revolutsioonisündmustega seotud paikadesse, tutvuvad kodulinna ja -rajooni ajalooliste mälestusmärkide ning muude vaatamisväärsustega.

Meie kodumaa — NSV Liit. Meie kodumaa — Nõukogude Sotsialistlike Vabariikide Liit — on paljurahvuseline sõbralik pere. Vennalik ja vankumatu sõprus on kõigi meie edusammude ja võitude tagatis. Viisteist liiduvabariiki. Nende lipud, vapid ja pealinnad. Moskva — NSV Liidu pealinn. Leningrad — revolutsiooni häll. Kangelaslinnad.

Meie maal ja väljaspool selle piire toimunud tähtsamate sündmustega tutvumine ajalehtede ja ajakirjade, raadio- ja televisioonisaadete kaudu.

Kodulinn, kodurajoon, koduküla — osake kodumaast. Kodukoha loodus. Koduümbruse ajaloolised, revolutsioonilised, lahingulised mälestusmärgid. Mida annavad kodulinn, -rajoon ja -küla kogu maale. Kodukandi inimesed — revolutsiooni-, sõja- ja töökangelased.

Pioneerid loevad raamatuid, vaatavad kino- ja diafilme kodumaa kohta, kohtuvad huvitavate inimestega, korraldavad ekskursioone ja matku kodulinna ja -rajooni tundmaõppimiseks, vaatlevad loodust, võtavad osa looduse (kodukoha taimede, lindude ja loomade) kaitsmisest.

Pioneeridele kodumaa kaitsmisest. Tutvumine NSV Liidu relvastatud jõudude eri väeliikide vormi ja eraldusmärkidega. Lahingulised ordenid ja medalid. Relvastuse kaasaegsed liigid: raketid, tankid, lennukid, laevad, allveelaevad jne. Mudelite näitused, sõjatehnikat kujutavate piltide ja fotode kogumine ajalehtedest ning ajakirjadest.

Tutvumine ja sõprus sõjameestega, endiste rindevõitlejatega. Materjalide kogumine Suurest Isamaasõjast osavõtnute, nende elu, lahingulise tegevuse ja kangelastegude kohta.

Kirjavahetus kodukandist pärit sõduritega (meremeeste, piirivalvurite, tankistide, lenduritega). Õnnitlused sõjameestele 23. veebruariks. Nõukogude armee ja sõjalaevastiku aastapäeva tähistamine rühmas.

Lihtsamad sõjalis-sportlikud oskused: mäe ja kraavi ületamine, väikeselt kõrguselt allahüppamine. Võistlused osavuses, vilumuses, kiiruses, täpsuses, vaatlusoskuses, taibukuses, lippudega signaliseerimises. Sanitaarposti töö rühmas. Lennuki-, laeva-, tanki- ja raketimudelite valmistamine. Lihtsamad sõjamängud (vaatlus, maskeerimine, side, luure, «haavatule» esmaabi andmine).

V. I. Lenini nimelisest Üleliidulisest Pioneeriorganisatsioonist. Sügavam ja asjalikum tutvumine pioneeriorganisatsiooniga, selle traditsioonidega: millal ja miks anti pioneeriorganisatsioonile V. I. Lenini nimi, mille eest teda autasustati Lenini ordeniga. Pioneerid peavad teadma kangelaspioneere, õppima täpselt ja kaunilt kinni pidama rituaalidest, oskama rivistuda, lippu välja viia, saluuti anda.

Pioneerid kohtuvad pioneerijuhtide ja pioneeritöö veteranidega, loevad raamatuid, vaatavad diafilme, külastavad kogu rühmaga pioneeride maja, korraldavad mitme rühma ühiseid koondusi. Nad alustavad rühma kroonika kirjutamist. Neljanda klassi pioneerid on lasteaedade šefid, tegelevad mudilastega õuedes, maleva pioneeritegevuse piirkonnas, õpivad korraldama neile mänge — valmistuvad saama oktoobrilaste juhtideks.

NSV Liidu ja teiste sotsialismimaade pioneerid. Nõukogude Sotsialistlike Vabariikide Liidu pioneerid. Kuidas nad õpivad? Millega tegelevad? Kuidas töötavad? Mille vastu huvi tunnevad? Kuidas puhkavad?

Kirjavahetus vennasvabariikide pioneeridega. Kodukoha vaadetega postkaartide ja fotode vahetamine. Vestlused ja praktilised kirjakultuuri õppused. Nõukogudemaa laste sõprusnurga loomine rühmas. Sõprade laulude ja tantsude õppimine. Ajalehed, raamatud sõprusest. Sõprus koolide pioneerirühmadega, kus õppetöö toimub teises keeles. Pioneerijuhtide vestlused Artekist.

Sotsialistlike maade pioneeriorganisatsioonid. Nende vorm, kaelarätid, pioneerilipud, traditsioonid. Mängud, laulud ja tantsud. Vestlused sotsialistlike maade pioneeridest ajalehtedes ja ajakir-

jades ilmunud materjalide ning raamatute põhjal. Rahvaste sõprusele pühendatud koondused, kohtumised välismaal viibinud nõukogude inimestega. Pioneeride joonistuste näitused rahuvõitluse ja rahvaste sõpruse teemal.

Pioneeride töö. Nooremate pioneeride ühiskondlikult kasuliku töö peamiseks vormiks on timurlaste töö: omakasupüüdmatu abi sõjaväelaste perekondadele, mudilastele, vanakestele, haigetele, invaliididele. Tegevus lasteaedades ja -sõimedes.

Neil on palju teha ka pioneeritegevuse piirkonnas: aedade rajamine, puude ja põõsaste istutamine tänavate äärde, õue, šeflusaluse ettevõtte juurde. Hoolitsemine lillepeenarde ja -klumpide eest. Töö kooliaias. «Rohelise sõbra» kaitsmine, hoolitsus lindude ja loomade eest. Tegevus töökodades: linnupuuride ja söögimajade meisterdamine, näitlike õppevahendite ja mänguasjade valmistamine mudilastele, lasteaedadele. Mängudekogu loomine rühmas.

Vanapaberi ja -metalli kogumine. Ravimtaimede, marjade, seente ja teiste kasulike taimede korjamine.

Vanemate abistamine kodus. Tutvumine vanemate tööga tootmises.

Suurt tähelepanu tuleb pöörata nooremate pioneeride töö organiseerimisele: täpsed, konkreetsed ülesanded kollektiividele — salkadele, brigaadidele, meeskondadele; toetuspunktiks mäng — staap, luure, signaalid, operatsioonid, reidid jne. Mäng, värskus ja elevus peavad kuuluma nooremate pioneeride igasuguse ühiskondliku tegevuse juurde, olgu see kas «õigluse valve» mänguväljakul, kus mängivad mudilased, rohelised patrullid või sulissõprade kaitsepatrullid vms. Kohustuslik on salga, brigaadi või meeskonna tegevuse, nende kordaminekute või ebaõnnestumiste põhjuste analüüsimine.

Õpetada pioneere õppima. Raamatute kollektiivne lugemine ja arutamine. Kultuurihommikud «Lemmikraamatute kangelased». Viktoriinid raamatute põhjal. Kontakt raamatukoguga — kes mida ja kuidas loeb, kas kõik käivad raamatukogus. Elavad ajalehed «Tahan kõike teada».

Tegevus osavate käte, mudeliehitajate, huvitava aritmeetika, loodusesõprade, emakeeletundjate jt. ringides.

Noorte matemaatikute ja ajaloolaste, kodumaa geograafia- ja loodusetundjate, uudishimulike ja taibukate olümpiaadide ning konkursside korraldamine. Omavalmistatud esemete — mudelite, näitlike õppevahendite ja kollektsioonide näitused, laste vestlused oma eksponaatide kohta.

Osavõtt ülemalevalistest ettevõtmistest raamatute, õppevahendite, mängude ja mänguasjade kogumiseks alles avatavatele koolidele. Vastastikune kontroll koduste ülesannete täitmise üle. Reidid selle kontrollimiseks, kuidas keegi hoiab oma õpikuid ja vihikuid. «Pioneeride kiirabi», koolikohustuse postide loomine, kelle

eesmärgiks on ennekõike kontrollida, kas kõik lapsed käivad koolis.

Pioneerid religiooni vastu. Religioossete uskumuste ja usupühade päritolu. Milles seisab religiooni ja jumalasse uskumise kahjulikkus? Vestlused antireligioossetel teemadel, kirjanike ja kunstnike ateistlike teostega tutvumine.

Nooremate pioneeridele ilust. Oskus näha ilu looduses, töös, inimeste omavahelistes suhetes, nii enda kui oma kaaslaste välises palges. Pioneerinurga ja -toa kujundamine.

Loominguline tegevus ringides ja sektsioonides: sõnakunstiringis, nuku- ja varjuteatris, laulukooris, tantsukollektiivis jne.

Tutvumine antud vanusegrupile jõukohaste vene ja nõukogude kirjanduse, muusika ja kujutava kunsti teostega ning nende loojatega. Näituste ja muuseumide, kino ja teatri ning kontsertide külastamine, raadio- ja televisioonisaadete kuulamine.

Laulude, tantsude ja lõbusate mängude peod rühmas.

Nooremate pioneeride kehakultuur ja sport. Hommikuvõimlemise 3—4 harjutuskompleksi. Enesekontroll päevarežiimi täitmise üle.

Kehakultuuriga tegelemine salgas ja rühmas — liikumismängud, pioneeride neljavõistlus, suusatamine, uisutamine ning ujumine.

Kevadised, sügisesed ja talvised spordipeod õuedes koos mängude, võistluste ja atraktsioonidega.

Kohtumised meistersportlastega, spordisõprade nurga loomine jms.

5—8-kilomeetrised matkad lõkke, orienteerumise, toiduvalmistamise ja matka-alaste teatevõistlustega. Ühepäevane arvestuslik matk.

*

Üleminek nooremast vanuseastmest keskmisesse, olles seotud õpilaste üleminekuga neljandast klassist viiendasse, peab saama pioneeride elus tähelepanuväärseks ja meeldejäävaks sündmuseks. Pidulikul rühmakoondusel, mis korraldatakse viiendas klassis esimese õppeveerandi algul, jutustavad rühma vanemad sõbrad, kommunistid ja kommunistlikud noored, mida neilt — noortelt leninlastelt — ootavad partei ja komsomol, missugused on nende uued õigused ja kohustused.

1. 11—12-aastaste laste (V—VI klassid) psühholoogiliste eripärasuste lühike iseloomustus

11—12-aastaste laste elus on märgata tähelepandavaid muudatusi. Üleminekul algkoolist keskastmesse muutub keerukamaks mitte ainult õppetegevuse iseloom, vaid ka lapse isiksus ja kogu tema psüühiline areng.

Selles vanuses lapse silmis kasvab järsult kollektiivi, avaliku arvamuse, kaaslaste suhtumise ja hinnangute tähtsus tema tegude ja tegevuse kohta. Ta püüab kaaslaste hulgas autoriteeti saavutada, endale kollektiivis väärilist kohta leida. Ilmneb märgatav püüd iseseisvusele ja sõltumatusele. Need tendentsid tugevnevad sel perioodil seoses füüsilise ja füsioloogilise küpsemise intensiivse protsessi algusega.

Kui täiskasvanud ei arvesta nooruki üldiselt positiivset püüdu iseseisvusele, võib see võtta väära iseloomu, kutsuda esile negatiivseid iseloomujooni (jonnakus, jõhkrus, egoism).

Klassijuhatajal, kasvatajal, pioneerijuhil on last kergem suunata, kui nad esinevad kollektiivi vanemate liikmetena ja mõjutavad seega avalikku arvamust «seestpoolt». Ja vastupidi, kui täiskasvanud proovivad lastele neid või teisi käitumisnorme lihtsalt peale suruda, siis tekib kollektiivis tihtipeale vastupanu ja maad võivad võtta isegi ebaõiged kõlbelised tõekspidamised.

Selles eas kujuneb lastel välja küllaltki kindel suhtumine ümbritsevasse ja iseendasse, tekib huvi enda isiksuse vastu, püüd oma omadustes ja tegudes selgusele jõuda.

See on seotud mõtlemise keerukamate, abstraktsete vormide arenemisega. Siiski ei ole selles eas lapsed veel suutelised piisavalt oma tegusid analüüsima, mistõttu kalduvad sageli oma võimeid ülehindama, mõnikord aga tunnetavad teravalt oma ebakindlust.

Selles vanuses pioneeride ideaaliks on otsustusvõimeline, tahtejõuline ja mehine inimene, kes ei karda raskusi, on sügavalt huvitatud teiste inimeste ja kodumaa heast käekäigust ja õnnest, on õiglane ja printsipiaalne.

Pedagoog ja pioneerijuht peavad lapsi köitma üllaste kõlbeliste ideaalidega, mis on kätketud suurepärase inimese kujusse, kes saab neile nagu käitumise kriteeriumiks, ja aitama lastel praktiliselt oma ideaali järgida.

Selles vanuseastmes lastel avarduvad ühiskondlikud huvid, ilmneb püüd väljuda igapäevase koolielu raamidest, osa võtta täiskasvanute ettevõtmistest ja ülesannetest. Eriti köidavad neid ettevõtmised, milles nad saavad iseseisvust ilmutada. Neile meeldib unistada kangelastegudest, osavõtust suure ühiskondliku tähtsusega sündmustest.

Lapsed on selles eas võimelised tõsisteks füüsilisteks jõupingutusteks. Neile imponeerivad tööülesande tähtsus ja kestvus. Kuid samas on oluline, et tööprotsess ise, nagu iga teinegi ühiskondlikult kasuliku tegevuse liik, oleks emotsionaalselt ereda iseloomuga.

Neid köidavad loovad mängud, eriti sõja- ja spordimängud, kus saab proovida oma tahtelis-moraalseid ja füüsilisi omadusi: vaprust, vastupidavust, visadust ja püsivust. Neid tõmbab romantika, nad võtavad meelsasti osa punaste jäljeküttide, piirivalvurite, miilitsa ja armee noorte sõprade rühmade tegevusest, matkadest kodupaikades.

II. Kasvatusülesanded töös keskmise vanuseastme pioneeridega.

V—VI klasside pioneeride juhtidel on tarvis eelkõige aidata lastel tunda ja mõista oma uut seisundit organisatsioonis: on kasvanud iseseisvus ja vastutus rühma ja maleva ettevõtmistes, kohustus vahetult abistada kommunistlikke noori ja kommuniste nende ühiskondlikus ja tööalases tegevuses.

Selles eas laste uus osa pioneeriorganisatsioonis leiab emotsionaalset kinnitust suurtes ja köitvates õigustes: rühm saab õiguse kanda kangelase nime, ta võib oma esindajaid saata malevanõukogusse ja teistesse laste juhtivatesse organitesse. Keskmise vanuseastme pioneeridel on uued, tunduvalt tõsisemad kohustused, nad vastutavad töö eest oktoobrilastega, samuti pioneeride tegevuspiirkonnas. Kasvatajate, rühmajuhtide ülesandeks on aidata pioneeridel oma jõu rakendamiseks leida selliseid objekte, mis juhiksid lapsi üha rohkem välja klassi ja kooli seinte vahelt, aitaksid neil jõukohaselt osa võtta kogu rahva suurest tööst. Nüüd on lastele juba jõukohane mitte ainult niisugune töö, mis on seotud mingite konkreetsete inimeste abistamisega, vaid ka tõsisem abi kollektiividele tervikuna — kolhoosile, ehitusele, tehasele, oma kodurajoonile või -linnale.

Pidevalt tuleb laiendada pioneerikollektiivi sidemeid eakaaslastega maa- ja naaberkoolides ning täiskasvanutega sõjaväeosas, ettevõttes, kolhoosis, instituudis jne.

Sel etapil on aktuaalseks ülesandeks, et lapsed omandaksid kollektiivse tegevuse organiseerimiseks vajalikke kogemusi, et nad oskaksid maleva koosseisus kogu rühmaga tegutseda, planeerida rühma tööd, jaotada salkade vahel ülesandeid, kontrollida nende täitmist. Igas pioneeris on vaja kujundada organisaatoriharjumusi, oskust juhtida eakaaslaste või nooremate laste gruppi, anda neile edasi töö organiseerimise kogemusi.

Rühmas on tarvis kasvatada harjumust lakkamatult tegutseda,

jõuda püstitatud eesmärkideni, isegi siis, kui kõrval ei ole täiskasvanuid — pioneerijuhti, õpetajat.

Avarduvad laste ühiskondlikud huvid, vaimsete võimete märgatav kasv ja koolist saadud kindlad teadmised on sisult ja vormilt mitmekülgsema tegevuse aluseks.

Nüüd võivad lapsed hakata teadlikult iseloomu kasvatama. V—VI klasside pioneerirühmades võib iga pioneeri käitumist ning tegevust salga- ja rühmakoondusel arutada. Kui kollektiiv ei ole ühe või teise pioneeri käitumise või iseloomuomadustega rahul, võib ta nõuda, et kaaslane enda kallal töötaks.

III. Metoodilised soovitused tööks keskmise vanuseastme pioneeridega

Pioneerijuhil ja õpetajal, V—VI klasside pioneerirühmade juhendajal, tuleb silmas pidada, et kuigi lastes ilmneb suurem aktiivsus, vajadus iseseisvuse järele, ei ole nad iseseisva tegevusega veel harjunud, neid on tarvis järjekindlalt suunata.

V—VI klasside pioneeride rühmakoondus muutub pioneeride omavalitsuse kõrgeimaks organiks, seal kavandatakse rühma tegevuse perspektiivid, vaadatakse läbi ja kinnitatakse tööplaanid, määratakse kindlaks nii üksikute pioneeride kui ka kollektiivide (salgad, grupid, brigaadid jne.) ülesanded, antakse aru ülesannete täitmisest, tehakse kokkuvõtteid rühma mitmesugustest ettevõtmistest, antakse hinnang üksikute pioneeride, salkade, staapide ja nõukogude tegevusele.

Selles vanuses lapsed võtavad tavaliselt suure huviga osa rühma tegevuse kollektiivsest arutelust. Kuid täiskasvanud peavad laste arvamustesse ja otsustesse suhtuma austuse ja usaldusega. Pioneeride endi kavandatud plaanid tuleb aga kindlasti täita. Koondus on laste elus pidulik sündmus, millega käivad kaasas kaunid rituaalid. Koondustel laulavad pioneerid oma lemmiklaule, viivad läbi konkursse, ülevaatusi, viktoriine jne. Rühmanõukogu tegutseb järjekindlalt kui laste elu organiseerija, ta jaotab ülesandeid salkadele ja üksikutele pioneeridele, kontrollib nende täitmist.

Pioneeriülesanne muutub sel ajal iseloomult keerukamaks. Ülesande annab pioneerikollektiiv (rühmakoondus) või juhtiv organ (nõukogu). Ülesanne peab olema küllaldaselt raske, et seda tahetaks täita, ja küllaldaselt kerge, et seda oleks võimalik täita. Ülesande täitmiseks on teatud tähtaeg, mille möödumisel tuleb kollektiivile aru anda. Kollektiiv annab tegevusele nii või teistsuguse hinnangu. Seejuures on oluline, et rühm pööraks salga töö hindamisel tähelepanu sellele, kuidas ülesanne täideti, pioneeride taibukusele, iseseisvusele.

Keskmise vanusegrupi pioneeridele antud ülesanded võivad olla järgmist laadi:

a) oma rühma elu iseseisev organiseerimine: rühmanõukogu liige, salgajuht, seinalehe toimetaja, spordivõistkonna kapten jne.;

b) iseseisev töö noorematega: oktoobrilaste tähekesejuht jne.;

c) töö maleva omavalitsusorganites (malevanõukogus, selle juurde loodud mitmesugustes aktiivigruppides, pioneeride tegevuspiirkonnas, klubi nõukogus, maleva seinalehe toimetuses jne.).

Kasvatajad ja pioneerijuhid peavad saavutama, et iga pioneer võtaks pidevalt osa mingi ülesande täitmisest.

Erilist tähelepanu peavad pioneerijuhid ja kasvatajad pöörama võistluse organiseerimisele nii salkade kui ka rühmade vahel.

Kuid võistlus võib ebaõige korraldamise puhul viia isiksuse niisuguste soovimatute omaduste tekkimisele, nagu seda on kadedus, püüd iga hinna eest võitu saavutada, soov rivaali alt vedada, rõõmutunne tema ebaõnnestumise üle.

IV. Keskmise vanuseastme pioneeride töö sisu ja vormide näidisloetelu

V. I. Leninist, tema võitluskaaslastest, Nõukogude Liidu Kommunistlikust Parteist, meie rahva revolutsioonilistest võitlus- ja töötraditsioonidest. V—VI klasside pioneerirühmades tuleb V. I. Lenini võitluskaaslaste ja järglaste elu ja tegevusega tutvuda hoopis loovamalt, aktiivsemalt.

Keskmise vanuseastme pioneerid ei rahuldu raamatutest, kinoja diafilmidest saadud teadmistega. Nad tahavad ise otsida, tähelepanuväärsete revolutsionääride ja kommunistide elu kohta huvitavaid dokumente koguda. Sel eesmärgil lähevad nad matkadele ja ekskursioonidele Leniniga seotud paikadesse, V. I. Lenini lähemate võitluskaaslaste, partei ja riigi väljapaistvate tegelaste elu- ja tegevuskohtadesse. Nad koguvad andmeid oma kodukoha esimeste kommunistide, kangelaslike põrandaaluste võitlejate, revolutsionääride ja Kodusõja võitlejate, nõukogude võimu ja kolhooside organiseerijate, töökangelaste ja Suure Isamaasõja kangelaste, tänapäeva tootmistöö eesrindlaste kohta, selle kohta, kuidas Kommunistliku Partei juhtimisel viiakse ellu leninlikke juhtnööre.

Pioneerid viivad läbi rühma- või malevakoondusi endi kogutud materjalide põhjal, organiseerivad punaste jäljeküttide rühmade tööd, tutvustavad nende otsingute tulemusi näitustel, stendidel; korraldavad matku kodupaigas, kohtumisi huvitavate inimestega, teekondi mööda kaarti: «V. I. Lenini nimi kodumaa kaardil», «V. I. Lenini nimi maailma kaardil» jne.

Meie Nõukogude kodumaast. Meie kodumaa — Nõu-

kogude Sotsialistlike Vabariikide Liit — esimene maa maailmas, mis hakkas ehitama uut ühiskonda, sotsialismi. NSV Liidu edusammud sotsialismi ehitamisel. Esimesed viisaastakud. Meie maale osakssaanud rasked katsumused, mille kutsus esile fašistliku Saksamaa kallaletung. NSV Liidu rahvaste suur võit sõjas fašismiga.

NSV Liit ehitab kommunismi. NLKP XXIII kongress ja uus viie aasta plaan. Meie maa suuremad uusehitused. Sõprus ja kirjavahetus nende ehituste töölistega, tootmise eesrindlastega. Meie maa rahvamajanduse edusammudele pühendatud pioneerikoondused, näitused ja stendid.

Poliitinformatsioonid, elavad ajakirjad ja ajalehed («Kodumaa kaardi juures», «Viisaastaku ehitused»), viktoriinid «Kas sa tunned oma kodumaad?», mis viiakse läbi eredates, emotsionaalsetes vormides.

Meie kodupaik — osake kodumaast. Kodurajooni ja -vabariigi ajaloo, majanduse ja looduse tundmaõppimine; tutvumine kodukoha revolutsiooniliste, võitlus- ja töötraditsioonidega, töötajate igapäevase tegevusega, ülesannetega. Kodukoha ajaloolised, revolutsioonilised, tööalased ja lahingukuulsuse mälestusmärgid.

Regulaarsed kohtumised teadlastega, spetsialistidega, kodukoha tööstuse ja põllumajanduse eesrindlastega, ühiskondlike organisatsioonide ja asutuste juhtidega. Matkad oma rajooni ja vabariigi piires.

Oktoobrilaste juhendamine kodupaigaga tutvumisel.

Rahu ja sõpruse eest maailmas. Sidemete edasiarendamine meie maa liidu- ja autonoomsete vabariikide pioneeridega. Kirjavahetus sõpradega. Pioneerielu uudiste, pioneerilaulude ja -tantsude vastastikune vahetamine. Konkursid paremate joonistuste, sõprussuveniiride väljaselgitamiseks jne. Sõpruskohtumised ja -laagrid, osavõtt rahu ja sõpruse teatevõistlusest, küllasõidud üksteisele.

Rahvaste sõpruse nädalad Nõukogude Liidu Konstitutsiooni päeva või 1. mai eel.

Põhjalikum tutvumine välisriikide pioneeride eluga, nende seadused ja traditsioonid. Nende osavõtt võitlusest oma maa kommunistlike ja töölisparteide, töölisnoorte ühingute ürituste eest. Internatsionaalse sõpruse klubi, erivärviliste kaelarättide klubi loomine. Kirjavahetus teiste maade pioneeridega. Sõprusele sotsialismimaade rahvastega pühendatud koondused, näitused, stendid. Kohtumised sotsialismimaades viibinud nõukogude inimestega, külalistega nendest maadest. «Pioneeride uudiste-agentuuri» loomine. Konkursid rahvaste sõpruse teemal loodud parimale joonistusele, fotole, luuletusele.

Meie juht — komsomol. Tutvumine Kommunistliku Noorsooühingu ajalooga (komsomoli viis ordenit). Kommunistlikud

noored kui noorsoo võitlussalk, partei ustavad abilised — nad on kõikjal, kus eriti raske, seal, kus on tarvis noori töökaid käsi. Meie maa komsomoli löökehitused. Kohtumised veteranidega — 20—30-ndate aastate kommunistlike noortega.

Tehase, kolhoosi jne. kommunistlikud noored. Kohtumised nendega, isiklik tutvumine nende ettevõtmistega. Meie juht — ÜLKNÜ liige. Tema tegevus tootval tööl. Meie kooli kommunistlikud noored. Nende tegevus, kordaminekud. Komsomolilt saadud ülesannete täitmine pioneeride poolt.

Pioneerid — religiooni vastu. Religiooni ebateaduslik iseloom. Tutvumine antireligioossete kirjandus- ja draamateostega. Antireligioossed filmid. Ateistide vestlused, kino- ja diafilmid. Kiriklikke «imesid» paljastavate katsetega antireligioossed õhtud noorematele õpilastele, lastevanematele, elanikkonnale. «Ateisti nurk» koolis.

Pioneerid — NSV Liidu relvastatud jõudude sõbrad. Sõprus sõjameestega. Tegevus armee, piirivalvurite ja miilitsa noorte sõprade rühmas. Sõjaasjanduse tundmaõppimine, topograafia, orienteerumine, maskeerimine, vaatlused, sidepidamine. Sõjalis-sportlike oskuste laiendamine — takistusribade ületamine, kerge granaadi heitmine, jõe ületamine parve ja teiste vahendite abil, roomamine küünarnukkidel jne. Sõjamängud maastikul — «Luure», «Rühm rünnakul», «Kaitselahing», «Tormijooks kõrgustikule» ja teised.

Matkad lahingukuulsuse paikadesse. Materjali kogumine kangelaste kohta. Lahingukuulsuse nurkade ja muuseumide loomine.

Mudelite ehitamine, lennukite, helikopterite, tankide, rakettide makettide ja mudelite näitused, osavõtt mudelite võistlusest rajoonides ja linnades.

Rühma pidupäevad — 23. veebruar ja 9. mai.

Õppused oktoobrilastele sõjalis-sportlike oskuste omandamiseks.

Pioneeride töö. Peamiseks on töö pioneeride tegevuspiirkonnas: piirkonna haljastamine ja heakorrastamine, hoolitsemine mudilaste eest, abi kõigile, kes seda vajavad — postkontor, apteek, kauplus, töökoda, tehas, vabrik, kolhoos jne. Saagi kasvatamine õppe- ja katseaias. Haljasalade ja põldude kaitse. Kohaliku tuletõrjemeeskonna abistamine. Koduhoovis «heade teenuste büroo» ja pühapäevaste lasteaedade organiseerimine, noorte raamatulevitajate brigaadide loomine.

Kooli abistamine — brigaadi loomine näitlike õppevahendite ja inventari remontimiseks.

Tutvumine täiskasvanute tööga, antud paigale iseloomulike põhiliste elukutsetega. Täiskasvanute jõukohane abistamine. Pühapäevakud ja laupäevakud «Pioneeridelt kodumaale».

Töösse kohusetundliku suhtumise kujundamine. Hoolitsus sotsialistliku omandi kaitsmise eest, leppimatu suhtumine loodritesse,

puru silmaajajatesse. Ühiskondlikult kasuliku tegevuse organiseerimine oktoobrilaste tähtedes.

Pioneerid tahavad palju teada. Pioneeride silmaringi avardamine: mitte ainult õpikutest saadud teadmised, vaid töö raamatutega (loetud raamatute arutelud, lugejate konverentsid, kirjandusõhtud-kohtumised raamatukangelastega), populaarteaduslikud raadio- ja televisioonisaated.

Teadmisjanuliste, teaduse- ja tehnikahuviliste, leiutajate klubide loomine. Teadusalased õhtud, viktoriinid, turniirid, taibukate konkursid, geograafia-, matemaatika- ja füüsikaolümpiaadid, noorte tehnikute ja loodusesõprade tööde ülevaatused. Elav ajaleht «Tahan kõike teada». Stend «Teaduse ja tehnika uudised».

Õpetaja abistamine tunni organiseerimisel.

Võitlus etteütlemise, mahakirjutamise ja ebaausa suhtumise vastu koduste ülesannete täitmisse, laiskade ja korrarikkujatega. Vastastikune abi salgas ja rühmas.

Kooli abistamine üldise koolikohustuse seaduse täitmisel. Koolikohustuse reidid ja postid. Mudilaste kooliks ettevalmistamine. Tegevus oktoobrilastega nende teadmisjanu ja vastutustunde arendamisel.

Õpetada pioneere nägema ja mõistma ilu. Tutvumine väljapaistvate vene ja nõukogude kultuuri- ja kunstitegelastega, nende teostega (õhtud, koondused, vestlused, viktoriinid, loengud, näitused, teatri- ja kinokülastused, piltide ja reproduktsioonide stendid, näitused jne. koolis).

Ilu meie ümber. Tähelepanekud loodusest, elust. Kriitiline lähenemine, valiku tegemine, mis on tõeliselt ilus ja hea kaaslase riietuses, käitumises. Mis on maitselage, halb.

Osavõtt kunstikollektiivide (laulukoor, näitering, pioneeride teater, tantsuansambel, kujutava kunsti stuudio, orkester) tegevusest, pioneeride kunstilise isetegevuse konkurssidest ja olümpiaadidest. Kontserdid kaaslastele, noorematele lastele, lastevanematele, šeffidele.

Esteetiline kasvatustöö oktoobrilastega.

Keskmise vanuseastme pioneeride kehakultuur ja sport. Regulaarne tegutsemine ühes spordisektsioonis. Osavõtt võistlustest (valikuliselt): pioneeride neljavõistlus, «Nahkne pall», «Kuldne litter», «Olümpia-lumehelbeke», suusavõistlus «Pionerskaja Pravda» auhinnale, ujumisvõistlus «Lõbus delfiin», võimlemine, liiklusmängud. OVTK normide täitmine. Rühmadevahelised kohtumised.

Matkamine. Osavõtt ühe- ja kahepäevastest matkadest. Matkatarkuste õppimine: telgi püstitamine, ööbimispaiga ettevalmistamine, matkamine asimuudi järgi, orienteerumine kohalike esemete, päikese ja tähtede järgi, lõuna valmistamine matkal. Oskus metsast söödavaid taimi leida ja neist toitu valmistada. Tunda ravim-

taimi, kodukoha loomi ja linde, eristada kahjulikke, mürgiseid taimi, osata ussi hammustuse, mesilase nõelamise jmt. puhul esmaabi anda. Katsed «Noore Matkaja» märgi saamiseks.

Spordi- ja matkaklubid, osavõtt nende tööst, õhtud ja kohtumised meistersportlastega.

Matkamine oktoobrilastega.

*

Üleminek järgmisse vanuseastmesse on seotud suure murranguga noorukite psüühikas, ilmub püüd elada ja tegutseda nagu täiskasvanu.

Sellepärast ongi tarvis täpselt kindlaks määrata vanemate pioneeride positsioon, et see mitte ainult säilitaks, vaid ka arendaks edasi huvi pioneeriorganisatsiooni ühiskondlikult kasuliku tegevuse vastu. Tähtis on, et see positsioon oleks lastele köitev juba kaua enne uude vanuseastmesse üleminekut, et nad püüdleksid selle poole, ootaksid seda momenti, kui neid hakatakse vanemateks pioneerideks nimetama. Ülemineku endaga peab kaasnema pidulik koondus, kohtumine lõkke ääres või mõni teine ere rituaal, mille ajal seatakse pioneeride ette selgelt ja kindlalt uued ülesanded, avatakse nende uued õigused ja kohustused. Rituaal peab aset leidma VII klassis õppetöö esimestel päevadel.

VANEMAD PIONEERID

I. 13 — 15-aastaste pioneeride (VII — VIII kl.) psühholoogiliste eripärasuste lühike iseloomustus

Sel perioodil kujuneb aktiivselt isiklik seisukoht inimestevahelistes suhetes, moraalinõuetes ja hinnangutes, püüd kindlaks määrata oma koht eakaaslaste ja täiskasvanute hulgas. Vanemad pioneerid lakkavad vastu võtmast valmisseisukohti, neil tekib soov elada ja tegutseda «nagu täiskasvanud» ja omada kõige suhtes isiklikku arvamust.

Selles eas kujunevad välja isiklikud moraalisuunitlused ja -nõuded, mis paljuski määravad ära noorukite vastastikuste suhete iseloomu täiskasvanute ja eakaaslastega. Kui varem etendas suurt osa soov oma asendit kollektiivis säilitada ja ükskõik mil viisil seltsimeeste autoriteeti võita, siis nüüd on noorukid juba võimelised ümbritsevale mõjule vastu seisma, ühtesid või teisi nõuandeid tagasi lükkama, kui viimased ei vasta nende vaadetele, ja omakorda eakaaslasi mõjutama, neid veenma selles, mida nad peavad paikapidavaks ja õigeks.

Isiklike moraalinõuete tekkimisel on veel üks tagajärg: nad hak-

kavad neid nõudeid enda kohta rakendama. Sealjuures võib tekkida lahkheli selle vahel, mida nooruk endalt nõuab, ja selle vahel, mil määral ta faktiliselt neid nõudeid täita suudab. Kohati sünnitab see ebakindlust ja endaga rahulolematust. Kasvatajatel on seda vaja pidevalt silmas pidada, kuivõrd noorukite pikaleveniv seesmine ebakõlaseisund segab nende isiksuse kujunemise õiget kulgu.

Vanemate pioneeride tunduvalt kasvanud kõlbeline ja vaimne jõud paneb nad huvituma suurtest ühiskondlikest probleemidest. See iga on üllaste unistuste, üldise õnne, rahu ja sõpruse nimel kangelasteo poole pürgimise aeg. Märgatavalt süveneb laste huvi teaduse, kirjanduse ja kaasaegse tehnika vastu. Üha valikulisemaks muutub huvi õppeainete vastu. Ühtesid köidab matemaatika, teisi kirjandus, kolmandaid füüsika.

Oma kollektiivses tegevuses on vanemad pioneerid suutelised suurt aktiivsust ilmutama, nad on tulvil energiat ja huvi. Mida mitmekesisem, energilisem ja pingelisem on nende elu, seda rohkem see neile meeldib.

Kui nooremad ja osaliselt ka keskmise vanuseastme pioneerid võisid edukalt tegutseda ainult sel juhul, kui tegevus ise ja selle eesmärk olid neile küllalt köitvad, siis nüüd ei etenda see tingimus niivõrd olulist osa, kuna noorukid on võimelised püstitatud eesmärki teadlikult saavutama. Nad on suutelised keerukaks tegevuseks, mis kätkeb endas ka vähehuvitavat eeltööd, ületavad visalt raskusi. Kasvatajad ja pioneerijuhid peavad vanematele pioneeridele pakkuma maksimaalselt tegevusrikast elu, aitama neil selle rütmi sisse elada. Selles vanuses laste füüsilised võimed ei vasta alati nende püüetele, mistõttu tuleb lapsi hoida ülemäärase koormuse eest.

Tunduvalt keerukamaks muutuvad vanemate pioneeride suhted täiskasvanutega. Kui pedagoog tahab töös vanemate pioneeridega tõelist edu saavutada, siis peab ta A. Makarenko väljenduse järgi «nende teadvust vallutama», sest nüüd ei eksisteeri enam see loomulik autoriteet, mis nooremate laste silmis oli igal täiskasvanul. Selles eas pioneerid tunnistavad ainult tõelist, õigusega kättevõidetud autoriteeti. Nad on teravapilgulised ja tähelepanelikud, püüavad valvsalt kinni vasturääkivusi täiskasvanute vaadetes ja seisukohtades, elavad valusalt läbi lahkuminekuid nende sõnade ja tegude vahel. Koos sellega hakatakse täiskasvanutelt üha visamalt nõudma austust enda, oma arvamuste ja vaadete vastu, eriti hinnatakse vastastikuste suhete tõsist, siirast tooni.

II. Kasvatusülesanded töös vanemate pioneeridega

Vanemate pioneeridega töötavate kasvatajate ja pioneerijuhtide esimene ülesanne on nendes antud eale spetsiifilise pioneerliku seisundi kujundamine: pioneerid valmistuvad ÜLKNÜ-sse astuma, töötavad ühes rivis täiskasvanutega — kommunistlike noorte ja kommunistidega, võtavad osa ühisest tööst, võitlusest kommunismi kindlustamise eest. See on tulihingeliste patriootide positsioon ja nad on vajaduse korral valmis seda, relv käes, kaitsma.

Ühiskondlik-poliitiline ja tööalane tegevus võtavad vanematel pioneeridel teistsuguse iseloomu. Nende ettevõtmised peavad olema ajendatud kõrgest kodanikutundest, läbitud tõelisest võitlusvaimust. Nad tegutsevad ühiskondliku elu keerises, võtavad koos vanemate seltsimeestega osa poliitilistest kampaaniatest, antireligioossest propagandast, võitlusest igandite ja sotsialistliku ühiskonna moraalinormide rikkumise vastu, kaitsevad revolutsiooni ja lahingukuulsuse mälestusmärke, rahva ühisvara, kodumaa loodust. Nende tegevus nõuab üha laiaulatuslikumat kontakti mitmesuguste asutuste ja organisatsioonidega.

Laste kollektiivne töö võtab üha suurema ühiskondliku iseloomu. Nad sõna otseses mõttes tahavad ja suudavad töötada «koos tööliste ja talupoegadega».

Esmase tähtsuse saab noorukite ideelis-poliitiline kasvatamine, mille olemuseks on nõukogude korra sotsiaalsete ja poliitiliste põhialuste, kommunistliku ehitustöö ülesannete ja uue inimese isiksuse omaduste selgitamine. On tarvis püüda selle poole, et varem pioneeriorganisatsioonis saadud ja tunduval määral täiskasvanute vahetul autoriteedil põhinevad kommunistlikud vaated ja veendumused muutuksid üha rohkem teadlikumaks ja tõhusamaks. Lastelt võib nõuda juba ühiskondlikku aktiivsust ja poliitilist teadlikkust.

Pioneeriorganisatsioon peab vanematele pioneeridele saama teadlikuks ühiskondlikuks eluks ettevalmistamise kooliks. Põhjuste analüüs noorukite huvi mõningase vähenemise kohta pioneeriorganisatsiooni vastu viitab ennekõike noorukite rahulolematusele taoliste tegevusnormidega, mis olid iseloomulikud noorema ja keskmise vanuseastme pioneeridele, sest see on vastuolus noorukite tormiliselt areneva püüdlusega olla täiskasvanu. Kui noorema ja keskmise vanuseastme pioneeridele oli otsustava tähtsusega tegevuse välise külje köitvus, siis vanematele on olulisem nende tegevuse ühiskondlikult kasulik iseloom ja see eriline õhkkond, kus tegevus toimub — üldise vaimustuse, täiskasvanutega koostöö ja loomingu õhkkond. Sellises tegevuses on noorukil võimalus üles näidata kõige olulisemaid iseloomujooni, saavutada eakaaslaste tunnustust. See on tegevus, kus igaüks on vajalik, igaühest sõltub palju, igaüht usaldatakse ning arvestatakse ta

seisukohta. Mõistagi ei teki selline õhkkond näiliselt tõsises, pseudotähtsas tegevuses, kus noorukite iseseisvust, initsiatiivi ja vastutustunnet ainult deklareeritakse.

Vanematest pioneeridest saavad tulevikus kommunistlikud noored, ja nende igapäevase elu organiseerimine peab olema oma olemuselt ja stiililt lähedane sellele, mis ootab neid komsomolis.

Vanemate pioneeride pioneeriülesanne — see on tulevase kommunistliku noore tööalaste ja poliitiliste teadmiste kontroll. See antakse pikemaks tähtajaks — poolaastaks, aga ka terveks õppeaastaks. Ülesandeks võib teha pioneeride agitbrigaadi juhtimise, malevas klubi organiseerimise, noorematele ringi loomise jne.

Vanemate pioneeride rühmakoondusi iseloomustab noorukite küpsem, sügavam ja terasem vaade oma tegevusele, ellusuhtumisele, enda ja oma seltsimeeste kodanikupositsioonidele. Need on koondused, dispuudid ja arutelud, kus noorukid õpivad õiglaselt hindama nii ennast kui ka teisi, teevad läbi õigluse ja enesekriitika kooli, saavad kogemusi, mis aitavad aktiivselt kaasa nende ühiskondliku küpsuse saavutamisele.

Vanemad pioneerid, kellel on pioneeritöös juba küllaldaselt kogemusi, janunevad iseseisvuse järele, on valmis saama ja saavadki oma organisatsiooni tõelisteks peremeesteks.

Õpetajale ja kasvatajale on nüüd nagu ei kunagi varem hädavajalik pioneeride iseseisvuse järjekindel austamine ja nende autoriteedi tunnustamine. On vaja kõiges, mis puudutab pioneeride tegevust, nendega nõu pidada, neilt sagedamini abi paluda, enne kui omapoolset pakkuda. See loob noorukite ja täiskasvanute vahel erilised, vanemate pioneeride vajadustele vastavad usalduslikud suhted, mis aitavad kasvatajatel efektiivselt noorukite kollektiivi mõjutada.

IV. Vanemate pioneeride töö sisu ja vormide näidisloetelu

P i o n e e r i d - l e n i n l a s e d. Erinevalt noorematest lastest on vanemad pioneerid juba võimelised tundma õppima Lenini töid. Nad tutvuvad V. I. Lenini kõnega komsomoli III kongressil — «Noorsooühingute ülesanded», tema artiklitega «Mis on nõukogude võim?», «Suur algatus», V. I. Lenini nõuannetega, sellega, kuidas neid tänapäeval meie elus rakendatakse. Pioneerid tutvuvad NLKP programmiga, kommunismiehitaja moraalikoodeksiga, NLKP viimaste kongresside, Keskkomitee pleenumite otsustega, sellega, kuidas need otsused leiavad ellurakendamist kodulinnas, -rajoonis, -külas, -vabariigis. Vanemad pioneerid peavad teadma NLKP Keskkomitee Poliitbüroo liikmeid, NLKP Keskkomitee peasekre-

täri, NSV Liidu Ministrite Nõukogu esimeest, NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi esimeest.

Vanemad pioneerid võivad nooremates rühmades pidada vestlusi Leninist, koos kommunistlike noortega osa võtta lektorite grupi tööst, olla «Noore leninlase ülikooli» kuulajateks jne. Nad käivad ekspeditsioonidel «Mööda leninlike unistuste teid», koguvad materjali muuseumide, teaduslike uurimisasutuste ja organisatsioonide ülesandel.

Meie kodumaa ehitab kommunismi. Kommunismi ülesehitamise programm meie maal. Rahvamajanduse arendamise uus viie aasta plaan. Tutvumine kodukoha arenemisplaanidega, kodulinna, -rajooni ja -vabariigi tootmistöö eesrindlastega. Kohtumised kommunistidega, kommunistlike noortega. Aktiivne abi kodukoha töötajaile nende töös kodumaa hüvanguks. Pioneerid tutvuvad töörahva saadikute nõukogude tegevusega, leiavad vajaliku koostöö vorme kohalike ühiskondlike ja riigiorganitega.

Vanemad pioneerid võtavad osa koduloomuuseumi loomisest koolis, meie kodumaa ajalooga seotud juubelitähtpäevadele ja rahvamajanduse arendamise plaanidele pühendatud ajutiste näituste ja stendide väljapanemisest, tegutsevad ekskursioonijuhtidena muuseumides ja näitustel, viivad läbi vestlusi nooremate pioneeride ja oktoobrilastega.

Vanematel pioneeridel on tihedad sidemed meie maa kõigi liiduvabariikide ja autonoomsete vabariikide pioneeridega: jätkub kirjavahetus, korraldatakse korrespondentsvõistlusi, koondusi, rahvaste sõpruse festivale, kohtumisi liiduvabariikide piiride lähistel, ühiseid ekspeditsioone ja sõpruslaagreid.

Rahu eest kogu maailmas. NSV Liidu võitlus rahu eest kogu maailmas. Maakera kõigi progressiivsete jõudude võitlus rahu eest. Selle võitluse kangelased — Lenini rahupreemia laureaadid. Nõukogude Liidu toetus kõigile rahvastele, kes võitlevad oma rahvusliku sõltumatuse eest, koloniaalikke vastu.

NSV Liidu abi koloniaalsest sõltuvusest vabanenud maadele, kes arendavad oma majandust.

Maailma kõigi maade kommunistlikud parteid — töölisklassi eesrindlik avangard, tööliste võitluse organisaatorid rahu, demokraatia ja sotsialismi eest.

Kapitalistliku maailma «kroonimata kuningad». Imperialismi agressiivne olemus. Imperialismivastase võitluse rinde laienemine. Selleteemaliste materjalide väljapanemine rühmakoondustel, klassi poliitinformatsioonidel.

Kontakt välisriikidega sõpruse ja kultuurisidemete arendamise ühingutega, tegevus nende ühingute ülesandel.

Tutvumine välisriikide progressiivsete lasteorganisatsioonidega. Ameerika ja inglise skautluse reaktsiooniline olemus.

Pioneerid — tulevased kommunistlikud noored.

Ettevalmistus ÜLKNÜ-sse astumiseks. ÜLKNÜ põhikirja, ajaloo ja kongresside materjalide tundmaõppimine. Kommunistlike noorte lahinguline ja tööalane tegevus, kodulinna ja -rajooni komsomoliorganisatsiooni tegevus. Sõprus kommunistlike noortega — šeffidega, sõjameestega. Kohtumised komsomoliveteranidega. Kooli komsomoliorganisatsiooni antud ülesannete täitmine, osavõtt lahtistest komsomolikoosolekutest, õhtutest, dispuutidest.

Rühmas dispuudi «Kas sa oled valmis komsomoli astumiseks?», kollektiivsete jutuajamiste, vaidluste läbiviimine.

Pioneerid — religiooni vastu. Teadlike ateistlike vaadete ja aktiivse antireligioosse positsiooni väljakujundamine. Tegevus noorte ateistide klubis. Tutvumine ateistliku kirjandusega. Aktiivne töö usklike perekondadest pärinevate lastega. Ateisminurkade ja -muuseumide loomine. Pioneeridele, oktoobrilastele, lastevanematele ja kohalikele elanikele antireligioossete ürituste korraldamine.

Pioneerid — tulevased kodumaa kaitsjad. Tegevus kutse-eelse ettevalmistuse programmi järgi. Kohtumised sõjaväelastega. Osavõtt kommunistlike noorte ja noorte üleliidulisest retkest lahingukuulsuse paikadesse. Sidemed ALMAVÜ-ga. Ettevalmistus laskmises. Signaliseerimine. Üksikasjalikum tutvumine väeliikidega, sõjatehnikaga ja sõjaväeliste erialadega.

Tegevus armee, piirivalvurite ja miilitsa noorte sõprade rühmades. Sõjalis-sportlike ja sportlik-tehniliste vilumuste järjekindel arendamine ja täiustamine.

Ülemalevalised taktikalised sõjamängud, sõjalis-sportlikud ja sõjalis-rakenduslikud võistlused. Osavõtt kaitsealastest võistlustest linnas ja rajoonis. Märginormide «Valmis kodumaa kaitseks» sooritamine.

Sõjalis-patriootlik kasvatustöö nooremate pioneeride hulgas.

Vanemate pioneeride töö. Tutvumine kaasaegse tööstuse ja põllumajandusliku tootmise põhiliste elukutsetega, üksteise abistamine kutsevalikul. Teadlik ettevalmistumine tulevaseks tööks — tehaste, vabrikute, kolhooside ja sovhooside külastamine. Kohtumised erinevate kutsealade inimestega. Töö vastavate raamatute ja teatmikega, tutvumine tööliste kvalifikatsiooniga, kategooriatega jne.

Koolis võtavad vanemad pioneerid enda hoolde tõsised remondi- ja heakorrastustööd (mööbli, ruumide, elektrijuhtmestiku remont, väljakute, kasvuhoonete, töökodade ehitamine). Abistavad aktiivselt täiskasvanuid nende töös — šeffe tehases, kolhoosis. Võtavad rajooni- ja linnaorganisatsioonide ülesandel osa töödest linna ja rajooni heakorrastamisel, ülelinnalistest ja -rajoonilistest laupäevakutest ja pühapäevakutest, mälestusmärkide kaitsest ja loodusekaitsest, organiseerivad nooremate pioneeride ja oktoobrilaste ühiskondlikult kasulikku tööd.

Võitlus teadmiste eest on pioneeri kohus. Vanemad pioneerid loovad ringe, klubisid ja ühinguid, mis arendavad õpilaste tunnetuslikke huvisid. Siin, klubides ja sektsioonides, saavad pioneerid võimaluse organiseerida iseseisvalt teaduslik-uurimuslikku, konstrueerimis- ja muud loomingulist tööd, viia läbi dispuute populaarteaduslike ja fantastilise sisuga raamatute põhjal, huvitava teaduse õhtuid, olümpiaade, turniire, noorte matemaatikute, füüsikute, bioloogide, ajaloolaste, geograafide, keele ja kirjanduse paremate tundjate konkursse ja võõrkeeleõhtuid. Aktiivselt võtavad nad osa tehnilisest omaloomingust — tehnikute, konstruktorite ja leiutajate konkurssidest. Pioneerid organiseerivad koolikohustuse poste, reide. Juhtida ringe nooremates klassides — see on vanemate pioneeride otsene kohustus.

Ilu maailmas. Tutvumine paremate nõukogude ja välismaa kunstiteostega, kirjanike ja luuletajatega, kunstnike ja heliloojate, skulptorite ja arhitektide, teatri- ja filminäitlejate loominguga rühmakoondustel ja õhtutel.

Aktiivne võitlus ilu eest ümbritsevas maailmas — ilu kooli ja klassiruumi kujunduses, ilu riietuses ja välimuses, inimese seesmine ilu.

Osavõtt maleva kunstikollektiivide — laulu- ja tantsuansambli, pioneeride teatri, kujutava kunsti stuudio, kirjandusklubi jne. tegevusest.

Kunstilise isetegevuse konkursid ja ülevaatused malevas, mitmesugused muuseumid, näitused, stendid.

Esteetilise kasvatustöö organiseerimine nooremate pioneeride hulgas.

Kehakultuur ja sport. Osavõtt spordisektsioonide ja -klubide tegevusest, maleva esivõistlustest, kohtumistest naabermalevatega, rajooni ja linna esivõistlustest. VTK normide sooritamine.

Võistlusmängud jalgratastel, suuskadel, uiskudel ja kelkudel, mängud vees. Mängud kergejõustiklaste, jalg- ja korvpallurite treenimiseks. Organisatoorne töö liikumismängude, paremate rahvamängude levitamiseks ja propageerimiseks, mängude õpetamine noorema ja keskmise vanuseastme pioneeridele.

Treeneri- ja instruktoritöö nooremate pioneeride hulgas.

Organisatoorne töö malevas: õhtud, kohtumised meistersportlastega, spordipeod, spartakiaadid, võistlused. Stendid «Nõukogude sport», «Sport välismaal», «Maleva tšempionid ja rekordiomanikud».

Matkamine ja kodu-uurimine. Mitmepäevaste matkade organiseerimine ja läbiviimine oma vabariigi piires selle eripära tundmaõppimise ja kodulooalase materjali kogumise eesmärgil kooli muuseumi (nurga) jaoks.

Matkad mööda meie maad, «NSV Liidu Matkaja» märginormide sooritamine.

Aktiivne osavõtt matkajate kokkutulekutest ja võistlustest, puhkepäevamatkad noorematele pioneeridele.

*

VIII klassis astub osa vanemaid pioneere komsomoli. Nad loovad oma komsomoligrupid. Enamik kaheksanda klassi õpilasi töötab maleva omavalitsusorganites. Kuid pioneerirühm eksisteerib edasi. Kõik oma ettevõtmised planeerib ta koos klassi komsomoligrupiga. Pioneerid võtavad aktiivselt osa komsomoligrupi lahtistest koosolekutest, kommunistlikud noored aga rühmakoondustest, pidudest, kohtumistest, võistlustest.

Kuid VIII klassi lõpupäevil saabub aeg pioneerirühmaga hüvastijätuks. Malevanõukogu võtab vastu otsuse korraldada pidulik koondus või rivistus «Kaheksanda klassi õpilaste hüvastijätt pioneerirühmaga». Missugune see koondus või rivistus on — see sõltub malevanõukogu, selle aktiivi ja kõigi pioneeride fantaasiast ja leidlikkusest. Kuid mõte peab olema üks: lapsed jätavad hüvasti pioneerirühmaga, nad on paljugi õppinud, mõndagi teada saanud, nende edasine tee on selge — nad astuvad komsomoli. Kuid nad jäävad kogu eluks ustavaks oma malevale, tõotavad selle traditsioone tugevdada, oma oskusi, vilumusi ja teadmisi noorematele lastele edasi anda. Nad lubavad malevas — malevanõukogus, klubides, huvialajärgsetes pioneerirühmades — ka edaspidi töötada noremate pioneeride juhtidena ja instruktoritena, treeneritena ja ringijuhtidena.

See koondus on heaks virgutuseks ka noorematele: nad saadavad ära vanemaid ja lubavad nende teed edasi käia, nendega sarnased olla, anda kogu jõud, et maleva ja rühmade elu muutuks veel rikkamaks, veel huvitavamaks.

Uus vahetus astub asemele!

*

«Orientiiri» praktiline ellurakendamine eeldab noorte leninlaste kasvatusprotsessi järjekindlat organiseerimist sellest momendist alates, mil lapsed saavad oktoobrilasteks, kuni nende astumiseni komsomoli. Kuid «Orientiir» ei vabasta juhtijaid vajadusest mõelda konkreetse töösüsteemi üle oma malevas.

«Orientiir» peab aitama maleva üldist tööd nii organiseerida, et leida igale rühmale selline osavõtuaste, selline koht ühises tegevuses, mis vastab antud vanusegrupi pioneeride arenemistasemele ja kasvatusülesannetele.

Seejuures on eriti tähtis organiseerida malevas aktiivset rüh-

madevahelist tööd, V—VI ja VII klasside pioneerirühmade ja I, II ning III klasside oktoobrilaste tähtede ühist tegevust, vanemate pioneerirühmade abi noorematele, luua ühe ja sama vanusegrupi pioneeride kõigi rühmade vahel tihe kontakt.

On vaja luua malevas ulatuslik klubilise tegevuse süsteem, mis kindlustab eri vanusegruppide pioneeride koostöö, laste kõige mitmekesisemate huvide rahuldamise.

Erilist tähelepanu tuleb pöörata rühmajuhtide kaadri, pioneeriaktiivi ja pioneeriinstruktorite valikule ja ettevalmistamisele.

Tõmmata maleva töösse kaasa võimalikult rohkem õpetajaid ja lastevanemaid, kommuniste ja kommunistlikke noori, töö- ja sõjaveterane.

Maleva tegevus ei tohi katkeda koolivaheaegadel, pidupäevadel ja suvel!

Käesolevate soovituste loov rakendamine praktikas peab viima kogu pioneeriorganisatsioonis tehtava kasvatustöö edasisele täiustumisele.

LÕPETUSEKS

«Vanempioneerijuhi käsiraamat» ilmus viimati kakskümmend aastat tagasi. Selle aja jooksul on pioneeritöös toimunud määratu suuri muutusi.

Käesolev raamat on koostatud venekeelsete väljaannete («Книга вожатого», Москва 1965 ja «Книга вожатого», Москва 1968) põhjal.

Raamat on mõeldud eelkõige koolide vanempioneerijuhtidele, aga ka kõigile neile, kes pioneeridega töötavad.

Antud väljaandes ei käsitleta kõiki pioneeritöö probleeme. Edaspidi ilmub ka raamatu II osa. Ootame pioneeritöötajatelt arvamusi ja ettepanekuid raamatu kohta.

Koostaja

SISUKORD

SINUST SAI PIONEERIJUHT 5
MISSUGUNE PEAB OLEMA PIONEERIJUHT
N. Krupskaja sõnavõtust Moskva pioneerijuhtide kokkutulekul 1933. a. ... 8
V. I. LENINI NIMELISE ÜLELIIDULISE PIONEERIORGANISATSIOONI VANEMPIONEERIJUHI PÕHIMÄÄRUS 12
Vanempioneerijuht 12
Rühmajuht 13
Pioneerijuhtide autasustamine 14
NOOREMJUHI JA VANEMJUHI NIMETUSE OMISTAMINE 15
Nooremjuht 15
Vanemjuht 16
RAJOONI (LINNA) PIONEERITÖÖ METOODIK 17
LENINI ORDENIGA AUTASUSTATUD V. I. LENINI NIMELISE ÜLELIIDULISE PIONEERIORGANISATSIOONI PÕHIMÄÄRUS 18
Pioneeriorganisatsiooni deviis, pühalik tõotus, seadused, sümboolika ja tseremooniad 19
Pioneeriorganisatsiooni struktuur 20
Pioneerimalev 21
Pioneerirühm 21
Oktoobrilapsed 22
Oktoobrilaste reeglid 22
V. I. Lenini nimelise Üleliidulise Pioneeriorganisatsiooni juhtimine 22
PIONEERIORGANISATSIOONI TEGEVUSE PRINTSIIBID 24
Kasvatada vahetust 24
Õpilasest saab pioneer 25
Isetegevus ja initsiatiiv 26
Pioneeride individuaalsed iseärasused 27
Ka romantikat on tarvis 28
Pioneer on alati ja kõikjal pioneer 29
PIONEERIDE RITUAALID 31
Pioneeriks vastuvõtt 32
Rühma sünd 33
Lipu sissetoomine 34
Nime andmine rühmale 34
Hüvastijätt rühmaga 35
PIONEERIORGANISATSIOONI SÜMBOLID 37
Punane pioneerilipp 37
Rühmalipp 37
Oktoobrilaste lipp 38
Pioneerikaelarätt 38
Pioneerimärk 38
Pioneerisaluut ja deviis 39
Pioneeriaktiivi eraldusmärgid ja pioneerivorm 39
Trumm ja fanfaar 39
Märgid 40

LENINI NIMEGA 41
Kuidas tutvustada pioneeridele V. I. Lenini elu ja tegevust 41
Lenini muuseum koolis 46
KASVATADA KOMMUNISTE-LENINLASI 52
Lahingukuulsuse radadel 53
Huvitavate kohtumiste klubi 57
Südamest armastada ja hoida 58
Lööme lahti tänase ajalehe 59
«Poliitlahing» 61
Pressikonverents 62
«Pioneeride kiir» 63
Noored ateistid 64
Pidupäevil pioneerimalevates 67
Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni aastapäev 67
5. detsember 68
Nõukogude Armee aastapäev 68
Rahvusvaheline naistepäev 69
1. mai 69
Võidupüha 69
Pioneeriorganisatsiooni sünnipäev 69
VÕITLUSÜLESANNE 70
Sinu sõna 71
Hoolitsus kooli eest 71
Pioneeride tegevuspiirkonnad 76
KODUMAA HEAKS 81
Looduskaitse 81
PIONEERIMALEVA TÖÖ SÜSTEEM 85
Süsteem — see on kasvu perspektiiv 85
Oktoobrilapsed 87
Nooremad pioneerid 90
Keskmise vanuseastme pioneerid 94
Vanemad pioneerid 97
PIONEERIDE OMAVALITSUSEST MALEVAS, TRADITSIOONIDEST 99
MALEVA- JA RÜHMAKOONDUSTEST 103
KASVATADA AKTIVISTE 115
PIONEERIINSTRUKTORID JA PIONEERIERIALAD 141
Mida peab teadma ja oskama pioneerieriala tundja 142
Esmaabiandja 142
Fanfarist 143
Jutupaunik 143
Kirjasaatja 143
Kirjatark 144
Kokk 144
Kroonik 144
Laulumees 144
Loodusekaitsja 145
Loomade sõber 145
Lõkkemeister 145
Lõkkevana 146
Matkaja 146
Mõõtja 146
Mängumeister 147
Mängusõber 147
Orienteeruja 147
Osavkäsi 148
Pallimees 148

Pillimees ... 148
Puusepp ... 148
Sanitar ... 149
Sapöör ... 149
Signalist ... 149
Taimetark ... 150
Tantsumeister ... 150
Tantsusõber ... 151
Teejuht ... 151
Topograaf ... 151
Trummilööja ... 152
Vaatleja ... 152
OKTOOBRILASTE JUHTIDE ETTEVALMISTAMINE ... 153
Õpetajad ja lastevanemad on sinu abilised töös oktoobrilastega ... 159
PIONEERIDE KALENDER ... 160
September ... 160
Oktoober ... 160
November ... 161
Detsember ... 161
Jaanuar ... 161
Veebruar ... 162
Märts ... 162
Aprill ... 162
Mai ... 163
Juuni ... 163
Juuli ... 164
August ... 164
KANGELASE NIMELISES ... 165
SÕPRUS ON KÕIGE KALLIM ... 172
PIONEERIÜLESANNE ... 177
Ergutused ja karistused ... 178
SUUR KOOL JA VÄIKE KOOL ... 180
RÜHMAD HUVIALADE JÄRGI ... 184
PIONEERITUBA — MALEVA TÖÖ KESKUS ... 187
MALEVA DOKUMENDID ... 193
TEADMISED EELKÕIGE! ... 197
Arendada teadmishimu ... 197
Teadmised sügavamaks! ... 198
See on samuti võitlus ... 199
Lugedes õppida ... 200
Sõber ja nõuandja ... 202
SISSEJUHATUSEKS «ORIENTIIRILE» ... 203
PROGRAMM «ORIENTIIR» ... 206
Oktoobrilapsed ... 206
Noorema vanuseastme pioneerid ... 212
Keskmise vanuseastme pioneerid ... 219
Vanemad pioneerid ... 226
Lõpetuseks ... 235

КНИГА ВОЖАТОГО. Составитель Х. Тянавсуу. На эстонском языке. Оформление Э. Пикк. Издательство «Ээсти Раамат», Таллин, Пярнуское шоссе, 10. Toimetaja H. Jürgenson. Kunstiline toimetaja H. Tikand. Tehniline toimetaja H. Kruustee. Korrektorid K.-M. Roger ja A. Rammus.

Laduda antud 29. VII 1969. Trükkida antud 15. I 1970. Paber 60×90/16. Trükipaber nr. 1 — Ligatne Paberivabrik, Läti NSV. Trükipoognaid 15,0 + 4 kleebist. Arvestuspoognaid 16,14. Trükiarv 8000. MB-01507. Tellimise nr. 2419. Trükikoda «Punane Täht», Tallinn, Pikk tn. 54/58. Hind 80 kop.

1—4—3
10—69

A 11.
30 631
207 950

TÜ RAAMATUKOGU
1 0300 00494952 7